BESTSELLER ÎN *NEW YORK TIMES*

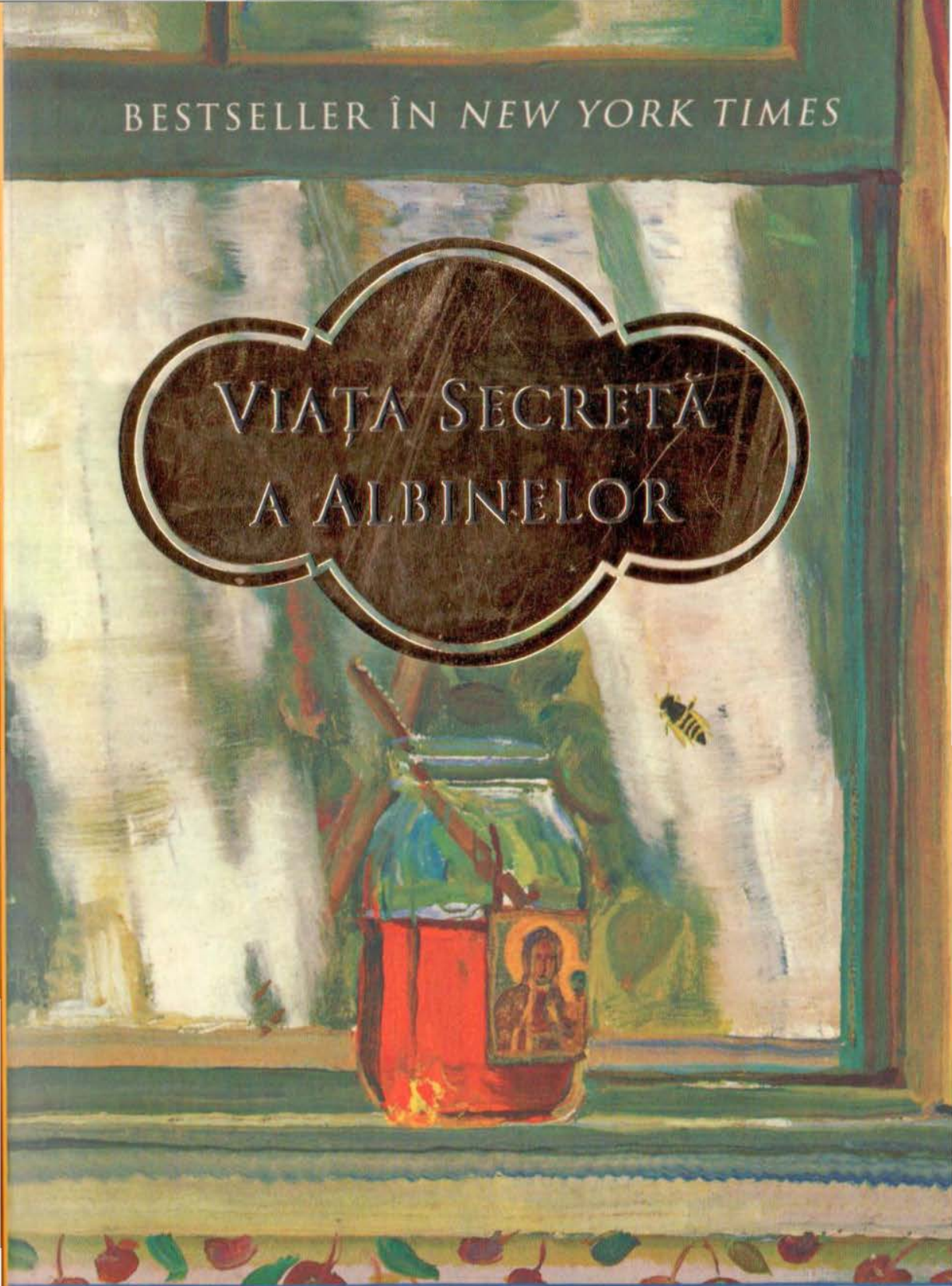

VIAȚA SECRETĂ A ALBINELOR

SUE MONK KIDD

Un minunat roman despre mame și fiice și despre puterea transcendentală a iubirii. – Connie May Fowler

SUE MONK KIDD

VIAȚA SECRETĂ A ALBINELOR

rao international publishing company

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
KIDD, SUE MONK
Viaţa secretă a albinelor / Sue Monk Kidd; trad.:
Victor Ghiga. - Bucureşti: RAO International Publishing
Company, 2006

ISBN (10) 973-576-886-0; ISBN (13) 978-973-576-886-7

I. Ghiga, Victor (trad.)

821.111-31=135.1

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, Bucureşti, România
www.rao.ro
www.raobooks.com

SUE MONK KIDD
The Secret Life of Bees
Copyright © Sue Monk Kidd Ltd., 2002
Toate drepturile rezervate inclusiv dreptul de reproducere
parţială sau integrală, sub orice formă.
Prezenta ediţie este publicată prin înţelegere cu editura Viking,
Penguin Group (SUA) Inc.

Traducere din limba engleză
VICTOR GHIGA

Ilustraţia copertei
JOHN COLLIER

© RAO International Publishing Company, 2006
pentru versiunea în limba română

Tiparul executat de
ALFÖLDI NYOMDA AG
Debrecen, Ungaria

mai 2006

ISBN (10) 973-576-886-0
ISBN (13) 978-973-576-886-7

Pentru fiul meu, Bob,
și pentru Ann și Sandy,
cu toată dragostea mea

Mulțumiri

Sînt profund recunoscătoare următorilor: agentului meu, Virginia Barber, pentru imensa ei înțelepciune, pentru competența ei și pentru sprijinul pe care mi l-a acordat. Editorului meu, Pamela Dorman, ale cărei îndrumare și muncă de editor au însemnat mult pentru cartea aceasta. Celor de la Viking, care au muncit cu sîrg pentru această carte – Susan Petersen Kennedy, Clare Ferraro, Nancy Sheppard, Carolyn Coleburn, Paul Slovak, Leigh Butler, Hal Fessenden, Carla Bolte, Paul Buckley, Roseanne Serra, Bruce Giffords, Maureen Sugden, Ann Mah – și tuturor celor din Departamentul de vînzări, care ne-au fost de atîta ajutor. Lui Dave și lui Janice Green, apicultori pasionați ai companiei Pot o'Gold Honey din Hemingway, Carolina de Sud, care m-au condus prin lumea albinelor și au fost de un neprețuit ajutor. Fundației Poets & Writers, pentru superbul lor program Writers Exchange, care mi-a oferit la timp multe oportunități privind acest roman. Revistei literare *Nimrod*, care a publicat în ediția de toamnă-iarnă 1993 povestirea mea *Viața secretă a albinelor*, pe care se bazează primul capitol al acestui roman, oferindu-mi astfel încurajarea de care aveam nevoie pentru a dezvolta povestirea într-un roman. Lui Debbie Daniel, scriitor și prieten, care a citit primele versiuni ale cărții și mi-a oferit puncte de vedere utile. Lui Ann Kidd Taylor, care a citit romanul pe măsură ce l-am scris și mi-a oferit opinii și sfaturi excelente. Lui

Terry Helwig, Trisha Harrell, Carolyn Rivers, Susan Hull, Carol Graf, Donna Farmer şi Lynne Ravenel – femei extraordinare, care m-au ajutat să ies la liman. Minunatei mele familii care m-a sprijinit în tot acest timp – lui Bob, Ann, Scott, Kellie, părinţilor mei (care sînt cu totul şi cu totul diferiţi de părinţii din acest roman). Şi, în mod special, soţului meu, Sandy, din mai multe motive decît aş putea enumera.

Matca este însa cea care asigura unitatea stupului; daca ea dispare, muncitoarele îi vor simti absenta imediat. Dupa citeva ore, sau chiar mai putin, acestea încep sa prezinte simptomele inconfundabile ale „lipsei de regina".

Omul și insectele

Capitolul Unu

Noaptea stateam întinsă în pat și le priveam intrînd prin crapaturile din peretele camerei mele, zburînd în cerc pe lînga mine, scoțînd acel sunet ascuțit de elice, acel „*zzzzzzzz*" pe care mai mult îl simțeam decît îl auzeam. Mă uitam la aripioarele lor, care străluceau în întuneric de-ai fi zis că sînt niște bucățele de crom, și simțeam o neliniște ciudată în piept. Felul în care zburau albinele, fără să caute vreo floare, zburînd doar de dragul zborului, mă înduioșa.

Ziua, le auzeam săpîndu-și tunelele prin pereții dormitorului meu; aveam impresia că în camera alăturată se afla un radio mergînd în gol și-mi închipuiam pereții transformîndu-se în faguri din care mierea începea să curgă pentru mine.

Albinele au apărut în 1964, în vara în care am împlinit paisprezece ani, și, de atunci, viața mea a apucat-o într-o altă direcție – una cu totul și cu totul diferită. Acum, cînd stau și-mi amintesc despre asta, cred că albinele au venit la mine. Au venit așa cum a venit Arhanghelul Gabriel la Fecioara Maria și au adus cu ele lucruri la care nu m-aș fi gîndit niciodată. Știu că e dovadă de mîndrie deșartă să-mi compar viața cu a ei, dar nu

cred ca s-ar supăra; am să vorbesc și despre asta, dar acum e de-ajuns să spun că, în ciuda a tot ceea ce s-a întîmplat în acea vară, iubesc albinele la fel de mult ca întotdeauna.

1 iulie 1964. Stateam întinsă în pat, așteptînd să apară albinele, gîndindu-mă la ce-mi spusese Rosaleen atunci cînd îi pomenisem despre vizitele nocturne.

„Albinele roiesc cînd stă să moară cineva", îmi declarase.

Rosaleen muncea la noi încă de cînd murise mama. Tata – căruia-i spuneam T. Ray, căci „tata" nu i se potrivea deloc – o descoperise în livada de piersici unde muncise pînă atunci. Avea o față mare și rotundă, un trup care semăna teribil de mult cu un coteț de cîine și era atît de neagră, încît noaptea părea a izvorî din pielea ei. Trăia singură într-o căsuță, undeva în pădure, nu departe de noi, și venea în fiecare zi să gătească, să țină casa curată și să aibă grijă de mine. Rosaleen nu avusese niciodată copii; așa se face că, în ultimii zece ani, am fost pentru ea un soi de cățeluș.

„Albinele roiesc cînd stă să moară cineva." Era doldora de idei trăsnite pe care nu le luam deloc în seamă, dar acum, stînd în pat și gîndindu-mă, am început să mă întreb dacă nu cumva albinele îmi prevesteau moartea. Sincer, perspectiva nu mă înspăimînta foarte tare. Ar fi putut să dea toate buzna și să mă înțepe pînă-mi dădeam duhul, că tot n-ar fi fost lucrul cel mai rău care mi s-ar fi putut întîmpla. Cei care cred că nimic nu e mai îngrozitor decît moartea nu știu nimic despre viață.

Mama a murit cînd aveam patru ani. E firesc să mori, dar, atunci cînd aduceam vorba despre asta, cei din jur începeau dintr-odată să-și privească unghiile cu multă insistență sau să caute vreun obiect inexistent pe cer și păreau să nu mă audă. Cîteodată însă, cîte un suflet milostiv găsea de cuviință să îmi spună: „Încearcă să uiți asta, Lily. A fost doar un accident, n-a fost vina ta".

Am stat trează toată noaptea și m-am gîndit la cum ar fi dacă aș muri și aș ajunge lîngă mama, în rai. Atunci cînd aș întîlni-o, i-aș spune: „Iartă-mă, mamă. Te rog, iartă-mă", iar ea m-ar săruta pînă mi-ar da sîngele și mi-ar spune că nu eram eu de vină. Mi-ar spune asta vreme de zece mii de ani.

Iar în următorii zece mii de ani m-ar pieptăna. Mi-ar aranja părul atît de frumos, încît toți oamenii din rai și-ar lăsa balta harpele și n-ar mai face altceva decît să se uite la mine. Fetele orfane de mamă se cunosc după păr. Părul meu creștea în cel puțin unsprezece direcții diferite, iar T. Ray firește că nu avea de gînd să-mi cumpere bigudiuri, așa încît nu-mi rămînea decît să-l înfășor pe conservele micuțe de sirop de struguri Welch, ceea ce mă îmbolnăvise de insomnie. Întotdeauna aveam de ales între a avea un păr cît de cît arătos și a-mi petrece nopțile dormind.

Am hotărît să nu-i spun nimic mamei despre cum era să trăiești cu T. Ray, cel puțin nu în primele patru-cinci secole. Era ursuz tot timpul, dar mai ales vara, cînd muncea în livezile de piersici de dimineață pînă seara. În general, mă străduiam să nu-i ies în cale. Nu se arăta blînd decît cu cățelușa lui, Snout, care dormea în patul lui și era mîngîiată pe burtă de fiecare dată cînd se rostogolea pe spate. Am văzut-o pe Snout făcînd pipi pe cizmele lui T. Ray fără ca el să-și iasă din sărite.

Îl rugasem de multe ori pe Dumnezeu să-l ajute cumva pe T. Ray. De patruzeci de ani mergea la biserică, dar asta nu-l ajuta cu nimic, ba dimpotrivă – lucrurile mergeau din rău în mai rău. În mod normal, Dumnezeu ar fi trebuit să intre la idei.

După o vreme, m-am dezvelit. Nu se auzea nici un sunet în cameră, nu era nici o albină pe nicăieri. Mă uitam tot timpul la ceasul de pe dulap, întrebîndu-mă de ce întîrziau atît.

În cele din urmă, către miezul nopții, cînd abia dacă-mi mai puteam ține ochii deschiși, se stîrni un bîzîit într-un colț al camerei, un bîzîit atît de gros, încît s-ar fi zis că e o mîță care toarce. Peste cîteva clipe, pe perete apărură umbre micuțe, iar aripile începură să scînteieze în întuneric. Sunetul crescu în

întuneric pînă cînd umplu toată camera, pînă cînd aerul pe care-l respiram prinse viaţă. Albinele începură să roiască în jurul meu, ca şi cum m-aş fi aflat în ochiul unei furtuni. Bîzîitul era atît de puternic, încît abia dacă mă mai auzeam gîndind.

Mi-am înfipt unghiile în palme pînă mi-a dat sîngele. Atunci cînd te afli într-o cameră plină cu albine, ai toate şansele să fii înţepat, şi nu o singură dată.

Şi totuşi, era o priveliştе rară. Dintr-odată, mi-a trecut prin minte că nu se putea să n-o arăt nimănui, chiar dacă prin preajmă nu se afla decît T. Ray. Şi dacă s-ar fi nimerit să-l înţepe vreo cîteva sute de albine, ei bine, ar fi fost un fapt regretabil.

Am alunecat încet din pat, apoi m-am repezit către uşă direct prin roiul de albine. L-am trezit împungîndu-l cu un deget în braţ, la început mai încet, apoi din ce în ce mai tare, minunîndu-mă de cît de tare îi era carnea.

T. Ray a sărit din pat, doar în chiloţi. L-am tras de mînă pînă în camera mea, în vreme ce el îmi descria, zbierînd, ce-ar fi urmat să mi se întîmple dacă nu era vorba de ceva al naibii de important, iar Snout lătra din toate puterile, topăind pe lîngă noi de parcă am fi fost la vînătoare de porumbei.

– Albine, am strigat. E un roi de albine la mine în cameră!

Dar, cînd am ajuns acolo, dispăruseră în ziduri, ca şi cînd ar fi ştiut că nu eram singură. Poate n-aveau, pur şi simplu, chef să-şi irosească înţepăturile pe el.

– La dracu', Lily, ce-nseamnă asta?

M-am holbat la pereţi, apoi m-am vîrît pînă şi sub pat şi m-am rugat din tot sufletul să apară măcar o albinuţă, una mică.

– Erau aici, am spus. Zburau peste tot.

– Îhî şi era şi-o afurisită de turmă de bizoni, nu?

– Ascultă, i-am spus. Poţi să le-auzi bîzîind.

Îşi ciuli urechea în direcţia peretelui, făcînd pe seriosul.

– N-aud nimic, spuse, rotindu-şi degetul în dreptul tîmplei. Cre' c-or fi ieşit din ceasu' ăla cu cuc pe care-l ai în loc de cap.

Mai scoate-mă o dată din somn, Lily, și pun mîna pe Martha Whites, auzi tu?

Martha Whites era un instrument de tortură la care numai T. Ray s-ar fi putut gîndi. Am tăcut pe loc.

Dar nu puteam să las povestea să se termine așa, cu T. Ray crezînd că eram atît de disperată încît să inventez povești cu albine doar ca să-i atrag atenția. Așa stînd lucrurile, am hotărît să prind cîteva albine într-un borcan cu care să mă prezint în fața lui T. Ray – „Tot mai crezi că a fost o invenție?"

Prima și singura amintire pe care o am cu mama e din ziua în care a murit. Am încercat multă vreme să-mi amintesc cum era mama înainte de acea zi, să mi-o amintesc învelindu-mă seara, înainte de culcare, sau citindu-mi aventurile Unchiului Wiggy, sau atîrnîndu-mi hainele la uscat lîngă cuptor, în vreo dimineață rece de iarnă. M-aș fi bucurat chiar și de o amintire cu ea rupînd o nuia dintr-un tufiș și fugărindu-mă prin curte.

A murit pe 3 decembrie 1954. Cuptorul se încinsese atît de tare și era atît de cald în casă, încît mama își scosese flanela, rămînînd într-o bluză cu mînecă scurtă, și trăgea de zor de fereastra înțepenită din camera ei, încercînd s-o deschidă.

În cele din urmă, a renunțat, oftînd.

– Eh, s-ar părea că o să ne coacem naibii aici.

Avea un păr negru și des, cu bucle care păreau să-i ascundă fața – față pe care nu reușeam să o întrezăresc, deși în rest îmi amintesc pînă și cel mai mic detaliu.

M-am întins spre ea, iar ea m-a luat în brațe, spunînd că eram prea mare ca să mă mai țină așa și totuși ținîndu-mă. Mirosul ei m-a învăluit în clipa în care m-a ridicat.

Mirosul mi-a rămas în minte după aceea; era la fel de pătrunzător ca acela de scorțișoară. Multă vreme am mers periodic la magazinul de parfumuri din Sylvan și am mirosit toate parfumurile pe care am pus mîna, încercînd să-l găsesc pe al mamei. De fiecare dată cînd apăream, vînzătoarea se prefăcea surprinsă –

„Ia te uită, cine-a venit pe la noi!" –, de parcă nu fusesem acolo cu cîteva zile în urmă, mirosind cu încrîncenare fiecare sticluță. Shalimar, Chanel No. 5, White Shoulders.

– Aveți ceva nou? întrebam eu.

Nu avea niciodată.

Am fost de-a dreptul șocată atunci cînd, descoperind că profesoara mea din clasa a cincea avea același miros ca mama, mi-a dezvăluit că nu era decît cremă Ponds Cold.

În după-amiaza în care a murit mama, pe podea era o valiză deschisă, chiar lîngă fereastra înțepenită. Mama își făcea de lucru prin garderobă, scoțînd lucruri și trîntindu-le în valiză, fără să se obosească să le împăturească înainte.

M-am strecurat pe lîngă ea în garderobă și m-am pierdut printre rochii, pantaloni și molii moarte, în întuneric și praf, pînă în fund, unde erau cizmele lui T. Ray, mirosind a noroi și a piersici. Mi-am vîrît mîinile într-o pereche de pantofi albi cu tocuri înalte și am început să-i lovesc unul de celălalt.

Ușa garderobei vibra de fiecare dată cînd cineva urca scările de dedesubt; așa mi-am dat seama că urca T. Ray. Undeva, pe deasupra, auzeam cum fîșîiau hainele, în vreme ce mama le smulgea de pe umerașe. „Mai repede", spuse.

Cînd încălțările lui au clămpănit în cameră, mama a oftat; aș fi jurat că-și ținuse răsuflarea pînă atunci. E ultimul lucru pe care mi-l amintesc limpede – răsuflarea ei coborînd pînă la mine ca o parașută micuță, prăbușindu-se pe podea, fără să lase vreo urmă printre grămezile de pantofi.

Nu-mi amintesc ce și-au spus – știu doar că erau furioși amîndoi și că aerul din încăpere devenise înțepător. Mai tîrziu, m-am gîndit la niște păsări prinse într-o încăpere, care zboară orbește de colo-colo, încercînd să treacă prin geamul ferestrei, izbindu-se una de cealaltă. M-am ascuns cît mai adînc în grămada de haine, sugîndu-mi degetele, simțind gustul de pantofi, de picioare.

Am fost trasă afară. Nu-mi amintesc ce mîini m-au scos de acolo, dar m-am trezit în brațele mamei, învăluită în mirosul ei. M-a mîngîiat pe păr, șoptindu-mi:

– Nu-ți fie frică! Dar, chiar pe cînd o spunea, T. Ray m-a smuls din brațele ei. M-a dus pînă la ușă și m-a așezat pe podea, în capul scărilor.

– Du-te în camera ta!

– Nu vreau, am strigat, încercînd să trec pe lîngă el, să ajung la mama.

– Treci imediat în nenorocita aia a ta de cameră! a urlat el, dîndu-mi un brînci.

M-am lovit cu spatele de zid, apoi am căzut în patru labe. Mi-am ridicat capul și am văzut-o pe mama alergînd prin cameră. Alergînd către el, țipînd.

– Las-o în pace!

M-am ridicat, urmărindu-i cu privirea prin aerul care părea zgîrîiat. L-am văzut apucînd-o de umeri și zgîlțîind-o, în vreme ce capul ei se clătina înainte și înapoi. Avea buzele albe.

Și apoi – acum amintirile încep să se încețoșeze – mama s-a smuls de lîngă el și a fugit în garderobă, departe de mîinile care încercau s-o apuce, căutînd ceva pe raftul de sus.

Cînd am văzut pistolul în mîna ei, am luat-o la goană către ea, împiedicîndu-mă, încercînd să-l salvez pe T. Ray, să ne salvez pe toți.

În acel moment, timpul a început să curgă altfel. Amintirile pe care le mai am despre acele momente sînt limpezi, dar răzlețe. Doar pistolul lucind ca o jucărie în mîna ei, T. Ray smulgîndu-i-l din mînă și aruncîndu-l pe podea, eu aplecîndu-mă să-l ridic și zgomotul care m-a asurzit.

Asta e tot ce știu despre mine acum. Știu că ea era tot ce îmi doream și că am pierdut-o din vina mea.

Eu și T. Ray locuiam pe lîngă Sylvan, Carolina de Sud. Vreo trei mii de locuitori, livezi de piersici și biserici baptiste. Asta era tot.

La intrarea în fermă era o pancartă mare pe care scria: „LIVEZILE DE PIERSICI OWENS", pe un fond portocaliu, oribil. Uram pancarta aceea din toata inima. Dar nici măcar pancarta nu se putea compara cu piersica uriașă, cocoțată pe un stîlp înalt de șaizeci de picioare[1], aflat chiar în spatele porții. La școală, toți îi spuneau Fanny cea Mare – de fapt, îi spuneau cu totul altfel, folosind un cuvînt pe care prefer să nu-l aștern pe hîrtie. Așa cămoasă cum era, dar mai ales din pricina liniei care o despărțea în doua, piersica semăna leit cu un dos. Rosaleen zicea că T. Ray stătea cu fundu' la lume, și nu pot decît să-i dau dreptate.

Nu-i plăceau petrecerile, ceea ce nu era o problema, din moment ce nimeni nu mă invita niciodată la vreuna, dar refuza pînă și să mă ducă în oraș cu mașina, la meciurile de fotbal, la adunări sau la ședințele de spalat mașini ale clubului Beta, care aveau loc în fiecare sîmbătă. Nu-i păsa că purtam haine pe care mi le croiam singură, la școală, în orele de atelier – bluze de bumbac cu fermoarele așezate aiurea sau fuste care atîrnau pe mine ca rufele pe sîrmă, haine pe care le purtau numai fetele penticostale. Aș fi putut la fel de bine să-mi lipesc un afiș pe spate – „NU SÎNT LA MODĂ ȘI N-AM SĂ FIU NICIODATĂ".

Iar eu aveam mare nevoie de tot ajutorul pe care mi-l putea da moda, avînd în vedere că nu-mi spusese nimeni, niciodata: „Lily, ce fetiță drăguță ești!" – în afară de doamna Jennings, pe care o întîlneam la biserică și care era oarbă cu acte.

Mă uitam nu numai în oglinzi, ci și în vitrinele magazinelor și în televizor cînd nu era pornit, încercînd tot timpul să-mi dau seama ce se mai putea face cu mine. Aveam părul negru, ca al mamei, dar, în loc să fie frumos ca al ei, era o claie dezordonată și, în plus, aveam o bărbie minusculă. Speram să-mi crească în cele din urmă, așa cum începuseră să-mi crească și sînii, dar am descoperit după o vreme că lucrurile nu se petreceau la fel și cu bărbia. Aveam totuși ochi frumoși, semănau cu ai Sophiei Loren, dar, chiar și așa, nici măcar băieții care-și purtau părul într-o

[1] Aprox. 20 de metri (n.tr.)

chică încleiată strașnic cu Vitalis și care aveau piepteni prin buzunarele de la cămașă nu păreau să fie atrași de mine – și aștia erau cei săraci.

De la gît în jos, lucrurile stăteau ceva mai bine, dar degeaba, de văzut nu se vedea nimic. Erau la modă deux-pièces-urile cu fuste scurte pînă la jumătatea coapsei, din cașmir sau lînă ecosez, dar T. Ray spunea că mai degrabă s-ar fi transformat iadul într-un sloi de gheață decît să ies din casă îmbrăcată în halul ăla – aveam chef să rămîn borțoasa ca Bitsy Johnson, căreia aproape că i se vedea fundul pe stradă, așa de scurtă îi era fusta? N-am nici cea mai mică idee de unde aflase despre Bitsy, dar erau adevărate ambele părți – și cea cu fustele, și cea cu copilul. Nu era decît o coincidență nefericită, nimic altceva.

Rosaleen știa chiar mai puține lucruri despre modă decît T. Ray, și cînd era frig – Doamne Isuse Hristoase, fie-ți milă de mine – mă trimitea la școală purtînd izmene groase pe sub fustele mele penticostale.

Nu uram nimic pe lume mai mult decît bisericuțele de fete care încetau brusc să mai turuie atunci cînd treceam eu. Am început să-mi storc coșurile cu multă conștiinciozitate, iar atunci cînd se întîmpla să nu am nici unul, îmi rodeam pielițele din jurul unghiilor pînă-mi umpleam degetele de sînge. Mă gîndeam atît de mult la felul în care arătam și mă purtam, încît aveam impresia că mai degrabă mă prefaceam că sînt o fată în loc să fiu, într-adevăr, una.

Speram ca școala de machiaj și maniere care se ținea la Clubul Doamnelor să mă ajute cu ceva, dar nu m-au primit acolo pentru că nu aveam la îndemînă nici o mamă, bunică sau mătușă care să-mi dea un trandafir alb la ceremonia de închidere. Ar fi fost neregulamentar s-o facă Rosaleen. Am plîns pînă am vomitat în chiuvetă.

– Lasă, lasă, că ești drăguță și-așa, zisese Rosaleen, spălînd chiuveta. Nu-ți trebe să te duci la școala lor de cucoane cu nasu' pe sus ca să fii frumoasă.

– Ba da, i-am răspuns. Acolo te-nvaţă de toate. Te-nvaţă cum să mergi, şi cum să te-ntorci, şi cum să îţi ţii picioarele atunci cînd stai jos, şi cum să te urci în maşină, şi să torni ceaiul, şi să-ţi scoţi mănuşile...

Rosaleen holbă ochii şi pufni, umflîndu-şi obrajii.

– Doamne 'mnezeule din ceruri, făcu ea.

– Şi cum să pui florile în vază, să vorbeşti cu băieţii, să-ţi pensezi sprîncenele, să te razi pe picioare şi să-ţi dai cu ruj...

– Şi să vă vărsaţi mateie frumos în chiuvetă, asta nu vă-nvaţă? întrebă ea.

Cîteodată o uram din tot sufletul. O uram pur şi simplu.

În dimineaţa de după povestea cu T. Ray şi albinele, Rosaleen stătea în uşa camerei mele, uitîndu-se la mine în vreme ce vînam o albină cu un borcan. Avea gura căscată şi i se vedea limba roşie ca un soare la răsărit.

– Ce faci cu borcanu' ăla? mă întrebă ea.

– Prind albine ca să i le arăt lui T. Ray, să nu mai creadă că scornesc poveşti.

– Doamne, ţine-mă!

Venea de pe verandă, unde curăţase fasole, şi fruntea îi era plină de broboane de sudoare. Îşi aranjă rochia, descoperindu-şi încă puţin pieptul, mare şi moale ca perneie de pe canapea.

Albina aterizâ pe harta statului, pe care o ţineam agăţată pe perete. Am urmărit-o mergînd de-a lungul coastelor Carolinei de Sud, pe Autostrada 17. Am trîntit buza borcanului de perete, prinzînd-o chiar între Charlestown şi Georgetown. Cînd am pus capacul, albina începu să zboare în cerc, izbindu-se de sticlă din toate puterile şi făcînd un zgomot care îmi aducea aminte de grindina care se izbea, cîteodată, de ferestre.

Amenajasem borcanul pe cît de bine putusem, cu petale cărnoase şi pline de polen şi cu destule găuri în capac încît să fiu sigură că albina n-avea să moară, căci, din cîte ştiam eu, oamenii renăşteau în pielea animalelor pe care le uciseseră.

Mi-am apropiat borcanul de nas.

– Vino şi uită-te cum se luptă, i-am spus lui Rosaleen.

Cînd a intrat în încăpere, mirosul ei a ajuns pînă la mine, greu şi iute ca al tutunului de mestecat pe care tocmai şi-l vîra în gură. Ţinea în mînă o cană micuţă, cu o toartă prin care îşi petrecuse degetul. Am privit-o îndesîndu-şi tutunul între dinţi şi gingie, apoi întredeschizîndu-şi buzele, care semănau acum cu petalele unei flori, şi trimiţînd în cană un jet de lichid negru.

Se uită la albină, clătinînd din cap.

– Dacă te-o înţepa vreuna, să nu vii la mine să plîngi, că n-o să-mi pese, făcu ea.

Minţea.

Eram singura care ştia că, în ciuda privirii ei de vultur, avea o inimă mai gingaşă ca o floare şi mă iubea pînă peste poate.

Nu ştiusem asta înainte să împlinesc opt ani, cînd, de ziua mea, îmi cumpărase de la piaţă o pasăre mică vopsită pentru Paşti. O zărisem într-un colţ al ţarcului unde o ţineau; era de culoarea strugurilor negri şi avea nişte ochişori mici şi trişti care o căutau peste tot pe maică-sa. Rosaleen m-a lăsat s-o iau acasă şi chiar s-o aduc în sufragerie, unde am aruncat pe jos nişte seminţe pentru ea, fără să aud vreun cuvînt de reproş.

Puiul îşi lăsa peste tot găinaţul violet, probabil din pricina vopselei care începea să îi intre în corp. Abia începusem să-l adunăm, cînd T. Ray a năvălit înăuntru, ameninţînd să arunce pasărea direct în tigaie şi să o dea afară pe Rosaleen din pricina idioţeniei ei. A încercat să prindă puiul cu mîinile lui pline de ulei de motor, dar Rosaleen s-a înfipt în faţa lui, măsurîndu-l de sus pînă jos.

– Sînt lucruri mai rele în casa asta decît găinaţu' de pasăre. Nu te atingi de puiul ăsta.

Aproape că a ieşit din încăpere în vîrful picioarelor. „Mă iubeşte", mi-am spus. Era pentru prima oară cînd îmi trecea prin cap o idee atît de bizară.

Nimeni nu ştia ce vîrstă avea Rosaleen, din moment ce nu avea certificat de naştere. Îmi spunea că se născuse fie în 1909, fie 1919, după cum avea chef. Ştia însă unde se născuse – în McClellanville, Carolina de Sud, unde mama ei împletea coşuri de nuiele şi le vindea la marginea drumului.

– Cum vînd eu piersicile, conchisesem.

– Ba deloc, venise imediat răspunsul. Tu n-ai şapte copii de hrănit din asta.

– Ai *şase* fraţi şi surori?

Fusesem dintotdeauna convinsă că, în afară de mine, nu mai avea pe nimeni pe lume.

– Am avut, da' acu' nu mai ştiu pe unde-or fi.

Îşi alungase bărbatul la trei ani după ce se măritase cu el, din pricină că era beţiv. Îi plăcea să spună despre el: „Dacă-i luai mintea şi i-o dădeai la o pasăre, biata orătanie ar fi zburat de-a-ndoaselea". Mă întrebam deseori ce-ar face o pasăre cu mintea lui Rosaleen. Pînă la urmă am decis că te-ar fi bombardat cu găinaţ jumătate din timp, iar cealaltă jumătate şi-ar fi petrecut-o prin cuiburi abandonate, cu aripile întinse protector.

Cîteodată, visam cu ochii deschişi la o Rosaleen albă, care s-ar fi măritat cu T. Ray şi ar fi devenit mama mea adevărată. Altădată, eu eram neagră, iar Rosaleen mă găsea într-un lan de porumb şi mă adopta. Din cînd în cînd, mă gîndeam cum ar fi să trăim într-o ţară străină ca New Yorkul, unde Rosaleen m-ar fi putut adopta fără să trebuiască să-şi schimbe cineva pielea.

Pe mama o chema Deborah. Pentru mine, era cel mai frumos nume din lume, deşi T. Ray refuza să-l pronunţe. Dacă mă auzea pe mine spunîndu-l, se schimba imediat la faţă şi arăta de parcă era gata să înjunghie pe cineva. Odată l-am întrebat cînd era ziua ei şi ce prăjituri îi plăceau şi mi-a spus să tac din gură. Cînd l-am întrebat a doua oară, a pus mîna pe un borcan cu gem de afine şi l-a aruncat direct în dulapul din bucătărie. Şi acum mai sînt pete albastre pe el.

Am reușit să aflu totuși cîte ceva de la el – că mama era îngropată în Virginia, de unde venise, de pildă. M-am bucurat la culme, crezînd că-mi găsisem măcar o bunică. Mi-a spus că mama nu avusese frați, iar părinții ei muriseră de mult. Evident. Odată, strivind un gîndac în bucătărie, mi-a spus că mama petrecea ore întregi ademenind gîndacii să iasă din casă cu firimituri de biscuiți și brioșe și că înnebunea doar la gîndul de a omorî un gîndac.

Mi se făcea dor de ea din cauza celor mai ciudate lucruri. Sutienele pentru sport, de pildă. Pe cine să întreb despre ele? Și cine altcineva ar fi putut să înțeleagă ce însemna pentru mine să dau o probă pentru echipa de majorete? Cu siguranță că nu T. Ray. Dar știți cînd mi-a fost dor de ea cel mai mult? Atunci cînd m-am trezit într-o dimineață cu o pată ca o petală de trandafir pe chiloței. Am fost foarte mîndră de ea, dar nu o puteam arăta nimănui; nimănui în afară de Rosaleen.

Nu la multă vreme după aceea, am găsit prin pod o pungă de hîrtie capsată. În ea erau ultimele urme ale mamei.

Era o fotografie a unei femei într-o rochie în culori deschise, stînd în fața unei mașini vechi. Avea o expresie care spunea: „Să nu-ndrăznești să faci poza asta", dar se vedea că își dorea exact contrariul. Am văzut atîtea povești în acea fotografie, am văzut cum aștepta în fața mașinii ca dragostea să vină la ea, am văzut cît de nerăbdătoare era.

Am așezat-o lîngă o fotografie care îmi fusese făcută cînd terminasem clasa a opta, căutînd asemănări. Nici ea nu avea bărbie, dar era mai drăguță decît majoritatea femeilor pe care le văzusem, ceea ce-mi dădea mari speranțe pentru viitor.

În pungă mai erau niște mănuși albe, de bumbac, îngălbenite de vreme. „Mîinile ei au fost aici", mi-am spus atunci cînd le-am scos din pungă. Acum îmi pare ceva prostesc, dar într-o noapte le-am umplut cu ghemotoace de bumbac și le-am strîns în mîini pînă ce am adormit.

Obiectul cel mai misterios din pungă era o iconiță de lemn a Fecioarei Maria. Am recunoscut-o, deși pielea îi era neagră, doar cu puțin mai deschisă la culoare decît a lui Rosaleen. Arăta de parcă ar fi decupat cineva o imagine a Mariei dintr-o carte, ar fi lipit-o pe o bucățică de lemn și ar fi lăcuit-o. Pe spatele icoanei, cineva scrisese: „Tiburon, S.C."

Se fac doi ani de cînd am îngropat totul în livadă, într-o cutie de tinichea. Le-am îngropat într-un loc secret, printre copaci, un loc de care nu știa nici măcar Rosaleen. Mă duceam acolo încă înainte de a învăța să-mi leg șireturile. La început, mă ascundeam acolo pentru a scăpa de T. Ray și de răutatea lui sau de amintirea acelei după-amiezi în care se descărcase pistolul, dar mai tîrziu am început să merg acolo, cîteodată imediat ce T. Ray se ducea la culcare, doar ca să stau întinsă printre copaci și să fiu numai cu mine însămi. Era bucățica mea de pămînt, refugiul meu.

Pusesem lucrurile mamei în cutia de tinichea și le îngropasem acolo într-o noapte, la lumina lanternei. Eram prea speriată ca să le păstrez la mine în cameră, chiar și ascunse în fundul unui sertar. Mi-era teamă că T. Ray le-ar fi descoperit lipsa și mi-ar fi întors camera cu fundul în sus, căutîndu-le. Nu voiam să mă gîndesc la ce mi s-ar fi putut întîmpla dacă le-ar fi găsit printre lucrurile mele.

Din cînd în cînd, merg în livadă și dezgrop cutia. Mă întind pe iarbă, printre copaci, purtînd mănușile, privind fotografia, zîmbind. Citind de mii de ori cuvintele „Tiburon, S.C." de pe spatele icoanei, mirîndu-mă de cît de ciudate sînt literele și întrebîndu-mă ce fel de oraș o fi Tiburon. Odată, l-am căutat pe hartă și am descoperit că era la mai puțin de două ore distanță. Oare mama cumpărase icoana de acolo? Mi-am promis ca, într-o zi, după ce voi fi crescut, să iau autobuzul pînă acolo. Voiam să merg peste tot pe unde fusese mama.

După povestea cu albina și borcanul, mi-am petrecut toată după-amiaza la marginea drumului, vînzînd piersicile lui T. Ray. Era cea mai neplăcută slujbă de vară pe care o putea avea o fată

de vîrsta mea – ore întregi într-o gheretă cu trei pereți și un acoperiș de tablă.

Stăteam pe o navetă de coca-cola și mă uitam cum trec camionetele, otrăvită de gazele de eșapament și de plictiseală. De obicei, toată lumea cumpăra piersici în după-amiezile de joi, cînd femeile se pregăteau pentru tartele cu fructe de duminică, dar acum nu oprea nimeni.

T. Ray nu mă lăsa să iau cu mine cărți, iar dacă reușeam să aduc una, ascunsă sub bluză, *Orizont pierdut* de pildă, se găsea întotdeauna cineva ca doamna Watson de la ferma vecină, care să-i spună lui T. Ray, duminica, la biserică:

– Am văzut-o pe fiică-ta la tarabă, citea ca o apucată. Trebuie că ești tare mîndru de ea.

Iar T. Ray aproape că mă omora.

Ce fel de om poate să urască atît de mult *cărțile?* Cred că se temea ca nu cumva să încep să visez la colegiu, care, după părerea lui, era o cheltuială inutilă cînd venea vorba de fete – chiar dacă fetele în cauză obțineau punctajul maxim la testele de engleză, ca mine. Testele de matematică erau altă poveste, dar, mă rog, nu poți să le știi pe toate.

Eram singura din clasă care nu mormăia înciudată atunci cînd doamna Henry ne obliga să citim încă o piesă de Shakespeare. Mă rog, mă prefăceam că mormăi, dar în realitate eram la fel de încîntată ca și cînd aș fi fost aleasă Regina Piersicilor din Sylvan.

Pînă să apară doamna Henry, crezusem cu tărie că o școală de machiaj și maniere era cel mai bun lucru pe care l-aș fi putut face pentru cariera mea. Odată, studiindu-i fața, i-am spus că, dacă ar fi fost clienta mea, i-aș fi aplicat un fond de ten franțuzesc care ar fi făcut minuni pentru ea, iar ea mi-a răspuns:

– Lily, nu faci decît să-ți bați joc de inteligența ta. Chiar nu-ți dai seama cît ești de deșteaptă? Ai putea să devii profesor universitar sau să scrii cărți. Termină cu prostiile astea cu școala de machiaj.

A trecut o lună întreagă pînă am reuşit să trec peste şocul pe care îl avusesem aflînd că aveam şanse reale să fac ceva în viaţă. Ştiţi cît de mult le place adulţilor să întrebe: „Mda... şi ce-ai să te faci cînd ai să fii mare?" Uram întrebarea asta din tot sufletul, dar, dintr-odată, am început să le spun tuturor, inclusiv celor cărora puţin le păsa, că aveam de gînd să devin profesor şi să scriu cărţi.

Am păstrat caietele în care scriam în acea perioadă. O vreme, în toate scrierile mele apărea, la un moment dat, un cal. După ce am citit Ralph Waldo Emerson la şcoală, am scris *Filozofia mea de viaţă*, care ar fi trebuit să fie o carte, dar s-a încheiat după trei pagini. Doamna Henry mi-a spus că ar fi fost mai bine să trec de vîrsta de paisprezece ani înainte de a avea o filozofie.

Spunea că singura mea şansă era o bursă şi îmi împrumuta cărţi în vacanţa de vară. De cîte ori mă vedea deschizînd vreuna, T. Ray mă întreba:

– Cin' te crezi, Julius Shakespeare?

Omul credea cu tărie ca aşa îl cheama pe Shakespeare, şi dacă gîndiţi că ar fi trebuit să-l corectez, atunci nu ştiţi nimic despre arta de a supravieţui. Mă poreclise Don'şoara Brown Nasu'-n-Cărţi şi cîteodată îmi spunea Don'şoara Emily-Cap-Mare-*Diction*. Voia să spună Dickinson, dar, după cum am mai zis, era mai bine să nu încerc să-i explic nimic.

Atunci cînd vindeam piersici, îmi petreceam timpul compunînd poezii în minte – asta din lipsă de cărţi –, dar în după-amiaza aceea nu aveam destulă răbdare pentru asta. M-am mulţumit să stau şi să urăsc taraba de piersici, să o urăsc cît puteam de mult.

În ajunul primei mele zile de şcoală, T. Ray m-a găsit în hambar, înfigînd un cui într-una dintre piersicile lui.

S-a apropiat de mine cu degetele mari în buzunare şi cu ochii mijiţi. I-am urmărit cu privirea umbra care se prelingea peste buruieni, fiind convinsă că urma să mă pedepsească din cauza piersicii distruse. Nici măcar nu ştiam de ce o înţepasem.

În loc să țipe, mi-a spus:

– Lily, de mîine ai să mergi la școală și sînt niște lucruri pe care trebuie să le știi despre maică-ta.

Preț de o clipă, nu s-a mai auzit nimic în jur, de parcă vîntul s-ar fi oprit, iar păsările ar fi încetat să mai cînte. Cînd s-a lăsat pe vine în fața mea, m-am simțit de parcă aș fi fost prizonieră într-un loc întunecat, de unde nu puteam scăpa.

– E timpul să afli ce s-a întîmplat cu ea, și vreau s-o afli de la mine, nu de la altcineva.

Nu vorbisem niciodată despre asta, și am simțit un fior pe șira spinării. Din cînd în cînd, îmi reveneau în minte amintiri din acea zi. Fereastra blocată. Mirosul ei. Sunetul umerașelor care se loveau unul de celălalt. Valiza. Cearta lor, țipetele. Pistolul de pe podea, greutatea lui în momentul în care îl ridicasem.

Știam că pe mama o ucisese explozia pe care o auzisem. Zgomotul îmi revenea, cîteodată, în minte, făcîndu-mă să tresar. Cîteodată, aveam impresia că nu auzisem nici un sunet în momentul în care ridicasem pistolul de jos, că explozia se petrecuse mai tîrziu, dar, alte dăți, stînd singură pe verandă, plictisindu-mă îngrozitor și dorindu-mi să se întîmple ceva, sau închisă în camera mea în vreo zi ploioasă, simțeam că eu o provocasem cumva, că explozia făcuse ferestrele să zăngăne chiar în momentul în care atinsesem pistolul.

Era un secret care ieșea, cîteodată, la suprafață și mă copleșea, iar atunci o luam la fugă, mai ales atunci cînd ploua, alergam în josul dealului pînă la locșorul meu secret din livadă. Acolo mă întindeam pe iarbă și mă linișteam.

Acum, T. Ray luă în mînă niște țărînă, lăsînd-o să i se scurgă printre degete.

– Atunci cînd a murit, făcea ordine în dulap, îmi spuse. Nu izbuteam să-i descifrez tonul – ciudat, nefiresc, aproape *blînd*.

„Ordine în dulap." Nu mă întrebasem niciodată ce făcea mama în acele momente, în ultimele minute din viața ei, ce căuta în garderobă, nici de ce se certaseră.

– Îmi aduc aminte, am spus.

Propria voce îmi părea slabă şi îndepărtată, de parcă venea din fundul unui muşuroi de furnici.

Sprîncenele i se ridicară a mirare şi îşi apropie faţa de a mea. Avea o privire neliniştită.

– *Ce?*

– Îmi aduc aminte, am repetat. Ţipaţi amîndoi.

Faţa i se înăspri dintr-odată.

– Chiar aşa?

Buzele începuseră să i se albească – era semnul de care învăţasem să mă tem. M-am dat înapoi cu un pas.

– Ce dracu', aveai patru ani, ţipă el. Habar n-ai ce-ţi aminteşti şi ce nu!

În tăcerea care a urmat, mi-a trecut prin cap că ar fi fost mai bine să-l mint, să-i spun: „Aşa e, nu-mi aduc aminte, spune-mi tu ce s-a întîmplat atunci", dar aveam atîta nevoie să vorbesc despre asta, atîta nevoie care mocnise în mine atît de mult timp.

Am coborît privirea, prefăcîndu-mă că-mi studiez pantofii, că mă uit la cuiul pe care îl scăpasem din mînă atunci cînd îl văzusem apropiindu-se.

– Era un pistol acolo.

– Isuse, spuse el.

Se uită la mine cîteva momente, apoi merse pînă la grămada de coşuri de nuiele din fundul hambarului. Stătu acolo cîteva minute, cu pumnii strînşi, după care veni înapoi.

– Ce mai era acolo? mă întrebă. Spune-mi tot ce-ţi aminteşti.

– Pistolul era pe podea...

– Şi tu l-ai ridicat. Cred că de asta îţi aminteşti.

Zgomotul exploziei începu să-mi răsune în cap. Am aruncat o privire către livadă, dorindu-mi să fug, să scap.

– Da, îmi aduc aminte că l-am luat de jos, am spus. Asta e tot.

Se aplecă şi mă apucă de umeri, zgîlţîindu-mă uşor.

– Asta e tot? Nu-ţi mai aminteşti nimic? Eşti sigură? Gîndeşte-te bine.

După cîteva clipe de tăcere, T. Ray începu să se uite la mine bănuitor.

– Nu, domnule, asta e tot.

– Ascultă-mă bine, făcu el, strîngîndu-mă de braț. Ne certam, așa cum ai spus tu. La început nu te-am văzut. Apoi ne-am întors amîndoi, și tu erai acolo, cu pistolul în mînă. Îl ridicaseși de pe jos. Atunci s-a descărcat.

Îmi dădu drumul și-și înfipse mîinile în buzunare. Îl auzeam cum își zăngăne cheile și monedele. Aș fi vrut să mă agăț de piciorul lui, să mă ia în brațe și să mă strîngă la piept, dar nu puteam să mă mișc și nici el nu putea. Avea ochii fixați în gol, undeva, deasupra capului meu.

– Polițiștii au pus multe întrebări, dar a fost doar o întîmplare nefericită. N-a fost vina ta, zise el încet. Dar dacă te întreabă cineva, așa să-i spui că s-a întîmplat.

Apoi plecă, luînd-o către casă. După cîțiva pași, se întoarse către mine.

– Și nu mai înfige cuie în piersicile mele.

Abia pe la 6 seara m-am întors acasă de la taraba cu piersici, fără să fi vîndut nimic toată ziua, și am găsit-o pe Rosaleen în sufragerie. De obicei pleca mai devreme, dar acum se războia cu antenele televizorului, încercînd să scape ecranul de purici. Președintele Johnson apărea și dispărea, pierdut în viscolul de pe ecran. Nu o mai văzusem niciodată pe Rosaleen așa de interesată de un program TV, încît să consume atîta energie pentru a-l vedea.

– Ce s-a întîmplat? am întrebat-o. Au dat cu bomba atomică?

Încă de cînd începuseră să ne învețe la școală ce să facem în caz de atac atomic din partea rușilor, căpătasem convingerea fermă că zilele ne erau numărate. Toată lumea își construia adăposturi în spatele curții, umplea sticle cu apă de la robinet și se pregătea pentru sfîrșitul lumii. Treisprezece elevi de la

mine din clasă construiseră adăposturi antiatomice ca proiecte pentru orele de ştiinţe, ceea ce înseamnă că nu eram singura căreia îi era frică. Ajunsesem să fim obsedaţi de Hruşciov şi de rachetele lui.

– Nu, n-a fost nici o bombă, îmi răspunse ea. Vino-ncoa' şi vezi dacă poţi să repari televizoru'.

Avea mîinile atît de adînc îngropate în şolduri, încît abia dacă i se mai vedeau.

Am înfăşurat antenele în staniol. Imaginea a devenit îndeajuns de clară ca să-l putem vedea pe preşedintele Johnson aşezîndu-se la biroul său. Camera era plină de oameni. Nu-mi plăcea de preşedinte din cauza felului în care îşi ţinea şoricarii de urechi. O admiram, în schimb, pe soţia lui, doamna Byrd, care arăta întotdeauna de parcă nu şi-ar fi dorit decît să-i crească aripi şi să-şi ia zborul.

Rosaleen trase un taburet în faţa televizorului şi se aşeză astfel încît imaginea îmi dispăru din faţa ochilor. Se aplecă spre ecran, strîngînd în mîini un colţ al rochiei.

– Ce se-ntîmplă? am întrebat-o, dar era atît de prinsă de ce se întîmpla acolo, încît nu mi-a răspuns.

Pe ecran, preşedintele încerca să-şi pună semnătura pe o foaie de hîrtie, dar nu-i ieşea deloc – a trebuit să schimbe vreo zece stilouri.

– Rosaleen...

– Şşşşşş, făcu ea, ridicînd o mînă.

Dacă voiam să aflu ceva, trebuia să mă bazez pe crainicul de la televizor.

– Astăzi, 2 iulie 1964, zise el, preşedintele Statelor Unite a semnat Legea Drepturilor Civile, în Camera de Est a Casei Albe....

M-am uitat la Rosaleen, care clătina din cap, murmurînd „Doamne 'mnezeule, ţine-mă" şi părînd la fel de neîncrezătoare şi de fericită, de-ai fi zis că tocmai răspunsese corect la Întrebarea de 64 000 de Dolari.

Nu știam dacă să fiu fericită sau să mă îngrijorez. La biserică, toată lumea vorbea despre negri, dîndu-și cu părerea dacă ar fi urmat să primească drepturi civile sau nu. Cine cîștigă – echipa albă sau cea neagră? De parcă ar fi fost vreun concurs, ceva. Cînd predicatorul ăla din Alabama, reverendul Martin Luther King, fusese arestat pentru că încercase să mănînce într-un restaurant, bărbații, la ieșirea din biserică, vorbeau ca și cum echipa albilor ar fi cîștigat întrecerea la ștafetă. Eram sigură că n-ar fi acceptat legea asta stînd cu brațele în sîn nici într-un milion de ani.

– Aleluia, Isuse, intona Rosaleen, pe taburetul ei.

Nu știa pe ce lume se află.

Rosaleen lăsase cina pe cuptor – faimosul ei pui înăbușit. În vreme ce-i umpleam farfuria lui T. Ray, căutam cea mai bună cale de a aduce în discuție delicata problemă a zilei mele de naștere – lucru de care lui T. Ray nu-i păsase niciodată, însă în fiecare an, de parcă era un drog, speram că lucrurile aveau să se schimbe.

Ziua mea de naștere cade chiar de ziua națională, ceea ce o făcea să treacă încă și mai neobservată. Cînd eram mică, eram convinsă că oamenii mă sărbătoreau pe mine, cu surle, trîmbițe și artificii – uraaaa, s-a născut Lily! După care realitatea și-a intrat în drepturi, ca întotdeauna.

Voiam să-i spun lui T. Ray că orice fată își dorește o brățară cu medalion de argint și că, de fapt, cu un an în urmă, fusesem singura fată de la liceul din Sylvan care nu avea așa ceva și că prînzul nu era decît un pretext să poți sta la coadă la cantină zdrăngănindu-ți brățara în așa fel încît să audă toată lumea.

– Mmm... sîmbăta asta e ziua mea, am spus, punîndu-i farfuria în față.

M-am uitat lung la el, în vreme ce rupea carnea de pe os cu furculița.

– Mă gîndeam că mi-ar plăcea o brățară cu un medalion de argint, de care au la magazin.

Casa începu să scîrţîie din toate încheieturile, aşa cum avea obiceiul. Afară, Snout începu să latre şi apoi în sufragerie se lăsă o linişte atît de apăsătoare, încît aş fi jurat că aud mîncarea zdrobindu-se între dinţii lui T. Ray.

Termină de mîncat pieptul de pui şi trecu la copan, aruncîndu-mi din cînd în cînd cîte una din acele priviri severe care-i reuşeau de minune.

Am vrut să-l mai întreb o dată: „Deci cum rămîne cu brăţara?", dar mi-am dat seama că îmi răspunsese deja, şi asta mă făcu să simt un soi de părere de rău delicată şi fragilă, care n-avea nimic a face cu brăţara. Cred că-mi părea rău pentru sunetul pe care-l făcea furculiţa lui lovindu-se de farfurie, şi pentru felul în care sunetul umplea spaţiul dintre noi, şi pentru felul în care eu încetasem să mai fiu în acea încăpere.

În acea noapte, am stat multă vreme întinsă în pat, ascultînd albina fîşîind, pocnind şi bîzîind în borcan, aşteptînd să se facă îndeajuns de tîrziu încît să mă pot strecura în livadă, în locul unde îngropasem cutia de tinichea cu lucrurile mamei. Nu voiam decît să mă întind pe iarbă şi să o las pe mama să mă ţină în braţe.

Cînd luna se ridicase destul de mult pe cer, am coborît din pat, mi-am pus pantalonii scurţi şi bluza fără mîneci şi am trecut în linişte pe lîngă camera lui T. Ray, mişcîndu-mi braţele şi picioarele de parcă aş fi patinat pe o pojghiţă subţire de gheaţă. Nu i-am văzut cizmele pe care şi le parcase chiar în mijlocul holului. Cînd am căzut, bufnitura fu atît de puternică, încît sforăitul lui T. Ray îşi schimbă ritmul. Mai întîi încetă pur şi simplu, dar apoi o luă de la capăt cu trei grohăituri ca de purcel.

M-am strecurat pe scări, prin bucătărie. Cînd aerul de noapte mă izbi în faţă, aproape că am izbucnit în rîs. Luna părea un cerc perfect şi era atît de luminoasă, încît toate lucrurile aveau o strălucire ciudată. Greierii începuseră să cînte, iar eu am luat-o la fugă desculţă prin iarbă.

Ca să ajung la locul meu secret, trebuia să o apuc pe lîngă ce-l de-al optulea șir de copaci din stînga garajului și să număr copacii pînă ajungeam la al treizeci și doilea. Cutia de tinichea era îngropată în pămîntul moale de la rădăcina copacului, nu foarte adînc, astfel încît să o pot dezgropa cu mîinile goale.

Cînd am curățat-o de pămînt și am deschis-o, primul lucru care mi-a sărit în ochi a fost albeața mănușilor ei, apoi fotografia înfășurată în hîrtie ceruită, așa cum o lăsasem. Am golit cutia și, întinzîndu-mă pe iarbă printre piersicile căzute, mi-am pus lucrurile pe piept.

Cînd m-am uitat prin pînza de păianjen a ramurilor, noaptea aproape că m-a strivit și, pentru o clipă, am uitat cînd, unde și cine eram. Simțeam că întregul cer era pielea mea, iar luna era inima mea care bătea acolo, sus, în întuneric. Deodată fulgeră, dar nu cu lame zimțate, ci în limbi sinuoase de foc care străbătură cerul. Mi-am desfăcut nasturii bluzei și am lăsat-o deschisă, dorindu-mi ca noaptea să se întindă pe pielea mea, și așa am adormit, întinsă acolo, strîngînd în brațe lucrurile mamei, simțind cum roua mi se așeza pe piept, cu cerul scînteind deasupra mea.

M-a trezit sunetul cuiva care-și tîrșîia picioarele printre copaci. „T. Ray!" M-am ridicat, îngrozită, în capul oaselor, încheindu-mi nasturii. I-am auzit pașii, răsuflarea grea, întretăiată. Coborîndu-mi privirea, am văzut mănușile mamei și cele două fotografii. Am lăsat baltă nasturii și le-am înșfăcat, încercînd să găsesc un loc unde să le ascund. Lăsasem cutia de tinichea în groapa ei, prea departe ca să pot ajunge la ea.

– Liliiiiiiiiii! strigă el, și atunci i-am văzut umbra apropiindu-se de mine printre copaci.

Mi-am îndesat mănușile și fotografiile în pantaloni și am început din nou să-mi închei nasturii, cu degetele tremurînd.

Înainte să termin, se făcu lumină în jurul meu, apoi l-am văzut, fără cămaşă, cu o lanternă în mînă. Raza alerga încoace şi-ncolo şi m-a orbit atunci cînd mi-a trecut prin dreptul ochilor.

– Cu cine erai? zbieră el, îndreptînd lanterna către bluza mea încheiată doar pe jumătate.

– C-cu nimeni, am spus, strîngîndu-mi genunchii în mîini, îngheţînd în momentul în care am realizat la ce se gîndea. Nici măcar nu mă puteam uita mai mult de o clipă la faţa lui, atît de mare şi de strălucitoare era, ca faţa lui Dumnezeu.

Îndreptă lanterna către întunericul din jur.

– Cine-i acolo? strigă.

– Crede-mă, T. Ray, nu e nimeni.

– Scoală-te de-acolo, strigă el la mine.

Am mers în spatele lui pînă acasă. Picioarele lui loveau pămîntul atît de tare, încît îmi era milă de iarbă. Nu scoase nici o vorbă pînă ce ajunserăm în bucătărie şi luă pietricelele Martha White din cămară.

– Aş înţelege dac-ai fi băiat, Lily, de la băieţi n-ai ce să ceri, dar de la tine aştept să te porţi cu cap, nu ca o tîrfă.

Turnă un muşuroi de pietricele pe podeaua de lemn.

– Treci aici, în genunchi!

Mă obliga să stau în genunchi pe pietricele încă de cînd aveam şase ani, dar nu reuşisem să mă obişnuiesc cu senzaţia aceea de sticlă pisată sub piele pe care mi-o dădeau. M-am apropiat de el cu paşi mici, aşa cum merg fetele în Japonia, şi m-am lăsat în genunchi pe podea, hotărîtă să nu plîng, dar deja cu lacrimi în ochi.

T. Ray se aşeză pe un scaun şi începu să-şi cureţe unghiile cu briceagul. Îmi mutam greutatea de pe un genunchi pe altul, sperînd ca durerea să mai scada, cel puţin pentru cîteva clipe, dar pielea începuse să-mi ardă. Mi-am muşcat buza şi atunci am simţit icoana Fecioarei Maria în spatele elasticului pantalonilor. Am simţit hîrtia ceruită în care era înfăşurată fotografia mamei, i-am simţit mănuşile lipite de pielea mea şi dintr-odată am avut senzaţia

că mama era acolo, cu mine, ținîndu-mă în brațe, apărîndu-mă de răutatea lui așa cum m-ar fi apărat o pelerină de ploaie.

În dimineața următoare, m-am trezit tîrziu. În clipa în care am atins podeaua cu picioarele, am aruncat o privire sub saltea, acolo unde ascunsesem lucrurile mamei, așteptînd momentul în care aș fi putut să le îngrop din nou în livadă.

Erau acolo și, liniștită, m-am îndreptat către bucătărie, unde am găsit-o pe Rosaleen, măturînd pietricele.

Am uns cu unt o felie de pîine Sunbeam.

Rosaleen începu să-și agite mătura, stîrnind un adevărat curent de aer.

– Ce-ai făcut azi-noapte?

– Am fost în livadă. T. Ray crede că am fost cu un băiat.

– Și chiar ai fost?

Mi-am dat ochii peste cap.

– Nu.

– Cît te-a ținut pe pietricele?

Am ridicat din umeri.

– Vreo oră.

Se uită la genunchii mei și mătura se opri. Erau umflați și plini de pete mici și roșii, care urmau, știam bine, să devină o pată mare, vînătă.

– Uită-te la tine, copile. Uită-te ce ți-a făcut, zise ea.

Genunchii îmi fuseseră chinuiți în felul ăsta de suficiente ori încît să nu mi se mai pară ceva ieșit din comun. Era un lucru pe care trebuia să-l suporți din cînd în cînd, la fel ca guturaiul. Dar acum, privirea pe care mi-o aruncă Rosaleen îmi dărîmă toate zidurile. „Uite ce ți-a făcut."

Chiar asta făceam – mă uitam lung la genunchii mei –, cînd T. Ray intră pe ușa din spate.

– Ca să vezi, cine s-a hotărît în sfîrșit să se trezească.

Îmi smulse pîinea din mîini și o aruncă în strachina lui Snout.

– Ar fi prea mult dacă ți-aș cere să te duci la tarabă și să te apuci de muncă? Nu ești Regină pentru o Zi, să știi.

S-ar putea să pară ciudat, dar cred că, pînă atunci, T. Ray mă iubea, în felul lui. N-am să uit niciodată felul în care mi-a zîmbit, la biserică, atunci cînd începusem să cînt ţinînd cartea de rugăciuni cu susul în jos.

Acum m-am uitat cu atenţie la faţa lui. Era dispreţuitoare şi furioasă.

– Cîtă vreme trăieşti sub acoperişul meu, ai să faci ce-ţi spun, urlă el.

„Atunci am să-mi caut alt acoperiş", mi-am zis.

– Ai înţeles? mă întrebă el.

– Da, domnule, am înţeles, i-am răspuns.

Şi chiar înţelesesem. Înţelesesem că aveam nevoie de un alt cămin.

În acea după-amiază am mai prins două albine. Întinsă pe burtă pe pat, mă uitam cum zboară în cerc prin borcan, ca nişte planete prin spaţiu.

Capul lui Rosaleen se ivi în uşă.

– Îţi mai trebe ceva?

– Nu, nimic.

– Atunci vezi că plec. Spune-i lu' taică-tu că mîine mă duc în oraş în loc să vin încoa'.

– Te duci în oraş? Ia-mă şi pe mine, am rugat-o.

– De ce să te iau?

– Te rog, Rosaleen.

– O să tre'iască să mergi pe jos toată ziulica.

– Nu-mi pasă.

– N-o să fie nimica deschis, decît băcănia şi cu tarabele dă pocnitori.

– Nu-mi pasă. Vreau doar să ies din casă de ziua mea.

Rosaleen se uită lung la mine, apoi îşi mută greutatea de pe un picior pe altul.

– Bine, da' cere-i voie lu' taică-tu. O să viu să te iau dis-de-dimineaţă.

Și capul dispăru.

– De ce te duci în oraș? am strigat după ea.

Rămase o clipă nemișcată, cu spatele la mine. Cînd se întoarse, nu mai era Rosaleen cea pe care o cunoșteam eu. Expresia i se schimbase, se îmblînzise. Mîna îi dispăru în buzunar, unde degetele începură să se agite în căutarea unui obiect anume. Scoase o foaie de hîrtie împăturită și veni să se așeze lîngă mine, pe pat. Mi-am frecat genunchii în vreme ce despăturea hîrtia, întinzîndu-și-o în poala rochiei.

Numele ei, Rosaleen Daise, era scris de cel puțin douăzeci și cinci de ori pe foaie, cu litere de mînă desenate cu grijă, arătînd ca prima temă pentru acasă a unui școlar.

– Asta e ciorna mea, îmi spuse. Pe 4 iulie o să fie adunarea alegătorilor la biserica negrilor. Mă duc să mă trec pe listă.

O senzație de neliniște puse stăpînire pe mine. Cu o seară în urmă, anunțaseră la televizor că un negru din Mississippi fusese omorît pentru că încercase să se treacă pe lista alegătorilor și îl auzisem chiar eu pe domnul Bussey, unul dintre diaconii de la biserică, spunîndu-i lui T. Ray:

– N-ai grijă, o să-i pună să-și scrie numele cu litere de mînă, și dacă uită să pună vreun punct pe i sau vreo buclă la y, n-au să vadă în veci cartea de alegător.

M-am uitat cu atenție la buclele R-ului din Rosaleen.

– T. Ray știe ce vrei să faci?

– T. Ray, făcu ea. T. Ray nu știe nimica.

Apăru pe la asfințitul soarelui, plin de sudoare. L-am întîmpinat în ușa bucătăriei, cu brațele încrucișate.

– Mă gîndeam să merg mîine în oraș cu Rosaleen. Trebuie să cumpăr niște chestii femeiești.

Dădu din cap, fără să spună nimic. T. Ray nu ura nimic mai mult pe lume decît pubertatea feminină.

În acea seară, m-am uitat din nou la albine. Așezasem borcanul pe toaletă. Bietele insecte se tîrau pe fundul borcanului, abia mișcîndu-se; era limpede că tînjeau după zbor. Mi-am

amintit de felul în care se strecuraseră prin crăpăturile din pereții camerei mele și începuseră să zboare doar de dragul zborului. Mi-am amintit de felul cum mama desena cărări de firimituri pe podea pentru gîndaci, în loc să-i strivească. Mă îndoiam că ar fi fost de acord ca eu să țin albine închise într-un borcan. Am scos capacul și l-am pus alături.

– Puteți să plecați, dacă vreți, le-am spus.

Dar albinele au rămas acolo, ca niște avioane care nu primiseră încă permisiunea de decolare. Pășeau încoace și-ncolo pe piciorușele lor zimțate, de parcă lumea s-ar fi redus la borcanul în care fuseseră închise. Am ciocănit cu degetele în sticla borcanului, l-am zgîlțîit, l-am așezat pe-o parte, dar afurisitele de albine refuzau să se miște.

Mai erau încă acolo în dimineața următoare, cînd apăru Rosaleen. Adusese un tort simplu, cu paisprezece lumînări.

– Uite ce ți-am adus. La mulți ani! îmi spuse.

Ne-am așezat și am mîncat cîte două felii fiecare, luînd din cînd în cînd cîte o înghițitură de lapte. Rosaleen avea o semilună albă chiar deasupra buzei de sus, dar nu părea să se sinchisească de ea. Mai tîrziu aveam să-mi amintesc de asta, de felul cum plecase de-acasă, de parcă fusese însemnată de la început.

Sylvan era la cîțiva kilometri. Am luat-o de-a lungul șoselei, cu Rosaleen care se mișca precum o broască țestoasă ghiftuită, mestecîndu-și tutunul, cu eterna căniță agățată de deget. Din copaci atîrnau zdrențe de ceață și fiecare gură de aer era îmbibată cu mirosul de piersici.

– Ce faci, șchiopătezi? mă întrebă Rosaleen.

Genunchii mă dureau atît de tare, încît mă luptam chiar și să țin pasul cu ea.

– Puțin.

– Păi atunci, nu vrei să ședem nițel pe marginea drumului? mă îmbie ea.

– Nu-i nevoie, i-am răspuns. Pot să merg.

O mașină trecu pe lîngă noi, lăsînd în urmă aer fierbinte și vîrtejuri de praf. Rosaleen era năclăită de sudoare. Își ștergea fața la fiecare pas și respira greu.

Tocmai treceam pe lîngă biserica baptistă Ebenezer, unde mergeam eu și T. Ray. Un drumeag străjuit de copaci lega șoseaua de intrarea în biserică; cărămizile roșii păreau răcoroase și îmbietoare.

– Pe-aici, i-am spus, luînd-o într-acolo.

– Da' un' te duci?

– Hai să ne odihnim puțin în biserică.

Înăuntru era liniște și răcoare, iar lumina zilei trecea nu prin vitralii, ci prin niște ferestre de sticlă mată prin care abia dacă puteai vedea ceva.

Am mers pînă în față și m-am așezat în rîndul al doilea, făcîndu-i loc și lui Rosaleen. Scoase un evantai de hîrtie din gentuța în care își ținea cartea de rugăciuni și studie îndelung desenul de pe el – o biserică albă, cu o doamnă albă și zîmbitoare care tocmai ieșea pe ușă.

Rosaleen începu să-și facă vînt, în vreme ce eu ascultam vîjîitul evantaiului ei. Nu mergea niciodată la biserică, dar, în cele cîteva dăți în care T. Ray mă lăsase să merg la căsuța ei din pădure, văzusem un raft cu lumînări, pietre de rîu, o pană roșiatică, o rădăcină cu o formă ciudată și, chiar în mijlocul raftului, sprijinită de perete și fără ramă, fotografia unei femei.

Prima dată cînd am văzut-o, am întrebat-o pe Rosaleen:

– Tu ești?

Jur că arăta exact ca ea, cu parul lînos strîns în codițe, cu pielea neagră-albăstruie, cu ochii apropiați și cea mai mare parte a corpului adunată în jumătatea inferioară, ceea ce o făcea să semene cu o vînătă.

– Nu, asta e mama, mi-a răspuns ea.

Colțurile de jos ale fotografiei erau tocite și se vedeau urmele degetelor lui Rosaleen. Raftul arăta ca un altar al unei religii pe care și-o inventase chiar ea, un amestec de religie

naturală şi cult al strămoşilor. Încetase să mai meargă la Casa de Rugăciune a Sfintei Biserici a Evangheliei Adevărate, unde slujbele ţineau de la zece dimineaţa pînă la trei după-amiaza şi unde, spunea ea, era religie îndeajuns încît să bage-n pămînt un om în toată firea.

T. Ray zicea că religia lui Rosaleen era o ajureală şi că trebuia să mă ţin departe de ea. Dar m-am simţit mai apropiată de ea atunci cînd am aflat ca iubea apa, şi pietrele, şi penele de ciocănitoare şi că de la mama ei nu-i rămăsese decît o fotografie.

Una din uşile bisericii se deschise şi intră fratele Gerald, predicatorul.

– Ei, Lily, da' ce faci aici?

Abia atunci o văzu pe Rosaleen şi începu să-şi scarpine chelia cu atîta energie, încît am fost convinsă că avea de gînd să ajungă la os.

– Ne ducem în oraş şi ne-am oprit să ne răcorim puţin.

Buzele i se arcuiră într-un „oh", dar nu scoase nici un sunet; era prea ocupat holbîndu-se la Rosaleen, care îşi alesese momentul cel mai potrivit ca să scuipe în cană.

E ciudat cum se uită regulile. N-ar fi trebuit ca Rosaleen să intre aici. De fiecare dată cînd umbla vorba că un grup de negri se îndrepta către biserica noastră, cu gînd să se roage alături de noi, diaconii îi aşteptau pe treptele de la intrare, cu braţele încrucişate, şi nu-i lăsau să intre. Îi iubim întru Domnul, spunea fratele Gerald, dar fiecare îşi are locul lui.

– Astăzi e ziua mea, am spus, încercînd să-i distrag atenţia.

– A, da? Păi atunci la mulţi ani, Lily. Cîţi ani împlineşti?

– Paisprezece.

– Întreabă-l dacă nu-ţi dă vreo doo evantaie de ziua ta, făcu Rosaleen.

Fratele Gerald scoase un scheunat care aducea de departe a rîs.

– Eh, dac-am da evantaie tuturor, am rămîne fără, nu?

– Glumea, am spus şi m-am ridicat.

Fratele Gerald zîmbi, satisfăcut și mă conduse pînă la ușă, cu Rosaleen tîrșîindu-și picioarele în urma noastră.

Afară, cerul se acoperise de nori albi, dar lumina era la fel de puternică și vreme de cîteva clipe am rămas pe loc, amețită. Cînd am ajuns din nou pe șosea, Rosaleen scoase din sîn două evantaie și, imitîndu-mi figura perplexă, făcu:

– Oo, frate Gerald, glumea numa'.

Am intrat în Sylvan prin cartierul cel mai sărăcăcios. Case vechi, din lemn mîncat de cari. Ventilatoare înțepenite în ferestre. Curți murdare. Femei cu bigudiuri roz. Cîini care bîntuiau de capul lor.

După cîteva cvartale, ne-am apropiat de benzinăria Esso, de pe Park Street colț cu West Market, loc unde bărbații care n-aveau ce face se strîngeau ca să taie frunză la cîini.

Am observat că nici o mașină nu era acolo ca să-și facă plinul. Trei bărbați ședeau pe scaune de plastic, ținînd o bucată de placaj pe genunchi, între ei. Jucau cărți.

– Carte, zise unul din ei.

Cel care împărțea cărțile și care purta o șapcă Seed & Feed trînti o carte în fața lui, pe placaj. Apoi își ridică privirea și începu să se holbeze la noi, în vreme ce Rosaleen își făcea vînt de mama focului, abia mișcîndu-se.

– Hă-hă, ia te uită ce-avem aci. Un' te duci, cioară?

În depărtare, se auzeau artificii pocnind și șuierînd.

– Nu te opri, am șoptit. Nu-i da atenție.

Dar Rosaleen, care avea mai puțină minte decît aș fi crezut, îi răspunse pe tonul pe care l-ai folosi cu un copil de grădiniță ceva mai greu de cap, în cazul în care ar trebui să-i explici ceva foarte dificil:

– Mă duc să mă trec pă listă ca să po' să votez, uite-acolo mă duc.

– Hai mai repede, am spus, dar ea continuă să se miște la fel de încet.

Un altul, care avea părul pieptănat pe spate, lăsă cărțile din mînă.

– Ați auzit-o? Ca să vezi cine era cetățeanu' model.

Am auzit niște fluierături, departe, în spatele nostru. O luasem deja la picior, dar cei trei își lăsaseră baltă masa improvizată și se apropiaseră de colțul străzii, așteptîndu-ne, ca și cînd ar fi asistat la o paradă, iar noi am fi fost reginele serbării.

– Ai mai văzut vreuna așa de neagră? întrebă cel care făcuse cărțile.

Iar celălalt, cel cu părul dat pe spate, făcu:

– Nț! Și n-am mai văzut nici una care să fie așa de grasă.

Firește că al treilea individ se simți obligat să spună și el ceva, așa încît, privind-o pe Rosaleen, care mergea înainte fără să se sinchisească de nimic, o întrebă:

– De unde ai evantaiu' ăla, cioară?

– L-am furat din biserică, îi răspunse ea.

De parcă i-ar fi spus că-l cumpărase din piață.

Odată, coborîsem pe rîul Chatanooga cu pluta, într-o excursie organizată de biserică, și avusesem aceeași senzație ca aceea pe care o aveam acum – mă simțeam dusă de curent, fără vreo putere, fără să pot schimba ceva.

Îndreptîndu-se către cei trei, Rosaleen ridică recipientul pe care-l ținea în mîna dreaptă și care era umplut cu salivă neagră și-l goli, calm, pe pantofii lor, descriind cercuri în aer și mișcîndu-și mîna de parcă și-ar fi scris numele – Rosaleen Daise – așa cum învățase.

Vreme de cîteva secunde nu făcură decît să se holbeze la pantofii lor pătați. Clipiră, încercînd să înțeleagă ce se petrecuse. Cînd își ridicară, în sfîrșit, privirea, expresia li se schimbă de la surpriză la iritare, apoi la furie. Se aruncară asupra ei și apoi totul începu să se învîrtească. Rosaleen se răsucea ca o sfîrlează, cu tot cu cei doi care o apucaseră de brațe, învîrtindu-i de parcă n-ar fi fost decît niște cărticele de buzunar, iar ei urlau la ea să își ceară scuze și să le curețe pantofii.

– Curăță-i! era tot ce puteam auzi.

Apoi am auzit țipetele păsărilor, ascuțite ca niște ace, venind din copaci, aducînd cu ele miros de pini. De atunci, acel miros mi-a rămas întipărit în minte și, de fiecare dată cînd l-am simțit, m-am trezit cuprinsă de neliniște.

– Cheamă poliția, strigă cel care făcuse cărțile către un altul, aflat în casă.

În acel moment, Rosaleen se afla deja la pămînt, ca un fluture într-un insectar, cu degetele chircindu-i-se, strîngînd niște fire de iarbă. Îi curgea sînge dintr-o tăietură de sub ochi. O picătură i se scurgea pe bărbie, ca o lacrimă.

Cînd a ajuns polițistul, ne-a spus că trebuie să urcăm în mașină.

– Ești arestată, îi spuse lui Rosaleen. Agresiune, furt și tulburarea liniștii publice.

Apoi se întoarse către mine.

– Cînd ajungem la secție, o să-l sun pe taică-tu și-o să-l las pe el să se descurce cu tine.

Rosaleen urcă în mașină și se așează greoi pe bancheta din spate. Am făcut la fel.

Portiera se închise. Foarte încet, abia scoțînd un sunet. Era ciudat să constați cum un sunet atît de slab putea să cadă ca un tunet peste întreaga lume.

Atunci cînd își schimbă stupul, roiul se mută, de obicei, doar la cîțiva metri de vechea colonie. Mai întîi, sînt trimiși cercetași care caută locul cel mai potrivit pentru un nou stup. În cele din urmă, este ales locul cel mai bun și întregul roi se pune în mișcare.

Albinele lumii

Capitolul Doi

Pe polițistul care ne ducea la închisoare îl chema Avery Gaston, dar cei de la benzinăria Esso îi spuneau Pantof. Era o poreclă ciudată, avînd în vedere că nici pantofii, nici picioarele lui nu-ți săreau cu nimic în ochi. Ce era ciudat la el erau urechile, incredibil de mici, niște urechi de copil, care arătau ca niște zarzăre uscate. Tot drumul, n-am făcut decît să mă uit la urechile lui, întrebîndu-mă de ce nu i se spunea Urechiușă.

Cei trei ne urmau într-o camionetă verde; prin parbriz, se vedea că erau înarmați. Se țineau aproape de mașina noastră și claxonau la fiecare cîteva secunde. Săream ca arsă de fiecare dată; Rosaleen îmi puse o mînă protectoare pe picior. Chiar pe cînd treceam prin fața unui magazin de automobile, le veni ideea să conducă paralel cu noi și să zbiere măscării prin fereastra deschisă; din fericire, nu puteam auzi mare lucru, din pricină că ferestrele noastre erau închise. Și, în orice caz, nu le-am fi putut deschide, avînd în vedere că ne aflam pe bancheta din spate a unei mașini de poliție; așa stînd lucrurile, ne-am putut bucura în

tihnă de căldura înăbușitoare din mașină și de priveliștea celor din camionetă, care se agitau de mama focului și zbierau lucruri pe care eram mai mult decît bucuroase să nu le auzim.

Rosaleen se uita fix în ceafa șoferului, purtîndu-se de parcă cei trei nu erau decît niște muște supărătoare care bîzîiau în dreptul ferestrei noastre. Numai că eu simțeam toată bancheta tremurînd sub mine – și nu era din cauza motorului.

– Domnule Gaston, am spus, bărbații aceia nu vin cu noi, nu?

Zîmbetul polițistului apăru în oglinda retrovizoare.

– N-aș avea cum să spun cu siguranță ce-ar putea să facă niște oameni enervați în halul ăsta.

Cei din camionetă începură, însă, să se plictisească și, înainte să ajungem pe strada principală din Sylvan, ne-o luară înainte și dispărură. M-am liniștit cît de cît, dar, cînd am ajuns în parcarea goală din spatele secției de poliție, ne așteptau acolo, pe treptele de la intrare. Cel care făcuse cărțile se juca cu o lanternă, izbind-o de palma stîngă. Ceilalți doi își făceau vînt cu evantaie luate de la biserică.

Cînd am coborît din mașină, polițistul îi puse cătușe lui Rosaleen, răsucindu-i mîinile la spate. Mergeam atît de aproape de ea, încît îi simțeam transpirația evaporîndu-se.

Rosaleen se opri la cîțiva metri de cei trei și refuză să se mai miște.

– Auzi, știi ceva, nu mă face să scot pistolul, făcu domnul Gaston.

De obicei, singurele dăți cînd polițiștii din Sylvan își foloseau pistoalele erau atunci cînd erau chemați să împuște șerpii cu clopoței care intrau în curțile oamenilor.

– Haide, Rosaleen, i-am spus. N-au ce să-ți facă, cu un polițist lîngă tine.

În aceeași clipă, cel cu lanterna o ridică deasupra capului și o lovi pe Rosaleen cu ea, chiar în frunte. Rosaleen căzu în genunchi.

Nu-mi amintesc să fi țipat, dar, în secunda următoare, domnul Gaston îmi acoperea gura cu mîna.

– Liniște, îmi spuse.

– Poate ți-a venit între timp cheful să-ți ceri iertare, zise cel care făcuse cărțile.

Rosaleen încercă să se ridice, dar, cu mîinile legate la spate, era neajutorată. Am ajutat-o, împreună cu domnul Gaston.

– Nenorocitu' ăla de bot negru al tău o să se deschidă și-o să-și ceară iertare, spuse cel cu lanterna, făcînd un pas amenințător către Rosaleen.

– Stai așa, Franklin, zise domnul Gaston, împingîndu-ne către intrarea în secție. Nu-i momentul acum.

– N-o să am liniște pînă nu-și cere iertare.

Acesta a fost ultimul strigăt pe care l-am auzit înainte să intrăm și, pentru o clipă, a fost cît pe-aci să cad în genunchi și să sărut podeaua închisorii.

Singurele lucruri pe care le știam despre închisori le aflasem din filmele western, iar acum se dovedea că filmele n-aveau nici o legătură cu realitatea. În primul rînd, pereții erau vopsiți roz, iar în dreptul ferestrelor atîrnau perdele înflorate. Mi-am dat seama, în cele din urmă, că intrasem prin apartamentul paznicului închisorii. Soția lui ieși din bucătărie, ținînd în mînă o tavă pe care o ungea de zor cu o bucată de unt.

– Ți-am mai adus două guri de hrănit, zise domnul Gaston, în vreme ce ea se întorcea în bucătărie fără să ne învrednicească măcar cu o privire, necum cu un zîmbet.

Ne duse în adevărata închisoare, unde se aflau două rînduri de celule. Toate erau goale. Domnul Gaston îi scoase cătușele lui Rosaleen și-i dădu un prosop pe care-l luase din baie. Rosaleen și-l puse pe frunte, în vreme ce polițistul se apucă să completeze un formular, așezat la birou, după care începu să scotocească după chei într-un sertar.

Celulele miroseau a răsuflare de om beat. Domnul Gaston ne vîrî în prima celulă din primul șir, unde cineva scrijelise „tronu' curului" pe o bancă de lemn prinsă în șuruburi de zid.

Îmi venea greu să realizez unde ne aflam, într-atît totul părea ireal. „Sîntem în închisoare, mi-am spus. Sîntem în închisoare."

Cînd Rosaleen își luă prosopul de pe față, am văzut că avea un cucui enorm chiar deasupra sprîncenei.

– Te doare rău? am întrebat-o.

– Nițel, îmi răspunse ea.

Dădu roată celulei de cîteva ori înainte de a se așeza pe banca de lemn.

– T. Ray o să ne scoată de-aici, am declarat eu.

– Îhîm.

Nu mai scoase nici un cuvînt pînă ce domnul Gaston deschise ușa celulei, cam o jumătate de oră mai tîrziu.

– Haide, spuse el.

Rosaleen păru să-și recapete speranța pentru o clipă. Încercă să se ridice de pe bancă, însă polițistul clătină din cap.

– Tu nu pleci nicăieri. Vine doar fata.

Lîngă ușă, m-am agățat de o gratie de parcă ar fi fost brațul lui Rosaleen.

– Am să mă-ntorc. Da?... Da, Rosaleen?

– Du-te. Mă descurc eu.

Avea o privire atît de abătută, încît mi s-a strîns inima.

Acul vitezometrului camionetei lui T. Ray se agita atît de furios, încît nu-mi dădeam seama dacă arăta o sută douăzeci sau o sută treizeci de kilometri pe oră. Sprijinindu-se cu toată greutatea pe volan, își înfigea piciorul în pedala de accelerație, apoi îi dădea drumul. Biata camionetă tremura din toate șuruburile în așa hal, încît mă așteptam ca, în orice moment, capota să zboare și să taie în două cîțiva copaci.

Eram sigură că T. Ray se grăbea așa tare ca să poată începe cît mai repede construcția de piramide de pietricele prin toată casa, să transforme sufrageria într-o cameră de tortură unde m-aș fi mutat de la o grămăjoară de pietricele la alta, cu pauze doar

atît cît să merg la baie. Dar nu-mi păsa. Nu mă puteam gîndi decît la Rosaleen, la faptul că era în închisoare.

M-am uitat la el cu coada ochiului.

– Şi Rosaleen? Trebuie s-o scoţi de-acolo...

– Ai noroc că te-am scos pe *tine* de-acolo! zbieră el.

– Dar nu se poate să rămînă în închi...

– A vărsat scuipat pe trei albi! Unde dracu' i-au fost minţile? Şi pe deasupra Franklin Posey era unul dintre ei, Dumnezeule mare! Nu putea şi ea să se ia de cineva normal la cap? E rasistu' cel mai dement din Sylvan, ar omorî-o aşa cum omori o gîscă, nici n-ar sta pe gînduri.

– Nici chiar aşa, făcui eu. Doar nu vrei să spui c-ar omorî-o *pe bune*.

– Vreau să spun că nu m-aş mira dac-ar omorî-o pe bune.

Mi s-au înmuiat genunchii pe loc. Franklin Posey era tipul cu lanterna şi ar fi fost în stare s-o omoare pe Rosaleen. Ştiusem asta, în străfundul inimii, chiar înainte să mi-o spună T. Ray.

Acasă, am luat-o înainte, pe scări. Mă sileam să merg cît mai încet, dar am simţit cum mă cuprindea un val de furie. Cum putuse oare să o lase pe Rosaleen în închisoare?

T. Ray se opri în uşa camerei mele.

– Mă duc să-i plătesc pe culegători, îmi spuse. Să nu te mişti de-aici. Ai înţeles? O să stai aici şi-o să te gîndeşti la ce-o să păţeşti cînd mă întorc eu. Asta o să faci.

– Nu mi-e frică de tine, m-am auzit spunînd încet.

Se întorsese deja să plece, dar acum veni înapoi.

– Ce-ai zis?

– Nu mi-e frică de tine, am spus încă o dată, mai tare.

Simţeam cum se adună în mine toată insolenţa de care eram capabilă, simţeam cum iese la iveală *ceva* care fusese, pînă atunci, închis undeva, în adîncul sufletului meu.

Făcu un pas către mine, ridicînd mîna, de parcă s-ar fi pregătit să mă lovească.

– Ia vezi ce-ţi iese pe gură!

– Dă-i drumul, lovește-mă! am țipat.

M-am ferit, în vreme ce palma trecea la cîțiva milimetri de fața mea.

M-am aruncat în pat și m-am strîns lîngă perete, gîfîind.

– Mama n-o să te lase să mă mai atingi vreodată! i-am strigat.

– *Maică-ta?*

Se înroșise ca un rac.

– Crezi că pe nenorocita aia o durea de tine?

– Mama mă iubea! am țipat.

Își lăsă capul pe spate și dădu drumul unui hohot de rîs amar, forțat.

– Nu e de rîs, am spus.

Se întinse pe pat, cu pumnii înfipți în saltea, apropiindu-și fața de a mea atît de mult, încît îi puteam vedea porii de unde-i creșteau perciunii. M-am tras către capul patului și mi-am lipit spatele de perne.

– Nu e de rîs? urlă el. *Nu e de rîs?* Ba e de rîsu' curcilor, e lucrul cel mai de rîs pe care l-am auzit vreodată – tu, crezînd că mă-ta e îngerul tău păzitor.

Începu din nou să rîdă.

– O durea-n cot de tine.

– Nu-i adevărat, am spus. Nu *poate* să fie adevărat.

– De unde știi tu, ia zi, făcu el, aplecîndu-se și mai mult către mine.

Buzele i se chirciră în ceva care aducea cu un rest de zîmbet.

– Te urăsc! am țipat.

Zîmbetul îi dispăru pe loc. L-am simțit cum se încorda.

– De ce, cățea mică? făcu el.

Buzele îi deveniră albe.

Dintr-odată am înghețat ca și cînd ceva periculos se strecurase în cameră. Privind spre fereastră, am simțit un fior alunecîndu-mi pe șira spinării.

– Ascultă aici la mine, îmi spuse, cu un calm care mă înfricoșa. Nenorocita aia de maică-ta a fugit și te-a lăsat aici,

asta-i adevărul. În ziua în care a murit, venise să-şi ia lucrurile, asta e tot. N-ai decît să mă urăşti cît pofteşti, dar *ea* te-a părăsit, nu eu.

În cameră se lăsă o tăcere de mormînt.

Îşi îndepărtă o scamă de pe cămaşă, apoi se întoarse şi se îndreptă către uşă.

După ce a plecat, nu m-am mişcat din pat. Am rămas acolo, urmărind cu degetul dungile de lumină care-mi brăzdau patul. Cînd nu i-am mai auzit paşii, am luat pernele de sub cuvertură şi le-am aşezat în jurul meu, de parcă aş fi construit un soi de plută care să mă ţină la suprafaţă. Înţelegeam de ce mama îl părăsise pe T. Ray. Dar de ce să mă părăsească pe *mine?* Simţeam un gol imens în stomac la gîndul ăsta.

Borcanul cu albine era la locul lui, pe toaletă, dar acum era gol. Se vede că, la un moment dat, în timpul zilei, albinele se hotărîseră în sfîrşit să zboare de-acolo. M-am întins după el şi l-am luat de pe toaletă; atunci m-au podidit lacrimile pe care le ţinusem închise în mine, îmi părea, de ani de zile.

„Nenorocita aia de maică-ta a fugit şi te-a lăsat aici, asta-i adevărul. În ziua în care a murit, venise să-şi ia lucrurile, asta e tot."

„Doamne, Dumnezeule, fă-l să-mi spună că nu e adevărat."

Amintirile îmi reveniră brusc în minte. Geamantanul de pe podea. Ei doi, certîndu-se. Umerii începură să-mi tremure, fără să-i pot controla. Mi-am apăsat borcanul pe piept, între sîni, sperînd ca asta să mă liniştească, dar nu mă puteam opri din tremurat, nu mă puteam opri din plîns, şi asta mă speria, mă simţeam de parcă aş fi fost lovită de o maşină pe care n-o văzusem venind şi-aş fi zăcut pe marginea drumului, încercînd să-mi dau seama ce se întîmplase cu mine.

M-am aşezat pe marginea patului, repetîndu-mi în minte, la nesfîrşit, cuvintele lui. De fiecare dată, mi se strîngea inima – sau ceea ce părea a fi inima mea.

Nu știu cît timp am stat acolo, simțindu-mă de parcă aș fi fost făcută bucăți. În cele din urmă, m-am dus la fereastră și m-am uitat la piersicii care se întindeau pînă hăt, către Carolina de Nord, întinzîndu-și rugător brațele pline de frunze. Restul nu era decît cer, văzduh, vid.

Mi-am coborît privirea către borcanul pe care îl țineam încă în mînă și am văzut lacrimile care se adunaseră pe fund. Am deschis fereastra și le-am aruncat. Vîntul le ridică preț de cîteva clipe, apoi le lăsă ușor să cadă pe iarba pleoștită de căldură. „Cum a putut să mă părăsească?" Am rămas la fereastră cîteva minute, cu ochii în zare, încercînd să înțeleg. Se auzea cîntec de păsărele.

Atunci mi-a trecut prin minte că poate nu era adevărat. „Și dacă mama nu mă părăsise? Și dacă T. Ray născocise totul, ca să mă pedepsească?"

Aproape că am ametit de ușurare. Asta era. Asta trebuia să fie. Tata era un adevărat Thomas Edison cînd venea vorba de inventat pedepse. Odată, după ce-i răspunsesem obraznic, îmi spusese că iepuroaica mea, Mademoiselle, murise, așa încît am plîns toată noaptea înainte să o descopăr la locul ei în dimineața următoare, vie și nevătămată. Eram sigură că acum inventase și povestea cu mama. Unele lucruri pur și simplu nu se puteau întîmpla pe lumea asta. Copiii nu puteau avea parte de doi părinți care să nu-i iubească. Unul singur poate, dar, Dumnezeule, nu doi!

Cu siguranță că lucrurile se petrecuseră așa cum îmi povestise tot el, cu ani în urmă: mama făcea ordine în dulap înainte de accident. Oamenii fac ordine în dulap tot timpul.

Am respirat adînc, încercînd să mă liniștesc.

Nu avusesem niciodată parte de vreo experiență mistică, de genul unui moment în care o voce, alta decît a ta, îți vorbește din interiorul capului tău cu cuvinte atît de clare încît le-ai putea vedea la fel de bine scrise cu litere strălucitoare pe nori sau pe copaci. Ei bine, în acea zi am avut o astfel de experiență, în

camera mea atît de banală. Am auzit o voce care mi-a spus: „Lily Melissa Owens, borcanul tău e deschis".

În cîteva clipe mi-am dat seama ce aveam de făcut – trebuia să *plec*. Trebuia să fug de T. Ray care, cel mai probabil, o luase deja către casă, pregătindu-se să-mi facă Dumnezeu ştie ce. Şi, în plus, trebuia s-o scot cumva pe Rosaleen din închisoare.

M-am uitat la ceas – era 2.40. Aveam nevoie de un plan solid, dar nu-mi puteam permite să pierd timpul gîndindu-mă prea mult. Mi-am luat rucsacul roz, de pînză, şi mi-am îndesat în el cei treizeci şi opt de dolari pe care-i cîştigasem vînzînd piersici, cele şapte perechi de chiloţi cu zilele săptămînii brodate pe spate, şosete, cinci perechi de pantaloni scurţi, bluze, o cămaşă de noapte, şampon, peria de păr, periuţa şi pasta de dinţi şi elastice de prins părul, fără să-mi dezlipesc ochii de la fereastră. „Ce-mi mai trebuie?" Am dat cu ochii de harta agăţată pe perete şi am smuls-o de la locul ei, fără a mă obosi să scot mai întîi piunezele.

Am scos de sub saltea fotografia mamei, mănuşile şi icoana de lemn a Fecioarei negre şi le-am înghesuit şi pe ele în rucsac.

Apoi, am rupt o foaie de hîrtie din caietul de engleză de anul trecut şi am scris un bilet pentru T. Ray, scurt şi la obiect: „Dragă T. Ray, nu te obosi să mă cauţi. Lily. P.S.: Mincinoşii ca tine ar trebui să putrezească în iad".

Cînd m-am uitat din nou pe fereastră, l-am văzut pe T. Ray care tocmai ieşea din livadă şi se îndrepta către casă cu pumnii strînşi şi capul întins înainte, ca un taur care se pregăteşte să atace.

Am aşezat biletul pe toaletă şi am rămas o clipă în mijlocul camerei, întrebîndu-mă dacă urma s-o mai văd vreodată.

– La revedere, am spus, simţind o urmă de tristeţe încercînd să urce la suprafaţă.

Am ieşit din casă şi am descoperit o spărtură în gratiile de la ferestrele pivniţei. M-am strecurat înăuntru şi m-am pierdut printre pînze de păianjen, în lumina violetă.

Cizmele lui T. Ray tropăiau pe verandă.

– Lily! Li-liiiiii! strigă el, și vocea îi suna ciudat, venind de undeva de deasupra mea.

Dintr-odată, am văzut-o pe Snout, care adulmeca de zor locul pe unde intrasem în pivniță. M-am retras încă și mai adînc în întuneric, dar îmi simțise deja mirosul și începuse să latre de mama focului.

T. Ray apăru cu biletul meu mototolit în mînă, zbieră la Snout să tacă dracului din gură și dispăru în camioneta lui, lăsînd nori de gaze de eșapament și de praf pe șosea.

Am luat-o de-a lungul șoselei pentru a doua oară în acea zi. Mergînd, mi-am dat seama cît de mult crescusem în acea zi în care împlineam paisprezece ani. În cîteva ore, parcă împlinisem patruzeci.

Nu era nici o mașină pe șosea cît vedeai cu ochii; aerul tremura ici și colo, din pricina căldurii. Dacă reușeam să o scot pe Rosaleen din închisoare – iar acest „dacă" era mare cît planeta Jupiter –, unde am fi putut fugi amîndouă?

M-am oprit brusc din mers. „Tiburon, Carolina de Sud". Firește. Orașul al cărui nume se afla pe spatele icoanei Fecioarei negre. Îmi trecuse deja prin minte să merg, la un moment dat, într-acolo. Era logic să o fac – și mama trecuse prin Tiburon, sau cel puțin cunoștea pe cineva care locuia acolo și care îi trimisese o iconiță cu Maica Domnului. Și, în orice caz, cine ne-ar fi căutat tocmai acolo?

M-am lăsat pe vine la marginea drumului și am deschis harta. Tiburon era un punct pe hartă, chiar lîngă steaua mare și roșie care era Columbia. T. Ray ar fi întrebat cu siguranță de noi la stația de autobuz, așa încît eu și Rosaleen trebuia să facem autostopul. Cît de greu putea fi? Nu trebuie decît să stai cu degetul mare întins, pînă i se face cuiva milă de tine.

Nu la multă vreme după ce trecusem de biserică, l-am văzut trecînd pe fratele Gerald, în Ford-ul lui alb. I-am văzut luminile de frînă aprinzîndu-se. Apoi Ford-ul dădu înapoi.

– Mi s-a părut mie că tu erai, zise fratele Gerald, prin fereastra deschisă. Unde mergi?

– În oraş.

– Iar? Şi ce faci cu rucsacul ăla?

– Mă... îi duc nişte lucruri lui Rosaleen. E în închisoare.

– Mda, ştiu, făcu el, deschizînd portiera din spate a maşinii.

– Urcă, într-acolo merg şi eu.

Nu mai mersesem niciodată cu maşina unui predicator. Nu că m-aş fi aşteptat să văd o grămadă de Biblii îngrămădite pe bancheta din spate, dar am fost surprinsă să văd că, pe dinăuntru, arăta ca o maşină obişnuită.

– Mergeţi s-o vedeţi pe Rosaleen? l-am întrebat.

– M-au sunat de la poliţie şi mi-au spus să merg să depun plîngere împotriva ei, pentru furt. Mi-au spus că a furat nişte evantaie din biserică. Ştii ceva de asta?

– Nu erau decît două...

Vocea îi urcă rapid cu o octavă.

– În ochii lui Dumnezeu, nu contează dacă sînt două evantaie sau două sute. Hoţia e hoţie. M-a întrebat dacă putea să ia evantaiele, iar eu am spus nu, scurt pe doi. Le-a luat oricum. Ăsta e un păcat, Lily.

Oamenii pioşi mă călcaseră dintotdeauna pe nervi.

– Dar e surdă de-o ureche, i-am spus. Cred că n-a înţeles bine ce i-aţi spus. I se-ntîmplă tot timpul. T. Ray îi spune să-i calce o cămaşă albă, şi Rosaleen îi calcă două albastre.

– Aha... are probleme cu auzul... Uite, asta nu ştiam, răspunse el.

– Rosaleen n-ar pune niciodată mîna pe ce nu-i al ei.

– Mai spuneau că s-a luat de nişte oameni la benzinăria Esso.

– N-a fost aşa. Vedeţi dumneavoastră, Rosaleen tocmai cînta imnul care-i place cel mai mult – *Ai fost acolo, oare, cînd pe cruce L-au urcat?* Nu cred că oamenii ăia sînt creştini, frate Gerald, pentru că au ţipat la ea şi i-au spus să mai termine dracului cu Isus. Şi Rosaleen a spus: „N-ai decît să mă-njuri pe

mine, da' să nu iei numele Domnului în deșert". Dar ei au ținut-o pe-a lor și pînă la urmă Rosaleen și-a vărsat cănița în care scuipa tutun pe pantofii lor. Poate că a greșit, dar credea că îl apără pe Isus.

Eram lac de sudoare cînd am terminat.

Fratele Gerald începu să-și mestece buza de jos. Se vedea de la o poștă că-l pusesem pe gînduri.

Cînd am intrat cu fratele Gerald în secția de poliție, domnul Gaston era sigur, la biroul lui, și ronțăia alune fierte. Părea a fi genul de om care aruncă pe jos cojile alunelor, și chiar asta făcea.

– Negresa aia a ta nu-i aici, făcu el, uitîndu-se la mine.

– Am dus-o la spital să-i pună copci. A căzut și s-a lovit la cap.

„A căzut pe dracu'." Aveam chef să-i iau alunele și să dau cu ele de perete.

N-am putut să mă abțin și am țipat la el:

– Cum adică a căzut și s-a lovit la cap?

Domnul Gaston îi aruncă o privire fratelui Gerald, genul ăla de privire pe care bărbații trecuți prin viață și le aruncă unii altora atunci cînd pe o femeie o apucă istericalele.

– Gata, potolește-te, îmi spuse, în cele din urmă.

– Nu mă potolesc pînă nu aflu dacă e teafără, i-am spus, ceva mai calmă, dar încă tremurînd de furie.

– E teafără. N-avea decît un cucui. Probabil o să se-ntoarcă aici în seara asta. Doctorul voia s-o mai țină cîteva ore sub supraveghere.

În timp ce fratele Gerald îi explica pe scurt că nu putea face plîngere împotriva ei din moment ce era aproape surdă, am luat-o către ușă.

Domnul Gaston îmi aruncă o privire care aducea a avertisment.

– Să știi că e păzită la spital și nimeni n-are voie s-o vadă. Tu du-te acasă, ai înțeles?

– Da, domnule. Mă duc acasă.

– Aşa să faci. Că dac-aud că te-ai fîţîit pe la spital, îi dau iar telefon lu' taică-tu, zise el.

Spitalul Memorial din Sylvan era o clădire de cărămidă, cu o aripă pentru albi şi alta pentru negri.

Am pătruns într-un coridor gol, încărcat de mirosuri care mai de care mai tari şi mai înţepătoare. Răni, oameni bătrîni, spirt, deodorant de toaletă, dulciuri. Se vedeau aparatele de aer condiţionat din ferestrele din aripa albilor, dar acolo unde mă aflam eu nu vedeam decît ventilatoare care mutau aerul dintr-un loc în altul.

În camera asistentelor era un poliţist, sprijinit de birou. Arăta ca unul care abia terminase liceul, care chiulise zdravăn de la orele de sport şi care fuma cîteva pachete de ţigări pe zi. Vorbea cu o fată îmbrăcată în alb. Presupun că era o asistentă, deşi nu arăta mult mai în vîrstă decît mine.

– Ies din tură la şase, l-am auzit spunîndu-i.

Asistenta zîmbea, aranjîndu-şi o şuviţă de păr după ureche.

La capătul opus al culoarului era un scaun gol, chiar lîngă uşa unuia dintre saloane. Sub el era o casketă de poliţist. Am alergat într-acolo şi am descoperit că pe uşa salonului fusese lipit un afiş pe care scria: „VIZITELE INTERZISE". Am intrat imediat.

În salon erau şase paturi, toate goale, cu excepţia celui de lîngă fereastră. Persoana din pat abia dacă încăpea în el. Mi-am lăsat sacul să cadă pe podea.

– Rosaleen?

Capul îi era înfăşurat într-un pansament de bumbac cît un scutec de copil, iar încheieturile îi erau legate de cadrul de fier al patului.

Cînd mă văzu acolo, începu să plîngă. În toţi anii care trecuseră de cînd Rosaleen începuse să aibă grijă de mine, nu văzusem nici o lacrimă brăzdîndu-i obrajii. S-ar fi zis că plîngea acum pentru toţi aceşti ani. Am mîngîiat-o pe braţ, pe obraz, pe picior, pe mînă.

Cînd încetă să mai plîngă, am întrebat-o:

– Ce s-a întîmplat?

– După ce-ai plecat tu, polițaiu' ăla de-i ziceau Pantof i-a chemat p-ăia trei înăuntru, ca să-mi cer iertare.

– Și te-au bătut din nou?

– Doi mă țineau de mîini și al treilea mă bătea – ăla cu lanterna. Cînd a intrat, mi-a zis: „Cere-ți iertare, cioara dracului!" Și cînd a văzut că nu-mi cer, a sărit pe mine. M-a bătut pîn-a zis polițaiul că e destul. Da' tot nu mi-am cerut iertare.

Le uram în sinea mea celor trei să crape de sete în fundul iadului, dar eram furioasă și pe Rosaleen. „De ce naiba nu ți-ai cerut iertare? Dac-ai fi făcut-o, poate că Franklin Posey te-ar fi lăsat să scapi doar cu o bătaie." Rosaleen nu făcuse decît să se asigure că toți cei trei urmau să revină.

– Trebuie să ieși de-aici, i-am spus, dezlegîndu-i încheieturile.

– Nu po' să plec așa, de capu' meu. Chiar dacă aicea e spital, se cheamă că tot în pușcărie sînt.

– Dacă rămîi aici, cei trei o să se-ntoarcă și-o să te omoare. Vorbesc serios. O să te omoare așa cum i-au omorît pe negrii ăia din Mississippi. Așa mi-a zis pînă și T. Ray.

Cînd se ridică în capul oaselor, cămașa de noapte se ridică și îi dezveli coapsele. O trase repede în jos, dar cămașa se ridică din nou, de parcă ar fi fost de elastic. I-am găsit rochia în dulap și i-am adus-o.

– Ești nebună, zise ea.

– Pune-ți rochia. Haide, fă cum îți spun.

Își trase rochia peste cap și se ridică în picioare. Pansamentul îi stătea strîmb pe cap.

– Bandajul ăla trebuie să dispară, i-am spus.

L-am scos încet și am văzut că îi puseseră două rînduri de copci. Apoi, făcîndu-i semn să nu facă vreun zgomot, am crăpat ușa și am aruncat o privire afară, pe coridor, către scaunul polițistului.

Era acolo. Firește că ar fi fost prea mult să sper că ar fi flirtat cu asistenta îndeajuns de mult încît să o putem șterge de-acolo. Am stat cîteva minute și m-am gîndit la o cale de a ieși din salon fără să fim văzute, apoi mi-am deschis rucsacul, am scotocit în el și am scos cîteva monede.

– O să-ncerc să scap de el. Du-te și întinde-te pe pat, în caz că aruncă o privire înăuntru.

Se holbă la mine cîteva clipe, apoi exclamă în șoaptă:

– Doamne Isuse Hristoase!

Cînd am ieșit din cameră, polițistul sări pînă-n tavan.

– N-aveai voie să intri acolo!

– Mă gîndeam eu că e ceva în neregulă cu salonu' ăsta, am făcut eu. O caut pe mătușica. Aș fi jurat că mi-au zis că e în salonu' număru' o sută doi, da' aici nu-i decît o negresă legată de pat.

Am clătinat din cap, încercînd să arăt cît mai zăpăcită.

– Aha, te-ai rătăcit. Du-te în partea cealaltă a spitalului, aici ești în aripa negrilor.

I-am zîmbit dulce.

– Aha.

În aripa albilor am găsit un telefon public în hol. Am luat numărul spitalului de la Informații și l-am format, apoi am cerut legătura cu camera asistentelor din aripa negrilor.

Mi-am dres vocea.

– Sînt soția paznicului închisorii, i-am spus fetei care răspunsese. Domnul Gaston vă roagă să-l trimiteți pe polițistul de la salonul o sută doi înapoi la secție. Spuneți-i că predicatorul e în drum către secție, unde o să semneze niște hîrtii, și domnul Gaston trebuie să plece chiar acum. Spuneți-i, vă rog, să se grăbească.

Jumătate din mine recita cu convingere toate acestea, în vreme ce jumătatea cealaltă asculta, gîndindu-se la cît de bine mi-ar fi stat într-o școală de corecție pentru fete, unde, cel mai probabil, urma să ajung foarte curînd.

Asistenta repetă totul, ca să se asigure că înțelesese bine. Oftă în receptor.

– Am să-i spun.

„Are să-i spună." Nu-mi venea să cred.

M-am strecurat în aripa negrilor și, ascunsă după o țîșnitoare, am văzut-o pe asistentă cum îi explica totul polițistului, dînd cu înflăcărare din mîini. După două minute, polițistul își punea cascheta și ieșea pe ușă.

Cînd eu și Rosaleen ieșirăm din salon, m-am uitat în sînga, apoi în dreapta. Trebuia să trecem pe lîngă camera asistentelor ca să putem ieși, dar fata în alb părea foarte preocupată; scria ceva la biroul ei.

– Încearcă să mergi ca și cum ai fi cineva care a venit în vizită la un bolnav, i-am spus Rosaleenei.

Cînd ajunsesem la jumătatea coridorului, fata se opri din scris și se ridică în picioare.

– Rahat, făcui eu, înșfăcînd-o pe Rosaleen de braț și trăgînd-o în salonul pe lîngă care tocmai treceam.

O femeie micuță era întinsă pe pat; era bătrînă, avea o față ca o afină și semăna cu o pasăre. Cînd ne văzu intrînd, gura i se deschise și limba îi apăru ca o virgulă nelalocul ei.

– Dați-mi să beau puțină apă, ne rugă ea. Rosaleen îi turnă un pahar cu apă dintr-o carafă și i-l dădu, în vreme ce eu aruncam priviri îngrijorate pe coridor, prin ușa întredeschisă.

Fata dispăru într-un salon aflat la cîteva uși de noi, ducînd în mînă ceva ce semăna cu un pahar de sticlă.

– Haide, i-am spus lui Rosaleen.

– Ce faceți, plecați deja? întrebă femeia.

– Da, da' cre'că io o să mă-ntorc pînă diseară, zise Rosaleen, mai mult pentru mine decît pentru femeia întinsă pe pat.

De data aceasta renunțarăm să mai mergem precum vizitatorii și o rupserăm la fugă pe coridor.

Afară, am luat-o de mînă pe Rosaleen și am tras-o pe trotuar.

– Văd că te-ai gîndit la toate alea, făcu ea pe un ton bănuitor. Trag nădejde că ştii şi unde mergem.

– Mergem pe Autostrada 40 şi facem autostopul pînă la Tiburon, Carolina de Sud. Sau cel puţin o să încercăm.

Am evitat străzile mari, luînd-o prin parc, apoi pe o străduţă care ne duse în Lancaster Street; după trei cvartale, ajunserăm în strada May Pond, de unde o tăiarăm drept peste un teren viran din spatele băcăniei Glenn's.

Mergeam printre flori albe şi purpurii, printre libelule, înotînd prin mireasma iasomiei de Carolina, care era atît de puternică, încît aproape că o puteam vedea plutind prin aer, ca un soi de abur galben. Rosaleen nu mă întrebă de ce mergeam la Tiburon şi nici eu nu aveam chef să deschid subiectul. Mă întrebă însă de cînd începusem să spun „rahat".

Nu vorbisem niciodată aşa, deşi auzeam o grămadă de înjurături de la T. Ray sau le citeam prin toaletele publice.

– Am paisprezece ani, cred că pot să spun „rahat" dacă aşa am chef.

Şi aveam chef de asta chiar atunci.

– Rahat, am spus.

– Rahat, focu' să-i arză, mînca-i-ar iadu' de cîini fătaţi de cătele, spuse Rosaleen dintr-o suflare, arătînd de parcă fiecare cuvînt ar fi fost o linguriţă de dulceaţă.

Stăteam pe marginea Autostrăzii 40, la umbra unui panou în culori şterse de vînt şi de soare, cu o reclamă la Lucky Strike. Făceam semn cu degetul mare de fiecare dată cînd se apropia cîte o maşină, însă toate accelerau imediat.

În cele din urmă, i se făcu milă de noi unui bărbat de culoare, care conducea o camionetă Chevrolet rablagită, plină cu pepeni. M-am urcat prima şi, pe măsură ce Rosaleen îşi introducea trupul maiestuos în maşină, eram nevoită să mă înghesui din ce în ce mai mult în şofer.

Omul ne spuse că se ducea să-și viziteze sora în Columbia și că avea de gînd să vîndă și ceva pepeni cu ocazia asta. I-am spus că mergeam la Tiburon să-mi văd mătușa și că Rosaleen urma să lucreze pentru ea. Suna destul de dubios, dar păru să înghită minciuna.

– Pot să vă las la cinci kilometri de Tiburon, zise el.

Asfințiturile au lumina cea mai tristă din lume. Am mers multă vreme în lumina soarelui roșu, fără să auzim nimic în afară de greieri și de broaștele care se bucurau de căderea nopții. Aveam privirea pierdută în zare, prin parbriz, în vreme ce lumini roșietice puneau stăpînire pe cer.

Fermierul dădu drumul radioului și The Supremes începură să răsune în cabina camionetei, cu *Baby, baby, where did our love go?* Nimic nu-ți amintește de cît de repede poți pierde ceva drag mai bine decît un cîntec despre o dragoste pierdută. Mi-am sprijinit capul de brațul lui Rosaleen. Voiam să mă mîngîie, să mă facă să simt că totul era în regulă, dar mîinile îi rămaseră sprijinite în poala rochiei.

După ce făcusem vreo o sută cincizeci de kilometri, fermierul trase camioneta pe dreapta, peste drum de un indicator pe care scria: „TIBURON, CINCI KILOMETRI". Arăta către stînga, spre un drum sinuos care se pierdea în întunericul cu sclipiri argintii. Coborînd din mașină, Rosaleen îl întrebă dacă nu ne oferea un pepene pentru cină.

– Luați doi, răspunse el.

Am așteptat pînă ce pozițiile camionetei deveniră niște luminițe nu mai mari decît niște licurici, înainte de a scoate vreun cuvînt sau de a face vreo mișcare. Încercam să nu mă gîndesc foarte mult la situația în care eram. Nu eram sigură că era mai bine decît să trăiești cu T. Ray – sau să stai la închisoare. Nu cunoșteam pe nimeni care să ne poată ajuta. Și totuși, mă simțeam dureros de vie, ca și cînd în fiecare celulă din corpul meu ar fi ars o flacără atît de puternic, încît mă durea.

– Măcar e lună plină, i-am spus lui Rosaleen.

Am luat-o la picior către Tiburon. Dacă aveţi impresia că la ţară e linişte înseamnă că n-aţi ieşit vreodată din oraş. Numai broţacii erau de-ajuns să te facă să dai orice pentru dopuri de urechi.

Mergeam întins, prefăcîndu-ne că era o zi ca oricare alta. Rosaleen zise că fermierul care ne adusese pînă acolo părea să fi avut parte de o recoltă bună de pepeni. Eu am spus că era ciudat că ţînţarii nu apăruseră încă.

Cînd am ajuns la un pod care traversa un rîuşor, am hotărît să coborîm lîngă albie şi să ne petrecem noaptea acolo. Cînd am coborît, parcă intrasem în altă lume, luna şi stelele se oglindeau în apă, iar printre pini atîrna viţă-de-vie sălbatică. Totul îmi amintea de pădurile fraţilor Grimm, trezind în mine acelaşi sentiment de nelinişte pe care-l aveam deschizînd o carte de poveşti, unde lucrurile erau cu atît mai posibile, cu cît erau mai de neconceput.

Rosaleen sparse pepenii cu nişte pietre. N-am lăsat din ei decît cojile, apoi am luat apă în mîini şi am băut îndelung, fără să ne pese de alge sau de mormoloci ori dacă nu cumva vacile foloseau rîuşorul drept toaletă. Apoi ne-am aşezat pe mal şi ne-am uitat una la cealaltă.

– Vreau numa' să ştiu de ce-ai ales tocmai Tiburon din toate locurile de pe lumea asta, zise Rosaleen. Nici n-am auzit vreodată de el.

Deşi era întuneric, am scos icoana Fecioarei negre din rucsac şi i-am întins-o.

– A fost a mamei. Pe spate scrie Tiburon, Carolina de Sud.

– Stai aşa, că nu-nţeleg nimic. Am venit pîn-aici pentru că maică-ta avea o icoană cu numele oraşului pe spate – *atîta tot?*

– Păi, ia gîndeşte-te niţel, am zis eu. Dacă avea icoana asta, trebuie că a trecut pe-aici la un moment dat. Şi dacă a trecut pe-aici, atunci poate cineva îşi aduce aminte de ea, nu se ştie niciodată...

Rosaleen ridică icoana ca s-o vadă mai bine şi se uită la ea cîteva momente.

– Şi asta cine e?

– Fecioara Maria, i-am răspuns.

– Dacă n-ai văzut, îți spun io – e neagră, făcu Rosaleen, dar, din felul în care se uita la ea, cu gura deschisă, se vedea de la o poștă că icoana o impresiona. Aproape că o auzeam gîndind: „Dacă Maica Domnului e neagră, cum se face că nimeni nu pomenește decît de Maria cea albă?" Asta era ca și cum o femeie ar fi aflat că Isus a avut o soră geamănă care primise jumătate din genele lui Dumnezeu, dar nimic din gloria lui.

Rosaleen îmi dădu icoana înapoi.

– Acu' cre' că po' să mor, că le-am văzut pe toate!

Am luat-o și-am băgat-o în buzunar.

– Știi ce a spus T. Ray despre mama? am întrebat-o, cu gînd să-i dezvălui, în sfîrșit, ce se întîmplase într-adevăr.

– Mi-a spus că ne părăsise pe amîndoi înainte să moară. Că venise doar să-și ia niște lucruri în ziua în care s-a întîmplat accidentul.

Mă așteptam ca Rosaleen să-mi spună că era o prostie, dar ea rămase cu privirea pierdută în gol, ca și cînd ar fi cîntărit posibilitatea.

– Ei bine, nu e adevărat! am făcut eu, cu o voce care urca de parcă o înșfăcase cineva și mi-o îndesase cu forța în gît, de jos în sus. Și dacă el crede c-o să înghit minciunile lui, înseamnă că are o gaură în cap. A scornit totul ca să mă pedepsească. Sînt sigură.

Aș fi putut să adaug că mamele au hormoni și instincte care le împiedică să-și părăsească copiii, că nici măcar scroafele și femelele de raton nu făceau asta, dar Rosaleen, terminînd de reflectat, îmi spuse:

– Cre' că ai dreptate. Din cîte-l cunosc pe taică-tu, ar fi în stare de-așa ceva.

– Iar mama n-ar fi făcut niciodată ce-a spus el c-a făcut, am adăugat eu.

– N-am apucat s-o cunosc pe maică-ta, spuse Rosaleen. Da' o vedeam cîteodată din depărtare cînd ieșeam din livadă, de la cules. Întindea rufele pe sîrmă sau uda grădina și tu te jucai

mereu pe lîngă ea. Doar o dată am văzut-o fără să i te încurci tu printre picioare.

Nu ştiam că Rosaleen o văzuse pe mama. Dintr-odată, am amețit, fără să ştiu dacă era de la foame, de la oboseală sau de la ce-mi spusese Rosaleen.

– Ce făcea cînd ai văzut-o singură? am întrebat-o.

– Era în spatele garajului, stătea pe iarbă şi nu făcea nimica. Cînd am trecut pe lîngă ea, nici măcar nu ne-a văzut. Cre' că era cam abătută.

– Cine-ar putea să stea cu T. Ray fără să fie abătut? i-am răspuns.

Atunci i se schimbă expresia; înțelesese, în sfîrşit.

– Aha, făcu ea. Am înțeles. Ai fugit din cauza la ce ți-a zis taică-tu despre maică-ta. N-avea nimic a face cu mine şi cu puşcăria. Şi io care-mi băteam capu', şi mă frămîntam, şi credeam că don'şoara o s-o încaseze din cauza mea; carevasăzică ai fi fugit oricum, ai? Ăsta ți-era planu'? Să mergi din oraş în oraş întrebînd de maică-ta? Tare deşteaptă eşti, n-am ce zice.

– Dacă aveam nevoie de cineva care să mă critice tot timpul, îl aduceam pe T. Ray! am țipat. Şi dacă vrei să ştii, n-am nici un plan.

– Aş fi jurat că aveai unu' cînd eram la spital, şi ai răsărit tu şi mi-ai zis să fac asta şi aia, şi io m-am luat după tine ca un cîine. Parc-ai fi paznicu' meu. Parc-aş fi o negresă tîmpită de care tre' să ai tu grijă.

Ochii i se îngustaseră şi avea o privire dură.

M-am ridicat în picioare.

– Nu-i corect!

Mă sufocam de furie.

– Ştiu c-ai vrut să faci bine şi mă bucur că nu mai sînt acolo, da' ți-a dat vreodată prin cap să mă-ntrebi şi pe mine? spuse ea.

– Ei bine, chiar *eşti* tîmpită! am țipat. Trebuie că eşti nemaipomenit de tîmpită, dacă ți-ai vărsat scuipatul pe pantofii ălora. Şi încă şi mai tîmpită că nu ți-ai cerut iertare, dacă

numai așa puteai să scapi. S-ar fi întors și te-ar fi omorît, sau mai rău de-atît. Eu te-am scos de-acolo și uite cum îmi mulțumești. Foarte bine, atunci.

M-am descălțat, mi-am luat rucsacul și am intrat în rîu. Apa rece îmi tăia picioarele. Nu voiam nici măcar să mai fiu pe-aceeași planetă cu ea, ca să nu mai spun de același mal al rîului.

– De-acum te descurci singură! i-am strigat, peste umăr.

Pe malul celălalt, m-am trîntit pe pămîntul umed. Ne uitam una la celalată peste rîu. În întuneric, arăta ca un pietroi sculptat de cinci sute de ani de furtuni. M-am întins pe spate și am închis ochii.

Am visat că eram din nou la fermă, că stăteam în spatele garajului și că, deși era miezul zilei, pe cer era o lună mare și rotundă. Arăta de parcă acolo-i fusese locul dintotdeauna. M-am uitat la ea o vreme, apoi m-am sprijinit cu spatele de garaj și am închis ochii. Deodată am auzit un sunet ca de gheață spartă și, ridicîndu-mi privirea, am văzut că luna se crăpase în două și era pe cale să cadă. Trebuia să fug, să scap.

M-am trezit cu o durere puternică în piept. Am căutat luna din priviri și am văzut că era întreagă și se oglindea în rîușor la fel ca mai înainte. M-am uitat pe malul celălalt, după Rosaleen. Dispăruse.

Inima începu să-mi bată cu putere.

„Doamne, te rog. N-am vrut să mă port cu ea ca și cînd ar fi fost un cîine. Nu voiam decît s-o salvez. Atît."

Bîjbîind după pantofi, am fost izbită de aceeași tristețe care mă cuprindea la biserică în fiecare an, de Ziua Mamei. „Iartă-mă, mamă."

„Rosaleen, unde ești?" Mi-am înșfăcat rucsacul și am luat-o la goană către pod, abia realizînd că plîngeam. M-am împiedicat de un mușuroi de pămînt și m-am întins cît eram de lungă, fără să mă mai obosesc să mă ridic. Mi-o închipuiam pe Rosaleen mergînd furioasă pe șosea, mormăind: „La dracu', fetișcana aia tîmpită".

Ridicîndu-mi privirea către copacul sub care căzusem, am văzut că îşi pierduse frunzele. Nu mai avea decît cîteva, ici şi colo. Chiar şi aşa, pe întuneric, am văzut că era pe moarte, că se stingea în mijlocul pinilor cărora nu le păsa de el nici atîtica. Asta era viaţa. Mai devreme sau mai tîrziu, totul dispare, totul se pierde.

Am auzit pe cineva fredonînd un cîntec. Nu era unul metodist, dar aducea cu unul. M-am luat după sunet şi am găsit-o pe Rosaleen în mijlocul rîului, goală puşcă. Umerii îi erau plini de picături de apă, care, în lumina lunii, arătau de parcă erau de lapte, iar sînii i se clătinau în apă din pricina curentului. Era genul de privelişte care-ţi rămîne pentru totdeauna în minte. Nu mă puteam abţine, voiam să merg şi să ling picăturile de lapte de pe umerii ei.

Am deschis gura. Voiam ceva. Ceva, nu ştiam ce. „Mamă, iartă-mă." Era tot ce simţeam în acel moment. Lucrul după care tînjisem dintotdeauna se întinse sub mine, mă cuprinse, mă primi de parcă ar fi fost poala unei femei uriaşe.

Mi-am scos pantofii, apoi pantalonii scurţi. Am ezitat puţin, apoi mi-am scos şi chiloţii.

Apa era atît de rece, încît aveam impresia că un gheţar se topea în jurul meu. Probabil că am scos vreun sunet atunci cînd am intrat în apa rece, căci Rosaleen îşi ridică privirea şi, văzîndu-mă mergînd prin apă, începu să rîdă.

– Ie-te-te la ea, cum vine-ncoace tremurînd de frig.

M-am lăsat pe vine în apă lîngă ea, ţinîndu-mi răsuflarea.

– Îmi pare rău, am spus.

– Ştiu, făcu ea. Şi mie.

Se întinse şi îmi cuprinse genunchii ca pe un aluat de pîine.

În lumina lunii, puteam să văd fundul rîului, plin de pietricele. Am ridicat una – era roşiatică, rotundă şi netedă, ca o inimă a apei. Am băgat-o în gură, încercînd, parcă, să-i sug măduva.

Sprijinindu-mă în coate, am lăsat apa să-mi treacă de cap. Mi-am ţinut răsuflarea şi am ascultat sunetul rîului, cufundîndu-mă cît puteam în acea lume tremurătoare şi întunecată. Dar mă gîndeam în acelaşi timp la o valiză deschisă pe podea, la un chip pe care nu mi-l aminteam, la mirosul care mă învăluia.

Apicultorilor începători li se explică faptul că, pentru a găsi matca – ființa retrasă și discretă –, trebuie să le caute mai întîi pe slujitoarele ei.

Regina trebuie să moară: Și alte daraveri de-ale albinelor și oamenilor

Capitolul trei

În afară de Shakespeare, Thoreau îmi plăcea cel mai mult. Doamna Henry ne cerea să citim fragmente din *Walden Pond*, ceea ce mă făcea să visez la grădini secrete în care T. Ray nu mă putea găsi. A început să-mi placă de Mama Natură și de ceea ce găsise de cuviință să facă ea cu lumea. Mi-o închipuiam arătînd ca Eleanor Roosevelt.

M-am gîndit la ea în dimineața următoare, cînd m-am trezit pe malul rîului, întinsă pe un pat de iederă kudzu[1].

Șlepuri de ceață pluteau pe rîu și libelulele, de un albastru fosforescent, țîșneau încoace și-ncolo de parcă ar fi vrut să coasă aerul. Priveliștea era atît de frumoasă, încît pentru o clipă am uitat de greutatea pe care-o aveam pe suflet de cînd T. Ray îmi spusese lucrurile acelea despre mama. Dintr-odată, mă trezisem lîngă iazul Walden. „Ziua întîi a noii mele vieți, mi-am spus. Ziua de azi."

[1] Specie de iederă de origine asiatică, care crește și în sud-estul Statelor Unite. (n.tr.)

Rosaleen dormea cu gura deschisă şi un fir lung de salivă îi atîrna de buza de jos. După cum i se mişcau ochii sub pleoapele închise, se vedea că privea paravanul argintiu pe care se perindă visele. Faţa ei umflată arăta ceva mai bine, dar am văzut că avea vînătăi şi pe braţe, şi pe picioare. Nici una din noi nu avea un ceas, dar, uitîndu-mă la soare, mi-am dat seama că ne apropiam deja de ora prînzului.

Nu voiam s-o trezesc pe Rosaleen, aşa încît am scos icoana Fecioarei negre din rucsac şi-am sprijinit-o de un copac, ca să mă pot uita mai bine la ea. O gărgăriţă se urcă pe ea şi se opri pe obrazul Sfintei Fecioare, împodobindu-l cu o aluniţă. M-am întrebat dacă nu cumva Fecioara Maria prefera să se plimbe printre copaci şi insecte, în loc să poarte aureola cu iz de biserică pe care i-o aşezaseră pe cap.

M-am întins pe spate şi am încercat să născocesc o poveste în care mama dobîndea icoana Madonei negre. Nu mi-a ieşit nimic credibil, probabil din pricină că nu ştiam foarte multe despre Fecioara Maria, care nu se bucura de prea multă atenţie la noi în biserică. Dacă te luai după fratele Gerald, iadul nu era decît un rug destinat catolicilor. Nu era nici unul în Sylvan – nu erau decît baptişti şi metodişti –, dar ştiam ce să facem în caz că am fi întîlnit catolici prin alte locuri. Trebuia să le propunem un plan de mîntuire în cinci părţi, pe care puteau sau nu să-l accepte. Primisem de la biserică o mănuşă de plastic cu cei cinci paşi scrişi pe fiecare deget. Începeai cu degetul mic şi terminai cu cel mare. Unele cucoane purtau mănuşa în poşetă pentru cazul în care ar fi dat din întîmplare peste vreun catolic.

Singura poveste cu Fecioara Maria pe care o auzisem era cea cu nunta la care îşi convinsese fiul, practic împotriva voinţei lui, să meargă la bucătărie şi să schimbe apa în vin. Găsisem că era o poveste tare ciudată, din moment ce biserica noastră nu aprecia foarte tare vinul şi nici pe femeile care se băgau în treburile bărbaţilor. Nu putusem decît să trag concluzia că mama avea

ceva sînge catolic în vine și trebuie să spun că era un secret pe care-mi făcea mare plăcere să-l dețin.

Mi-am vîrît icoana în buzunar în vreme ce Rosaleen dormea înainte, cu buzele tremurîndu-i la fiecare răsuflare. Într-un final, am hotărît că nu era cazul s-o las să doarmă pînă a doua zi, așa că am prins-o de braț și am scuturat-o ușurel pînă a deschis ochii.

– Doamne, ce-am înțepenit, făcu ea. Parcă m-ar fi bătut cineva cu bățu'.

– Chiar te-a bătut cineva, nu-ți mai aduci aminte?

– Da, da' nu cu bățu'.

Am așteptat pînă s-a ridicat în picioare, după o lungă serie de mormăituri, de gemete și de mișcări ale membrelor care reveneau încet la viață.

– Ce-ai visat? am întrebat-o cînd și-a recăpătat, în cele din urmă, poziția verticală.

Aruncă o privire către vîrfurile copacilor, frecîndu-și coatele.

– Păi să vedem... L-am visat pe reverendu' Martin Luther King Jr. care era în genunchi în fața mea și-mi făcea unghiile de la picioare cu scuipat de la el din gură și unghiile îmi ieșeau roșii de parcă mestecase ardei iute.

M-am gîndit la asta în vreme ce mergeam către Tiburon alături de Rosaleen, care pășea de parcă picioarele îi fuseseră unse cu mir, iar unghiile ei roșii ar fi luat în stăpînire pămîntul pe care mergea.

Treceam pe lîngă hambare cenușii, pe lîngă lanuri de porumb cărora le-ar fi prins bine un sistem de irigații și pe lîngă cirezi de vaci Hereford, care mestecau iarba cu încetinitorul și care păreau foarte satisfăcute de viața lor. În depărtare, se vedeau case cu verande largi și leagăne făcute din cauciucuri de tractor, atîrnate de crengile copacilor; mori de vînt răsăriseră ici și colo, cu petalele lor argintii care se apucau să scîrțîie încet cînd sufla cîte-o pală de vînt. Totul fusese răscopt de soarele nemilos; pînă și agrișele arătau ca niște stafide.

Asfaltul lăsă curînd locul pietrişului. O vreme, am ascultat zgomotul pe care-l făceau pietricelele sub paşii noştri. Rosaleen era năclăită de sudoare. Nu ştiu cui îi chiorăiau maţele mai tare, mie sau ei, şi încă de cînd porniserm la drum îmi amintisem că era duminică şi că magazinele erau închise. Mi-era teamă că urma să culegem păpădii, să dezgropăm napi sălbatici şi să prindem gîze ca să nu murim de foame.

Dinspre cîmp venea miros de bălegar proaspăt, care-mi mai alunga cît de cît foamea, însă Rosaleen declară:

– Aş mînca şi-un cal.

– Dacă găsim ceva deschis cînd ajungem în oraş, o să cumpăr de mîncare, i-am răspuns.

– Şi de dormit unde dormim? mă întrebă ea.

– Dacă n-au nici un motel, o să trebuiască să închiriem o cameră.

Îmi zîmbi.

– Lily, copile, nimeni nu-nchiriază nimic la o femeie de culoare. Poa' să fie şi Fecioara Maria, nimeni nu primeşte o femeie dacă-i neagră.

– Păi şi-atunci cum rămîne cu Legea Drepturilor Civile? am făcut eu, oprindu-mă în mijlocul drumului. Nu scrie-n lege că trebuie să te lase să stai în motelul lor şi să mănînci în restaurantul lor dacă aşa vrei?

– Aşa o fi scriind, da' tre' să-i pici cu ceară ca să te lase.

Următoarea milă am străbătut-o făcîndu-mi o grămadă de griji. Nu avem nici un plan, nici măcar schiţa unui plan. Pînă acum, fusesem convinsă că oamenii puteau să dea peste o fereastră, undeva şi să sară prin ea într-o viaţă nouă. Rosaleen însă număra clipele pînă aveam să fim prinse. Le lua ca pe o pauză de închisoare.

Aveam nevoie de un semn. Aveam nevoie de o voce care să-mi vorbească aşa cum îmi vorbise cu o zi în urmă, cînd îmi spusese: „Lily Melissa Owens, borcanul tău e deschis".

„O să fac nouă pași și apoi am să mă uit în sus. Orice-am să văd, acela va fi semnul de care am nevoie." Cînd m-am uitat în sus, am văzut un avion care trecea pe deasupra cîmpului, lăsînd în urmă, prin aer, un nor de pesticide. Nu înțelegeam prea bine cine eram eu în scena respectivă – plantele care urmau să fie scăpate de insecte sau insectele care urmau să fie otrăvite. Erau slabe speranțe ca eu să fiu avionul care trecea peste cîmp, lăsînd în urmă salvare și moarte.

M-am simțit îngrozitor.

Vipia se întețise între timp și acum sudoarea picura de pe fața lui Rosaleen.

– Păcat că nu-i nici o biserică p-aci, măcar am șterpeli niște evantaie.

De la distanță, magazinul de la marginea orașului părea să aibă cam o sută de ani, dar, cînd am ajuns la el, am văzut că era chiar mai vechi de-atît. Pe ușă se afla o plăcuță pe care scria: „FROGMORE STEW – MAGAZIN UNIVERSAL ȘI RESTAURANT. DIN 1854".

Probabil că generalul Sherman trecuse pe-aici și hotărîse să-l lase în picioare din cauza numelui pe care îl purta, în nici un caz nu din pricina felului în care arăta. Peretele de la stradă era un soi de avizier primitiv de mică publicitate: „STUDEBAKER SERVICE, MOMEALĂ VIE, CONCURSUL DE PESCUIT AL LUI BUDDY, FABRICA DE GHEAȚĂ A FRAȚILOR RAYFORD, CARABINE DE VÎNĂTOARE $45" și fotografia unei fete care purta pe cap, în chip de bonetă, un capac de cola. Era și un anunț despre o seară gospel la biserica baptistă Muntele Sion, care avusese loc în 1957, în caz că mai era cineva interesat.

Îmi plăcea mai ales colecția de numere de mașini din toate statele, prinse în cuie pe perete. Le-aș fi citit pe toate, dac-aș fi avut timp.

În curtea laterală, un bărbat de culoare îndepărtă capacul de pe un grătar şi mirosul de carne de porc macerată în oţet cu piper mă făcu să salivez atît de mult, încît mi-am pătat bluza.

Cîteva maşini şi camionete erau parcate în faţă, aparţinînd, probabil, celor care săreau peste slujba de la biserică şi veneau direct aici după şcoala de duminică.

– O să intru să văd dacă nu cumva găsesc ceva de mîncare, am spus.

– Şi nişte tutun de mestecat. Mi-ar prinde bine nişte tutun de mestecat, zise Rosaleen.

În vreme ce se aşeza pe o bancă, chiar lîngă grătar, am intrat în magazin, unde mirosea a vinete murate şi a rumeguş, pe sub cîteva duzini de şunci drese cu zahăr, care atîrnau de grinzile acoperişului. Restaurantul era pe undeva prin spate; în faţă era magazinul unde se vindea orice, de la tulpini de trestie de zahăr pînă la terebentină.

– Pot să te ajut cu ceva, domnişoară?

Un bărbat mic de statură, care purta un papion, stătea de partea cealaltă a tejghelei de lemn, dispărînd aproape complet în spatele unei baricade compuse din borcănaşe de jeleu de struguri şi de murături Sweet Fire. Avea o voce subţire şi părea a fi un om foarte delicat. Nu mi-l imaginam vînzînd puşti de vînătoare.

– Parcă nu te-am mai văzut pe-aici, făcu el.

– Nu sînt de pe-aici. Am venit în vizită la bunica.

– Îmi place să văd copii care-şi vizitează bunicii, zise el. Ai o grămadă de lucruri de învăţat de la cei în vîrstă.

– Da, domnule, am răspuns. Am învăţat mai multe de la bunica decît de la şcoală în toată clasa a opta.

Rîse de parcă nu mai auzise de ani de zile ceva atît de amuzant.

– Vrei să mănînci de prînz? Avem specialitatea de duminică – friptură de porc la grătar.

– O să iau două pentru acasă, i-am răspuns. Şi două cola, vă rog.

Așteptînd să apară friptura, am dat o raită prin magazin, adunînd provizii pentru cină. Pachete de alune sărate, fursecuri cu unt, două sendvișuri cu brînză învelite în folie de plastic, niște acadele și o cutie de tutun de mestecat Red Rose. Am așezat totul pe tejghea.

Cînd se întoarse cu farfuriile și sticlele de cola, clătină din cap.

– Îmi pare rău, dar e duminică. Nu pot să vînd nimic din magazin – numai din restaurant. Bunică-ta ar trebui să știe asta. Cum ziceai că o cheamă?

– Rose, am făcut eu, cu ochii la cutia de tutun.

– Rose Campbell?

– Da, domnule, Rose Campbell.

– Credeam că n-are decît nepoți.

– Nu, domnule, are și o nepoată. Adică eu.

Puse un deget pe acadele.

– Lasă-le-aici, le pun eu la loc.

Casa de bani scoase un clinchet și sertarul i se deschise. Am scotocit prin rucsac după bani și i-am plătit.

– Ați putea să deschideți sticlele, vă rog? l-am întrebat și, în vreme ce se îndrepta către bucătărie, am înșfăcat cutia de Red Rose, am vîrît-o în rucsac și l-am închis.

Rosaleen fusese bătută, răbdase de foame, dormise pe pămîntul gol și cine știe dacă peste puțină vreme nu urma să ajungă din nou în închisoare sau chiar să fie omorîtă. Își merita cu prisosință tutunul de mestecat.

Tocmai îmi făceam planuri ca, într-o bună zi, peste cine știe cîți ani, să trimit magazinului un dolar într-un plic, împreună cu o scrisoare în care să le explic cît de vinovată m-am simțit în fiecare zi a vieții mele, cînd, deodată, m-am trezit uitîndu-mă la o icoană a Fecioarei negre. Și nu o icoană oarecare. Era absolut la fel ca aceea care fusese a mamei. Și se uita la mine de pe eticheta unui borcan cu miere. Cînd m-am uitat mai bine, am văzut că erau ca la o duzină de borcane. Pe ele scria: „MIERE MADONA NEAGRĂ".

Uşa se deschise şi o familie intră în magazin. Se vedea că veneau de la biserică; mama şi fiica erau îmbrăcate la fel, în bleumarin, cu gulere albe, rotunde. Lumina zilei se strecură înăuntru prin uşa deschisă, o lumină ce arăta a vălătuci de ceaţă, presăraţi ici şi colo cu puncte galbene. Fetiţa strănută şi mama spuse:

– Vino-ncoace, hai să ştergem nasul.

M-am uitat din nou la borcanele de miere, la luminiţele de chihlimbar care înotau în ele şi m-am forţat să respir normal.

Atunci am realizat, pentru prima dată în viaţă, că pe lume nu există decît mister, care se ascunde sub ţesătura rară şi sărăcăcioasă a zilelor noastre prăpădite, fără ca noi să ştim nimic.

Mi-am amintit de albinele care veniseră noaptea în camera mea, de felul în care deveniseră o parte a ei. Şi de vocea pe care o auzisem cu o zi în urmă, spunîndu-mi: „Lily Melissa Owens, borcanul tău e deschis", vorbind la fel de limpede ca femeia în bleumarin care vorbea cu fiica ei.

– Uite-ţi sticlele, spunea bărbatul cu papion.

Am întins un deget către borcanele de miere.

– De unde le aveţi?

Avu impresia că vocea îmi tremura de indignare.

– Ştiu ce vrei să spui. Mulţi nu le cumpără din pricină că Fecioara de pe ele e neagră, dar asta e din cauză că şi femeia de la care le cumpăr e neagră.

– Cum o cheamă?

– August Boatwright, îmi spuse el. Ţine albine peste tot pe-aici.

„Respiră adînc, respiră adînc."

– Şi ştiţi unde stă?

– Sigur că ştiu, e casa cea mai dată naibii pe care-am văzut-o vreodată. E pictată ca un Pepto-Bismol[1]. Bunică-ta sigur o ştie – ca s-ajungi acolo, o iei pe strada principală, pînă la şoseaua spre Florence.

---

[1] Medicament pentru diverse probleme digestive, al cărui ambalaj este colorat în roz, galben, roşu şi albastru. (n.tr.)

Mă îndreptam deja către ușă.

– Mulțumesc.

– Salut-o pe bunică-ta din partea mea, îmi mai zise el.

Sforăitul lui Rosaleen făcea banca să tremure din toate încheieturile. Am zgîlțîit-o.

– Scoală-te. Uite-ți cutia de tutun, dar pune-o în buzunar deocamdată, am uitat s-o plătesc.

– Ai furat-o? mă întrebă ea.

– A trebuit s-o fur, pentru că nu vînd nimic din magazin duminica.

– O să te duci drept în iad, făcu ea.

Am așternut masa pe banca pe care stăteam, dar n-am fost în stare să iau nici o înghițitură pînă ce nu i-am spus despre Fecioara neagră de pe borcanele de miere și despre August Boatwright, crescătoarea de albine.

– Trebuie că mama a cunoscut-o, ce zici? am spus. N-are cum să fie doar o coincidență.

Nu mi-a răspuns, așa că am spus mai tare:

– Rosaleen? Ce părere ai?

– Nu știu ce să mai zic, răspunse ea. Nu vreau să te-apuci și să visezi cai verzi pe pereți, ai înțeles?

Se întinse către mine și mă mîngîie pe obraz.

– Of, Lily, ce-a fost în capu' nostru?

Tiburon era exact ca Sylvan, mai puțin piersicile. Cineva înfipsese un drapel confederat în gura tunului din fața tribunalului. În Carolina de Sud, Dixie era pe primul loc și abia apoi venea America. N-ai fi putut să ne scoți din cap bătălia de la Fort Sumter[1] oricît ai fi încercat.

Mergeam pe strada principală, printre umbrele lungi, albastre, ale clădirilor cu etaj care mărgineau strada. Trecînd pe lîngă o farmacie, am întrezărit prin fereastră un dozator de suc, placat cu

[1] Fort aflat în Carolina de Sud, a cărui cucerire de către forțele sudiste a însemnat începutul Războiului de Secesiune. (n.tr.)

crom, unde vindeau suc de cireşe şi banana split şi m-am gîndit că, în curînd, toate acestea nu aveau să mai fie doar pentru albi.

Am trecut pe lîngă Agenţia de Asigurări Worth, biroul din Tiburon al companiei de electricitate şi magazinul Amen, unde toate mărfurile costau un dolar; aveau în vitrină cercuri şi ochelari de înot şi cutii de artificii; pe fereastră, cineva scrisese cu spray: „E VARĂ, VINE DISTRACŢIA!!!" În cîteva locuri precum Banca Farmers Trust, aveau afişe cu „GOLDWATER PREŞEDINTE"[1], în josul cărora lipiseră altele, mai mici, pe care scria: „DĂ PENTRU VIETNAM".

La poştă, am lăsat-o pe Rosaleen să mă aştepte afară, pe trotuar, şi am intrat să arunc o privire acolo unde ţineau cutiile poştale şi ziarele de duminică. N-am văzut nici un afiş cu fotografiile noastre, iar pe prima pagină a ziarului *Columbia* era un articol despre sora lui Fidel Castro, care spiona pentru C.I.A. şi nici un cuvînt despre o fată albă care ajutase o femeie neagră să scape din închisoarea din Sylvan.

Am băgat o monedă de zece cenţi în automat şi am luat un ziar, întrebîndu-mă dacă nu cumva scriseseră şi despre noi. M-am lăsat pe vine lîngă Rosaleen şi am deschis ziarul; am trecut cu atenţie peste fiecare pagină, dar erau pline cu articole despre Malcolm X, Saigon, Beatles, despre turneul de tenis de la Wimbledon şi despre un motel din Jackson, Mississippi, pe care preferaseră să-l închidă decît să accepte clienţi negri, dar nimic despre mine şi Rosaleen.

Cîteodată îţi vine să cazi în genunchi şi să-i mulţumeşti lui Dumnezeu pentru toate ştirile din lume.

---

[1] Barry Goldwater – reprezentant al aripii de extremă dreaptă a Partidului Republican, adeptul unei politici agresive în Vietnam; a candidat la Preşedinţia Statelor Unite în 1964, împotriva lui Lyndon Johnson. (n.tr.)

Albinele sînt insecte sociabile şi trăiesc în colonii. Fiecare colonie este o comunitate de tip familial, ce cuprinde o singură femelă care depune ouă – matca – şi numeroase fiice ale acesteia, sterile, numite muncitoare. Muncitoarele adună hrana, construiesc stupul şi au grijă de progenituri. Larvele-masculi sînt îngrijite doar în perioadele în care este nevoie de ele.

Albinele lumii

Capitolul patru

Femeia mergea de-a lungul unui şir de cutii albe, aşezate la marginea crîngului de lîngă casa roz, atît de roz încît mi-a rămas ca o arsură pe partea dinăuntru a pleoapelor chiar şi după ce mi-am întors privirea de la ea. Era înaltă, îmbrăcată în alb, şi purta un soi de cască de plută cu un voal care îi acoperea faţa, îi trecea de umeri şi îi atîrna pe spate.

Ridicînd capacele cutiilor, se uita înăuntru, clătinînd o găleată de tablă din care ieşea fum. Nori de albine ieşeau din cutii şi se apucau să zboare în jurul capului ei. De două ori fu înghiţită de norul de insecte, dar apăru din nou, treptat, ca un vis care se iţeşte din întunericul nopţii.

Eu şi Rosaleen rămăseserăm peste drum de casă, fără să scoatem vreun cuvînt. Eu, din pricină că misterul care mi se dezvăluia mă lăsase mută, iar Rosaleen, din cauza tutunului de mestecat care-i pecetluise buzele.

– Ea e femeia care face mierea Madona Neagră, am spus.

Nu-mi puteam lua ochii de la ea, de la Stăpîna Albinelor, de la cea prin care puteam pătrunde în viaţa mamei. *August.*

Rosaleen, cu transpiraţia şiroindu-i pe faţă, elimină un jet de lichid negru, apoi îşi şterse sudoarea de deasupra buzei de sus.

– Numa' de s-ar pricepe la miere mai bine ca la vopsele.

– Mie-mi place, am declarat.

Am aşteptat pînă a intrat femeia în casă, apoi am traversat şoseaua şi am dechis poarta gărduleţului care aproape că se prăbuşea sub greutatea iasomiilor de Carolina. Mirosul lor, la care se adăuga cel al arpagicului, al mărarului şi al roiniţei[1], plante care creşteau în ghivece, pe verandă, aproape că m-a făcut să cad pe spate.

Am rămas pe verandă, în lumina roz care izvora din casă. Cărăbuşii de iunie zburau încoace şi-ncolo, iar dinăuntru se auzea ceva care părea a fi o vioară, doar că suna mult mai trist.

Inima îmi bătea mai-mai să-mi spargă pieptul. Am întrebat-o pe Rosaleen dacă o putea auzi, într-atît bătea de tare.

– N-aud nimica, îl aud doar pe Dumnezeu drăguţu', care mă-ntreabă ce fac acilea.

Scuipă ceea ce speram că era ultimul jet de tutun.

Am bătut la uşă în vreme ce ea mormăia fără încetare pe sub mustaţă: „Doamne, ţine-mă... 'mne Isuse Hristoase... ne-a luat Dumnezeu minţile..."

Muzica se opri. Cu colţul ochiului, am întrezărit o mişcare la fereastră, un oblon se întredeschise, apoi se închise la loc.

Cînd uşa se deschise, am văzut că nu era femeia în alb, ci o alta, în roşu, cu părul tuns atît de scurt, încît părea a fi o casche tă de baie, cenuşie şi încreţită, pe care şi-o îndesase pe cap. Avea o expresie seacă şi bănuitoare. Avea un arc muzical[2] sub braţ şi îl purta ca pe o cravaşă. M-am temut ca nu cumva să-i dea prin cap să-l folosească pe noi.

– Da?

[1] Cunoscută şi ca iarba-stupului; excelentă specie melifera (n.tr.)

[2] Instrument muzical african, cu o singură coardă (n.tr.)

– Sînteți August Boatwright?

– Nu, sînt June Boatwright, răspunse ea, cu ochii la copcile de pe fruntea lui Rosaleen. August Boatwright e sora mea. Ați venit s-o vedeți?

Chiar în momentul în care am încuviințat din cap, apăru a doua femeie, desculță. Purta o rochie fără mîneci, cu carouri albe și verzi, și avea părul strîns în codițe care o făceau să semene cu un arici.

– Eu sînt May Boatwright, spuse ea. Și eu sînt sora lui August.

Ne adresă un rînjet ciudat, din acelea care îți dau de știre că proprietarul lui nu e tocmai sănătos la cap.

M-aș fi simțit mai bine dacă ar fi zîmbit și cea cu cravașa, dar June părea iritată și atît.

– August vă așteaptă? întrebă ea, vorbind cu Rosaleen.

Firește că Rosaleen începuse să turuie toată povestea.

– Nu, da' Lily are o poză...

M-am băgat în vorbă.

– Am văzut niște borcane cu miere la magazin și vînzătorul mi-a spus...

– A, ați venit după miere. Păi de ce n-ați zis așa de la bun început? Haideți în salon, mă duc s-o chem pe August.

I-am aruncat lui Rosaleen o privire care spunea: „Ai înnebunit? Nu le spune nimic de fotografie!" Ar fi fost cazul să ne punem de acord asupra poveștii pe care urma să le-o îndrugăm celor trei surori.

Unii oameni au un al șaselea simț, iar alții sînt mai nesimțitori decît buștenii. Cred că eu fac parte din prima categorie, căci, în clipa în care am intrat în casă, am simțit niște gîdilături pe piele, un curent care îmi urca pe șira spinării și apoi îmi cobora pe brațe, făcîndu-mi vîrfurile degetelor să pulseze. Simțeam, pur și simplu, că radiez. Corpul află unele lucruri cu mult înainte ca mintea să înceapă să le întrevadă. Mă întrebam ce știa corpul meu fără ca eu să am habar...

Mirosea peste tot a ceară. Cineva lustruise cu ceară întregul salon – o cameră mare, cu covoare cu franjuri, cu un pian vechi care fusese împodobit cu un milieu de dantelă şi cu balansoare de trestie, acoperite cu cuverturi brodate. În faţa fiecărui scaun se afla un taburet cu o perniţă de catifea. „Catifea." Mi-am trecut palma peste una din ele.

Apoi m-am dus lîngă o măsuţă demontabilă şi-am adulmecat o lumînare de ceară, care mirosea întocmai cum miroase ceara de lustruit. Era aşezată într-un soi de sfeşnic în formă de stea, iar lîngă el se afla un puzzle neterminat – nu-mi puteam da seama ce voia să reprezinte. O sticlă de lapte cu gîtul larg, plină cu gladiole, fusese aşezată pe o altă masă, lîngă fereastră. Draperiile erau din organdi – nu din cele albe, obişnuite, ci gri-argintii, care făceau aerul ce trecea prin ele să pară a fi o ceaţă alburie.

Imaginaţi-vă pereţii acoperiţi cu nimic altceva decît cu oglinzi. Am numărat cinci, înrămate în cupru.

Apoi m-am întors şi-am privit uşa pe care intrasem. În colţ se afla statueta de lemn a unei femei, înaltă cam de trei picioare. Era una dintre acele statuete pe care marinarii le aşezau, pe vremuri, la prova navelor şi părea atît de veche, încît se putea să fi venit în America odată cu *Santa Maria* a lui Columb.

Era neagră ca noaptea şi sculptată de intemperiile pe care le îndurase atîta amar de ani; faţa îi era o hartă a furtunilor şi a călătoriilor prin care trecuse. Braţul drept îi era ridicat, ca şi cînd ar fi arătat calea, doar că strîngea pumnul. Asta o făcea să pară foarte serioasă – dădea impresia că ţi-ar fi putut trage o mamă de bătaie dacă ar fi fost cazul.

Deşi nu era îmbrăcată ca Fecioara Maria şi nu semăna deloc cu icoana de pe borcanele cu miere, am ştiut imediat că ea era. Avea o inimă roşie, decolorată de vreme, pictată pe sînul stîng şi o semilună galbenă acolo unde i se sfîrşea trupul şi ar fi trebuit să înceapă nava. O lumînare într-un pahar înalt, roşu arunca lumini şi umbre pe lemnul statuetei. Era un amestec de măreţie

și umilință. Nu știam ce să cred, dar ceea ce *simțeam* avea ceva magnetic și era atît de puternic, încît aveam impresia că luna îmi intrase în piept și-l umpluse.

Singura dată cînd avusesem o senzație la fel de puternică fusese atunci cînd, întorcîndu-mă de la taraba de piersici, am văzut soarele răspîndindu-și razele asupra după-amiezii, aprinzînd vîrfurile copacilor, în vreme ce sub ei se aduna întunericul. Liniștea plutea deasupra capului meu, văzduhul se umpluse de frumusețe, copacii deveniseră atît de transparenți, încît am simțit că puteam ajunge cu privirea pînă la puritatea miezului lor. Și atunci mă duruse pieptul așa cum mă durea și acum.

Buzele statuetei erau curbate într-un zîmbet frumos, semeț, la vederea căruia mi-am dus amîndouă mîinile la gît. Totul în acel zîmbet îmi spunea: „Lily Owens, te citesc ca pe-o carte deschisă".

Eram sigură că știa foarte bine cu ce creatură ipocrită, criminală și plină de ură avea de-a face. Că vedea foarte bine cît de mult îi uram pe T. Ray și pe colegele de școală, dar mai ales pe mine însămi, pentru că o ucisesem pe mama.

Simțeam nevoia să plîng, dar, în clipa următoare, mi-a venit să rîd, căci statueta mă făcea să simt că eram Lily-cea-Binecuvîntată, să simt că purtam în mine și frumusețe, și bunătate. Ca și cînd aș fi avut tot acel potențial de care îmi vorbise doamna Henry.

Stînd acolo, în fața statuetei, m-am iubit și m-am urît. Asta a făcut Fecioara neagră – mi-a arătat, în același timp, ce era mai bun și mai rău în mine.

M-am apropiat și mi-am dat seama că dinspre ea venea o mireasmă abia simțită de miere. May se opri lîngă mine, și atunci n-am mai simțit decît mirosul pomezii ei de păr și cel de ceapă de pe degetele ei, vanilia din răsuflarea ei. Avea palmele și tălpile roz, iar pielea de pe coate îi era mai întunecată decît cea de pe restul corpului; nu știu de ce, vederea lor m-a umplut de duioșie.

August Boatwright intră, purtînd o pereche de ochelari fără ramă și o eșarfă verde în chip de cingătoare.

– Pe cine-avem noi aici? făcu ea, şi sunetul glasului ei mă aduse înapoi la realitate.

Pielea îi era de culoarea untului de migdale, iar faţa ei plină de picături de sudoare era străbătută de nenumărate riduri de culoarea caramelului; părul arăta de parcă fusese pudrat cu făină, şi totuşi avea un corp de fetişcană.

– Eu sînt Lily, şi ea e Rosaleen, am răspuns cu oarece ezitare, în vreme ce June îşi făcea apariţia în spatele ei.

Am deschis gura, fără să ştiu ce voiam să spun. Şi, în secunda următoare, pe gură îmi ieşiră nişte cuvinte care mă făcură să îngheţ.

– Am fugit de-acasă şi n-avem unde să mergem, am spus.

În orice alt moment aş fi fost capabilă să cîştig un concurs de minciuni fără să-mi dau silinţa foarte tare, însă acum nu putusem să scot din mine decît asta – jalnicul adevăr. M-am uitat cu atenţie la ele, mai ales la August. Îşi scoase ochelarii şi-şi masă rădăcina nasului. Liniştea era atît de adîncă, încît auzeam un ceas ticăind în altă cameră.

August îşi puse ochelarii la loc, se apropie de Rosaleen şi îi examină îndelung copcile de pe frunte, tăietura de sub ochi şi vînătăile de pe tîmplă şi de pe braţe.

– Arăţi de parcă te-ar fi bătut cineva.

– A căzut pe scări chiar cînd ne pregăteam de plecare, am declarat, întorcîndu-mă la bunele mele obiceiuri.

August şi June se uitară una la cealaltă în vreme ce ochii lui Rosaleen se îngustau, anunţîndu-mă că iar vorbeam despre ea ca şi cînd n-ar fi fost acolo.

– Păi atunci puteţi să rămîneţi aici pînă vă hotărîţi ce vreţi să faceţi. N-o să vă lăsăm acum pe drumuri, spuse August.

June trase aer în piept de parcă ar fi vrut să golească încăperea:

– Dar, August...

– Au să rămînă aici, spuse ea pe un ton care mă lămuri de îndată cine era sora cea mare. O să fie în regulă. Avem paturile din magazie.

June făcu stînga împrejur și ieși pe ușă, cu fusta ei roșie învolburîndu-i-se în urmă.

– Mulțumesc, i-am spus lui August.

– N-ai pentru ce. Stați jos acum, mă duc să aduc niște oranjadă.

Ne așezarăm în balansoarele de trestie, cu May, care își păstrase rînjetul de femeie nebună, stînd de strajă lîngă noi. Brațele îi erau mult mai musculoase decît aș fi crezut.

– Cum ați ajuns să vă luați numele din calendar? o întrebă Rosaleen.

– Mamei îi plăceau primăvara și vara, spuse May. Aveam și-o April, dar... a murit cînd era mică.

Rînjetul lui May dispăru și începu ca din senin să fredoneze *Oh! Susanna,* avînd aerul că e ocupată cu ceva foarte important.

Am făcut amîndouă ochii mari în momentul în care cîntecelul se transformă într-un plîns cu sughițuri. Plîngea de parcă April murise în secunda aceea.

În cele din urmă, August se întoarse purtînd o tavă pe care erau patru pahare cu oranjadă, cu felii de portocală aranjate frumos pe margini.

– Oh, May, drăguța mea, du-te mai bine afară pînă-ți trece plînsul, zise ea, împingînd-o ușor către ușă.

August se purta de parcă lucruri de genul ăsta s-ar fi putut întîmpla în orice casă din Carolina de Sud.

– Am venit cu oranjada.

Am sorbit încet. Rosaleen își dădu paharul pe gît înainte de a lăsa să-i scape o rîgîitură care ar fi primit aplauze de la colegii mei din școala primară. Era incredibil.

August se făcu însă că nu observă, iar eu mi-am ațintit privirea asupra perniței de catifea de pe taburet, dorindu-mi din tot sufletul ca Rosaleen să fie mai *civilizată*.

– Carevasăzică, voi sînteţi Lily şi Rosaleen, zise August. Şi numele de familie?

– Rosaleen... Smith şi Lily... Williams, am mînţit, după care am început să turui: Să vedeţi, mama a murit cînd eram mică şi tata a murit într-un accident de tractor luna trecută, la ferma noastră din Spartanburg. N-am alte rude pe-aici, aşa că voiau să mă trimită la orfelinat.

August dădu din cap. Rosaleen făcu la fel, dar din motive diferite.

– Rosaleen avea grijă de casă, am continuat. Nu are pe nimeni în afară de mine, aşa că am hotărît să mergem în Virginia, s-o căutăm pe mătuşa mea. Doar că n-avem nici un ban, aşa că ne-ar prinde bine să cîştigăm ceva pe-aici înainte să mergem mai departe – poate găsiţi ceva de lucru pentru noi? Să ştiţi că nu ne grăbim foarte tare.

Rosaleen se holbă la mine. Preţ de un minut, nu se auzi decît clinchetul cuburilor de gheaţă în pahare. Pînă atunci nu realizasem cît de cald era în încăpere, cît de mult transpirasem. Începusem chiar să miros. Am aruncat o privire către statueta Fecioarei negre, în colţ, apoi m-am uitat din nou la August.

Îşi aşeză paharul pe măsuţă. Nu mai văzusem ochi aurii ca ai ei.

– Şi eu sînt din Virginia, spuse ea şi, cine ştie de ce, auzind-o, am avut aceeaşi senzaţie ca atunci cînd intrasem în casă, acel curent care îmi străbătuse toate mădularele.

– Bine, atunci. Rosaleen poate s-o ajute pe May să aibă grijă de casă, iar tu o să ne ajuţi pe mine şi pe Zach la albine. Zach e ajutorul meu, aşa că nu-ţi pot da bani, dar cel puţin o să aveţi un acoperiş şi ceva de mîncare pînă o sunăm pe mătuşa ta, să ne trimită bani de autobuz.

– Nu-i ştiu numele întreg, i-am spus. Tata îi spunea mătuşa Bernie şi atît. Eu n-am întîlnit-o niciodată.

– Păi şi ce voiai să faci, copile, să baţi din poartă-n poartă prin toată Virginia?

– Nu, doamnă, numai în Richmond.

– Aha, înțeleg. Și chiar înțelesese. Înțelesese tot.

În după-amiaza aceea, văzduhul se încinsese deasupra Tiburonului; în cele din urmă, lăsă locul unei furtuni. Stăteam cu August și cu Rosaleen pe veranda mică din spatele bucătăriei și priveam norii de un purpuriu întunecat care treceau pe deasupra copacilor cu ramurile biciuite de vînt. Așteptam să treacă furtuna, pentru ca August să ne poată conduce în magazie – noua noastră locuință. Magazia era un fost garaj aflat în fundul curții și fusese vopsită, ca și casa, în culori de flamingo.

Din cînd în cînd, stropi de ploaie reușeau să ajungă pînă la noi. De fiecare dată refuzam să mă șterg. Stropii făceau lumea din jurul meu să pară mult mai vie. Invidiam furtunile, din cauza felului în care știau să atragă atenția tuturor.

August intră în bucătărie și se întoarse cu trei tăvi de aluminiu.

– Haideți, să mergem repede. Măcar capetele au să ne rămînă uscate.

Am țîșnit afară, în ploaie, cu August, ținîndu-ne tăvile deasupra capului. Aruncînd o privire înapoi, am văzut-o pe Rosaleen pe verandă, cu tava în mînă, neștiind ce trebuie să facă.

Cînd am ajuns în magazie, am rămas în ușă, să o așteptăm. Rosaleen nu se grăbea deloc. Ținea tava în poziție normală și o golea din cînd în cînd, așa cum ar face un copil. Mergea de parcă pietricelele ar fi fost un covor persan și în momentul în care un tunet făcu aerul să tremure în jurul nostru, se uită în sus și rămase așa preț de cîteva clipe, cu gura căscată, lăsînd ploaia să-i intre înăuntru. De cînd o bătuseră, arăta atît de obosită și avea ochii atît de triști, de-ai fi zis că bătaia alungase toată lumina din ei. Acum vedeam că redevenea Rosaleen cea de altădată, nepăsătoare cu ploaia și cu vîntul, purtîndu-se de parcă nimic n-ar fi putut să-i facă vreun rău.

Măcar dacă ar fi învățat să se poarte.

Magazia nu era, de fapt, o magazie. Era o cameră mare, plină cu maşinării ciudate de făcut miere – containere, arzătoare cu gaz, găleţi, bare de metal, cutii albe şi rafturi ticsite cu faguri de miere. Nările aproape că mi se scăldau în mireasma dulce.

Rosaleen intră şi începu să producă bălţi gigantice pe podea, în vreme ce August căuta prosoape. Eu mă uitam la un perete acoperit de rafturi pline cu borcane goale. Mai erau acolo costume albe de apicultor, unelte şi lumînări de ceară atîrnate în nişte cuie, lîngă uşa din faţă; totul era acoperit cu un strat subţire de miere. Simţeam cum mi se lipesc tălpile de podea atunci cînd mergeam.

August ne duse în spatele magaziei, într-un colţ unde se aflau o chiuvetă, o oglindă care acoperea tot peretele, o fereastră fără perdea şi două paturi de lemn, cu cearşafuri albe, curate. Mi-am pus rucsacul pe primul dintre ele.

– Eu şi May dormim cîteodată aici, cînd strîngem mierea; durează mult şi n-avem timp să mergem în casă, zise August. O să se facă foarte cald aici, aşa că o să trebuiască să ţineţi ventilatorul pornit.

Rosaleen se întinse către raftul de pe peretele din spate, unde se afla ventilatorul, şi apăsă pe întrerupător, ceea ce făcu nişte pînze de păianjen să-şi părăsească colţişoarele şi să zboare prin încăpere. Rosaleen îşi şterse bărbia, pe care aterizase una dintre ele.

– Ai nevoie de nişte haine uscate, îi spuse August.

– O să se usuce pe mine, răspunse Rosaleen şi se întinse pe pat, făcîndu-i picioarele să scîrţîie sub greutatea ei.

– Va trebui să veniţi pînă în casă dacă vreţi să mergeţi la baie, zise August. Nu încuiem uşa, aşa că puteţi intra oricînd.

Rosaleen avea ochii închişi. Aţipise deja şi pufăia uşor pe gură.

August îşi coborî vocea.

– Carevasăzică a căzut pe nişte scări?

– Da, doamnă, cu capu'-nainte. S-a împiedicat în capul scărilor de preşul pe care l-a împletit mama.

Dacă vrei să trîntești o minciună ca la carte, nu trebuie să explici prea multe, dar un detaliu, două nu strică niciodată.

– Ei bine, domnișoară Williams, mîine poți să treci la treabă, zise ea.

Am rămas un moment pe gînduri, întrebîndu-mă cu cine vorbea, cine mai era și domnișoara Williams asta, apoi mi-am amintit că, de-acum încolo, *eu* eram domnișoara Williams. Încă un lucru despre minciuni – trebuie să-ți amintești în detaliu tot ce spui.

– Zach o să lipsească vreo săptămînă, tocmai spunea August. A plecat cu toată familia la Pawley's Island, la sora maică-sii.

– Îmi spuneți și mie ce-o să trebuiască să fac de mîine?

– O să lucrezi cu mine și cu Zach și-o să faci ce-o să fie nevoie să faci. Hai să dăm o raită!

Ne-am întors în încăperea cea mare, cea cu mașinăriile. Mă duse la o grămadă de cutii albe, așezate una peste cealaltă.

– Aici punem fagurii, spuse ea, așezînd o cutie pe podea, în fața mea, și deschizîndu-i capacul.

Pe dinafară, arăta ca un sertar obișnuit, dar, cînd am privit înăuntru, am văzut că era plină cu faguri de miere, aranjați cu grijă. Fiecare din ei era plin de miere și sigilat cu ceară.

Îmi arătă cu degetul o altă mașinărie.

– Acolo se scot dopurile de ceară și se separă ceara de miere. De acolo, ceara ajunge în cuptor, unde se topește.

Am urmat-o, călcînd peste bucăți de fagure, care, acolo, țineau locul ghemotoacelor de scame. Se opri lîngă cazanul mare de metal din mijlocul camerei.

– Asta e „moara", zise ea, mîngîind cazanul ca pe un cîine cuminte. Urcă-te pe scara aia și aruncă o privire înăuntru.

M-am urcat pe scara cu două trepte și m-am uitat în cazan, în vreme ce August apăsa pe un buton, făcînd un motor vechi să pornească cu scrîșnituri și trosnituri. Rotorul din mijlocul cazanului începu să se miște încet, apoi mai repede, întocmai ca

maşinile de făcut vată pe băţ din bîlciuri. O mireasmă plăcută începu să se răspîndească în încăpere.

– Curăţă mierea, zise August. Scoate ce e rău şi lasă înăuntru ce e bun. Întotdeauna mi-am spus că ar fi bine să existe o maşinărie de-asta şi pentru oameni. Doar să-i arunci înăuntru şi să laşi „moara" să-şi facă treaba.

M-am întors către ea şi am văzut că se uita la mine cu ochii ei aurii, de parcă ar fi vrut să-mi spună ceva. M-am gîndit că, poate, atunci cînd spusese „oameni", se referea, de fapt, la mine... să fi fost eu, oare, paranoică?

Opri motorul, şi zgomotul încetă după cîteva ticăituri ca de ceas. Aplecîndu-se deasupra tubului maroniu care ieşea din moară, August îmi spuse:

– De aici, merge în cazanul de colo, unde se omogenizează, apoi în altul, unde se încălzeşte, şi apoi în cel de colo, unde se decantează. De acolo, umplem găleţile. O să-nţelegi repede cum merge treaba.

Mă îndoiam profund de asta. Nu mai fusesem niciodata pusă în faţa unui mecanism atît de complex.

– Îmi închipui că ţi-ar prinde bine să te odihneşti puţin. Cina e la şase. Îţi plac biscuiţii de cartofi dulci? Asta e specialitatea lui May.

După ce August a ieşit din magazie, m-am întins pe patul liber, ascultînd ploaia care cădea pe acoperişul de tablă. Mă simţeam de parcă aş fi călătorit cîteva săptămîni printre lei şi tigri, într-un safari prin junglă, încercînd să ajung în Oraşul Diamantelor Pierdute, aflat undeva, sub pămînt, în Congo – ceea ce, de fapt, se întîmpla în ultimul film pe care-l văzusem înainte de a pleca din Sylvan. Simţeam că îmi găsisem, în sfîrşit, locul, mă simţeam acasă, dar, la cît de nefamiliar părea totul, aş fi putut la fel de bine să mă aflu în Congo. Nu mă deranja să locuiesc împreună cu nişte negrese, să mănînc şi să dorm cu ele, dar era ceva nou pentru mine şi niciodată nu-mi simţisem pielea atît de albă.

T. Ray era convins că negresele sînt proaste. Din moment ce mi-am pus în cap să dau cărţile pe faţă şi să spun aici tot adevărul,

eu eram convinsă că puteau fi inteligente, dar nu atît de inteligente ca mine, care eram albă. Întinsă pe patul din magazie însă, nu reușeam să mă gîndesc decît la August, care era atît de *inteligentă* și de *cultivată*, lucru care m-a surprins. Așa mi-am dat seama că aveam mult mai multe prejudecăți decît credeam.

Cînd Rosaleen se trezi din somn, am întrebat-o, fără măcar să-i las timp să se ridice în capul oaselor:

– Îți place aici?

– Cre' că da, zise ea, strădu indu-se din greu să se ridice. Pîn' acu', da.

– Ei bine și mie-mi place, am spus. Așa că nu vreau să spui ceva care să dea totul peste cap, bine?

Își încrucișă brațele pe piept și se încruntă.

– Adică ce?

– Nu spune nimic despre icoana din rucsacul meu, OK? Și să nu pomenești nimic nici despre mama.

Își ridică brațele și începu să-și refacă o coadă care se desfăcuse.

– Păi cum, acuma nu mai vrei să vorbești despre asta?

Nu avusesem timp să mă gîndesc la ce voiam de fapt. Îmi stătea pe limbă să-i spun: „Pentru că vreau să mă simt și eu normal, măcar pentru un timp, nu ca o fată fugită de-acasă care-și caută mama, ci ca o fată ca toate celelalte, care-și petrece vacanța în Tiburon, Carolina de Sud. Vreau să am destul timp ca s-o fac pe August să mă placă și să nu mă trimită înapoi acasă atunci cînd are să afle adevărul". Totul era perfect adevărat, însă, chiar în vreme ce mă gîndeam la asta, am știut că nu asta era motivul pentru care mă neliniștea gîndul că, odată și-odată, aș fi fost nevoită să vorbesc cu August despre mama.

M-am dus lîngă Rosaleen și am început s-o ajut la împletitul codițelor. Mi-am dat seama că mîinile îmi tremurau.

– Promite-mi că n-ai să spui nimic, i-am cerut.

– E secretu' tău, răspunse ea. Faci cu el ce-oi ști.

În dimineaţa următoare, m-am trezit devreme şi am ieşit din magazie. Ploaia se oprise şi soarele strălucea dincolo de nori.

În spatele magaziei se întindea o pădurice de pini. În depărtare, printre copaci, se vedeau vreo paisprezece stupi vopsiţi în alb.

Cu o seară înainte, în timpul cinei, August spusese că avea douăzeci şi opt de acri, lăsaţi moştenire de bunicul ei. Oricărei fete ar fi putut să i se piardă urma pe douăzeci şi opt de acri, într-un oraş ca Tiburon. Ar fi putut să deschidă o trapă şi să dispară.

Lumina se revărsa printr-o spărtură în norii tiviţi cu roşu; am luat-o către răsărit pe o cărare care pornea din spatele magaziei şi se pierdea printre copaci. Am trecut pe lîngă un cărucior de copil plin cu unelte de grădinărit. M-am odihnit puţin lîngă un strat de roşii, legate de araci cu bucăţi de furtun. Printre roşii, creşteau cîrciumărese şi gladiole purpurii, încovoiate către pămînt.

Se vedea că le plăceau păsările celor trei surori. Am descoperit un mic bazin de beton, cu apă cristalină, înconjurat de grămezi peste grămezi de mîncare pentru păsări – tărtăcuţe uscate şi conuri de pin unse din belşug cu unt de arahide.

La marginea pădurii, am dat peste un zid de piatră, care abia dacă îmi ajungea pînă la genunchi, dar care se întindea pe aproape cincizeci de yarzi. Era puţin curbat şi, la un moment dat, se oprea brusc. Nu părea să aibă vreun rost. Apoi am văzut bucăţelele de hîrtie împăturită, vîrîte printre pietre. Am înconjurat zidul şi era la fel peste tot – sute de bucăţele de hîrtie.

Am luat una şi am deschis-o, dar scrisul devenise de necitit din pricina ploii. Am luat alta. „Birmingham, 15 septembrie, patru îngeraşi morţi."

Am împăturit-o şi am pus-o la loc, simţindu-mă de parcă aş fi făcut ceva rău.

Trecînd peste zid, am intrat în pădure, printre ferigi, cu penele lor verzi-albăstrui, străduindu-mă să nu distrug vreuna din pînzele la care păianjenii munciseră din greu toată dimineaţa. Mă simţeam ca şi cînd eu şi Rosaleen am fi descoperit într-adevăr Oraşul Diamantelor Pierdute.

Mergînd, am început să aud susurul unui pîrîu. E imposibil să auzi un asemenea sunet și să nu pleci în căutarea apei. M-am afundat în pădure, printre copacii din ce în ce mai deși și mărăcinii care îmi zgîriau picioarele, dar, în cele din urmă, l-am găsit – era un rîușor, nu cu mult mai mare decît cel în care mă scăldasem cu Rosaleen. M-am oprit și mi-am lăsat privirea să curgă laolaltă cu apa la suprafața căreia apăreau, din cînd în cînd, cercuri lenețe.

Mi-am scos pantofii și am intrat în apă. Fundul rîului era moale; simțeam mîlul cum îmi trece printre degetele de la picioare. O țestoasă se aruncă în apă de pe o piatră, chiar în fața mea, speriindu-mă de moarte. Habar n-aveam cu ce alte creaturi invizibile mă îmbăiam – șerpi, broaște, pești și miriade de gîze care pișcă, dar nu-mi păsa nici atîtica.

Cînd m-am încălțat și am luat-o înapoi către casă, se făcuse zi de-a binelea și nu-mi doream decît să am întotdeauna parte de o astfel de viață – fără T. Ray, fără domnul Gaston, fără rasiști care să vrea să o omoare în bătaie pe Rosaleen. Doar pădurea după ploaie și soarele la răsărit.

Să ne imaginăm pentru o clipă că sîntem îndeajuns de mici pentru a urma o albină în stupul ei. De obicei, primul lucru cu care ar trebui să ne obişnuim ar fi întunericul...

În lumea insectelor sociale

Capitolul Cinci

Prima săptămînă pe care am petrecut-o la August a fost o adevărată mîngîiere pentru mine, o uşurare. Viaţa ne oferă astfel de momente din cînd în cînd, ne lasă să luăm o pauză. Gongul sună cîteodată şi te trimite în colţul ringului, acolo unde cuiva i se face milă de viaţa ta nenorocită.

Niciodată, în acea săptămînă, nimeni n-a pomenit de tata – mort într-un accident de tractor –, nici de mătuşa Bernie din Virginia, pe care n-o întîlnisem niciodată. Surorile cu nume de luni ale anului ne-au acceptat, pur şi simplu.

Primul lucru pe care l-au făcut a fost să se ocupe de hainele lui Rosaleen. August s-a urcat în camioneta ei şi s-a dus direct la magazinul Amen – Totul la 1 Dolar, unde i-a cumpărat lui Rosaleen lenjerie, o cămaşă de noapte albastru-deschis, trei rochii fără talie care păreau hawaiene şi un sutien în care ar fi putut încăpea nişte bolovani.

– Să ştii că io nu primesc de pomană, zise Rosaleen cînd August întinse toate cele de mai sus pe masa din bucătărie. O să plătesc tot.

– Poţi să munceşti în loc să-mi dai bani, zise August.

May intră, ducînd în mînă niște vată și o sticluță cu dezinfectant, și începu să curețe rănile lui Rosaleen.

– Cine te-a bătut, te-a bătut măr, făcu ea și începu să fredoneze *Oh! Susanna* cu aceeași viteză amețitoare cu care o făcuse și mai înainte.

June își smulse privirea de la cumpărăturile de pe masă.

– Iar mormăi chestia aia, îi spuse lui May. Ce-ar fi s-o faci în altă parte?

May lăsă ghemotocul de vată să cadă pe masă și ieși din încăpere.

I-am aruncat o privire lui Rosaleen, care dădea din umeri. June termină de curățat rănile; se vedea că treaba asta o dezgusta, după felul în care strîngea buzele; gura îi semăna cu o butonieră.

M-am strecurat afară, căutînd-o pe May. Voiam să-i spun: „Am să cînt cu tine *Oh! Susanna*, de la început pînă la sfîrșit", dar n-am găsit-o.

May m-a învățat cîntecul mierii:

Place beehive on my grave,
and let the honey soak through.
When I'm dead and gone,
that's what I want from you.
The streets of heaven are gold and sunny,
but I'll stick with my plot and a pot of honey.
Place a beehive on my grave,
and let the honey soak through.[1]

Era un cîntecel atît de nătîng, încît îmi plăcea la nebunie. Cînd îl cîntam, simțeam din nou că eram o fată ca toate celelalte.

[1] „Pe mormînt să-mi pui un stup de-albine, / Și lasă mierea să curgă pîn' la mine. / Cînd oi muri și m-or băga-n pămînt, / Atît să faci, nu-ți cer mai mult. / De-ar străluci tot raiul de-aur și lumină, / Pe miere l-aș da și pe-un colț de grădină. / Să-mi pui pe mormînt un stup de albină / Și lasă mierea să curgă pîn' la mine." (n.tr.)

May îl cînta în bucătărie, cînd frămînta aluat sau tăia roşii, iar August îl fredona cînd lipea etichetele pe borcanele cu miere. Cîntecelul ăsta spunea tot ce era de spus despre viaţa de-acolo.

Trăiam pentru miere. Înghiţeam cîte o lingură întreagă dimineaţa, ca să ne trezească, şi încă una seara, ca să ne adoarmă. Mîncam cîte puţină miere la fiecare masă, ca să ne liniştim, să căpătăm încredere în noi şi să ne ferim de boli. Ne ungeam cu ea ca să ne dezinfectăm tăieturile şi să ne vindecăm buzele arse de soare. Puneam miere în apa de baie şi în balsamuri, în ceaiul de zmeură şi în biscuiţi. Nimic nu scăpa mierii. Într-o săptămînă, braţele şi picioarele mele subţiri începură să se rotunjească, iar şuviţele dezordonate şi aspre de păr începură să se transforme în cosiţe mătăsoase. August spunea că mierea e ambrozia zeilor şi şamponul zeiţelor.

Îmi petreceam mare parte din timp în magazie, cu August, în vreme ce Rosaleen o ajuta pe May la treburile casei. Am învăţat cum să trec un cuţit încălzit în abur prin lăzile cu faguri, tăind dopurile de ceară de la faguri înainte de a le aşeza în „moară". Potriveam flacăra de sub cazanul de aburi şi schimbam ciorapii de nailon prin care August filtra mierea, înainte ca aceasta să ajungă în cazanul unde se decanta. Învăţam atît de repede, încît August spunea că sînt o minune de fată. Chiar aşa îmi spunea: „Lily, eşti o minune".

Cel mai mult îmi plăcea să torn ceara în forme, ca să fac lumînări. August folosea cam o livră de ceară pentru o lumînare şi o amesteca întotdeauna cu violete pe care le culegeam din pădure. Primea prin poştă comenzi de peste tot, iar unele veneau chiar din Maine sau Vermont[1]. Oamenii cumpărau atîtea lumînări şi borcane cu miere, încît nu putea face faţă comenzilor şi, în plus, mai erau şi cutii cu ceară Madona Neagră, pentru clienţii fideli ai casei. August spunea că respectiva ceară era bună de făcut plută pentru undiţe, pentru întărit aţa de cusut, pentru

[1] State aflate in nordul SUA (n.tr.)

lustruit mobila, pentru uns ferestrele înțepenite, ba chiar și ca balsam pentru pielea iritată. Ceara era bună la toate.

May și Rosaleen s-au înțeles bine de la început. May era săracă cu duhul. Nu că ar fi fost idioată – înțelegea foarte bine anumite lucruri și citea tot timpul cărți de bucate. Vreau să spun că era naivă și nu prea responsabilă, femeie în toată firea și copil în același timp; în plus era și nițel dusă cu capul. Rosaleen spunea că May era un candidat în toată regula la casa de nebuni, ceea ce n-o împiedicase să se atașeze de ea. Intram, cîteodată, în bucătărie și le găseam stînd la chuiveta, umăr la umăr, sau ținînd în mînă știuleți de porumb pe care, tot stînd la taclale, uitaseră să îi mai curețe de pănuși. Sau ungînd conuri de pin cu unt de arahide, pentru păsări.

Rosaleen a fost cea care și-a dat seama prima care era rostul lui *Oh! Susanna.* Mi-a spus că, atîta vreme cît vorbeai de lucruri plăcute, May se simțea foarte bine, însă, dacă aduceai vorba despre ceva rău, precum capul plin de cicatrici al lui Rosaleen sau roșiile putrezite, May începea pe dată să fredoneze *Oh! Susanna.* S-ar fi zis că așa încerca să nu plîngă. În cazul roșiilor, reușea, dar cam atît.

În cîteva rînduri, a plîns atît de rău, țipînd și smulgîndu-și părul din cap, încît Rosaleen a trebuit să vină în magazie, s-o cheme pe August. Iar August o trimitea, calm, pe May la zidul de piatră. Nu reușea să se calmeze decît dacă mergea acolo.

May nu punea curse de șoareci în casă – nu putea suporta gîndul că un șoarece suferă. Dar ceea ce o scotea într-adevăr din minți pe Rosaleen era faptul ca May prindea păianjenii și îi ducea afară din casă, în fărăș. Îmi plăcea asta – îmi aducea aminte de mama, care făcea același lucru cu gîndacii. Cîteodată, o ajutam pe May să prindă păianjeni, din cei cu picioarele lungi, nu pentru că era capabilă să o ia razna din cauza unei insecte strivite, ci pentru că simțeam că, în felul ăsta, îndeplineam dorința mamei.

May trebuia să mănînce cîte o banană în fiecare dimineață, iar banana respectivă trebuia neapărat să fie lipsită de orice fel de pete. Într-o dimineață, am văzut-o cojind șapte banane înainte de a găsi una potrivită. Ținea grămezi peste grămezi de banane

în bucătărie – avea cîteva vase mari pline ochi; în afară de miere, bananele erau lucrul de care duceam cel mai puțin lipsă. May cojea în fiecare dimineață cel puțin cinci înainte de a găsi banana ideală, cea perfectă, care nu fusese deloc afectată de itinerarul său prin lumea băcăniilor.

Rosaleen a petrecut mult timp făcînd budincă de banane, prăjitură cu cremă de banane, jeleu de banane și felii de banane pe frunze de salată, pînă în momentul în care August i-a spus că ar fi fost mai bine s-o lase baltă și să arunce toate bananele care prisoseau.

June era cea dificilă. Preda istoria și engleza la școala negrilor din oraș, dar adevărata ei pasiune era muzica. Dacă terminam devreme cu mierea, mergeam în bucătărie și le priveam pe Rosaleen și pe May gătind, dar adevăratul motiv pentru care mergeam acolo era să o ascult pe June cîntînd la violoncel.

Cînta pentru cei aflați pe moarte, vizitîndu-i acasă sau la spital și petrecîndu-i pe lumea cealaltă cu muzica ei. Nu mai auzisem niciodată de așa ceva și mi se întîmpla să stau la masă, bînd ceai de la gheață, și să mă întreb dacă nu cumva ăsta era motivul pentru care zîmbea atît de rar. Poate că se afla mult prea des în preajma morții.

Îmi dădeam seama că era încă nemulțumită de faptul că eu și Rosaleen rămăsesem acolo; era singurul lucru care mă împiedica să mă simt în largul meu în casa aceea.

Într-o noapte, în vreme ce mă îndreptam către baie, traversînd curtea, am auzit-o vorbind cu August pe veranda din spate. Vocile lor m-au făcut să mă opresc lîngă tufișul de hortensii de lîngă casă.

– Știi foarte bine că minte, spunea June.

– Știu, răspunse August. Dar e clar că au intrat într-o încurcătură și au nevoie de un acoperiș deasupra capului. Cine să le primească dacă nu le primim noi – o fată albă și o negresă? Nimeni, cel puțin nu aici.

Preț de o clipă, nici una nu scoase vreun cuvînt. Puteam să aud moliile lovindu-se de becul de pe verandă.

Apoi, June spuse:

– Nu putem să primim la noi o fată fugită de-acasă fără să anunțăm pe nimeni.

August se întoarse și aruncă o privire afară, făcîndu-mă să mă retrag și mai adînc în întuneric și să-mi lipesc spatele de casă.

– Pe cine să anunțăm? făcu ea. Poliția? N-ar face decît să o ducă cine știe unde. Poate că într-adevăr i-a murit tatăl. Și-atunci, unde i-ar fi mai bine în momentul ăsta, dacă nu aici?

– Și mătușa asta de care vorbea?

– Cred că ți-ai dat deja seama că nu există nici o mătușă, zise August.

June părea de-a dreptul exasperată.

– Și dacă tatăl ei nu a murit într-un accident de tractor? Și dacă începe s-o caute?

Urmă o pauză. M-am apropiat de verandă.

– Am un presentiment, June. Ceva îmi spune să n-o trimit înapoi, într-un loc unde nu vrea să se întoarcă. Cel puțin nu încă. A avut un motiv să plece. Poate se purta urît cu ea. Și cred că putem s-o ajutăm.

– De ce n-o întrebi direct în ce încurcătură s-a băgat?

– Toate la timpul lor, răspunse August. Ultimul lucru pe care-l vreau e s-o sperii cu întrebările mele. O să ne spună ce are de spus atunci cînd o să fie pregătită. Răbdare.

– Dar e *albă*, August.

Asta a fost o adevărată revelație – nu faptul că eram albă, ci posibilitatea ca June să nu mă fi vrut acolo din pricina culorii pielii mele. Nu știam că așa ceva era posibil – să respingi pe cineva pentru că e *alb*. Un val fierbinte îmi trecu prin tot corpul. „Sfîntă mînie" – așa îi spunea fratele Gerald. Isus avusese așa ceva atunci cînd răsturnase mesele în templu și îi alungase pe hoții de cămătari. Îmi venea să mă duc pe verandă, să răstorn

vreo două mese şi să spun: „Ba să am pardon, June Boatwright, dar nici măcar nu mă cunoşti!"

– Să vedem întîi dacă putem s-o ajutăm, spuse August, în vreme ce June dispărea din cîmpul meu vizual. Îi datorăm asta.

– Nu văd ce-i datorăm, zise June.

O uşă se trînti. August stinse lumina şi lăsă să-i scape un oftat care pluti afară, în întuneric.

M-am îndreptat către magazie, ruşinată din pricină că August îşi dăduse seama că mințeam, dar uşurată în acelaşi timp, avînd în vedere că nu plănuia să cheme poliţia sau să mă trimită înapoi – *cel puţin nu încă*. „Cel puţin nu încă", aşa spusese.

Felul în care se purta June mă scotea din minţi. Lăsîndu-mă pe vine în iarba de la marginea crîngului, am simţit că nu mă mai puteam ţine. Am privit jetul de urină care stropea pămîntul, i-am simţit mirosul care se ridica în noapte. Nu era nici o diferenţă între urina mea şi a lui June. Asta am gîndit, privind cercul întunecat care se lăţea pe pămînt. Urina era urină.

În fiecare seară, după cină, petreceam ceva vreme în micul lor salon, în faţa televizorului, pe care era aşezat un ghiveci de ceramică. Abia dacă se mai putea vedea ecranul, printre frunzele de filodendron care atîrnau în jurul ştirilor.

Îmi plăcea cum arăta Walter Cronkite, cu ochelarii lui negri şi cu vocea lui, care dădea impresia că ştie orice merită a fi ştiut. Era limpede ca lumina zilei că omul ăsta nu avea nimic împotriva cărţilor. Ia tot ce nu era T. Ray, pune totul într-o singură persoană şi ai să obţii un Walter Cronkite.

Vorbea despre o manifestaţie în favoarea integrării negrilor, care avusese loc în St. Augustine şi care fusese atacată de un grup de albi. Se lăsase cu gaz lacrimogen şi tunuri de apă. Trei angajaţi de la drepturi civile ucişi. Două explozii. Trei studenţi negri fugăriţi de nişte albi înarmaţi cu cozi de topor.

De cînd Johnson semnase legea aia, părea că dărîmase cineva toate zăgazurile vieţii americane. Vedeam guvernatori

după guvernatori apărînd la televiziune și făcînd apel la „calm și rațiune". August spunea că în curînd urma să avem și noi parte de așa ceva în Tiburon. Era doar o chestiune de timp.

Așezată acolo, lîngă ele, eram foarte conștientă de culoarea pielii mele, mai ales atunci cînd era și June în încăpere. Conștientă și rușinată.

De obicei, May nu se uita la televizor, dar într-o seară a venit și ea și la jumătatea programului a început să murmure *Oh! Susanna.* Se întristase din pricina unui negru pe care-l chema Raines și care fusese ucis cu un foc de armă dintr-o mașină în trecere, în Georgia. Au arătat-o pe văduva lui, ținîndu-și copiii în brațe, și atunci May a început să suspine. Bineînțeles că toată lumea a sărit de parcă May era o grenadă cu cuiul scos, încercînd s-o calmeze, dar era prea tîrziu.

May se legăna înainte și înapoi, lovindu-se peste brațe și zgîriindu-și fața. Și-a sfîșiat bluza, făcînd nasturii galben-deschis să zboare de parcă erau floricele de porumb. Nu mai văzusem nimic de genul ăsta; m-am speriat.

August și June au luat-o pe May de brațe și au purtat-o către ușă atît de lin, încît era limpede că nu era prima oară cînd făceau asta. Cîteva momente mai tîrziu, am auzit apa umplînd cada cu picioare unde mă îmbăiasem de două ori în apă cu miere. Una dintre surori pusese – cine știe de ce – o pereche de șosete roșii pe două dintre picioarele căzii. Presupun că era vorba de May, care nu avea nevoie de motive.

Împreună cu Rosaleen, m-am apropiat în vîrful picioarelor de ușa băii. Era întredeschisă – suficient cît să vedem că May stătea în capul oaselor în cadă, într-un mic nor de aburi, înconjurîndu-și genunchii cu brațele. June lua apă în mînă și o turna încet pe spatele ei. Plînsul i se potolise – acum nu mai făcea decît să suspine încetișor.

Vocea lui August se auzea din spatele ușii.

– Așa, May, lasă toată tristețea să iasă din tine. Las-o să plece.

În fiecare seară, după ştiri, îngenuncheam pe covorul din faţa Fecioarei negre şi spuneam o rugăciune – sau mai degrabă îngenuncheau cele trei surori, în vreme ce eu şi Rosaleen stăteam pe scaun. August, June şi May numeau statueta Maica Lanţurilor, dintr-un motiv care îmi scăpa.

– Slavă ţie, Marie, ţie cea plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvîntată eşti tu între femei...

Surorile ţineau în mîini şiraguri de mătănii pe care şi le petreceau printre degete. La început, Rosaleen a refuzat să ni se alăture, dar nu după multă vreme a început şi ea să se roage împreună cu noi. Învăţasem rugăciunea pe de rost încă din prima seară, pentru că nu făceam decît să repetăm fără încetare acelaşi lucru, care continua să-mi răsune în minte mult după ce încetam să mai rostesc cuvintele.

Era o rugăciune catolică, dar, atunci cînd am întrebat-o pe August dacă erau catolice, mi-a răspuns:

– Da şi nu. Mama era o bună catolică – mergea de două ori pe săptămînă la slujbă, la biserica Sfînta Maria din Richmond, dar tata era ortodox eclectic.

N-aveam nici cea mai mică idee despre ce-ar fi putut fi ortodocşii eclectici, dar am dat din cap de parcă Sylvan ar fi fost plin de ei.

– Eu, May şi June şi cu mine luăm catolicismul mamei şi îi mai punem cîte ceva de la noi, adăugă ea. Nu ştiu cum s-ar putea numi asta, dar ni se potriveşte.

După ce terminam de spus *Ave Maria* de vreo trei sute de ori, ne spuneam fiecare rugăciunea, în linişte, ceea ce dura foarte puţin timp, căci genunchii ne dureau deja îngrozitor. N-ar trebui să mă plîng – nu se compara cu statul în genunchi pe pietricelele lui T. Ray. În cele din urmă, surorile îşi făceau cîte o cruce mare, de la frunte pînă la buric, şi totul lua sfîrşit.

Într-o seară, după ce îşi făcuseră cruce şi plecaseră cu toatele în afară de August şi de mine, August mi-a spus:

– Lily, dacă o rogi pe Fecioară să te ajute, o s-o facă.

N-am ştiut ce să spun, aşa că am ridicat din umeri.

Îmi făcu semn să mă aşez lîngă ea, într-un balansoar.

– Vreau să-ţi spun o poveste, îmi zise. E o poveste pe care ne-o spunea mama cînd ne săturam de făcut treburi prin casă sau eram nemulţumite de viaţa noastră.

– Da' eu nu m-am săturat de făcut treabă pe-aici, i-am răspuns.

– Ştiu, dar e o poveste cu tîlc. Ascultă.

M-am aşezat mai bine pe balansoar şi am început să mă legăn, ascultînd cu atenţie scîrţîitul care face balansoarele atît de faimoase.

– Demult, de cealaltă parte a lumii, în Germania, era o călugăriţă tînără, pe nume Beatrix, care o iubea tare mult pe Fecioara Maria. Se săturase însă pînă peste cap de călugărie, cu toate lucrurile pe care le avea de făcut şi toate regulile pe care trebuia să le respecte. Aşa încît, într-o noapte, cînd chiar n-a mai putut suporta, şi-a scos veşmîntul de călugăriţă, l-a împăturit şi l-a aşezat pe pat. Apoi s-a strecurat afară printr-o fereastră şi a fugit.

„Bine, bine, am înţeles unde vrei să baţi."

– Credea că o aşteaptă o viaţă mult mai bună, continuă August. Dar viaţa de călugăriţă fugită din mănăstire nu era aşa cum şi-o închipuise ea. A rătăcit ceva vreme, simţindu-se pierdută, cerşind în stradă. După o vreme şi-ar fi dorit să se întoarcă la mănăstire, dar ştia că n-ar fi primit-o înapoi.

Era limpede ca bună ziua că nu vorbeam despre călugăriţa Beatrix. Vorbeam despre mine.

– Şi ce s-a întîmplat cu ea pînă la urmă? am întrebat, încercînd să par interesată.

– Ei bine, într-o zi, după ani de rătăcire şi suferinţă, s-a deghizat şi s-a întors la mănăstire, cu gînd să o mai vadă măcar o dată. A intrat în capelă şi a întrebat-o pe una dintre călugăriţe: „Îţi mai aduci aminte de Beatrix, cea care a fugit?" „Ce vrei să spui?" a întrebat-o călugăriţa. „Beatrix n-a fugit nicăieri. E chiar acolo, lîngă altar, mătură pe jos." Îţi închipui cît de uluită a fost Beatrix. S-a dus la cea care mătura şi, cînd s-a uitat mai bine la ea, a descoperit că nu era nimeni alta decît Fecioara Maria.

Maria i-a zîmbit, apoi a dus-o înapoi în chilia ei şi i-a pus în mînă veşmîntul de călugăriţă. Vezi tu, Lily, în tot acest timp, Fecioara îi ţinuse locul la mănăstire.

Scîrţîitul balansoarului meu s-a stins încet; m-am oprit din legănat. Ce încerca să-mi spună August? Că Fecioara Maria îmi ţinea locul în Sylvan şi că T. Ray nu observase că dispărusem? Era prea mult chiar şi pentru o catolică. Cred că voia să-mi spună: „Ştiu că ai fugit – tuturor ne vine cîteodată să ne luăm lumea în cap, dar mai devreme sau mai tîrziu ai să vrei să te întorci acasă. Tot ce trebuie să faci e să te rogi Fecioarei".

M-am scuzat şi am ieşit, bucuroasă să scap de privirea ei. După aceea, am început să cer ajutorul extraordinar al Fecioarei – nu o rugam să mă ducă înapoi acasă, ca pe biata călugăriţă Beatrix, ci să se asigure că nu aveam să mă mai întorc vreodată acolo. Am rugat-o să înconjoare casa cea roz cu un văl, astfel încît nimeni să nu ne găsească acolo. O rugam asta în fiecare zi, şi n-am putut să nu mă gîndesc că rugăciunile îmi erau ascultate. Nimeni n-a bătut la uşă, ca apoi să ne tîrască, pe mine şi pe Rosaleen, la închisoare. Fecioara Maria ne apăra cu vălul ei.

În prima seară de vineri pe care am petrecut-o acolo, după ce terminasem rugăciunea, cînd pe la asfinţit încă se mai vedeau pe cer rotocoale de nori portocalii şi roz, am mers cu August în grădina cu stupi.

Nu mai fusesem acolo, aşa că, pentru început, mi-a ţinut o prelegere despre ceea ce ea numea „codul bunelor maniere în albinărit". Mi-a amintit ca lumea nu era decît o grădină imensă cu stupi în ea şi că regulile erau la fel de valabile şi în viaţa de toate zilele: „Să nu-ţi fie frică; nici o albină căreia nu i s-a urît cu viaţa n-o să vrea să te înţepe. Nu e totuşi cazul să fii lipsită de minte – poartă mîneci şi pantaloni lungi. Nu le da la o parte cu mîna dacă zboară prea aproape de tine. Nici măcar să nu-ţi treacă prin cap să le dai la o parte cu mîna. Dacă eşti furioasă, fluieră. Furia le face şi mai agitate, pe cînd fluieratul le linişteşte.

Poartă-te ca și cînd ai ști ce faci, chiar dacă n-ai nici cea mai mică idee. Și, înainte de toate, ai grijă să simtă că le iubești. Orice ființă, oricît de mică, vrea să fie iubită".

August fusese înțepată de atîtea ori, încît devenise imună. Abia dacă mai simțea înțepăturile. De fapt, spunea ea, înțepăturile îi făceau bine la artrită, dar, din moment ce nu aveam așa ceva, aș fi făcut mai bine să mă acopăr cu ceva. M-a pus să mă îmbrac cu o bluză albă cu mîneci lungi, apoi mi-a pus o cască de apicultor pe cap și mi-a aranjat plasa.

Dacă lumea în care trăim e într-adevăr o lume a bărbaților, aspră, atunci plasa îi ascundea cum nu se poate mai bine barba cea țepoasă. Totul îmi părea mai moale, mai blînd. Mergînd în spatele lui August, cu vălul pe față, m-am simțit ca o lună plutind în spatele unui nor.

În pădurea din jurul casei roz erau 48 de stupi, iar alți 280 erau răspîndiți prin mai multe ferme, pe lîngă albiile rîurilor și în mlaștinile pierdute prin centrul Carolinei de Sud. Fermierilor le convenea să țină stupii pe proprietatea lor, din pricină că albinele le polenizau plantele; pepenii creșteau mai roșii, iar castraveții – mai mari. Ar fi fost de acord să primească stupii pe gratis, dar August le plătea cîte cinci galoane de miere.

Mergea tot timpul de la o fermă la alta să-și vadă stupii, în camioneta ei veche. „Căruța cu miere", așa o numea. Iar ce făcea cu ajutorul camionetei se chema „patrula albinelor".

Am urmărit-o în vreme ce încărca o roabă roșie, cea pe care o văzusem deja în curtea din spate, cu niște rame de lemn, din cele care se vîră în stupi, pentru ca albinele să aibă unde-și depozita mierea.

– Trebuie să ne asigurăm că matca are destul loc pentru ouă, altfel albinele o să roiască, zise ea.

– Ce-nseamnă că o să roiască?

– Ei bine, dacă ai o matcă și un grup de albine mai curajoase, care se despart de restul stupului și pleacă să trăiască în

altă parte, atunci e vorba de un roi. De obicei, se aciuează pe undeva, pe vreo creangă de copac.

Era limpede că nu-i plăceau roiurile.

– Aşa, zise ea, schimbînd subiectul, trebuie să scoatem ramele pline cu miere şi să le punem înăuntru pe cele goale.

August împingea roaba, iar eu mergeam în spatele ei, ducînd afumătoarea îndesată cu ace uscate de pin şi frunze de tutun. Zach pusese cîte o cărămidă pe fiecare stup, prin care îi spunea lui August ce trebuie să facă. O cărămidă aşezată în faţă însemna că albinele umpluseră toţi fagurii cu miere şi că era nevoie de rame noi. Dacă era aşezată mai în spate, însemna că erau probleme, că apăruseră moliile de miere sau matca era bolnavă. Aşezată pe o latură a stupului, cărămida ne spunea că acolo locuia o familie mare şi fericită de albine – fără Ozzie, numai cu Harriet şi cele zece mii de fiice ale sale[1].

August aprinse un chibrit şi dădu foc ierburilor din afumătoare. Faţa i s-a luminat preţ de o clipă, cît a durat flacăra chibritului; apoi s-a pierdut din nou în umbră. A început să legene găleata, trimiţînd fumul în stupi. „Fumul, îmi spuse, e mai bun ca un sedativ."

Şi totuşi, atunci cînd August ridică acoperişul unui stup, albinele ţîşniră afară în roiuri ca nişte frînghii groase şi negre, care se desfăceau apoi în sforicele mai subţiri – un vîrtej de aripi micuţe zburînd în jurul capetelor noastre. Aerul gemea de albine, şi am încercat să le fac să simtă că le iubesc, să le trimit iubire, aşa cum spusese August.

A scos din stup una din ramele cu faguri, pe care era bătută în ţinte o pînză neagră şi gri, cu reflexe argintii.

– Uite-o, Lily, o vezi? zise August. Cea mare e regina.

Am făcut o reverenţă de parcă m-aş fi aflat în faţa reginei Angliei, ceea ce a făcut-o pe August să rîdă.

[1] *Aventurile lui Ozzie şi Harriet* – serial american, iniţial radiofonic (în anii 1940), apoi de televiziune. Eroii sînt soţ şi soţie şi au doi fii – David şi Ricky. (n.tr.)

Voiam s-o fac să mă iubească și să mă lase să stau la ea pentru totdeauna. Dacă reușeam să o fac să mă iubească, poate că ar fi uitat că Beatrix se întorsese în cele din urmă acasă și m-ar fi lăsat să rămîn la ea.

Cînd ne-am întors acasă, noaptea se lăsase deja și licuricii scînteiau în jurul nostru. Pe fereastra bucătăriei, le zăream pe Rosaleen și pe May, care terminau de pregătit masa.

Eu și August ne-am așezat pe niște scaune rabatabile, lîngă un liliac indian care umpluse pămîntul de petale. Din casă se auzea sunetul unui violoncel, care se ridica din ce în ce mai mult, pînă ce se desprinse de Pămînt, zburînd către Venus.

Acum înțelegeam cum putea o asemenea muzică să ajute sufletele să părăsească niște corpuri muribunde, petrecîndu-le spre lumea cealaltă. Îmi doream ca și mama să fi avut parte, la moartea ei, de muzica lui June.

Am aruncat o privire către micul zid de piatră de la marginea curții din spate.

– Sînt niște hîrtiuțe înfipte între pietrele zidului de-acolo, am spus, de parcă August n-ar fi știut asta.

– Da, știu. E zidul lui May. L-a ridicat singură.

– May l-a construit? Am încercat să mi-o imaginez amestecînd cimentul și cărînd pietrele în șorț.

– Are destule pietre în rîul care trece prin pădure, în partea aia. A lucrat deja la el timp de zece ani, sau chiar ceva mai mult.

„Carevasăzică așa a făcut mușchii ăia, cărînd bolovani."

– Și ce e cu bucățelele de hîrtie?

– Oh, e o poveste lungă, răspunse August. Presupun că ai observat deja – May e puțin diferită de noi.

– Se întristează cam repede, am spus.

– Asta pentru că pune lucrurile la inimă mai mult decît noi.

August se întinse și-mi așeză o mînă pe braț.

– Vezi tu, Lily, cînd auzim, noi două, de exemplu, de vreo nenorocire întîmplată cine știe pe unde, poate că ne pare rău o vreme, dar nu ne cade cerul în cap din pricina asta. S-ar zice că

avem un zid de apărare în jurul inimii, care împiedică durerea să ne copleşească. Dar May nu are asta. Totul intră în ea, toată suferinţa din lumea de-afară, şi se simte de parcă totul i s-ar întîmpla chiar ei. Nu poate să facă diferenţa.

Asta înseamnă, oare, că, dacă i-aş fi spus lui May despre grămăjoarele de pietricele şi toate celelalte mici cruzimi ale lui T. Ray, dacă i-aş fi mărturisit că-mi ucisesem mama, ar fi simţit tot ce simţisem eu? Voiam să aflu ce se întîmpla cînd *doi* oameni simţeau acelaşi lucru. Oare durerea se împărţea la doi, oare era mai uşor de îndurat, aşa cum a simţi bucuria cuiva părea s-o facă de două ori mai puternică?

Am auzit vocea lui Rosaleen din bucătărie, urmată de rîsul lui May. May părea atît de normală şi de fericită în acel moment, încît chiar nu-mi puteam da seama cum de ajunsese aşa, cum de putea să rîdă în hohote, iar în secunda următoare să izbucnească în plîns, copleşită de toată suferinţa lumii. Ultimul lucru pe care mi-l doream era să fiu ca ea, dar n-aş fi vrut să fiu nici ca T. Ray, imună la orice în afară de propria viaţă egoistă. Nu ştiam ce era mai rău.

– Aşa s-a născut? am întrebat-o.

– Nu, a fost un copil fericit la început.

– Şi atunci, ce s-a întîmplat cu ea?

August îşi îndreptă privirea către zidul de piatră.

– May a avut o soră geamănă. Sora noastră, April. Erau ca un singur suflet care locuia în două trupuri. N-am mai văzut niciodată aşa ceva. Dacă pe April o dureau dinţii, gingia lui May se umfla şi se înroşea la fel ca a lui April. Singura dată cînd tata a bătut-o cu cureaua pe April, picioarele lui May s-au umplut de vînătăi, ţi-o jur. Nimic nu putea să le despartă. În ziua în care am venit aici, May ne-a spus că April a murit. Atunci au început necazurile pentru May, zise ea şi apoi îmi aruncă o privire, încercînd parcă să se hotărască dacă să continue sau nu. Nu e o poveste prea frumoasă.

– Nici povestea mea nu e prea frumoasă, am spus, și ea a zîmbit.

– Ei bine, cînd May și April aveau unsprezece ani, s-au dus la magazin cu cîte cincisprezece cenți fiecare, să cumpere înghețată. Îi văzuseră pe copiii albi acolo, mîncînd înghețată și citind benzi desenate. Proprietarul magazinului le-a dat cornetele, dar le-a spus să le mănînce afară. April era încăpățînată și i-a spus că vrea să se uite la cărțile cu benzi desenate. S-a certat cu proprietarul, așa cum se certa și cu tata atunci cînd ceva nu-i convenea, și, în cele din urmă, omul a luat-o de braț și a tîrît-o către ușă, făcînd-o să-și scape înghețata pe jos. S-a întors acasă țipînd că nu era corect. Tata era singurul dentist de culoare din Richmond și văzuse mai multă nedreptate decît ar trebui să vadă un om. I-a spus lui April: „Nimic nu e drept pe lumea asta. Ai face bine să înțelegi lucrul ăsta încă de pe-acum".

M-am gîndit că eu înțelesesem asta cu mult înainte de a împlini unsprezece ani. Mi-am suflat o șuviță de păr din ochi, întinzîndu-mi gîtul ca să pot vedea mai bine Carul Mare. Muzica lui June năvălea afară, pe fereastră, acompaniindu-ne conversația.

– Cred că majoritatea copiilor nu s-ar mai fi gîndit la asta după o vreme, dar pe April întîmplarea a schimbat-o, zise August. Ai putea spune că și-a pierdut dorința de a trăi. În ziua aceea i s-au deschis ochii și a văzut niște lucruri pe care ar fi putut să nu le observe la vîrsta ei. A început să facă nazuri atunci cînd nu voia să meargă la școală sau să facă un anumit lucru. La treisprezece ani, avea deja depresii teribile și, firește, orice simțea ea simțea și May. Și la ceva vreme după aceea, cînd avea cincisprezece ani, April a luat pușca tatei și s-a împușcat.

Nu mă așteptam la asta. Am tras aer adînc în piept și mi-am simțit mîna urcînd și acoperindu-mi gura.

– Știu, zise August. E îngrozitor să auzi așa ceva.

Se opri o clipă.

– Cînd a murit April, a murit şi ceva în May. N-a mai fost normală după aceea. Părea că lumea întreagă devenise sora geamănă a lui May.

Chipul lui August se amesteca acum cu umbrele copacilor. M-am ridicat în scaun, ca s-o pot vedea mai bine.

– Mama spunea că May e ca Fecioara Maria, care îşi poartă inima afară din piept. Mama ştia cum să se poarte cu May, dar, cînd a murit, sarcina a căzut pe umerii mei şi ai lui June. Ani de zile am încercat s-o ajutăm cumva să se vindece. Am dus-o la doctori, dar n-aveau nici o idee despre ce-ar fi putut să-i facă, în afară de a o trimite la casa de nebuni. Aşa că eu şi June am avut ideea asta cu zidul plîngerii.

– Care zid?

– Zidul plîngerii, repetă ea. Ca acela de la Ierusalim. Evreii merg acolo ca să jelească. Aşa înţeleg ei să-şi aline durerea. Îşi scriu rugăciunile pe bucăţele de hîrtie pe care le îndeasă între pietrele zidului.

– Aşa face şi May?

August dădu din cap.

– May îşi scrie toate durerile pe hîrtiuţele pe care le pune acolo. Pare să fie singurul lucru care o ajută.

Am aruncat o privire către zid, acum pierdut în întuneric. „Birmingham, 15 septembrie, patru îngeraşi morţi."

– Săraca May, am spus.

– Da, zise August. Săraca May.

Am rămas acolo, triste, o vreme, pînă ce ţînţarii au început să se strîngă în jurul nostru şi ne-au alungat înapoi în casă.

Rosaleen era întinsă pe pat, în magazie, cu ventilatorul pornit la maximum. M-am dezbrăcat în chiloţi şi o bluză fără mîneci, dar nu era de ajuns; îmi era atît de cald, încît abia dacă mă puteam mişca.

Mă durea pieptul; simţeam prea multe lucruri deodată. Mă întrebam dacă T. Ray se învîrtea ca un leu în cuşcă, simţindu-se

atît de rănit pe cît speram eu. Poate își spunea că fusese un tată mizerabil și că ar fi putut să se poarte mult mai frumos cu mine, dar mă îndoiam de asta. Cel mai probabil își imagina diverse moduri în care ar fi putut să mă omoare.

Îmi întorceam perna pe o parte și pe cealaltă, căutînd puțină răcoare, gîndindu-mă la May, și la zidul ei, și la cum era lumea în care cineva ajunsese să aibă nevoie de așa ceva. Mi se făcea părul măciucă numai gîndindu-mă la ce scria pe toate bilețelele îndesate acolo. Zidul îmi amintea de fleicile sîngerînde pe care le gătea Rosaleen, de felul în care le cresta, împănîndu-le apoi cu usturoi sălbatic, amar.

Cel mai mult mă durea să stau întinsă acolo și să-mi fie dor de mama. Așa fusese întotdeauna; mi se făcea dor de ea noaptea, tîrziu, cînd coboram garda. Mă întorceam fără încetare pe o parte și pe alta în așternut, dorindu-mi să mă pot strecura lîngă ea în pat, să-i pot mirosi pielea. Mă întrebam dacă purta cămăși de noapte subțiri, din nailon. Dacă își punea bigudiuri. Aproape că o puteam vedea, în pat, pregătindu-se de culcare. Buzele mi se crispară atunci cînd m-am văzut urcînd lîngă ea în pat și sprijinindu-mi capul de sînul ei. Mi-aș fi așezat urechea pe inima ei și aș fi ascultat. Aș fi spus: „Mamă". Iar ea și-ar fi coborît privirea către mine și ar fi spus: „Sînt aici, copile".

Am auzit-o pe Rosaleen întorcîndu-se pe cealaltă parte.

– Ești trează? am întrebat.

– Cin' să doarmă-n cuptoru' ăsta? făcu ea.

Îmi stătea pe limbă să-i spun: „Tu"; doar o văzusem dormind pe bancă, lîngă magazinul general și restaurantul Frogmore Stew, într-o zi cel puțin la fel de caldă ca noaptea asta. Avea un pansament nou pe frunte. Mai devreme, August își fiersese penseta și forfecuța de unghii într-o oală cu apă și îi scosese copcile.

– Cum îți mai e capul?

– Numa' bine.

Cuvintele îi țîșniră din gură ca niște lovituri de pumn în aer.

– Ce-i cu tine, ești supărată?

– Dă ce să fiu supărată? Oi fi stînd tu acu' toată ziulica cu August, da' ce-are a face cu mine? Stai şi vorbeşti cu cine-ţi place, nu-i treaba mea.

Nu-mi venea să cred. Rosaleen era geloasă.

– Nu stau *tot* timpul cu ea.

– Ba stai mai tot timpu', făcu ea.

– Păi şi ce-ai vrea să fac? Lucrez cu ea, la miere. Trebuie să stau cu ea.

– Şi-n seara asta? Cîn' stăteaţi colo-şa pă verandă, tot la miere lucraţi?

– Vorbeam numai.

– Da, las' că ştiu io că vorbeaţi, zise ea, întorcîndu-se cu faţa la perete şi transformîndu-se într-un maldăr de tăcere.

– Rosaleen, nu te purta aşa. Poate August ştie ceva despre mama.

Se ridică, sprijinindu-se în cot, şi se uită la mine.

– Lily, maică-ta s-a dus. S-a dus şi nu se mai întoarce.

M-am ridicat în capul oaselor.

– De unde ştii că nu mai trăieşte, de unde ştii că nu e chiar în oraşul ăsta? Poate că T. Ray a minţit cînd a spus că e moartă, aşa cum a minţit şi cînd mi-a spus că m-a părăsit.

– Of, Lily, fato, tre' să laşi încolo gîndurile-astea.

– O simt aici, am spus. A fost aici, ştiu c-a fost.

– O fi fost. Nu'ş ce să zic. Da' ştiu că unele lucruri e mai bine dacă le laşi în pace.

– Ce vrei să spui? Că n-ar trebui să încerc să aflu ce s-a întîmplat cu mama?

– Şi dacă... se opri şi-şi masă ceafa. Şi dac-ai să afli ceva ce mai bine n-ai şti?

Ce-am auzit-o eu spunînd a fost: „Maică-ta te-a lăsat şi s-a dus, Lily. Nu mai scormoni lucrurile". Îmi stătea pe limbă să-i spun că era o proastă, dar cuvintele mi se opreau în gît. Am început, în schimb, să sughiţ.

– Crezi că T. Ray spunea adevărul, nu?

– 'Abar n'am, zise Rosaleen. Da' nu vreau să-ți faci rău cu mîna ta.

M-am întins pe pat. Sughițurile mele spărgeau tăcerea, lovindu-se de pereții încăperii.

– Ține-ți respirația, bate-te nițel cu palma peste cap și freacă-te pă burtă, zise Rosaleen.

N-am băgat-o în seamă. În cele din urmă, au auzit cum respirația îi devenea mai adîncă.

Mi-am pus pantalonii scurți și sandalele și m-am strecurat pînă la biroul pe care August își ținea catastifele. Am rupt o foaie de hîrtie dintr-un caiet și am scris pe ea numele mamei. Deborah Owens.

Cînd am aruncat o privire afară, mi-am dat seama că trebuia să găsesc drumul doar la lumina stelelor. M-am furișat pînă la marginea pădurii, la zidul lui May. Mi-am așezat mîinile pe pietre; nu-mi doream decît ca durerea să se mai domolească puțin.

Mi-aș fi dorit să scap de sentimente măcar pentru cîteva clipe, să-mi pot închide porțile în fața lor. Am vîrît hîrtiuța cu numele ei într-o crăpătură care părea potrivită, adăugînd-o și pe ea zidului plîngerii. Undeva, pe drum, sughițul dispăruse.

M-am așezat pe pămînt cu spatele lipit de pietre și mi-am sprijinit capul de zid, astfel încît să pot vedea stelele și sateliții de spionaj care se amestecau printre ele. Poate unul dintre ei îmi făcea chiar în acel moment o fotografie. Mă puteau găsi chiar și în întuneric. Nimic nu se afla cu adevărat în siguranță. Nu trebuia să uit asta.

Îmi trecu prin minte că poate ar fi trebuit să mă grăbesc, să aflu tot ce era de aflat despre mama înainte ca T. Ray sau poliția să pună mîna pe noi. Dar de unde să încep? Nu puteam să scot icoana Fecioarei negre și să i-o arăt lui August fără ca adevărul să iasă la iveală și să strice tot, iar ea să hotărască – poate că da, cine știe, eu nu știam – că era de datoria ei să-l sune pe T. Ray să vină să mă ia. Și dacă ar fi aflat că Rosaleen fugise din închisoare, oare n-ar fi fost obligată să cheme poliția?

Noaptea părea a fi o pată de cerneală căreia trebuia să-i găsesc un sens. Am stat acolo ceva vreme și am scormonit întunericul cu privirea, încercînd să găsesc pe undeva o licărire de lumină.

Este clar că matca produce o anume substanţă care atrage muncitoarele şi pe care acestea nu o pot obţine de la ea decît prin contact direct. În mod evident, substanţa respectivă stimulează activitatea în stup. Acest mesager chimic a fost denumit „substanţa mătcii". Experimentele au demonstrat că albinele o obţin direct de pe corpul mătcii.

Omul şi insectele

Capitolul şase

În dimineaţa următoare, m-am trezit în magazie, auzind ciocănituri în curte. Cînd am reuşit să mă ridic din pat şi am ieşit afară, am dat peste cel mai înalt negru pe care-l văzusem vreodată lucrînd la camion, aplecat peste motor, cu tot soiul de unelte împrăştiate pe jos la picioarele lui. June îi dădea chei franceze şi alte scule, ridicînd capul şi făcîndu-i ochi dulci.

În bucătărie, May şi Rosaleen pregăteau aluatul pentru clătite. Nu prea-mi plăceau clătitele, dar nu spuneam asta deschis. Eram recunoscătoare că nu erau „pietricele"[1]. După ce ţi-ai petrecut jumătate din viaţă în genunchi pe pietricele, nu prea mai ai chef să le şi mănînci.

Coşul de gunoi era plin de coji de banană şi tubul de sticlă de deasupra filtrului de cafea bolborosea de zor. „Blup-blup." Îmi plăcea la nebunie sunetul, la fel şi mirosul.

– Cine-i ăla de-acolo? am întrebat.

– E Neil, zise May. I se cam scurg ochii după June.

---

[1] Pietricele (în original *grits)* – fel de mîncare asemănător cu budinca (n.tr.)

– Mi se pare mie că și lui June îi curg ochii după el.

– Da, da' nu recunoaște, făcu May. L-a dus ani de zile cu zăhărelu' pe bietu' om. Nici nu-l ia, nici nu-l lasă.

May turnă aluat în tigaie, în formă de L.

– Asta e a ta, zise ea. L de la Lily.

Rosaleen așează masa și puse mierea la încălzit într-un bol cu apă fierbinte. Am turnat suc de portocale în pahare.

– Păi și de ce nu se mărită cu el? am întrebat.

– Era să se mărite cu altcineva, acum multă vreme, răspunse May. Dar mirele n-a apărut la nuntă.

I-am aruncat o privire lui Rosaleen, temîndu-mă că amintirea nefericitei povești a unei iubiri neîmpărtășite avea să-i provoace lui May o criză, dar lui May nu părea să-i pese decît de clătita mea. Pentru prima dată, am realizat cu surprindere că nici una dintre ele nu era măritată. Trei surori nemăritate trăind împreună.

Am auzit-o pe Rosaleen scoțînd un soi de „hmmmfff" și am știut pe dată că se gîndea la afurisitul ei de bărbat și la cît de bine ar fi fost ca nici el să nu apară la nuntă.

– June s-a jurat că nu-i mai trebuie bărbați și că n-o să se mărite niciodată, dar după aia l-a întîlnit pe Neil, care a ajuns director la școala ei. Nu știu ce s-a întîmplat cu nevastă-sa, dar, cînd s-a mutat aici, era singur. S-a făcut luntre și punte ca să o facă pe June să-l ia de bărbat, dar June nu și nu. Nici eu și nici August nu putem s-o convingem.

Un oftat scăpă din pieptul lui May și apoi am auzit un *Oh! Susanna*. „Iar începe."

– Doamne 'mnezeule, iar? făcu Rosaleen.

– 'M' pare rău, zise May. Nu pot să mă abțin.

– De ce nu te duci la zid? am spus, luîndu-i spatula din mînă. E în regulă.

– Îhî, zise și Rosaleen. Dacă tre' să te duci, du-te.

Am urmărit-o din ușă, în vreme ce trecea de June și Neil.

Cîteva minute mai tîrziu, intră June, cu Neil după ea. Mi-a fost teamă să nu dărîme pragul de sus al ușii cu capul.

– Ce-a apucat-o de data asta? se interesă June. Privirea îi căzu pe un gîndac care tocmai se ascundea în mare grabă sub frigider. Nu cumva ai călcat pe vreun gîndac în faţa ei?

– Nu, am răspuns. Nici măcar n-am văzut vreun gîndac.

Deschise dulăpiorul de sub chiuvetă şi scotoci în el cîteva momente, apoi scoase un tub de otravă de gîndaci. Îmi trecu prin cap să-i spun despre metoda ingenioasă de curăţat casa de gîndaci a mamei – firimiturile de biscuiţi şi prăjituri –, dar apoi mi-am spus: „Las-o baltă, e June, nu e altcineva".

– Păi atunci ce-i cu ea? întrebă June.

N-aveam nici un chef să-i spun adevărul cîtă vreme Neil era acolo, dar Rosaleen nu se jenă deloc:

– E supărată că nu vrei să te măriţi cu Neil.

Pînă atunci, nu-mi trecuse niciodată prin minte că şi negrii pot roşi, sau poate furia era cea care făcu obrajii şi urechile lui June să capete culoarea prunelor.

Neil începu să rîdă.

– Vezi? Ar trebui să te măriţi cu mine şi să n-o mai superi pe soră-ta.

– Of, pleacă de-aici, zise ea, dîndu-i un brînci.

– Mi-ai promis clătite şi nu plec pînă nu-mi dai, zise el.

Purta jeanşi, un tricou pătat de vaselină şi ochelari cu rame de corn. Părea a fi un mecanic foarte intelectual.

Ne zîmbi, mie şi lui Rosaleen.

– Ai de gînd să mă prezinţi sau preferi să mă laşi învăluit în ceaţă?

Am observat că, dacă eşti atent la ochii oamenilor în primele cinci secunde în care se uită la tine, ai să vezi că adevăratele lor sentimente răzbat la suprafaţă preţ de o clipă, înainte de a se ascunde din nou. Ochii lui June deveneau duri şi întunecaţi cînd mă privea.

– Ele sînt Lily şi Rosaleen, spuse ea. Sînt în vizită la noi.

– De unde eşti? mă întrebă el.

Asta e cea mai des întîlnită întrebare din Carolina de Sud. Vrem să știm dacă ești unul de-al nostru, dacă vărul tău îl cunoaște pe vărul meu, dacă sora ta mai mică a fost colegă de școală cu fratele meu mai mare, dacă te duci la aceeași biserică baptistă ca fostul meu șef. Căutăm punctele în care poveștile noastre se întîlnesc. Era totuși lucru rar ca un negru să pună aceasta întrebare unui alb, pentru că răspunsul nu era prea important – cel mai probabil, poveștile nu se întîlneau deloc.

– Din Spartanburg, am răspuns, după o pauză în care am încercat să-mi amintesc ce spusesem mai devreme.

– Și tu? o întrebă el pe Rosaleen.

Rosaleen se uită la formele de alamă pentru răcit jeleul care atîrnau de-o parte și de alta a ferestrei, deasupra chiuvetei.

– Și io tot d'acolo.

– Miroase a ars, făcu June.

Din tigaie ieșea fum. Clătita în formă de L se făcuse scrum. June îmi smulse spatula din mînă, răzui clătita de pe fundul tigăii și o aruncă la gunoi.

– Și cît aveți de gînd să stați? se interesă Neil.

June își ațintì privirea asupra mea. Așteptînd. Buzele i se strînseră, parcă lipindu-i-se de dinți.

– Mai stăm ceva vreme, am răspuns, cu ochii în coșul de gunoi. „L de la Lily."

Simțeam cum întrebările i se adună în minte și știam că nu le puteam face față.

– Nu mi-e foame, am declarat și am ieșit pe ușa din dos.

Trecînd pe veranda din spate, am auzit-o pe Rosaleen întrebîndu-l:

– Te-ai trecut pe listă ca să votezi?

Duminica nu mergeau la biserică, după cum crezusem eu la început, ci țineau un soi de slujbă în casa cea roz, unde mai veneau și alte femei. Era un grup numit Fiicele Mariei, pe care îl organizase August.

Fiicele Mariei începură să apară în salon pe la ora 10 dimineața. Prima fu o bătrînă, pe nume Queenie, și fiica ei, deja femeie în toată firea, Violet. Erau îmbrăcate la fel, în fuste galben-aprins și bluze albe, dar purtau pălării diferite. Următoarele au fost Lunelle, Mabelee și Cressie, care purtau cele mai elegante pălării pe care le văzusem vreodată.

Am aflat după aceea că Lunelle era o modistă fără pic de măsură. Gîndiți-vă la o pălărie de pîslă mov, cît un sombrero, și, pe deasupra, cu fructe pe ea. Asta era pălăria ei.

Mabelee purta o chestie din blană de tigru, tivită cu fir auriu, dar premiul cel mare îi revenea lui Cressie, cu homul ei purpuriu cu plasă neagră și pene de struț.

Ca și cînd n-ar fi fost de ajuns, purtau clipsuri cu diamante false de toate culorile și aveau obrajii fardați zdravăn cu roșu. Mi se părea că erau tare frumoase.

Pe lîngă toate fiicele pomenite mai sus, se dovedi că Fecioara Maria mai avea încă un fiu în afară de Isus, un anume Otis Hill, care avea niște dinți ca niște lopeți și care purta un costum bleumarin cu cîteva numere mai mare decît ar fi fost cazul, așa încît, practic, grupul ar fi trebuit să se numească Fiicele și Fiul Mariei. Venise cu nevastă-sa, căreia toată lumea îi spunea Zăhărel. Zăhărel purta o rochie albă, mănuși de bumbac turcoaz și un turban verde-smarald.

August și June, fără pălării, fără mănuși, fără clipsuri, păreau niște cerșetoare în comparație cu ele, dar May, draga de May, își pusese o pălărie de un albastru aproape fosforescent, cu borul lăsat pe-o parte și ridicat pe cealaltă.

August adusese scaune și le așezase în semicerc, în fața statuii de lemn a Mariei. După ce toată lumea se așeză, aprinse lumînarea și June începu să cînte la violoncel. Am spus împreună *Ave Maria*, Queenie și Violet petrecîndu-și printre degete șiraguri de mătănii de lemn.

August se ridică și spuse că era bucuroasă că eu și Rosaleen eram acolo, împreună cu ei; apoi deschise Biblia și începu să citească:

– „Și a zis Maria: «Iată, de acum mă vor ferici toate neamurile. Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic... Risipit-a pe cei mîndri în cugetul inimii lor... Coborît-a pe cei puternici de pe tronuri și a înălțat pe cei smeriți. Pe cei flămînzi i-a umplut de bunătăți și pe cei bogați i-a scos afară deșerți»"[1]. Așezînd Biblia pe scaun, August continuă: A trecut ceva vreme de cînd n-am mai spus aici povestea Maicii Lanțurilor și, cum avem oaspeți care n-au auzit niciodată povestea statuii noastre, m-am gîndit s-o mai spunem o dată.

Începusem deja să înțeleg că lui August îi plăcea teribil să spună cîte-o poveste cu tîlc din cînd în cînd.

– Și apoi, o să ne prindă și nouă bine s-o auzim din nou, zise ea. Poveștile trebuie spuse, altfel mor, și cînd mor poveștile, nu ne mai putem aminti cine sîntem și de ce sîntem aici.

Cressie dădu din cap, făcîndu-și penele de struț să fluture prin aer și lăsînd impresia că în încăpere se afla o pasăre adevărată.

– Așa-i. Spune povestea, o îndemnă ea.

August își trase scaunul lîngă statuia Fecioarei și se așeză cu fața la noi. Cînd începu să povestească, am avut impresia că nu August vorbea, ci altcineva vorbea prin ea, cineva din alte timpuri și din alte locuri. Tot timpul a avut privirea ațintită către fereastră, de parcă ar fi văzut întîmplările din poveste petrecîndu-se aievea, pe cer.

– Ei bine, începu ea, demult, pe vremea sclaviei, cînd oamenii erau bătuți și înrobiți, se rugau zi și noapte pentru izbăvire. Pe insulele de lîngă Charlestown, se duceau la casa de închinăciune ca să cînte și să se roage și, de fiecare dată, cineva se ruga Domnului să le vină în ajutor. Să le trimită alinare. Să le dea libertatea.

---

[1] Evanghelia după Luca, I, 46-53. Pentru traducere am folosit ediția Sfîntului Sinod din 1994. (n.tr.)

Se vedea că repetase frazele acelea de o mie de ori, că le spunea întocmai aşa cum le auzise de la vreo femeie bătrînă, care le auzise, la rîndul ei, de la o alta, încă şi mai bătrînă, după felul în care cuvintele curgeau ca un cîntec, cu un ritm care ne-a legănat pînă ce am părăsit cu toţii încăperea unde ne aflam şi ne-am trezit şi noi pe insulele de lîngă Charlestown, căutînd scăparea.

– Într-o zi, continuă August, un sclav pe nume Obadiah încărca nişte cărămizi pe un şlep care urma să coboare pe rîul Ashley, cînd văzu ceva adus pe mal de ape. Apropiindu-se, văzu că era statuia unei femei. Trupul îi creştea, parcă, dintr-o bucată mai mare de lemn; era o femeie neagră, cu braţul ridicat şi pumnul strîns.

Cînd ajunse aici, August se ridică şi luă chiar ea poziţia statuii. Arăta exact ca Fecioara, cu braţul drept ridicat şi pumnul încleştat. Rămase aşa preţ de cîteva secunde, în vreme ce noi o urmăream, vrăjiţi.

– Obadiah scoase statuia din apă, continuă ea, şi o aşeză în picioare, opintindu-se. Apoi îşi aminti cum se rugaseră cu toţii Domnului să-i mîntuiască. Să le trimită alinare. Să le dea libertatea. Obadiah ştia că statuia fusese trimisă acolo de Domnul, dar nu ştia a cui era. Îngenunche în noroi, în faţa ei, şi deodată o auzi glăsuind limpede, chiar în inima lui: „Nu-ţi fie frică. Sînt aici. Acum vă aflaţi în grija mea".

Povestea asta era de zece ori mai bună decît cea a călugăriţei Beatrix. August începu să umble încoace şi-ncolo prin cameră, povestind.

– Obadiah încercă să o ridice pe femeia trimisă de Domnul să îi aline, dar era prea grea, aşa încît merse şi chemă încă doi sclavi, împreună cu care o duse la casa de închinăciune şi o aşeză pe cămin. Pînă în duminica următoare, toată lumea auzise de statuia care apăruse din rîu şi care vorbise cu Obadiah. Casa de închinăciune era plină de oameni care abia încăpeau acolo, ba unii se cocoţaseră chiar pe pervazurile ferestrelor. Obadiah le

spuse că știa că statuia fusese trimisă de Domnul Dumnezeu, însă nu știa cine era.

– Nu știa cine era! strigă Zăhărel, întrerupînd povestea. Apoi toate Fiicele Mariei începură să turuie, repetînd fără încetare: „Nu, nimeni nu știa".

I-am aruncat o privire lui Rosaleen, pe care abia am recunoscut-o – și ea se aplecase înainte, în scaun, și mormăia împreună cu celelalte.

Cînd se potoliră cu toatele, August spuse:

– Printre ei, cea mai bătrînă era o femeie pe nume Pearl. Mergea ajutîndu-se de un băț și, cînd vorbea ea, toată lumea asculta. Pearl se ridică în picioare și spuse: „E Maica lui Isus". Toată lumea știa că pe Maica Domnului o chema Maria și că fusese martoră la fel de fel de suferințe. Că era puternică și statornică și că inima ei era inima unei mame în toată puterea cuvîntului. Or, iată că se afla acolo, trimisă lor pe aceleași ape pe care fuseseră ei înșiși aduși acolo, în lanțuri. Li se părea că ea știa toate cele cîte le îndurară.

Am rămas cîteva clipe cu ochii pironiți pe statuie, simțindu-mi rana din inimă.

– Așa încît, continuă August, oamenii se apucară să strige, și să danseze, și să bată din palme. Merseră la ea unul cîte unul și o atinseră pe piept, vrînd să se împărtășească din puterea alinătoare a inimii ei. Făcură asta în fiecare duminică, în casa de închinăciune, dansînd și atingîndu-i pieptul și în cele din urmă îi pictară o inimă roșie pe piept, pe care să-și așeze mîinile. Maica noastră le umplu inimile de îndrăzneală și îi învăță în taină cum să scape. Cei mai neînfricați fugiră către miazănoapte, iar cei care rămîneau trăiau cu un pumn ridicat în piepturi. Și dacă voința le slăbea vreodată, nu trebuia decât să-i atingă din nou inima. Ajunse atît de puternică, încît chiar și stăpînul auzi de ea. Într-o zi, acesta o urcă într-o căruță și o legă în lanțuri, în hambar. Dar ea, fără s-o ajute cineva, scăpă de acolo în timpul nopții și se întoarse în casa de închinăciune. De cincizeci de ori

o aduse stăpînul în hambar, legînd-o în lanţuri, şi de cincizeci de ori se dezlegă ea, întorcîndu-se apoi acasă. În cele din urmă, stăpînul renunţă şi o lăsă să stea acolo.

În încăpere se lăsă liniştea, în vreme ce August se opri vreme de un minut, lăsîndu-ne să meditam la cele auzite. Cînd începu din nou să vorbească, îşi ridică braţele.

– Oamenii o numeau Maica Lanţurilor. Nu pentru că ar fi purtat lanţuri...

– Nu pentru că ar fi purtat lanţuri, intonară Fiicele Mariei.

– Îi spuneau Maica Lanţurilor pentru că le *rupea.*

June îşi potrivi violoncelul între picioare şi începu să cînte *Amazing Grace*[1], în vreme ce Fiicele se ridicau şi începeau să se legene împreună, ca nişte alge colorate pe fundul oceanului.

Credeam că asta era un fel de sfîrşit triumfal al întrunirii, dar nu, June trecu la pian şi începu să cînte *Go Tell It on the Mountain*[2] într-un fel care aducea mult a jazz. Atunci, August le adună în şir indian, ca la conga. Se îndreptă dansînd către Lunelle, care o prinse cu mîinile de talie. Cressie se agăţă de Lunelle, urmată de Mabelee, şi începură să dea ocol camerei atît de repede, încît Cressie fu nevoită să-şi ţină pălăria cea purpurie cu amîndouă mîinile, ca să nu-i cadă. La a doua tură, Queenie şi Violet li se alăturară, apoi şi Zăhărel. Voiam şi eu să dansez cu ele, dar m-am mulţumit să asist, la fel şi Rosaleen şi Otis.

June părea să cînte din ce în ce mai repede. Uşor ameţită, îmi făceam vînt cu evantaiul în căutarea unei guri de aer.

Cînd terminară cu dansul, Fiicele se opriră, clătinîndu-se, în semicerc în faţa Maicii Lanţurilor şi se apucară să facă imediat ceva ce-mi tăie respiraţia. Una cîte una, merseră şi atinseră inima roşie, decolorată, a statuii.

Queenie şi fiica ei merseră împreună şi mîngîiară lemnul cu palmele. Lunelle îşi apăsă degetele pe inima Mariei, apoi şi le sărută pe rînd, foarte încet şi cu evlavie, într-un mod care îmi umplu ochii de lacrimi.

[1,2] Cîntece religioase metodiste (n.tr.)

Otis își așează fruntea pe inima cea roșie și rămase așa cel mai mult dintre ei toți, cu capul pe inima Mariei, parcă umplîndu-se.

June continuă să cînte cîtă vreme fiecare din ei se apropie de statuie, pînă ce am rămas doar eu și Rosaleen. May îi făcu semn lui June să continue și o luă pe Rosaleen de mînă, ducînd-o către Maica Lanțurilor, așa încît atinse și ea inima Mariei.

Voiam și eu să ating inima cea roșie care abia dacă se mai vedea, îmi doream asta cum nu-mi mai dorisem nimic înainte. Cînd m-am ridicat de pe scaun, capul încă mi se mai învîrtea. M-am îndreptat către Maria, ridicînd mîna. Dar, chiar în clipa în care eram gata s-o ating, June se opri din cîntat. Se opri în mijlocul cîntecului, lăsîndu-mă acolo, cu mîna întinsă, înconjurată de tăcere.

Mi-am lăsat mîna să cadă și m-am uitat în jur; vedeam totul ca prin geamul gros al unei ferestre de tren. Un abur îmi trecu prin fața ochilor. Un val mișcător de culoare. „Nu fac parte dintre voi", mi-am spus.

Trupul îmi amorțise. Mi-ar fi plăcut să mă fac din ce în ce mai mică, pînă ce m-aș fi transformat într-un punct, pînă ce aș fi încetat să exist.

Am auzit-o pe August răstindu-se:

– June, ce te-a apucat? dar vocea ei parcă venea din depărtare.

Am strigat-o pe Maica Lanțurilor, dar poate că nu vorbeam cu voce tare, poate că mă auzeam chemînd-o doar cu inima. E ultimul lucru de care-mi amintesc. Numele ei răsunînd într-un spațiu gol.

Cînd m-am trezit, eram întinsă pe patul lui August, cu o bucată de pînză înmuiată în apă rece ca gheața pe frunte; August și Rosaleen erau lîngă pat, uitîndu-se la mine. Rosaleen îmi făcea vînt cu poala rochiei, descoperindu-și coapsele aproape complet.

– De cînd te-ai apucat să mai și leșini? făcu ea și se așeză pe marginea patului, făcîndu-mă să alunec într-o parte.

Mă luă în brațe. Cumva, asta îmi umplu pieptul cu mai multă tristețe decît puteam suporta, așa încît m-am smuls din brațele ei, cerînd un pahar cu apă.

– Poate că a fost din cauza căldurii, zise August. Ar fi trebuit să dau drumul la ventilatoare. Trebuie că erau peste treizeci de grade.

– Sînt mai bine, le-am spus, dar, în realitate, mă speriasem de mine însămi.

Simţeam că dădusem peste un secret extraordinar – puteam să închid ochii şi să ies din propria viaţă fără să mor. Nu trebuia decît să leşin. Doar că nu ştiam cum să fac să se întîmple asta, cum să apăs pe butonul care m-ar fi făcut să dispar atunci cînd aveam nevoie de asta.

Leşinul meu spărsese adunarea Fiicelor Mariei şi o trimisese pe May direct la zidul plîngerii. June urcase în camera ei şi încuiase uşa, în vreme ce Fiicele se adunaseră în bucătărie.

Pusesem totul pe seama căldurii. Căldura, carevasăzică. Din cauza căldurii, oamenii fac tot soiul de lucruri ciudate.

Ar fi trebuit să le vedeţi pe August şi pe Rosaleen căutîndu-mi în coarne tot restul serii. „Vrei nişte bere aromată[1], Lily? Nu vrei o pernă cu puf? Ia înghite tu lingura asta de miere."

Stăteam în salon, unde mi se îngăduise – lucru rar – să iau cina pe o tavă. June era încă în camera ei, refuzînd să răspundă bătăilor în uşă ale lui August, iar May, care nu avea voie la televizor, avînd în vedere că petrecuse deja prea mult timp la zidul plîngerii în ziua aceea, era în bucătărie, decupînd reţetele culinare din revista *McCall*.

La televizor, domnul Cronkite spunea că urma să trimitem o rachetă pe lună.

– Pe data de 28 iulie, Statele Unite ale Americii vor lansa racheta Ranger Seven de pe baza din Cape Kennedy, Florida, spunea el.

---

[1] În original *root beer* – băutură non alcoolică, aromată cu rădăcinile a diverse plante (n.tr.)

Racheta avea de efectuat o călătorie de 405 864 de kilometri înainte de a ateriza forțat pe Lună. Și asta doar ca să facă niște poze și să le trimită înapoi.

– Doamne Isuse Hristoase, făcu Rosaleen, o rachetă tocma' pă Lună.

August dădu din cap.

– N-o să mai treacă mult și-o să-i vezi umblînd pe-acolo.

Toată lumea fusese convinsă că președintele Kennedy nu era în toate mințile cînd spusese că urma să trimitem un om pe Lună. „O viziune luna-tică", așa scrisese ziarul din Sylvan. Decupasem articolul și-l dusesem la școală, pentru gazeta de perete. Toată lumea spunea: „Un om pe Lună, pe naiba".

Dar nu era cazul să subestimăm motivația competiției. Voiam să fim mai tari decît rușii – era singurul nostru scop în viață. Acum se părea că urma să reușim.

August trecu prin fața televizorului.

– Mă duc să iau o gură de aer.

Am ieșit toate trei, Rosaleen și August ținîndu-mă de coate, pentru cazul în care mi-ar fi venit din nou chef să leșin.

Cerul era la crepuscul, chiar în momentul acela aflat între zi și noapte, moment care nu-mi plăcuse niciodată prea mult din pricina tristeții care umple spațiul dintre o plecare și o sosire. August întîrzie cu privirea spre cer, unde tocmai răsărise luna – mare, argintie, fantomatică.

– Uită-te bine la ea, Lily, căci ce vezi acum este un sfîrșit.

– Da?

– Da, pentru că, de cînd sînt oameni pe pămînt, Luna a fost un mister. Gîndește-te la asta. Luna e îndeajuns de puternică încît să tragă oceanele spre ea și, chiar atunci cînd moare, reușește întotdeauna să se întoarcă. Mama îmi spunea că Maica noastră trăiește pe Lună și că trebuie să dansez atunci cînd fața ei e strălucitoare și să dorm atunci cînd e întunecată.

August mai rămase cîteva clipe cu privirea ațintită spre cer și apoi, întorcîndu-se spre casă, spuse:

– N-o să mai fie niciodată cum a fost, nu şi după ce-au să aterizeze acolo şi-au să pună piciorul pe ea. Din ea are să rămînă doar un mare proiect ştiinţific.

Mi-am amintit de visul pe care îl avusesem în noaptea în care dormisem cu Rosaleen lîngă rîu, mi-am amintit cum luna se spărsese în bucăţi.

August dispăru în casă, iar Rosaleen se îndreptă către patul ei din magazie; eu am rămas să mă uit la cer, imaginîndu-mi explozia care urma să ridice racheta *Ranger Seven* spre lună.

Ştiam că, într-o zi, aveam să intru din nou în salon, cînd nimeni n-avea să fie prin preajmă, şi să ating inima Mariei. Şi-apoi aveam să-i arăt lui August fotografia mamei şi să văd dacă luna avea să se desprindă din cer şi să cadă.

Cum au ajuns, oare, albinele să fie asociate cu sexul? Nu se poate spune despre ele că au o viață sexuală tumultoasă. Un stup seamănă mai degrabă a mănăstire decît a bordel.

Regina trebuie să moară: Şi alte daraveri de-ale albinelor şi oamenilor

Capitolul şapte

Săream pînă în tavan ori de cîte ori auzeam vreo sirenă. Putea foarte bine să fie vorba de o ambulanță undeva, în depărtare, sau de vreo urmărire cu mașini de poliție la televizor – n-avea nici o importanță. O parte din mine era deja pregătită să-l vadă pe T. Ray sau pe domnul Gaston apărînd și punînd capăt vieții mele fericite de acolo. Ne aflam în casa lui August de opt zile încheiate. Nu știam cît timp putea Fecioara neagră să-și țină vălul coborît peste noi.

În dimineața de luni, 13 iulie, mă îndreptam către magazie după micul dejun, cînd am văzut un Ford negru, arătînd ciudat, parcat în fața porții. Răsuflarea mi se opri o clipă, înainte de a-mi aminti că Zach urma să se întoarcă la lucru în ziua aceea.

Carevasăzică, de-acum încolo urma să fim eu, August *şi* Zach. Nu sînt mîndră de asta, dar în momentul acela l-am privit pe Zach ca pe un intrus.

Nu era așa cum mă așteptasem eu. L-am găsit înăuntru, ținînd un tub de turnat mierea pe prăjituri în chip de microfon și

cîntînd *I found my thrill on Blueberry Hill*[1]. L-am urmărit ceva vreme din uşă, fără ca el să mă vadă, dar, cînd a început să cînte *Viva Las Vegas* şi să danseze ca Elvis, am izbucnit în rîs.

Se întoarse imediat, dărîmînd cu această ocazie o grămadă de rame de lemn şi făcînd o mizerie de nedescris pe podea.

– Cîntam numai, îmi spuse el, lucru pe care-l ştiam deja. Da' tu cine eşti?

– Lily, i-am răspuns. O să stau o vreme cu August şi cu surorile ei.

– Eu sînt Zachary Taylor, zise el.

– Zachary Taylor a fost un preşedinte, i-am spus.

– Mda, aşa am auzit şi eu.

Îşi pescui din sîn o tăbliţă atîrnată de un lănţişor şi mi-o vîrî sub nas.

– Uite-aici, Zachary Lincoln Taylor.

Atunci îmi zîmbi şi am văzut că avea o gropiţă în obraz – una singură. Întotdeauna mi-au plăcut gropiţele.

Aduse un prosop şi se apucă să cureţe murdăria de pe jos.

– August mi-a zis că o să stai aici şi-o să ne dai o mînă de ajutor, da' nu mi-a zis şi că eşti... albă.

– Mda, sînt albă. Albă ca laptele sau cam aşa ceva.

Zachary Lincoln Taylor n-avea absolut nici o legătură cu ideea de alb. Nici măcar albul ochilor lui nu era alb. Avea umerii largi, talia subţire şi părul tuns scurt, aşa cum îl aveau majoritatea băieţilor negri, dar faţa lui era cea care-mi atrăgea privirea cel mai mult. Dacă el fusese surprins că eram albă, eu rămăsesem cu gura căscată din pricină că era atît de chipeş.

La şcoala unde învăţasem, se făcea mare haz pe seama negrilor, a buzelor şi a nasurilor lor. Rîdeam şi eu, ca să fiu în rînd cu toată lumea. Acum nu-mi doream decît să le trimit o scrisoare, care să fie citită în public şi în care să le spun cît de mult se înşelau. „Ar trebui să-l vedeţi pe Zach Taylor", aşa le-aş fi scris.

---

[1] Primul vers al unei bine-cunoscute melodii din anii 1950 (n.tr.)

Mă întrebam cum de uitase August să-i spună că eram albă. *Mie* îmi spusese o grămadă de lucruri despre *el*. Știam că era naşa lui. Că tatăl lui plecase de-acasă cînd el era încă mic şi că maică-sa lucra la cantina şcolii unde preda June. Trecea în anul trei la liceul negrilor, unde avea numai note mari şi era fundaş în echipa de fotbal. Spunea despre el că aleargă ca vîntul, ceea ce ar fi putut să-l ajute să meargă la colegiu undeva, în nord. Mi-am spus că stătea mult mai bine ca mine; pe mine mă aştepta, mai mult ca sigur, şcoala de machiaj.

– August s-a dus la Satterfield să vadă nişte stupi. Mi-a spus să-ţi dau o mînă de ajutor pe-aici. Ce fac acum? l-am întrebat.

– Păi cred că ai să iei nişte rame din cutiile de-acolo şi-ai să mă ajuţi să le pun în maşina de desfăcut fagurii.

– Ia spune, care-ţi place mai mult, Fats Domino[1] sau Elvis? l-am întrebat în vreme ce puneam prima ramă la locul ei.

– Miles Davis[2], răspunse el.

– Nu ştiu cine-i ăla.

– Sigur că nu ştii. Dar e cel mai bun trompetist din lume. Aş da orice să cînt ca el.

– Ai renunţa pînă şi la fotbal?

– De unde ştii că joc fotbal?

– Ei, mai ştiu şi eu cîte ceva, am spus şi i-am zîmbit.

– Asta se vede.

Se străduia să nu-mi zîmbească şi el.

„O să fim prieteni", mi-am spus.

Apăsă pe butonul de pornire al maşinăriei şi motorul începu să se învîrtă din ce în ce mai repede.

– Şi cum se face că stai aici?

– Eu şi Rosaleen ne îndreptăm către Virginia, unde-o să stăm la mătuşa mea. Tata a murit într-un accident de tractor şi sînt orfană

[1] Pianist de rock'n'roll din anii 1950 (n.tr.).

[2] Trompetist de jazz, a cărui carieră s-a întins din anii 1940 pînă la începutul anilor 1980. În general, este considerat cel mai bun trompetist de jazz al tuturor timpurilor. (n.tr.).

de mamă de cînd eram mică, aşa că încerc să ajung la rudele mele de-acolo înainte să mă ia şi să mă ducă la vreun orfelinat.

– Da' cum se face că ai ajuns *aici*?

– A, vrei să spui aici, la August. Păi făceam autostopul şi şoferul ne-a lăsat aici, în Tiburon. Am bătut la uşa lui August şi ea ne-a lăsat să dormim aici. Asta-i tot.

Dădu din cap de parcă era ceva de înţeles din tot ce-i spusesem.

– De cînd lucrezi aici? l-am întrebat, ca să schimb subiectul.

– De cînd am intrat la liceu. În timpul săptămînii, vin aici după şcoală, asta dacă n-am vreun meci de fotbal, plus sîmbăta, iar vara vin în fiecare zi. Mi-am cumpărat o maşină cu banii pe care i-am cîştigat anul trecut.

– E Ford-ul ăla de-acolo?

– Da, e un Ford Farlaine din 1959, răspunse el.

Apăsă din nou pe buton, ceea ce făcu maşinăria să se oprească dintr-odată cu un zgomot ca de mîrîit.

– Hai să ţi-l arăt.

Puteam să mă oglindesc în ea. Îmi închipui că stătea treaz pînă noaptea tîrziu şi-o lustruia cu tricoul. I-am dat roată, trecîndu-mi un deget peste ea, în căutarea vreunui fir de praf.

– Mă înveţi să conduc? l-am întrebat.

– Nu în maşina asta.

– De ce nu?

– Pentru că pari să fii genul de fată care sigur distruge cîte ceva la fiecare cinci minute.

M-am întors către el, gata să mă apăr, şi am văzut că rînjea. Cu gropiţă cu tot.

– Mai mult ca sigur, făcu el. Cel puţin la fiecare cinci minute.

În fiecare zi, lucram în magazie, împreună cu Zach. August şi Zach adunaseră deja cea mai mare parte din mierea din stupi, dar încă mai erau cîteva grămezi de lădiţe cu rame pline cu faguri.

Dădeam drumul la cuptorul de încălzit și adunam ceara într-un soi de bazin de alamă, apoi puneam ramele în mașinăria care trecea mierea prin filtre de nailon pe care le schimbam de fiecare dată. Lui August îi plăcea să lase puțin polen în miere pentru că era un lucru sănătos, așa că aveam grijă și de asta. Cîteodată, rupeam în bucățele cîte un fagure și îl puneam în borcane, înainte să le umplem cu miere. Trebuia să ne asigurăm că erau faguri noi, fără ouă; nimeni n-are chef să găsească larve în linguriţa cu miere.

Și dacă nu ne ocupam de toate astea, atunci turnam ceara în formele pentru lumînări sau spălam borcanele pînă ce pielea mîinilor începea să-mi semene a pănuși de porumb, din cauza detergentului.

Singurul moment al zilei de care mă temeam era cina, fiindcă atunci dădeam, vrînd-nevrînd, peste June. Ai zice că cineva care cînta pentru muribunzi ar fi trebuit să fie o persoană ceva mai drăguță. Nu înțelegeam deloc de ce mă ura așa. Cumva faptul că eram albă și că profitam de ospitalitatea lor nu păreau a fi motive suficiente.

– Cum îți mai merge, Lily? mă întreba ea, invariabil, în fiecare seară cînd ne așezam la masă. De parcă exersase în fața oglinzii.

Iar eu spuneam:

– Îmi merge bine. Și ție cum îți merge, June?

Ea îi arunca o privire lui August, care urmărea toată scena cu un aer foarte interesat. Și apoi îmi spunea:

– Bine.

După ce treceam de episodul ăsta, ne despăturearn șervetele și ne străduiam să ne ignorăm pentru tot restul cinei. Știam că August încerca s-o facă pe June să fie mai drăguță cu mine, dar îmi venea să-i spun: „Auzi, tu ai impresia că mie și lui June Boatwright ne pasă ce credem una despre cealaltă? Mai bine las-o baltă".

Într-o seară, după ce spusesem Ave Maria, August zise:

– Lily, dacă vrei să atingi inima Mariei, nu e nici o problemă, nu-i așa, June?

I-am aruncat o privire lui June, care îmi răspunse cu un zîmbet forțat.

– Poate altă dată, am spus.

V-o spun cu mîna pe inimă, dacă ar fi fost să zac pe moarte în patul din magazie, iar singurul lucru care m-ar fi putut salva ar fi fost ca June să-și schimbe purtarea față de mine, aș fi murit cu siguranță și m-aș fi dus învîrtindu-mă direct în cer. Sau poate în iad. Nici de asta nu mai eram sigură.

Masa cea mai plăcută era prînzul, pe care-l luam cu Zach, la umbra pinilor. May ne făcea sendvișuri cu mortadella aproape în fiecare zi. Și puteam fi siguri că urma să mîncăm și „salată-lumînare", care era compusă dintr-o banană înfiptă într-o felie de ananas. „Stai să-ți aprind lumînarea", spunea întotdeauna May, aprinzînd un chibrit imaginar. Apoi înfigea în vîrful bananei o scobitoare și în scobitoare o cireașă din conservă. De parcă eu și Zach am fi fost copii de grădiniță. Dar intram în jocul ei, prefăcîndu-ne încîntați la culme de chestia cu aprinsul bananei. La desert, ronțăiam cuburi de Kool-Aid[1] pe care le ținuse înainte la congelator.

Într-o zi, după prînz, stăteam pe iarbă, ascultînd vîntul care făcea să pocnească cearșafurile atîrnate de Rosaleen la uscat.

– Ce materie îți place la școală? mă întrebă Zach.

– Engleza.

– Bag mîna-n foc că-ți place să-ți faci temele, făcu el, dîndu-și ochii peste cap.

– Păi să știi că-mi place. Mă gîndeam chiar să mă fac scriitoare și profesoară de engleză în timpul liber.

– Te *gîndeai?*

– Nu știu dacă mai am vreun viitor acum, că sînt orfană.

„Fugită de-acasă și dată în urmărire, mai bine zis." Avînd în vedere cum stăteau lucrurile cu mine, nu știam dacă aveam să mă mai întorc vreodată la școală sau nu.

---

[1] Băutură răcoritoare necarbogazoasă (n.tr.)

Își privi degetele cu mult interes. Transpirația lui avea un miros acid. Avea pete de miere pe cămașă, care atrageau roiuri întregi de muște, ceea ce-l făcea să dea tot timpul din mîini.

După o vreme, spuse:

– Nici eu.

– Nici tu *ce?*

– Nici eu nu știu dacă am vreun viitor.

– De ce nu? *Tu* nu ești orfan.

– Nu, zise el. Sînt negru.

M-am simțit rușinată.

– Păi bine, dar ai putea să joci fotbal în echipa unui colegiu, și după aceea să te faci jucător profesionist.

– De ce albii cred că nu sîntem buni decît la sport? Nu vreau să joc fotbal, vreau să fiu avocat, zise el.

– N-am nimic împotrivă, i-am răspuns, puțin enervată. Doar că n-am auzit niciodată de vreun avocat negru, asta-i tot. Trebuie să auzi vorbindu-se de un lucru înainte să ți-l poți imagina.

– Pe dracu'! Trebuie să-ți imaginezi lucrurile care nu s-au întîmplat niciodată.

Am închis ochii.

– Foarte bine. Îmi imaginez un avocat negru. Ești un Perry Mason[1] negru. Vin oameni la tine din tot statul, oameni acuzați pe nedrept, și tu descoperi adevărul în ultimul moment, cînd îl aduci pe adevăratul vinovat în boxa martorilor.

– Îhî, făcu el. Și le dau cu adevăru'-n cap.

Cînd începu să rîdă, am văzut că avea limba verde ca iarba, de la Kool-Aid.

Am început să-l strig: „Zach avocatu'/ care-ți sparge capu'". „Ia te uită cine-a venit, Zach avocatu'/ care-ți sparge capu'", spuneam de cîte ori îl vedeam.

Cam atunci, Rosaleen începuse să mă întrebe ce aveam de gînd de fapt – să depun o cerere de adopție pe biroul surorilor-calendar?

---

[1] Eroul unui serial american de televiziune, de profesie avocat (n.tr.)

Spunea că visam cai verzi pe pereți. „Cai verzi pe pereți" au devenit cuvintele ei preferate.

Să mă prefac că duc o viață normală atunci cînd poliția e pe urmele mele, să cred că pot rămîne pentru totdeauna în casa celor trei surori, să cred că pot afla ceva despre mama acolo, toate acestea însemnau că visam la cai verzi pe pereți.

De fiecare dată îi replicam: „Și care-i problema cu visatul de cai verzi pe pereți?" Iar ea îmi răspundea: „Tre' să te trezești".

Într-o după-amiază, cînd eram singură în magazie, intră June, care o căuta pe August. Sau cel puțin așa spunea. Își încrucișă brațele pe piept.

– Carevasăzică, făcu ea, stai aici de cîtă vreme? De două săptămîni?

„Foarte la obiect, n-am ce zice."

– Dacă vrei să plecăm, eu și Rosaleen o să ne facem imediat bagajele și-o să dispărem, i-am spus. O să-i scriu mătușii, și ea o să ne trimită bani de autobuz.

Își ridică sprîncenele.

– Credeam că nu-ți amintești nici măcar numele ei de familie și iată că acum ți-ai adus aminte și numele, și adresa ei.

– Le-am știut de la început, am răspuns. Speram doar să mai putem rămîne puțin timp aici, înainte să trebuiască să plecăm.

Chipul păru să i se îmblînzească atunci cînd auzi asta, dar se poate să mi se fi părut.

– Dumnezeule mare, da' ce-i cu toată vorbăria asta despre plecare? zise August, din pragul magaziei.

Nici una din noi nu o văzuse stînd acolo. Îi aruncă lui June o privire aspră.

– Nimeni nu vrea să pleci, Lily, pînă nu ești pregătită.

Stînd în picioare lîngă biroul lui August, m-am apucat să mă joc cu un teanc de hîrtii. June își drese vocea.

– Mhm, trebuie să mă duc să mai exersez, spuse ea, ieșind pe ușă ca o pală de vînt.

August veni lîngă mine și se așeză pe scaunul din fața biroului.

– Lily, cu mine poți să vorbești. Știi asta, nu?

Cînd văzu că nu răspund, mă apucă de mînă și mă trase către ea, obligîndu-mă să mă așez în poala ei. Nu era ca o saltea, ca a lui Rosaleen, ci firavă și osoasă.

Nu-mi doream nimic mai mult decît să-i spun adevărul. Să-mi trag rucsacul de sub pat și să scot din el lucrurile mamei. Voiam să-i arăt icoana Fecioarei și să-i spun: „A fost a mamei, chiar icoana asta, aceeași cu cea pe care o pui pe borcanele tale de miere. Și pe spate scrie Tiburon, Carolina de Sud, așa am aflat că venea de aici". Voiam să-i arăt fotografia ei și să-i spun: „Ai întîlnit-o vreodată? Nu te grăbi, gîndește-te bine".

Dar nu-mi așezasem încă palma pe inima Fecioarei din salon și-mi era prea teamă să-i spun tot ce aveam să-i spun fără să fi făcut măcar asta. M-am lipit de pieptul ei, ascunzîndu-mi din nou secretul în locșorul lui, cu inima strînsă de teamă că ar fi putut spune: „Nu, n-am văzut-o în viața mea pe femeia asta". S-ar fi terminat totul. Preferam să nu știu nimic.

M-am ridicat în picioare.

– Mă duc să dau o mînă de ajutor în bucătărie. Am traversat curtea fără să arunc măcar o privire înapoi.

În noaptea aceea, cînd întunericul era deja plin de cîntecul greierilor, iar Rosaleen sforăia alături de ei, am tras un bocet strașnic. Nici măcar nu-mi dădeam seama ce mă făcea să plîng. Presupun că totul. Faptul că o minteam pe August, care era așa bună cu mine. Faptul că Rosaleen avea probabil dreptate, cu caii ei verzi pe pereți. Faptul că eram destul de sigură că Fecioara Maria nu-mi ținea locul la ferma de piersici, așa cum i-l ținuse lui Beatrix.

Neil venea aproape în fiecare seară și stătea cu June în salon, în vreme ce noi ne uitam la televizor, la *Evadatul*[1]. August

[1] Serial american de televiziune din anii 1960. Eroul principal este acuzat pe nedrept de uciderea soției lui; adevăratul criminal este un bărbat cu un singur braț. (n.tr.)

spunea că-şi dorea ca evadatul să-l găsească pe ciung şi să se termine odată povestea.

În timpul reclamelor, pretextam că merg după apă şi mă strecuram pe coridor către uşa salonului, încercînd să aud ce-şi spuneau June şi Neil.

– Măcar spune-mi de ce nu, l-am auzit pe Neil spunînd într-o seară.

Şi June:

– Pentru că nu pot.

– Ăsta nu e un motiv.

– E singurul pe care-l am.

– Uite ce e, n-am de gînd să aştept toată viaţa, zise Neil.

Mă gîndeam ce avea să-i răspundă June, cînd Neil ieşi pe neaşteptate pe uşă şi mă prinse la locul faptei, lipită de zid, ascultînd o discuţie cît se poate de personală. Pentru o clipă, arătă de parcă ar fi vrut să mă dea pe mîna lui June, dar plecă în secunda următoare, trîntind uşa.

Am şters-o în vîrful picioarelor către camera cu televizorul, nu înainte de a auzi un început de suspin venind din salon.

Într-o dimineaţă, August ne trimise, pe mine şi pe Zach, la o fermă aflată cam la 10 kilometri depărtare, să aducem ultimele rame cu faguri de miere care ne mai rămîneau de recoltat. Şi, Dumnezeule, ce cald mai era, ca să nu mai spun că aveam parte de cel puţin zece musculiţe pe centimetrul cub de aer.

Zach conducea „căruţa cu miere" cît de repede putea, ceea ce însemna cam patruzeci şi opt de kilometri pe oră. Vîntul îmi biciuia părul şi umplea camioneta cu un miros de iarbă de curînd cosită.

Pe marginea şoselei, era plin de bumbac proaspăt cules, căzut din camionetele care-l duceau la Tiburon, unde urma să fie curăţat de seminţe şi trimis mai departe.

Zach spunea că fermierii plantaseră şi recoltaseră devreme bumbacul în acel an, din pricina invaziei insectelor dăunătoare.

Răspîndit așa, de-a lungul șoselei, arăta întocmai ca zăpada, ceea ce mă făcea să visez la un viscol care să ne mai răcorească puțin.

Am început să visez cu ochii deschiși. Îl vedeam pe Zach trăgînd camioneta pe dreapta din pricina zăpezii care-l împiedica să mai vadă ceva pe șosea, după care începeam să ne batem cu bulgări, aruncînd unul în celălalt cu ghemotoace moi de bumbac alb ca zăpada. Îmi închipuiam că eu și Zach ne construiam un soi de iglu și dormeam îmbrățișați, ca să ne încălzim, cu brațele și picioarele împletite ca niște codițe albe și negre. Ultima imagine m-a atins atît de profund, încît m-a trecut un fior. Mi-am încrucișat brațele, vîrîndu-mi mîinile la subsuori, și mi-am dat seama că sudoarea îmi era rece ca gheața.

– Te simți bine? m-a întrebat Zach.

– Da, de ce ?

– Pentru că tremuri.

– N-am nimic, mi se întîmplă cîteodată să tremur.

M-am întors și am aruncat o privire pe fereastră, fără să văd altceva în afară de cîmpuri nesfîrșite și, din cînd în cînd, cîte un hambar dărăpănat, de lemn, sau vreo casă veche, abandonată, care aparținuse, probabil, unor negri.

– Mai mergem mult? am întrebat, într-un mod care voia să spună că excursia noastră cu siguranță nu avea să se termine foarte curînd.

– Ești supărată, ce-i cu tine?

Am refuzat să răspund, rămînînd cu ochii ațintiți către parbrizul murdar.

Cînd am părăsit șoseaua și am luat-o pe un drum de țară, neasfaltat, Zach îmi spuse că intrasem pe proprietatea unui anume domn Clayton Forrest, care ținea miere Madona Neagră și lumînări de ceară în anticamera biroului său de avocatură, pentru cazul în care clienții săi ar fi vrut să cumpere așa ceva. Una din sarcinile lui Zach era să ducă mierea și lumînările celor care le vindeau în consignație.

– Domnu' Forrest mă lasă să-mi bag nasul prin biroul lui de avocatură, zise el.

– Îhî.

– Şi-mi povesteşte despre procesele pe care le-a cîştigat.

Camioneta trecu peste o urmă adîncă de roată şi ne zgudui atît de rău, încît capetele ni se loviră de tavan, ceea ce, dintr-un motiv care îmi scăpa, îmi schimbă radical starea de spirit. Am început să rîd de parcă mă ţintuise cineva la pămînt şi acum mă gîdila la subsuori. Cu cît mă loveam mai tare cu capul de tavanul camionetei, cu atît rîdeam mai tare, pînă ce rîsul mi se transformă într-o imensă criză de veselie isterică. Rîdeam aşa cum plîngea May.

La început, Zach trecea prin toate gropile pe care le vedea doar ca să mă audă rîzînd, dar apoi începu să se enerveze, pentru că nu mă mai opream. Îşi drese vocea şi încetini pînă ce încetarăm să ne mai izbim de tavanul camionetei.

În cele din urmă, am încetat şi eu să mai rîd, oricare ar fi fost cauza. Mi-am amintit cît de plăcut fusese să leşin în ziua în care se întîlniseră Fiicele Mariei şi mi-am spus că ar fi fost la fel de plăcut s-o fac din nou, chiar acolo, în camionetă. Le invidiam pe ţestoase pentru carapacea lor, în care se puteau ascunde ori de cîte ori aveau chef.

Auzeam foarte clar răsuflarea lui Zach, îi vedeam cu coada ochiului cămaşa ridicată pînă la piept, braţul lăsat peste volan. Felul în care arăta, negru şi solid. Misterul pielii lui.

Fusese o prostie să cred că unele lucruri nu se pot întîmpla – ca, de pildă, eu să fiu atrasă de un negru. Crezusem sincer că aşa ceva pur şi simplu era imposibil, aşa cum era imposibil ca apa să curgă în sus sau sarea să aibă gust dulce. Crezusem că asta era o lege a naturii. Poate că eram pur şi simplu atrasă de un lucru pe care nu-l puteam avea. Sau poate că dorinţa apărea atunci cînd avea ea chef, fără să ţină cont de regulile după care trăim şi murim. „Trebuie să-ţi imaginezi lucrurile care nu s-au întîmplat niciodată", îmi spusese Zach.

Opri camioneta lîngă vreo douăzeci de stupi aşezaţi în mijlocul unui crîng, unde albinele se bucurau de umbră vara şi erau adăpostite de vînt iarna. Albinele erau mai delicate decît crezusem. Dacă nu le hărţuiau păianjenii, le ucideau pesticidele sau vremea rea.

Coborî din maşină şi începu să dea jos uneltele din portbagaj – căşti, lădiţe pentru rame şi rame noi, plus o afumătoare pe care mi-o dădu s-o aprind. Mergeam printre păpădii şi azalee sălbatice şi păşeam peste muşuroaie de furnici. Legănam afumătoarea în vreme ce el deschidea capacele stupilor şi căuta ramele îndesate cu faguri de miere.

Se mişca precum un om care iubeşte albinele cu adevărat. Nu-mi venea să cred, văzînd cît de bun şi de blînd era. Dintr-una dintre ramele pe care le scoase picura miere de culoarea prunelor.

– E mov! am exclamat.

– Cînd se încălzeşte vremea şi se usucă florile, albinele încep să sugă sucul din boabele de soc. De asta iese mierea mov. Pe un borcan cu miere din asta poţi să iei şi doi dolari.

Vîrî un deget într-un fagure şi apoi, ridicîndu-mi plasa, îl apropie de buzele mele. Am deschis gura, lăsînd degetul să intre şi apoi curăţîndu-l bine de tot. Pe buze îi flutură un surîs abia perceptibil, în vreme ce corpul îmi era inundat de căldură. Se aplecă spre mine. Voiam să-mi ridice plasa şi să mă sărute şi ştiam că asta voia şi el, după felul în care mă privea în ochi. Am rămas aşa în timp ce albinele zburau împrejurul nostru cu un zgomot ca de slănină care se rumeneşte în tigaie, un zgomot care nu mai însemna „pericol". Mi-am dat seama că te puteai foarte bine obişnui cu pericolul.

Dar, în loc să mă sărute, o luă către următorul stup, întorcîndu-se la treabă. Afumătoarea se stinsese. M-am luat după el, fără ca vreunul din noi să spună ceva. Cînd ne-am apucat să aşezăm lădiţele pline cu rame în portbagajul camionetei, aveam impresia că ne înghiţisem limbile şi am rămas tăcuţi pînă ce am trecut, în camionetă, de indicatorul pe care scria:

TIBURON, 6 502 LOCUITORI

Orașul natal al lui Willifred Marchant

– Cine-i Willifred Marchant? am întrebat, într-o încercare disperată de a rupe tăcerea și de a readuce lucrurile pe făgașul lor normal.

– Vrei să zici că n-ai auzit niciodată de Willifred Marchant? făcu el. Nu e decît o scriitoare faimoasă în întreaga lume, care a scris trei cărți de Premiul Pulitzer despre pădurile de foioase din Carolina de Sud.

Am chicotit.

– N-a primit nici un Premiu Pulitzer.

– E mai bine să nu spui asta în fața altcuiva. În Tiburon, nici o carte nu e ținută la mai mare cinste decît cărțile ei, poate doar Biblia. Avem în fiecare an ziua Willifred Marchant, cînd elevii plantează copaci. Și ea vine întotdeauna cu o pălărie mare de paie și cu un coș de petale de trandafir, pe care le aruncă pușților.

– Ei, pe naiba, am făcut eu.

– Ba da, e adevărat. Domnișoara Willie e tare ciudată.

– Presupun că foioasele sînt un subiect demn de interes, i-am spus. Dar eu aș prefera să scriu despre oameni.

– Așa e, am uitat, zise el. Vrei să te faci scriitoare. Tu și cu domnișoara Willie.

– Vorbești de parcă n-ai crede că pot să ajung scriitoare.

– N-am spus asta.

– Ai spus-o indirect.

– Ce tot vorbești acolo? N-am spus nimic.

M-am întors și m-am concentrat asupra lucrurilor care se petreceau dincolo de fereastră. Loja Masonică, Mașini Vechi la Prețuri fără Concurență, Magazinul de Anvelope Firestone.

Zach puse frînă la un stop de lîngă cafeneaua Dixie, care se afla, practic, chiar în curtea din față a Companiei Zootehnice Tri-County. Asta m-a înfuriat. Îmi doream tare mult să știu cum

reușeau oamenii să-și ia micul dejun, prînzul și cina într-un loc unde nările le erau invadate de miros de vacă și chiar mai rău de-atît. Aveam chef să scot capul pe fereastră și să strig: „De ce nu vă duceți să mîncați porcăriile alea în altă parte, ce naiba?! Aici pînă și aerul e plin de rahat de vacă!"

Îmi făcea rău să mă gîndesc cum își duceau unii viața, mulțumindu-se să mănînce porcării și să respire aer care mirosea a baleg de vacă. Mă usturau ochii în locul ăla.

Zach trecu de intersecție. Îi simțeam privirea sfredelindu-mi ceafa.

– Ești supărată pe mine? mă întrebă el.

Aveam poftă să-i spun: „Da, sigur că sînt supărată pe tine, pentru că ești convins că n-o să meargă în veci". Dar pe gură îmi ieși altceva, ceva absolut stupid și jenant:

– N-o să arunc niciodată nimănui petale de trandafiri, am spus, și apoi am cedat și-am început să plîng; era genul de plîns cu sughițuri care sună de parcă ești pe cale să te înec.

Zach trase pe dreapta, spunînd:

– Sfinte Sisoie, da' ce-ai pățit?

Îmi înconjură umerii cu brațul și mă trase către el.

Crezusem că plîngeam din cauza viitorului meu pierdut, cel la care doamna Henry mă încurajase să visez cu cărțile ei și lecturile ei obligatorii pentru vacanța de vară și toată vorbăria aia despre bursa la colegiul Collumbia, dar, stînd acolo, lîngă Zach, mi-am dat seama că plîngeam pentru că avea o gropiță care-mi plăcea atît de mult, pentru că, de fiecare dată cînd mă uitam la el, simțeam un val ciudat de căldură care mi se plimba între talie și genunchi, pentru că pînă atunci fusesem eu însămi și dintr-odată trecusem printr-o membrană într-o vale a disperării. Mi-am dat seama că plîngeam pentru Zach.

Mi-am pus capul pe umărul lui și m-am întrebat cum de putea să mă suporte. Într-o singură dimineață, rîsesem ca o nebună, voisem să mă sărute, fusesem țîfnoasă, îmi plînsesem de milă și trăsesem un plîns isteric. Nici dacă aș fi încercat cu tot

dinadinsul să-i arăt toate părţile urîte ale personalităţii mele, n-aş fi reuşit mai bine.

Mă strînse în braţe şi-mi spuse, cu nasul în părul meu:

– O să fie totul bine. O să fii o scriitoare pe cinste într-o bună zi. L-am văzut aruncînd o privire în spate, apoi peste drum. Acum treci pe scaunul tău şi şterge-te pe faţă, îmi spuse el, dîndu-mi o cîrpă care mirosea a benzină.

Cînd ne-am întors la magazie, nu era nimeni acolo, în afară de Rosaleen care-şi aduna hainele şi se pregătea să se mute în camera lui May. Eram plecată de două ore şi iată că toată viaţa îmi era dată peste cap.

– De ce te duci să dormi acolo? am întrebat-o.

– Pen' că lu' May i se face urît noaptea cînd e singură.

Rosaleen urma să doarmă într-un pat dublu, să-şi pună lucrurile în sertarul de jos din dulapul lui May şi să aibă baia la doi paşi.

– Nu-mi vine să cred că pleci şi mă laşi aici singură! am ţipat.

Zach înşfăcă roaba, o întinse afară din magazie cît îl ţineau picioarele şi se apucă să descarce lădiţele cu faguri din camionetă. Cred că era deja sătul pînă peste cap de femei cu ţîfne.

– Nu te las aici. O să iau o saltea, zise ea, vîrîndu-şi în buzunar periuţa de dinţi şi tutunul de mestecat.

Mi-am încrucişat braţele peste bluza încă umedă de la atîta plîns.

– Foarte bine, n-ai decît să te duci, în cazul ăsta. Nu-mi pasă.

– Lily, patu' ăla îmi omoară spatele. Şi, dacă n-ai văzut, îţi spun io, picioarele alea sînt îndoite ca naiba acu'. Într-o săptămînă o să cază cu totu'. N-o să mori fără mine.

Mi se tăie respiraţia. „N-o să mor fără ea. Îşi ieşise din minţi?"

– Nu vreau să mă trezesc din visul meu cu cai verzi pe pereţi, am spus.

În mijlocul frazei, vocea mă lăsă, iar cuvintele începură să mi se încurce în gură şi s-o ia razna.

Se așeză pe pat, pe patul pe care acum îl uram din tot sufletul, pentru că din cauza lui pleca să doarmă în camera lui May. Mă trase lîngă ea.

– Știu că nu vrei, da' cînd o să te trezești, o să fiu și io lîngă tine. Poate c-o să dorm acolo cu May, da' de plecat nu plec nicăieri.

Începu să mă mîngîie pe genunchi ca-n vremurile bune. Mă mîngîia, și nici una din noi nu spunea nimic. Mă simțeam de parcă am fi fost din nou așezate pe bancheta din spate a mașinii poliției, în drum către închisoare. Mă simțeam de parcă nu existam decît datorită mîinii ei, care mă mîngîia.

Am urmat-o pe Rosaleen cînd a început să-și ducă puținele lucruri în casa cea roz, cu gînd să-i inspectez noua cameră. Am urcat treptele care duceau pe veranda închisă. August se așezase pe leagănul din verandă, legat de două lanțuri care atîrnau din tavan. Se legăna – tocmai își lua pauza de oranjadă și citea cartea cea nouă pe care o cumpărase de la librarul ambulant. Mi-am sucit gîtul ca să pot citi titlul – era *Jane Eyre*.

May stătea de partea cealaltă a verandei, trecînd rufele prin storcătorul de cauciuc al mașinii de spălat. Mașina era o Lady Kenmore roz, nou-nouță, și o țineau pe verandă pentru că nu mai era loc în bucătărie. În reclamele de la televizor, femeia care folosea mașina de spălat Lady Kenmore purta o cămașă de noapte și părea să se distreze de minune. May arăta de parcă-i era foarte cald și era obosită. Zîmbi atunci cînd apăru Rosaleen cu lucrurile ei.

– Te deranjează că Rosaleen se mută aici? mă întrebă August, așezîndu-și cartea deschisă pe piept.

Luă o înghițitură din pahar, apoi își trecu mîna peste aburul rece de pe sticlă și și-o puse pe frunte.

– Cred că nu.

– May o să doarmă mai bine cu Rosaleen aici, zise ea. Nu-i așa, May?

I-am aruncat o privire lui May, dar nu părea să audă nimic din cauza mașinii de spălat.

Dintr-odată, mi-a pierit tot cheful să mă mai duc s-o văd pe Rosaleen înghesuindu-şi catrafusele în dulapul lui May. M-am uitat la cartea lui August.

– Ce citeşti acolo? am întrebat, crezînd că dădeam tonul unei conversaţii de complezenţă; mă înşelam teribil însă.

– E despre o fată a cărei mamă a murit cînd ea era mică, răspunse August.

Apoi se uită la mine într-un fel care-mi făcu stomacul să se strîngă ghem, aşa cum mi se strînsese atunci cînd îmi spusese povestea cu Beatrix.

– Şi ce se-ntîmplă cu fata? am întrebat, încercînd să-mi împiedic vocea să tremure.

– Abia am început cartea, răspunse ea. Dar în momentul ăsta se simte pierdută şi tristă.

M-am întors către grădină, unde June şi Neil culegeau roşii. Am rămas cu privirea aţintită către ei, în vreme ce rotorul maşinii de spălat scîrţîia de zor. Auzeam hainele căzînd în ligheanul din spatele storcătorului. „Ştie, mi-am spus. Ştie cine sînt."

Mi-am întins braţele, ca şi cînd aş fi împins înapoi nişte ziduri invizibile, de aer, şi, uitîndu-mă în jos, privirea îmi căzu pe umbra mea de pe podea, umbra unei fete numai piele şi os, cu părul încîlcit din pricina umezelii din aer, cu braţele întinse şi palmele ridicate, de parcă ar fi încercat să oprească maşinile care veneau din ambele direcţii. Îmi venea să mă aplec şi s-o sărut, atît de mică şi de hotărîtă părea.

Cînd m-am uitat din nou la August, am văzut că mă mai privea încă, de parcă se aştepta să spun ceva.

– Cred c-am să mă duc să văd patul cel nou al lui Rosaleen, am spus.

August îşi ridică din nou cartea, ceea ce puse capăt discuţiei. Momentul trecuse, la fel şi senzaţia că ştia cine eram. Nici n-avea vreo noimă – cum ar fi putut August Boatwright să ştie ceva despre mine?

June și Neil tocmai dăduseră drumul unei ciondăneli clasa întîi în grădina de roșii. June zbiera la el, și nici el nu se lăsa mai prejos.

– Îîh, făcu August.

Își lăsă cartea deoparte și se ridică din leagăn.

– De ce nu accepți lucrurile așa cum sînt? țipa June. De ce ajungem întotdeauna la asta? Să-ți intre bine în cap: nu mă mărit. Nici ieri, nici azi, nici mîine!

– De ce ți-e frică? întrebă Neil.

– Află că nu mi-e frică de nimic.

– Atunci ești cățeaua cea mai egoistă pe care mi-a fost dat s-o văd vreodată, zise el și o luă către mașină.

– Of, Doamne, mormăi August.

– Cum îndrăznești să-mi spui așa ceva?! făcu June. Treci înapoi aici, cu tine vorbesc!

Neil continuă să meargă, fără să arunce măcar o privire în spate. L-am văzut pe Zach, care nu mai punea lădițe în roabă, ci se oprise și se uita la ei, clătinînd din cap de parcă nu-i venea să creadă că iar dăduse peste o scenă în care oamenii scoteau la iveală tot ce-aveau mai rău în ei.

– Dacă pleci acum, să nu-ți treacă prin cap să te mai întorci vreodată! țipă ea.

Neil se urcă în mașină și deodată June o luă la goană după el, cu niște roșii în mîini. Își luă avînt și aruncă una, *pleosc*, chiar pe parbrizul lui. Cea de-a doua aterizâ pe mînerul portierei.

– Să nu te mai întorci vreodată! zbieră ea, în vreme ce Neil demara în trombă, lăsînd în urmă dîre de suc de roșii.

May se lăsă să alunece ușor pe podea, plîngînd și arătînd atît de nenorocită, încît aveam impresia că era rănită de-adevăratelea și că îi vedeam rănile chiar sub coaste. Eu și August am dus-o la zid, unde, pentru a n-șpea oară, a scris „June și Neil" pe o bucată de hîrtie și a vîrît-o între pietre.

Ne-am petrecut restul zilei golind lădițele pe care le adusesem în dimineața aceea cu Zach. Puse cîte șase una peste

cealaltă, păreau a fi un orizont în miniatură în magazie. August spunea că magazia arăta ca Orașul Albinelor.

Am trecut douăsprezece încărcături prin tot sistemul – de la mașina care scotea dopurile de ceară ale fagurilor și pînă la cea care turna mierea în borcane. Lui August nu-i plăcea ca mierea să aștepte prea mult să fie prelucrată și pusă în borcane, pentru că se pierdea din gust. Ne-a spus că trebuia să terminăm totul în două zile. Cel puțin nu era cazul să punem borcanele într-o cameră încălzită special pentru asta, ca să nu se zaharisească mierea, întrucît toate camerele erau încălzite strașnic. Cîteodată, pînă și căldura din Carolina era bună la ceva.

Chiar cînd ne spuneam că terminasem cu treaba pe ziua aceea și că puteam să mergem să luăm cina, să punem mîna pe mătănii și să ne spunem rugăciunea de seară, am aflat că abia începusem. August ne-a pus să umplem cu rame lădițele goale și să le ducem în pădure, pentru ca albinele să curețe de tot ramele. Nu-și punea ramele la păstrare pentru iarnă decît după ce albinele luau și ultima picăturică de miere din faguri. Spunea că făcea asta din pricină că rămășițele de miere atrăgeau gîndacii. Dar sînt sigură că îi plăcea să dea o petrecere de sfîrșit de sezon pentru albine și să le vadă aruncîndu-se asupra lădițelor de parcă tocmai l-ar fi prins pe Dumnezeul mierii de-un picior.

Cît am lucrat, n-am încetat să mă minunez în sinea mea de cît de aiurea se puteau purta oamenii cînd venea vorba de dragoste. Eu însămi, de pildă. Aveam impresia că mă gîndeam la Zach patruzeci de minute pe oră, la Zach, cu care nimic nu era posibil. Asta mi-am spus de cinci sute de ori: nimic nu era posibil între noi. Și pot să vă spun cu mîna pe inimă că vorbele astea afurisite nu făceau decît să pună paie pe focul iubirii.

În noaptea aceea, singură în magazie, m-am simțit ciudat. Îmi lipsea sforăitul lui Rosaleen așa cum îți lipsește zgomotul valurilor după ce te-ai obișnuit să dormi lîngă ocean. Nu-mi dădusem seama pînă atunci cît de mult mă liniștea sforăitul ei.

Liniștea ascunde un murmur ciudat și poros care aproape că-ți sparge timpanele.

Nu știam dacă era din pricina magaziei goale, a căldurii înăbușitoare sau a faptului că era doar nouă seara, dar, oricît de obosită eram, nu reușeam să adorm. Mi-am scos tricoul și chiloții și m-am întins pe așternutul jilav. Mă simțeam bine cînd eram goală. Întinsă pe cearșafuri fără nimic pe mine, aveam o senzație uleioasă, de neted, o senzație de libertate.

Mi-am imaginat atunci că auzeam o mașină oprind în curte. Mi-am imaginat că era Zach, și gîndul că ar fi putut să treacă prin noapte pe lîngă magazie mă făcu să respir mai repede.

M-am ridicat și m-am strecurat prin întuneric spre zidul cu oglinzi. O lumină perlată intra prin fereastra din spatele meu, mulîndu-mi-se pe piele, creînd o aură în jurul meu, nu numai în jurul capului, ci și în dreptul umerilor, coastelor și coapselor mele. Eram ultimul om de pe lume care merita să aibă o aură, dar am studiat îndeaproape efectul pe care-l avea asupra felului în care arătam, prinzîndu-mi sînii în palme, studiindu-mi sfîrcurile roze-cafenii, curbele domoale ale taliei, fiecare rotunjime care împrăștia lumină. Pentru prima oară în viața mea, simțeam că eram mai mult decît o fată slăbănoagă.

Am închis ochii și balonul plin de dorință pe care-l purtam în piept explodă, în sfîrșit, și cînd o făcu, am început să visez, pe rînd, la Zach și la mama, să-mi închipui că mă striga și-mi spunea: „Lily, copile, tu ești floarea mea".

Cînd m-am întors către fereastră, nu era nimeni acolo. Nu că m-aș fi așteptat să fie cineva.

Două zile mai tîrziu, după ce ne spetisem extrăgînd din faguri și restul de miere, Zach și-a făcut apariția ducînd în mînă un caiet nemaipomenit de frumos, verde, cu trandafiri pe copertă. Am dat peste el cînd ieșeam din casa cea roz. Mi-a spus:

– Asta e pentru tine. Ca să-ncepi cu dreptul treaba cu scrisul.

Atunci mi-am dat seama că niciodată nu aveam să am un prieten mai bun decît Zachary Taylor. L-am luat în braţe şi mi-am sprijinit capul pe pieptul lui. Scoase un fel de „ÎÎÎh", dar, după o clipă, mă înconjură cu braţele şi aşa am rămas, îmbrăţişaţi. M-a mîngîiat pe spate, de sus în jos, pînă ce aproape că am ameţit.

În cele din urmă, s-a desprins din braţele mele şi mi-a spus:

– Lily, dintre toate fetele pe care le-am cunoscut, tu îmi placi cel mai mult, dar trebuie să înţelegi că sînt unii oameni care ar omorî un băiat ca mine doar pentru că s-a uitat la o fată ca tine.

Nu mă puteam abţine să nu-i ating obrazul, chiar acolo unde apărea gropiţa atunci cînd surîdea.

– Îmi pare rău, am spus.

– Da. Şi mie îmi pare rău, mi-a răspuns.

Zile întregi, n-am plecat nicăieri fără caiet. Am scris încontinuu. Era o poveste inventată, cu Rosaleen care slăbea patruzeci de kilograme, aşa încît nici un poliţist n-o mai putea recunoaşte. Şi încă una despre August care călătorea în căruţa ei cu miere, la fel ca librarul ambulant, numai că, în loc de cărţi, împărţea oamenilor borcane cu miere. Povestea mea preferată era însă despre Zach, care devenea „avocatu' care-ţi sparge capu'", care descoperea întotdeauna adevărul şi era eroul unui serial, la fel ca Perry Mason. I-am citit-o odată în timp ce ne luam prînzul şi m-a ascultat ca un copil căruia i se spune povestea dinainte de culcare.

– E timpul să te retragi, Willifred Marchant.

Doar atît mi-a spus.

Albinele depind nu numai de contactul fizic cu colonia, ci şi de tovărăşia şi sprijinul celorlalte membre ale acesteia. Izolaţi o albină de surorile ei şi în curînd va muri.

Regina trebuie să moară: Şi alte daraveri de-ale albinelor şi oamenilor

Capitolul Opt

August rupse pagina lunii iulie din calendarul atîrnat pe perete, lîngă biroul ei din magazie. Îmi stătea pe limbă să-i spun că, practic, mai erau încă cinci zile pînă să se termine luna, dar mi-am imaginat ca ştia asta deja. Pur şi simplu voia să se încheie luna iulie şi să înceapă august, luna ei proprie şi personală. Aşa cum iunie era luna lui June şi mai era luna lui May.

August îmi explicase că, atunci cînd erau mici şi venea luna specială a fiecareia, mama lor le scutea de făcut treburi prin casă şi le lăsa să-şi mănînce fiecare mîncărurile preferate, chiar dacă îşi distrugeau dantura, şi să stea treze pînă tîrziu, făcînd tot ce le poftea inima. August mi-a spus că inima îi poftea să citească, aşa încît îşi petrecea întreaga lună tolănită pe sofa, în liniştea din salon, citind, după ce surorile ei mergeau la culcare. Auzind-o, ai fi zis că acele luni fuseseră cele mai fericite din copilăria ei.

După ce mi-a povestit asta, am petrecut ceva vreme încercînd să-mi dau seama după ce lună a anului mi-ar fi plăcut să fiu botezată. Am ales octombrie, pentru că totul e auriu în jur, iar vremea e destul de plăcută şi, pe lîngă asta, iniţialele mele ar fi fost O.O. de la October Owens, ceea ce ar fi făcut o mono-

gramă interesantă. M-am imaginat înfulecînd torturi de ciocolată cu trei etaje la micul dejun o lună întreagă şi mergînd la culcare cu o oră mai tîrziu ca de obicei, oră pe care mi-aş fi petrecut-o scriind povestiri şi poezii de mare clasă.

Am aruncat o privire către August, care stătea lîngă biroul ei, cu pagina lunii iulie în mînă. Purta rochia ei cea albă cu eşarfa verde în chip de cingătoare, exact cum fusese îmbrăcată în ziua în care apărusem eu. Eşarfa nu se afla la brîul ei cu un scop precis – pur şi simplu o făcea să arate mai şic. Îşi fredona cîntecul preferat: „Pe mormînt să-mi puneţi un stup de-albine / Cînd oi muri, să curgă mierea pîn' la mine". Îmi trecu prin minte că mama lor trebuie să fi fost extraordinară.

– Haide, Lily, îmi spuse. Trebuie să lipim etichetele pe toate borcanele astea de miere şi nu sîntem decît noi două.

Zach îşi petrecea ziua ducînd borcanele cu miere în magazinele de prin tot oraşul şi adunînd banii pentru transporturile trecute. „Bani dulci"[1], aşa le spunea Zach. Deşi recoltasem deja cea mai mare parte din miere, albinele îşi vedeau în continuare de treabă, sugînd de zor nectarul de oriunde îl găseau. (E imposibil să împiedici o albină să muncească, oricît de mult ai încerca.) Zach spunea că mierea lui August aducea profit de cincizeci de cenţi la livră[2]. Îmi imaginam că avea bani să-şi pună şi-n cap. Nu înţelegeam de ce nu locuia într-o vilă mare şi roz.

Aşteptînd ca August să deschidă cutia cu ultimul transport de etichete Madona Neagră, m-am uitat cu atenţie la o bucată de fagure. Oamenii nu-şi dau seama cît de inteligente sînt albinele, sînt chiar mai inteligente decît delfinii. Albinele ştiu destulă geometrie încît să construiască şiruri întregi de hexagoane perfecte, cu unghiurile atît de impecabil trasate încît ai crede că folosesc rigle. Iau sucul din flori şi îl transformă în ceva ce tuturor oamenilor din lume le place să-şi pună pe biscuiţi. Şi am văzut cu ochii mei cum peste lădiţele lăsate de August în pădure au

[1] În original, *honey money* – „bani de miere" (n.tr.)

[2] O livră – aproximativ jumătate de kilogram (n.tr.)

năvălit cam vreo cincizeci de mii de albine, cărora nu le-a trebuit mai mult de un sfert de oră să le curețe lună, transmițîndu-și una alteia vestea în cine știe ce limbaj evoluat de-al albinelor. Dar principalul e că sînt atît de harnice, încît se întîmplă să muncească pînă mor. Cîteodată, îți vine să le zici: „Da' mai stați locului și odihniți-vă un pic, meritați asta din plin".

În vreme ce August scotocea prin cutie după etichete, m-am uitat la adresa expeditorului – Magazinul de Cadouri al Mănăstirii Sfînta Fecioară, Căsuța poștala nr. 45, St. Paul, Minessotta. Apoi scoase un plic mare și plin din sertarul biroului, pe care îl goli pe masă – erau etichete mai mici, diferite, pe care era tipărit: „MIERE MADONA NEAGRĂ, Tiburon, Carolina de Sud".

Treaba mea era să trec cu un burete umed pe spatele etichetelor și să i le dau lui August, care le lipea pe borcane, dar m-am oprit cîteva momente ca să mă uit mai bine la imaginea Fecioarei negre pe care o privisem de atîtea ori, lipită pe plăcuța de lemn a mamei. Am admirat șalul frumos, auriu, care îi acoperea capul și care era împodobit cu stele roșii. Ochii ei erau misterioși și blînzi, iar pielea îi era de un caferiu-închis și lucios, ceva mai închisă la culoare decît pîinea prăjită și arătînd de parcă fusese unsă cu unt. De fiecare dată simțeam cum inima era gata să sară de la locul ei, atunci cînd mă gîndeam că mama se uitase la aceeași imagine ca mine.

Nu vreau să mă gîndesc unde aș fi ajuns dacă n-aș fi văzut etichetele cu imaginea Fecioarei în acea zi, în Magazinul General Frogmore Stew. Probabil aș fi ajuns să dorm pe malul tuturor gîrlelor din Carolina de Sud. Bînd apă din iazuri, laolaltă cu vacile. Făcînd pipi ascunsă după tufișuri de merișor și visînd la luxul hîrtiei igienice.

– Să nu mă-nțelegi greșit, am spus, dar nu m-am gîndit niciodată că Fecioara Maria ar fi putut fi neagră pînă să văd icoana asta.

– O Fecioară cu pielea întunecată nu e un lucru chiar atît de neobișnuit pe cît crezi tu, zise August. În Europa sînt sute, prin

Franța sau Spania. Cea de pe etichetă e veche de cînd lumea. E Fecioara neagră din Breznichar, în Boemia.

– Și cum ai aflat de ea? am întrebat-o.

Se opri din treabă și zîmbi, de parcă i-aș fi adus aminte de un lucru plăcut la care nu se mai gîndise de mult.

– Păi aș zice că totul a început cu iconițele[1] mamei. Le colecționa ca orice bună catolică de pe vremea aceea – știi la ce mă refer, la pozele alea mici cu sfinți pe ele. Făcea schimburi cu ele, așa cum își schimbă puștii între ei pozele cu jucători de baseball.

August începu să rîdă sănătos la gîndul ăsta.

– Bag mîna-n foc că avea cel puțin o duzină de icoane cu Fecioara neagră. Îmi plăcea la nebunie să mă joc mereu cu iconițele ei, mai ales cu Fecioarele negre. Și, după ce am început să merg la școală, am citit tot ce mi-a căzut în mînă despre ele. Așa am aflat despre Fecioara neagră din Breznichar, în Boemia.

Am încercat să spun „Breznichar", dar n-am reușit să pronunț corect.

– Ei, uite că nu pot să-i pronunț numele, dar îmi place *mult de tot* icoana ei.

Am trecut cu buretele umed pe spatele etichetei și am urmărit-o pe August, care o lipea pe borcan, apoi o lipea și pe cea de-a doua sub ea, așa cum făcuse deja de mii de ori.

– Și altceva ce-ți mai place cu adevărat, Lily? Ce iubești tu pe lumea asta?

Nimeni nu mă mai întrebase vreodată așa ceva. Ce iubeam eu pe lumea asta? Îmi stătea pe limbă să-i spun că-mi plăcea fotografia mamei, că îmi plăcea cum stătea sprijinită de mașină, cu părul arătînd exact ca al meu, și că îmi plăceau și mănușile ei, și iconița ei cu Fecioara neagră cea cu nume imposibil de pronunțat, dar mi-am înghițit cuvintele.

– Ei bine, o iubesc pe Rosaleen și îmi place să scriu povestiri și poezii – dacă-mi dai ceva de scris, mă faci fericită. După

[1] În original, *prayer cards* – cărți de rugăciune (aici „cărți" are sensul din „cărți de joc"), icoane pe carton, folosite de credincioșii catolici în timpul rugăciunii. (n.tr.)

aceea, a trebuit să mă opresc și să reflectez. Apoi am continuat: Poate pare ceva prostesc, dar după școală îmi place să pun alune sărate într-o sticlă de coca-cola și s-o beau, iar cînd termin cu ea, îmi place să o întorc cu fundul în sus și să văd de unde vine.

Odată, pusesem mîna pe o sticlă din Massachusetts, pe care o păstrasem ca dovadă a faptului că unele lucruri pot ajunge foarte departe în viață.

– Și îmi place albastrul – albastrul ăla aprins, albastru ca pălăria lui May de la întîlnirea Fiicelor Mariei. Și, de cînd am venit aici, am învățat să iubesc albinele și mierea.

Voiam să adaug: „Și pe tine te iubesc", dar mi-a fost rușine.

– Știai că într-una din limbile eschimoșilor există treizeci și două de cuvinte pentru „iubire"? mă întrebă August. Și noi n-avem decît unul. Sîntem atît de limitați, încît uite, tu ești nevoită să te folosești de același cuvînt atunci cînd spui că o iubești pe Rosaleen și atunci cînd spui că-ți place cola cu alune sărate[1]. Nu e păcat că nu știm să spunem lucrul ăsta în mai multe moduri?

Am dat din cap, întrebîndu-mă dacă nu cumva August știa tot ce era de știut pe lume. Probabil că una dintre cărțile pe care le citise în lunile august din copilăria ei fusese despre eschimoși.

– Poate că trebuie să inventăm noi mai multe moduri de a o spune, adăugă ea. Apoi zîmbi. Știi că și mie-mi plac tare mult alunele în coca-cola? Și că albastrul e culoarea mea preferată?

Știți zicala aia: „Cine se-aseamănă se-adună"? Ei bine, exact asta am simțit eu atunci.

Lipeam etichetele pe borcanele cu miere de tupelo[2], pe care eu și Zach o adusesem din stupii de pe pămîntul lui Clayton Forrest, plus cîteva borcane cu miere violetă, care venea din stupul unde albinele se îndopaseră cu suc din boabele de soc. Era un amestec frumos de culori – pielea întunecată a Fecioarei

---

[1] În limba engleză, verbul *to love* are atît înțelesul de „a iubi", cît și cel de „a plăcea". (n.tr.)

[2] Copac care crește în estul Statelor Unite. (n.tr.)

negre, pusă în valoare de auriul mierii. Din păcate, lucrurile nu stăteau la fel şi cu mierea violetă.

– Şi cum ai ajuns să pui icoana Fecioarei negre pe borcanele tale cu miere? am întrebat-o.

Curiozitatea mă rodea încă din ziua în care ajunsesem în Tiburon. De obicei, pe etichetele borcanelor cu miere nu vedeai decît urşi – tare plicticos, dacă stai să te gîndeşti.

August se opri, ţinînd un borcan în mînă, cu privirea pierdută în depărtare, de parcă ar fi căutat un răspuns, iar de răspunsul ăla ar fi depins fericirea ei pe ziua aceea.

– Păcat că n-ai fost aici, să le vezi pe Fiicele Mariei în ziua în care au dat cu ochii pentru prima dată de eticheta asta. Şi ştii de ce? Pentru că, atunci cînd s-au uitat la ea, şi-au dat seama, pentru prima oară în viaţă, că Dumnezeu şi sfinţii pot să aibă, la fel de bine, pielea neagră. Vezi tu, Lily, cu toţii avem nevoie de un Dumnezeu care să arate ca noi.

Într-adevăr, mare păcat că nu fusesem acolo atunci cînd Fiicele Mariei făcuseră marea descoperire. Mi le-am imaginat bucurîndu-se de asta, ţipînd şi chiuind cît le ţinea gura, cu pălăriile lor fantastice pe cap. Şi cu nişte pene zburînd prin jur.

Cîteodată, mă trezeam că-mi bîţîiam piciorul atît de tare, încît eram sigură că n-ar mai fi lipsit mult pînă să mi se desprindă din gleznă şi să cadă. Rosaleen îi zicea „picior de drac". Aruncînd o privire în jos, am văzut că piciorul meu o luase razna de-a dreptul. De obicei, se întîmpla în serile în care ne spuneam rugăciunea în faţa Maicii Lanţurilor. De parcă picioarelor mele le venea cheful să se ridice şi să danseze conga prin cameră.

– Şi statuia Fecioarei negre din salon cum a ajuns la tine? am întrebat.

– N-aş putea să-ţi răspund exact. Ştiu doar că a ajuns în familia noastră la un moment dat. Îţi aduci aminte de povestea cu Obadiah, care a dus statuia în casa de închinăciune şi cu sclavii care au crezut că era Fecioara Maria care coborîse printre ei?

Am dat din cap. Îmi aduceam aminte fiecare detaliu. O văzusem în minte de mii de ori de cînd mi-o povestise August. Obadiah în genunchi, în noroi, aplecat peste statuia adusă de apă. Statuia ridicîndu-se, mîndră, în casa de închinăciune, cu pumnul încleștat și toți cei care veneau să-i atingă inima, sperînd să găsească acolo puterea de a rezista.

– Știi, făcu August, apucîndu-se din nou să lipească etichete, de fapt, nu e decît figura de la prora unei nave vechi, dar oamenii aveau nevoie de îmbărbătare și de ajutor, așa că, atunci cînd se uitau la ea, o vedeau pe Fecioara Maria și, în cele din urmă, spiritul Mariei a ajuns să locuiască în ea. Spiritul ei e peste tot, Lily, peste tot. În pietre, și în copaci, și chiar în oameni, dar, cîteodată, se adună în anumite locuri, de unde ni se arată într-un fel aparte.

Nu mă gîndisem niciodată la asta, și ideea m-a lăsat puțin perplexă, făcîndu-mă să mă gîndesc că, poate, habar n-aveam pe ce lume trăiam de fapt și că poate nici profesorii mei de la școală n-aveau habar, dacă te gîndești că vorbeau despre orice lucru de pe lume de parcă n-ar fi fost decît carbon, și oxigen, și mineral – chestiile cele mai banale și mai plicticoase posibil. Am început să mă gîndesc la o lume plină ochi cu Marii deghizate, ascunse peste tot, și cu inimi roșii vîrîte prin cine știe ce cotloane sau așezate la vedere, astfel încît oamenii să le poată atinge – doar că nimeni nu le recunoștea drept ceea ce erau cu adevărat.

August așează într-o cutie de carton borcanele pe care lipise deja etichetele, apoi puse cutia pe podea și scoase alte borcane.

– Încerc doar să-ți explic cum se face că ai noștri au avut atîta grijă de Maica Lanțurilor și au trecut-o din generație în generație. Cel mai probabil, a ajuns în familia bunicii mele cîndva, după Războiul Civil.

Cînd eram mai mică decît tine, eu, June și May – și April, care trăia încă – ne petreceam toată vacanța de vară la bunica. Ne așezam pe covorul din salon și mama-mare – așa-i ziceam – ne spunea povestea. De fiecare dată cînd termina, May o ruga:

„Mamă-mare, mai spune-o o dată", şi mama-mare o mai spunea o dată de la început pînă la sfîrşit. Îţi jur că, dacă îmi aşezi un stetoscop pe inimă şi asculţi prin el, ai să auzi vocea bunicii, care repetă povestea la nesfîrşit.

Eram atît de prinsă de ce-mi spunea August, încît mă oprisem din lucru – îmi doream şi eu să am o astfel de poveste, care să trăiască în mine atît de intens, încît să o poţi auzi la stetoscop, în locul poveştii în care o ucideam pe mama şi mă ucideam, cumva, şi pe mine însămi în acelaşi timp.

– Poţi să te ocupi şi de etichete în timp ce asculţi, zise August, zîmbind.

Aşaa... ei bine, după ce a murit mama-mare, statuia a ajuns la mama. Mama o aşezase în dormitorul ei. Tata nu putea suporta s-o vadă acolo. Voia să scape cumva de statuie, dar mama i-a spus: „Dacă pleacă statuia, plec şi eu cu ea". Cred că mama a devenit catolică din pricina statuii, ca să poată îngenunchea în faţa ei fără să i se pară că făcea ceva ciudat. O găseam acolo, vorbind cu statuia de parcă erau două vecine la un ceai dulce, de la gheaţă. Mama o tachina cîteodată pe Maica Lanţurilor, spunîndu-i: „Auzi, cred că era mai bine dacă făceai o fată".

August lăsă borcanul din mînă, şi pe chipul ei trecu o umbră, un amestec de durere, de voioşie şi de dor. „Îi e dor de mama ei", mi-am spus.

Am încetat să mai umezesc etichetele, ca să nu i-o iau înainte. Cînd ridică din nou borcanul, am întrebat-o:

– Ai crescut în casa asta?

Voiam să aflu tot ce era de aflat despre ea.

August scutură din cap.

– Nu, aici a crescut mama. Aici îmi petreceam verile, adăugă ea. Vezi tu, asta a fost casa bunicilor mei, şi pămîntul din jur la fel. Şi mama-mare creştea albine, chiar acolo unde sînt şi acum stupii. Nimeni de pe-aici nu mai văzuse vreo femeie care să se ocupe de albinărit, pînă să apară ea. Îi plăcea să le spună tuturor că femeile ajung prisăcari mai buni decît bărbaţii pentru că au

ele ceva care le face să fie în stare să iubească gîngăniile care înțeapă. Asta vine după ani de zile în care-și iubesc bărbații și copiii, așa spunea mama-mare.

August începu să rîdă; și eu la fel.

– Bunica ta te-a învățat să ai grijă de albine?

August își scoase ochelarii și îi șterse cu eșarfa de la brîu.

– M-a învățat mult mai multe lucruri despre albine, nu numai cum să am grijă de ele. Îmi spunea întruna povești cu albine.

Am ciulit imediat urechile.

– Spune-mi și mie una, am rugat-o.

August se lovi cu degetul în frunte de parcă ar fi încercat să scoată povestea din cine știe ce sertar ascuns al minții ei. Apoi, ochii i se luminară și spuse:

– Ei bine, odată, mama-mare mi-a povestit că s-a dus la stupi în seara de Crăciun și-a auzit albinele intonînd povestea de Crăciun exact așa cum e ea scrisă în Evanghelia după Luca, cuvînt cu cuvînt.

August începu să cînte și ea încetișor.

– Și a născut pe Fiul său, Cel Unul-Născut și L-a înfășat și L-a culcat în iesle.

Am chicotit.

– Și chiar crezi că le-a auzit cîntînd?

– Da și nu, răspunse ea. Unele povești trebuie înțelese la propriu, Lily. Dar altele, ca aceasta, trebuie înțelese la modul figurat, ceea ce nu înseamnă că sînt mai puțin adevărate. Înțelegi ce vreau să spun?

Nu înțelegeam nimic.

– Nu tocmai, i-am spus.

– Vreau să spun că albinele nu intonau *de-adevăratelea* versetele din Evanghelia lui Luca, și totuși, dacă ai urechi de auzit, poți să asculți bîzîitul unui stup de albine și să auzi povestea de Crăciun venind de undeva, dinăuntrul tău. Poți să auzi lucrurile care ne vorbesc în liniște de cealaltă parte a lumii de zi cu zi, lucruri pe care nimeni altcineva nu le poate auzi. Mama-mare

avea astfel de urechi. Mama, pe de altă parte, nu prea avea darul ăsta. Cred că a sărit peste o generație.

Muream de curiozitate să aflu cît mai multe despre mama ei.

– Bag mîna-n foc că și mama ta creștea albine, i-am spus.

Întrebarea mea păru s-o amuze.

– Dumnezeule, nu, n-o interesau deloc. Pleca de aici cît de repede putea și mergea să stea la un vărar ei, în Richmond. Lucra la spălătoria unui hotel. Îți aduci aminte de ziua în care ai ajuns aici, cînd ți-am spus că am crescut în Richmond? De acolo era tata. A fost primul dentist de culoare din Richmond. A întîlnit-o pe mama cînd ea s-a dus la el din pricina unei dureri de dinți.

Am rămas o clipă pe gînduri, reflectînd la ciudățenia vieții. Dacă n-ar fi fost durerea aia de dinți, August n-ar fi fost aici. Nici May, nici June, nici mierea Madona Neagră și nici eu n-aș sta aici, vorbind cu ea.

– Îmi plăcea mult Richmond, dar aici mă simțeam acasă, zise ea. Cînd am mai crescut, abia așteptam să vină vacanța de vară și să mă întorc aici, iar cînd a murit mama-mare, nouă ne-a lăsat casa și pămîntul, mie, lui June și lui May. În curînd au să se împlinească optsprezece ani de cînd stau aici și cresc albine.

Soarele bătea în fereastra magaziei, apărînd și dispărînd din cînd în cînd, după cum treceau norii prin fața lui. O vreme, am continuat să lucrăm fără să spunem nimic, în liniștea gălbuie. Mi-era teamă să n-o obosesc cu întrebările mele. În cele din urmă, nu m-am mai putut abține. Am întrebat-o:

– Și ce-ai făcut în Virginia înainte să vii aici?

Îmi aruncă o privire care voia să spună: „Dumnezeule, da' multe mai vrei să știi", dar apoi începu să turuie, fără ca mîinile să-i încetinească din lucru cîtuși de puțin.

– Am studiat la Colegiul pedagogic al negrilor din Maryland. Și June la fel, dar după aceea ne-a fost greu să ne găsim de lucru, pentru că nu există prea multe posturi de profesori negri. Am lucrat nouă ani ca menajeră. Pînă la urmă, mi-am găsit un post de profesor de istorie. Asta a durat șase ani, apoi ne-am mutat aici.

– Și June?

August rîse.

– Pe June n-ai s-o vezi vreodată făcînd pe menajera pentru niște albi. A lucrat la o firmă de pompe funebre a unor negri – îmbrăca morții și îi pieptăna. Părea a fi munca ideală pentru June. Cred că se împăca bine cu morții.

– May spunea că June a fost cît pe-aci să se mărite la un moment dat.

– Așa e. Asta a fost acum zece ani.

– Mă întrebam dacă...

M-am oprit, încercînd să găsesc cuvintele potrivite.

– Te întrebai dacă am fost și eu vreodată cît pe-aci să mă mărit.

– Îhî, am spus. Asta mă întrebam.

– Am hotărît că măritișul nu e de mine. Aveam deja parte de destule restricții și fără ca un bărbat să se-aștepte să-l servesc și să stau după el. Nu că am ceva împotriva căsătoriei ca idee, Lily, dar nu prea-mi place ceea ce înțeleg oamenii din ea.

„Nu numai căsătoria e prost înțeleasă", mi-am spus. Și eu, cînd îl slujeam pe T. Ray ca o servitoare, deși eram doar tată și fiică? „Toarnă-mi niște ceai, Lily. Fă-mi pantofii cu cremă, Lily. Du-te și adu-mi cheile de la camionetă, Lily." Speram sincer ca August să nu se fi referit la genul ăsta de lucruri cînd vorbise despre măritiș.

– Și n-ai fost niciodată îndrăgostită? am întrebat-o.

– Să fii îndrăgostită și să te măriți, astea-s două lucruri cu totul diferite. Sigur că am fost odată îndrăgostită. Nimeni n-ar trebui să treacă prin viață fără să se îndrăgostească măcar o dată.

– Dar nu-l iubeai îndeajuns încît să te măriți cu el?

August îmi zîmbi.

– Ba da, l-am iubit îndeajuns, îmi spuse. Doar că-mi iubeam libertatea mai mult decît îl iubeam pe el.

Am lipit etichete pînă ce-am rămas fără borcane. Apoi, în joacă, am mai umezit una și mi-am lipit-o pe tricou, între sîni.

August se uită la ceas, anunţînd că lucrasem atît de repede, încît mai aveam o oră întreagă liberă înainte de prînz.

– Haide, îmi spuse. Hai să patrulăm niţel!

Deşi „patrulasem" deja împreună cu Zach, nu mai trecusem cu ea pe la stupi de cînd fusesem prima oară. Mi-am tras pe mine o pereche de pantaloni lungi, de bumbac, care fuseseră ai lui June, şi o cămaşă albă de-a lui August, pe ale cărei mîneci a trebuit să le suflec de vreo zece ori pînă să-mi vină. Apoi mi-am pus casca de explorator din junglă pe cap, coborîndu-mi plasa peste faţă.

Am luat-o către pădurricea de lîngă casa cea roz, cu poveştile ei încă înconjurîndu-mi umerii. Le putem simţi atingîndu-mă ici şi colo, ca un şal adevărat.

– Nu înţeleg un lucru, am spus.

– Care anume?

– Cum se face că ţi-ai zugrăvit casa în rozul ăsta, dacă albastrul e într-adevăr culoarea ta preferată?

Începu să rîdă.

– Asta e isprava lui May. Era cu mine în ziua în care m-am dus la magazinul de vopsele ca să aleg culoarea. Mă gîndeam la o nuanţă foarte drăguţă de maro către bronz, dar lui May i s-au lipit ochii de culoarea asta – se numeşte roz caraib. Spunea că îi vine cheful să danseze flamenco atunci cînd o vede. Şi-atunci m-am gîndit: E de un prost gust teribil şi jumătate din oraş o să vorbească numai despre asta, dar, dacă reuşeşte s-o înveselească pe May, atunci probabil că ar fi cazul s-o vadă în fiecare zi.

– Şi eu, care am crezut tot timpul că-ţi place rozul, i-am spus.

Începu din nou să rîdă.

– Vezi tu, unele lucruri nu sînt chiar atît de importante, Lily. Ca de pildă culoarea casei în care locuieşti. Cît de mult înseamnă asta, dacă te gîndeşti la viaţă în general? Dar a face un om fericit, asta da, *asta* e important. Singura problemă cu oamenii e...

– Că nu-și dau seama ce e important și ce nu e, am spus, continuîndu-i ideea și umflîndu-mă în pene din pricina asta.

– Voiam, de fapt, să spun că *știu* foarte bine ce e important, dar nu *aleg* asta. Știi cît de greu e să alegi, Lily? O iubesc mult pe May, dar a fost tare greu să aleg rozul caraib. Cel mai greu lucru de pe lumea asta e să hotărăști ce e mai important pentru tine.

Nu vedeam nici picior de albină, pe nicăieri. Stupii arătau ca un cartier abandonat, în aerul care tremura din cauza căldurii. Aveam impresia că albinele stăteau înăuntru, în stupi, și-și făceau siesta. Poate că exageraseră într-adevăr cu munca și acum picau de oboseală.

– Unde sînt? am întrebat-o.

August își duse un deget la buze, făcîndu-mi semn să tac. Își scoase casca și-și așează capul pe capacul unui stup.

– Hai să asculți, șopti ea.

Mi-am scos și eu casca, vîrîndu-mi-o sub braț, și mi-am așezat urechea pe stup, așa încît stăteam nas în nas cu August.

– Auzi? mă întrebă ea.

Din stup ieșea un sunet, ca un murmurat continuu, subțire și puternic, de parcă pusese cineva ceainicul pe foc și acum apa începuse să fiarbă.

– Răcesc stupii, zise ea, și răsuflarea ei cu un miros de mentă îmi izbi fața. Ăsta e sunetul pe care-l fac o sută de mii de aripi de albine transformate în ventilatoare.

Închise ochii și trase adînc aer în piept, așa cum fac oamenii la vreun concert al unei orchestre faimoase, atunci cînd vor să arate cît de mult știu să aprecieze muzica aia rafinată. Sper să nu sune stupid dacă spun că nu auzisem niciodată ceva atît de frumos la combina mea hi-fi de-acasă. E genul de sunet pe care trebuie să-l asculți cu urechile tale, să auzi nota aceea perfectă, cu armoniile ei și cu volumul care se schimbă continuu. Aveam urechile așezate pe un tonomat uriaș.

Apoi obrazul lipit de stup începu să-mi vibreze de parcă muzica începea să-mi intre în pori. Puteam vedea cum pielea lui

August pulsează şi ea. Cînd ne-am ridicat capetele, obrajii îmi amorţiseră şi mă mîncau.

– Tocmai ai ascultat varianta lor de aer condiţionat, zise August. Majoritatea oamenilor habar n-au cît de complicată e viaţa într-un stup. Albinele au o viaţă secretă despre care noi nu ştim nimic.

Îmi plăcea tare mult ideea că albinele aveau o viaţă secretă, aşa cum era a mea în momentul acela.

– Şi ce alte secrete mai au albinele? am întrebat-o.

– Păi, de exemplu, fiecare albină are rolul ei în stup.

Îmi explică totul, de la cap la coadă. Constructoarele erau cele care construiau fagurii. I-am spus că, după felul în care desenau hexagoanele, trebuie că erau în stare să facă tot felul de calcule complicate în cap, iar ea zîmbi şi-mi spuse că da, constructoarele erau bune la matematică.

Albinele de cîmp, care ieşeau din stup, în căutarea nectarului şi a polenului, erau cele care se pricepeau la navigaţie şi aveau inimile cele mai puternice. Mai erau nişte albine demne de milă, care se numeau gropari şi a căror treabă era să care albinele moarte afară din stup şi să păstreze totul curat lună. Albinele doici, îmi mai spuse August, se ocupau cu hrănitul bebeluşilor de albină. Probabil că ele erau cele cărora le plăcea să se sacrifice, aşa cum făceau unele femei pe la petrecerile organizate de biserică, spunînd: „Nu, ia tu pieptul de pui, eu sînt mulţumită cu gîtul şi tîrtiţa, vorbesc serios". Singurii masculi erau bondarii, care nu făceau decît să taie frunze la cîini, aşteptînd să le vină rîndul să se împerecheze cu matca.

– Şi, bineînţeles, adăugă August, mai sînt regina şi slujitoarele ei.

– Are slujitoare?

– Sigur că are, sînt ca nişte doamne de companie. Ele o hrănesc, o spală, o încălzesc sau o răcoresc după cum e cazul. Le vezi întotdeauna în jurul ei, preocupate doar de soarta ei. Le-am văzut chiar mîngîind-o.

August își așează din nou casca pe cap.

– Cred că și eu aș avea nevoie de mîngîiere dacă mi-aș petrece toată ziulica, șapte zile pe săptămînă, făcînd ouă.

– Asta e tot ce face? Ouă?

De fapt, nu prea știam ce-ar fi trebuit mai degrabă să facă, doar nu era să poarte o coroană și să șadă pe tron, dînd ordine în stînga și-n dreapta.

„Mama celor mulți."

Mi-am pus și eu casca pe cap, în vreme ce August ridica ușor capacul stupului. În momentul în care albinele au țîșnit dintr-odată afară, în vîrtejuri de zgomot și de haos, aproape că am sărit în sus de frică.

– Nu te mișca, îmi spuse August. Amintește-ți ce ți-am spus. Nu te speria.

O albină zbură drept către fruntea mea și se lovi de plasă atît de tare, încît am simțit-o atingîndu-mi pielea.

– Asta e un avertisment, zise August. Cînd se lovesc de fruntea ta, îți spun: „Vezi că sînt cu ochii pe tine, așa că ai grijă". Trimite-le iubire și totul o să fie în regulă.

„Vă iubesc, vă iubesc, am spus, în gînd VĂ IUBESC." Am încercat s-o spun în treizeci și două de moduri diferite.

August scoase ramele cu faguri fără să-și pună măcar mănușile. Cîtă vreme a lucrat, albinele s-au învîrtit în jurul nostru, din ce în ce mai repede, pînă ce am simțit pe față curentul pe care îl stîrneau. Asta mi-a amintit de felul în care zburaseră albinele în camera mea, ieșind din ziduri, țintuindu-mă în mijlocul unui vîrtej de aripi.

M-am uitat la umbrele de pe pămînt. Roiul de albine, semănînd cu o pîlnie. Eu, nemișcată ca un stîlp. August, aplecată peste stup, verificînd ramele, căutînd ceara adunată pe faguri, cu casca ei în formă de semilună care se mișca încoace și-ncolo.

Albinele începură să se așeze pe umerii mei, așa cum se așază păsările pe firele de telefon. Se înșirau pe brațele mele și pe plasă, așa încît nu mai reușeam să văd mare lucru. „Vă

iubesc, vă iubesc." Îmi acoperiseră tot trupul, îmi umpluseră pînă şi manşetele suflecate ale pantalonilor.

Am început să respir din ce în ce mai repede, în timp ce pieptul mi se strîngea sub o apăsare nevăzută care devenea din ce în ce mai puternică, pînă ce, dintr-odată, de parcă apăsase cineva pe un buton oprind maşina de produs panică, am simţit că mă relaxam. Mintea îmi deveni nefiresc de calmă, de parcă o parte din mine se despărţise de corp şi stătea într-un copac, urmărind spectacolul de la distanţă. Cealaltă jumătate a mea dansa cu albinele. Nu mă mişcam nici atîtica, dar, în mintea mea, mă învîrteam prin văzduh împreună cu ele. Intrasem în conga albinelor.

Aş zice că uitasem unde mă aflam. Cu ochii închişi, mi-am ridicat încet braţele, fluturîndu-le printre albine, pînă ce m-am oprit, în cele din urmă, cu ele întinse, într-un loc de vis, unde nu mai fusesem niciodată. Capul mi se dădu pe spate şi gura mi se deschise. Pluteam undeva, într-un loc care n-avea prea mult de a face cu viaţa. De parcă mestecasem scoarţă de eucalipt şi ameţisem.

Pierdută printre albine, m-am simţit de parcă aş fi fost aruncată pe un cîmp cu trifoi fermecat care mă făcea imună la orice, de parcă August mi-ar fi dat pe la nas cu afumătoarea de albine şi m-ar fi amorţit atît de tare, încît nu mai puteam decît să-mi întind braţele şi să mă legăn.

Apoi, pe neaşteptate, toată siguranţa îmi dispăru şi tot locul gol dintre buric şi coşul pieptului începu să mă doară. Locul unde simţeam lipsa mamei. O vedeam pe mama în garderobă, vedeam fereastra înţepenită, geamantanul de pe podea. Am auzit ţipetele, apoi explozia. Aproape că m-am prăbuşit. Mi-am coborît braţele, dar nu am deschis ochii. Cum ar fi să-mi duc viaţa mai departe, ştiind toate astea? Ce-aş fi putut să fac, astfel încît imaginile să dispară? De ce nu putem să ne întoarcem în timp şi să reparăm toate greşelile pe care le-am făcut?

După aceea, mintea mea îşi aminti de plăgile pe care Dumnezeu avea obiceiul să le trimită pe la începuturile carierei lui, cele care trebuiau să-l facă pe faraon să se răzgîndească şi

să-l lase pe Moise să-și scoată poporul din Egipt. „Lasă-mi poporul să plece", spusese Moise. Văzusem la cinema plaga lăcustelor, cerul plin de hoarde întregi de insecte care arătau ca avioanele de kamikaze. În camera mea de la ferma de piersici, în prima seară în care apăruseră albinele, mi-am închipuit că asta era un fel de plagă specială pentru T. Ray. Că asta era modul lui Dumnezeu de a spune: „Lasă-mi fiica să plece", și poate că într-adevăr asta au fost, o plagă care m-a eliberat.

Dar aici, acum, înconjurată din toate părțile de albine înarmate cu acele lor, cu pîntecul care-mi zvîcnea cu putere, am știut că *albinele acestea* nu erau deloc o plagă. Mă simțeam de parcă slujitoarele reginei erau acolo, cuprinse de iubire pentru mine, mîngîindu-mă într-o mie de locuri deodată. „Ia te uită cine-a venit la noi, e Lily! E așa de obosită și de pierdută. Haideți la ea, suratelor." Eram stamina unei flori care nu înceta să se învîrtească. Mă aflam în mijlocul mîngîierilor lor.

– Lily... Lily. Numele meu venea din depărtări. „Lily!"

Am deschis ochii. August se uita la mine prin ochelarii ei. Albinele își scuturaseră polenul de pe picioruțe și acum începeau să intre din nou în stup. Se vedeau grăunțele de polen zburînd prin aer.

– Te simți bine? mă întrebă August.

Am dat din cap. Oare chiar mă simțeam bine? Habar n-aveam.

– Cred că știi foarte bine că noi două trebuie să avem o mică discuție. Și de data asta n-are să mai fie despre mine, ci despre tine.

Îmi doream să-i dau un avertisment ca albinele, lovindu-mă de fruntea ei sau măcar ciocănind-o cu degetul. „Vezi că sînt cu ochii pe tine. Ai grijă, nu merge mai departe."

– Știu, am răspuns.

– Ce-ar fi să facem asta acum?

– Nu acum.

– Dar, Lily...

– Mor de foame, am spus. Cred c-am să mă întorc acasă să văd dacă nu cumva e gata prînzul.

N-am aşteptat să mai spună ceva. Îndreptîndu-mă către casa cea roz, aproape că auzeam sfîrşitul frazei ei. Mi-am atins locul de pe bluză unde lipisem eticheta cu Fecioara neagră. Începea să se desprindă.

În toată casa mirosea a bame prăjite. Rosaleen tocmai punea masa în bucătărie, iar May scotea miejii aurii din tigaia plină cu ulei. Nu ştiu cum de se hotărîseră să gătească bame, de obicei mîncam fie sendvişuri cu mortadella, fie sendvişuri cu mortadella.

May nu mai avusese nici o criză de cînd aruncase June cu roşii după Neil, aşa încît mergeam toate în vîrful picioarelor. După atîta timp, mi-era teamă că pînă şi o bamă arsă ar fi putut să declanşeze criza.

Am declarat că muream de foame, iar Rosaleen mi-a spus să am răbdare. Buza de jos îi era umflată din cauza tutunului de mestecat pe care şi-l îndesase între ea şi gingie. Mirosul o urma peste tot prin bucătărie, de parcă-l ducea în lesă – un amestec de mirodenii, de pămînt şi de frunze putrede. Copleşită de mirosul de bame prăjite şi de cel de tutun de mestecat, aproape că nu mai puteam respira. Rosaleen traversă veranda din spate, scoase capul pe uşă şi trimise un jet de salivă peste hortensii.

Nimeni nu putea să scuipe ca Rosaleen. Îmi spuneam, cîteodată, poveşti în care ea cîştiga o mie de dolari la un concurs de scuipat, şi atunci mergeam amîndouă să stăm într-un hotel drăguţ din Atlanta şi comandam cina în cameră. Dintotdeauna îmi dorisem să stau într-un hotel, dar acum, dacă mi-ai fi spus că puteam să stau în orice hotel luxos, cu piscină încălzită şi televizor în cameră, aş fi refuzat şi aş fi rămas în casa cea roz.

De cîteva ori însă, dimineaţa, imediat după trezire, mă gîndisem la casa de la ferma cu piersici şi-mi fusese dor de ea preţ de o clipă sau două, înainte de a-mi aminti de statul în genunchi pe podeaua bucătăriei, cu pietricelele care-mi găureau

rotulele, sau încercînd să ocolesc grămezile de nervi ale lui T. Ray, dar sfîrșind, mai întotdeauna, prin a călca fix în mijlocul lor. Îmi aminteam cum sărea la mine zbierînd: „Să dea dracu' dacă nu te..." Am încasat cea mai zdravănă palmă din viața mea atunci cînd l-am întrerupt și l-am întrebat: „Dacă nu mă ce?" O plimbare scurtă pe aleea amintirilor mă făcea să-mi treacă pe loc dorul de casă. Aș fi ales casa cea roz în orice moment.

Zach se strecură în bucătărie în spatele lui August.

– Vai de capul meu, avem bame și cotlete de porc la prînz! Da' ce sărbătorim? o întrebă August pe May.

May se dădu mai aproape de ea și-i spuse cu voce joasă:

– N-am mai fost la zid de cinci zile.

Se vedea cît de mîndră era de asta, cît de mult voia să creadă că scăpase pentru totdeauna de plînsul acela isteric, se vedea că gătise într-adevăr prînzul ăsta cu bame pentru că simțea nevoia să sărbătorească.

August îi zîmbi.

– Cinci zile, pe bune? Păi atunci, chiar e cazul să sărbătorim, zise ea.

Cît despre May, strălucea de bucurie.

Zach se trînti într-un scaun.

– Ai dus mierea? îl întrebă August.

– Da, am dus borcanele peste tot, în afară de biroul domnului Clayton, răspunse el.

Începu să se joace nervos cu tot ce-i cădea în mînă. Mai întîi cu fața de masă, apoi cu un fir care-i atîrna din cămașă. De parcă îl mînca limba să spună ceva.

August îl măsură din privire.

– Ce te roade?

– N-o să-ți vină să crezi ce vorbesc oamenii în oraș, zise el. Unii spun că o să vină Jack Palance în Tiburon weekendul ăsta și că o să aducă și-o negresă cu el.

Ne-am oprit toate și ne-am uitat una la cealaltă.

– Cine mai e şi Jack Palance ăsta? făcu Rosaleen. Deşi nu începusem încă să mîncăm, muşcase deja dintr-un cotlet de porc şi acum vorbea şi mesteca de zor cu gura deschisă în acelaşi timp. Am încercat să-i prind privirea, arătînd cu degetul către gura mea închisă, sperînd să înţeleagă mesajul.

– E o vedetă de cinema, zise Zach.

June scoase un sunet dispreţuitor pe nas.

– Ce prostie mai e şi asta? Ce să facă o vedetă de cinema în Tiburon?

Zach ridică din umeri.

– Am auzit că sora lui stă aici şi vine s-o vadă, iar vineri o s-o ducă pe negresa aia la cinema. Nu la balcon, ci jos, în secţiunea albilor.

August se întoarse către May.

– Ce-ar fi să te duci pînă-n grădină şi să culegi nişte roşii? O salată de roşii ar merge de minune cu prînzul ăsta, zise ea, apoi aşteptă pînă ce May ieşi pe uşă.

Mi-am dat seama că se temea ca nu cumva să se aleagă praful de prînzul cu bame al lui May din pricina încercării lui Jack Palance de a vîri cu forţa egalitatea rasială în cinema.

– Şi ce părere au oamenii despre asta? Încep să se aprindă spiritele? îl întrebă ea pe Zach.

Avea o privire gravă.

– Da, doamnă, răspunse el. La fierăria lui Garret erau nişte albi care ziceau că o să stea de pază la cinema.

– 'Mnezeule mare, atîta ne-a trebuit, făcu Rosaleen.

June scoase un „hmmm", în vreme ce August clătina din cap; mi-am dat atunci seama pentru prima oară cît de importantă e pentru oameni culoarea pielii şi am realizat că, în ultima vreme, culoarea pielii părea a fi soarele, iar restul lucrurilor nu erau decît planete care se învîrteau în jurul ei. De cînd se terminase şcoala şi începuse vacanţa de vară, nu mai dădeam decît peste asta. Mă săturasem pînă peste cap.

La începutul verii, apăruse în Sylvan un zvon cum că urma să vină un autobuz plin cu newyorkezi, care voiau să facă la ştrand acelaşi lucru pe care urma să-l facă Jack Palance la cinema. Să vezi panică. Ştirea provocase o criză cît toate zilele în tot oraşul, căci nenorocirea cea mai mare care li se poate întîmpla sudiştilor e să vină nişte tipi din nord şi să le spună cum să-şi trăiască viaţa. Şi după aia fusese nenorocirea cu albii de la benzinăria Esso. Îmi spuneam că ar fi fost mai bine ca Dumnezeu să renunţe cu totul la culoarea pielii.

Cînd May intră din nou în bucătărie, August spuse:

– Hai să ne bucurăm de prînzul ăsta, ceea ce-nsemna că nu era cazul să discutăm la masă despre Jack Palance.

May puse pe masă trei roşii mari şi, în vreme ce ea şi Rosaleen le tăiau felii, August merse în salon şi puse un disc cu Nat King Cole la pick-up – un pick-up atît de vechi, încît nici măcar nu se oprea de la sine atunci cînd se termina discul. Se dădea în vînt după Nat King Cole şi, cînd se întoarse, după ce dăduse volumul mai tare, avea pe chip expresia aia pe care o au oamenii cînd muşcă din ceva atît de bun, încît ai impresia că-i doare. June strîmbă din nas. Nu-i plăcea decît Beethoven şi toţi ăia ca el. Se duse în salon şi dădu volumul mai încet.

– Nici măcar nu m-aud gîndind, zise ea.

– Ştii ceva, cred că gîndeşti prea mult, zise August. Ţi-ar prinde tare bine dacă te-ai mai opri din cînd în cînd din gîndit şi-ai face exact ceea ce simţi.

June declară că o să ia prînzul în camera ei, „mulţumesc frumos".

Cu atît mai bine, pentru că tocmai mă uitam la roşiile pe care le tăiau Rosaleen şi May şi repetam în minte fraza pe care urma să i-o spun: „Nu vrei nişte roşii, June? Nu-i aşa că sînt extraordinare?" Cel puţin urma să fiu scutită de asta.

Am mîncat pînă am obosit, ceea ce se-ntîmplă de obicei la reuniunile de familie din Carolina de Sud. Zach se ridică de la masă,

spunînd că mergea să-i ducă domnului Clayton Forrest o duzină de borcane de miere.

– Pot să merg şi eu? am întrebat.

August îşi dărîmă ceaşca de ceai dulce, ceea ce era foarte ciudat. August nu vărsa niciodată nimic. May, da, dar nu August. Ceaiul se răspîndi pe toată masa, apoi începu să curgă pe podea. Îmi trecu prin cap că asta ar fi putut să-i provoace o criză lui May – o ceaşcă de ceai vărsată, ce tragedie. Dar May se ridică, fredonînd fără grabă *Oh! Susanna* şi luă un prosop.

– Ştiu şi eu, Lily, zise August.

– Te rog.

Nu voiam decît să fiu singură cu Zach şi să-mi lărgesc orizontul vizitînd biroul unui avocat adevărat.

– Bine atunci, zise ea.

Biroul se afla la un cvartal depărtare de strada principală, pe care intrasem în oraş, împreună cu Rosaleen, în acea duminică, cu mai bine de trei săptămîni în urmă. Nu arăta aşa cum îmi închipuisem eu că trebuie să arate un birou de avocatură. Era o casă mare, cu obloane negre şi o verandă care o înconjura pe toate cele patru laturi şi pe care se aflau nişte balansoare mari, în care probabil că se prăbuşeau clienţii uşuraţi atunci cînd aflau că procesele erau cîştigate. Pe gazonul din faţa casei era o tăbliţă pe care scria: „CLAYTON FORREST, AVOCAT".

Secretara lui era albă şi arăta cam de optsprezece ani. Stătea la un birou aflat chiar la intrare şi-şi dădea cu ruj roşu ca focul. Avea părul coafat permanent, iar buclele ei aveau o nuanţă albăstruie.

– Bună ziua, domnişoară Lacy, zise Zach. Am mai adus nişte miere.

Închise tubul de ruj, arătînd uşor iritată.

– Iar miere, făcu ea, clătinînd din cap. Oftă parcă dinadins și începu să scotocească într-un sertar. Uite banii pentru borcanele dinainte.

Aruncă un plic pe birou, apoi mă măsură din cap pînă-n picioare.

– Ești nouă pe-aici.

– Eu sînt Lily, i-am spus.

– Stă cu August, explică Zach.

– Stai *în casa ei?* întrebă ea.

Îmi stătea pe limbă să-i spun că i se întindea rujul prin cutele pe care le avea la colțurile buzelor.

– Da, doamnă, acolo stau.

– Asta-i încă una bună, făcu ea, apoi luă poșeta și se ridică. Am programare la dentist. Pune borcanele acolo, pe masă.

Mi-am imaginat-o dîndu-le, pe șoptite, vestea tuturor celor aflați în camera de așteptare, înainte să le umble dentistul prin carii. „E o fată albă, una Lily, care stă cu negresele alea, surorile Boatwright. Nu vi se pare ciudat?"

Cînd ieși pe ușă, domnul Forrest apăru din biroul lui. Primul lucru pe care l-am observat au fost bretelele lui roșii. Nu mai văzusem pe nimeni care să poarte bretele și adevărul este că îi stătea bine, mergeau cu papionul lui roșu. Avea păr de culoarea nisipului și sprîncene stufoase deasupra unei perechi de ochi albaștri, iar atunci cînd zîmbea, fața i se încrețea într-un mod care îmi spunea că e un om bun. Atît de bun, încît se pare că era incapabil să se hotărască să scape de domnișoara Lacy.

– Cine-i domnișoara asta drăguță? zise el, uitîndu-se la mine.

– Lily... ăăă... – nu-mi mai aminteam actualul meu nume de familie. Cred că asta a fost din cauză că spusese că sînt drăguță, ceea ce fusese un șoc pentru nervii mei –... Lily pur și simplu.

Stăteam acolo, arătînd absolut nelalocul meu, cu un picior ascuns în spatele celuilalt.

– Stau la August o perioadă, înainte să mă duc la mătuşa mea, în Virginia.

Cum era avocat, mă temeam că avea să mă pună să dau testul cu detectorul de minciuni.

– Ce drăguţ! Eu şi August sîntem buni prieteni, zise el. Sper că te simţi bine la ea.

– Da, domnule. Foarte bine.

– La ce caz lucraţi? întrebă Zach, vîrîndu-şi în mînecă plicul cu „bani dulci" şi aşezînd cutia cu borcane pe o masă, chiar lîngă fereastră. Pe ea scria, într-un chenar: „MIERE DE VÎNZARE".

– Chestii banale. Contracte, testamente, de-alde de-astea. Dar am ceva şi pentru tine. Hai în birou, să-ţi arăt.

– Eu o să rămîn aici să aranjez borcanele, am spus, deşi nu voiam să mă bag în discuţia lor şi, în plus, simţindu-mă în prezenţa lui încă mai nelalocul meu ca de obicei.

– Eşti sigură? Poţi să vii şi tu dacă vrei.

– Sînt sigură. Îmi place aici.

Se îndepărtară împreună pe culoar, apoi am auzit o uşă închizîndu-se. Un claxon pe stradă. Zgomotul făcut de un aparat de aer condiţionat, din care picura apa într-un bol de mîncare pentru cîini aflat pe podea. Am aşezat borcanele în piramidă. Şapte jos, patru la mijloc şi unul în vîrf, dar fusese o idee nefericită, aşa că le-am dat jos şi le-am înşirat, pur şi simplu, pe masă.

Apoi am făcut cîţiva paşi şi m-am uitat la fotografiile care acopereau un perete întreg. Era o diplomă a Universităţii Carolina de Sud şi încă una de la Universitatea Duke. Apoi venea o poză cu domnul Forrest într-o barcă, purtînd ochelari de soare şi ţinînd în braţe un peşte cam cît mine de mare. Apoi domnul Forrest dînd mîna cu Bobby Kennedy. Ultima fotografie era cu domnul Forrest şi o fetiţă blondă, făcînd baie în ocean. Fetiţa tocmai sărea peste un val. Împroşcase apa într-un evantai care se ridica în spatele ei, ca o coadă de păun făcută din stropi de apă, iar el îi întindea mîna, zîmbindu-i. Bag mîna-n foc că ştia

care era culoarea ei preferată și ce mînca la școală în pauza de prînz și tot ce-i plăcea.

M-am așezat pe una din cele două canapele roșii din camera. Williams. În sfîrșit, îmi aminteam de numele meu de familie. Am numărat ghivecele cu plante din încăpere. Patru. Plăcile de parchet dintre birou și ușa de la intrare. Cincisprezece. Am închis ochii și mi-am imaginat oceanul întinzîndu-se în fața mea, de culoarea argintului proaspăt lustruit, cu spuma lui albă, cu lumina care invada totul. M-am văzut pe mine însămi sărind peste un val, în vreme ce T. Ray mă ținea de mînă, ajutîndu-mă să sar de fiecare dată. Trebuia să mă concentrez foarte tare pentru ca toate astea să se întîmple în mintea mea.

Treizeci și două de cuvinte care înseamnă „iubire", „a iubi".

Oare era chiar atît de neconceput ca el să-mi adreseze unul din aceste cuvinte, fie și cel rezervat lucrurilor umile, precum alunelor sărate din coca-cola? Era chiar atît de neconceput ca T. Ray să știe că mie-mi plăcea albastrul? Și dacă îi era dor de mine, și dacă își spunea: „De ce, de ce n-am iubit-o mai mult?"

Telefonul domnișoarei Lacy era chiar acolo, pe birou. Am ridicat receptorul și am format 0, pentru operator.

– Un apel cu taxă inversă, vă rog, i-am spus și i-am dat numărul.

Am auzit telefonul de acasă sunînd mai repede decît mă așteptam. Am rămas cu privirea ațintită pe coridor, către ușa închisă, și am numărat țîrîiturile. Trei, patru, cinci, șase...

– Alo.

Vocea lui îmi făcu inima să-mi sară pînă-n gît. Nu mă așteptam deloc să-mi simt genunchii înmuindu-se. A trebuit să mă așez pe scaunul domnișoarei Lacy, cu picioarele tremurîndu-mi.

– Un apel cu taxă inversă de la Lily Owens, spunea operatoarea. Îl acceptați?

– La dracu', sigur că-l accept, zise el.

Apoi, fără să aștepte să scot vreun cuvînt, începu:

– Lily, unde mama dracului ești?

Mi-am îndepărtat receptorul de ureche, ca să nu-mi spargă timpanul.

– T. Ray, îmi pare rău că a trebuit să plec, dar...

– Spune-mi imediat unde eşti, ai auzit? Ai idee măcar în ce belea ai intrat? S-o scoţi pe Rosaleen din spital, unde dracu' îţi erau minţile?

– Nu voiam decît...

– Îţi spun eu ce voiai. Voiai să dai de bucluc, şi ai reuşit pînă la urmă. Din cauza ta nu pot să merg pe stradă prin Sylvan fără să se holbeze lumea la mine. A trebuit să las baltă totul şi să mă apuc să te caut pe tine peste tot, şi între timp piersicile s-au dus naibii.

– Încetează să mai ţipi, OK? Am spus că-mi pare rău.

– Părerea ta de rău nu face nici cît o grămadă de piersici, Lily. Să dea dracu' dacă nu...

– Am sunat pentru că voiam să aflu ceva anume.

– Unde eşti? Răspunde!

Am strîns în pumn braţul scaunului pînă ce degetele au început să mă doară.

– Mă întrebam dacă ştii care e culoarea mea preferată.

– Isuse Hristoase, ce tot vorbeşti acolo? Spune-mi imediat unde eşti.

– Te-am întrebat dacă ştii care e culoarea mea preferată.

– Ştiu un singur lucru, Lily, ştiu că o să te găsesc şi, cînd o să se-ntîmple asta, o să-ţi fac fundul franjuri...

Am pus receptorul în furcă şi m-am aşezat din nou pe canapea. Am rămas acolo, în strălucirea după-amiezii, cu ochii la tivul de lumină care împodobea storurile coborîte. „Nu plînge, mi-am spus. Nu cumva să îndrăzneşti să plîngi. Şi ce dacă nu ştie care-i culoarea ta preferată? Şi ce dacă?"

Zach se întoarse cu o carte mare, cu coperte maro, care arăta pe jumătate putrezită de veche ce era.

– Uite ce mi-a dat domnul Clayton, făcu el, și, sincer, ai fi zis că ținea în brațe nu o carte, ci un nou-născut de trei kilograme – al lui, firește.

O răsuci, ca să pot citi ce scria pe cotor. *Rapoarte legale, Carolina de Sud, 1889.* Zach își trecu o mînă peste frunte și din carte se desprinseră bucățele de hîrtie care căzură pe podea.

– Asta e prima carte din colecția mea de cărți de Drept.

– Drăguț, i-am spus.

Domnul Forrest se apropie și el, uitîndu-se la mine cu atîta insistență încît am fost convinsă că era cazul să-mi șterg nasul.

– Zach mi-a spus că ești din Spartanburg și că părinții tăi au murit.

– Da, domnule.

Ultimul lucru pe care mi-l doream era să stau acolo ca într-o boxă a martorilor și să las un avocat să mă ia la întrebări. Într-o oră, eu și Rosaleen am fi putut fi în drum spre închisoare.

– Și ce te aduce...

– Trebuie să ne întoarcem. Am o mică problemă feminească.

Mi-am pus o mînă pe burtă, încercînd să arăt foarte feminină și misterioasă, tulburată nițel de niște chestii interne pe care ei doi nu puteau și nici n-aveau vreun chef să le înțeleagă. Aveam deja experiența unui an de zile în care cuvintele „probleme femeiești" mă ajutau să ajung acolo unde voiam sau să ies din locurile unde nu voiam să mă aflu.

– Oh, făcu Zach. Păi atunci, hai să mergem.

– Mi-a părut bine, domnule Forrest, am spus. Ținîndu-mă de burtă. Și strîmbîndu-mă puțin. Îndreptîndu-mă încet către ușă.

– Crede-mă, Lily, zise el în urma mea, plăcerea a fost de partea mea.

Ați scris vreodată vreo scrisoare pe care știați că n-o puteați trimite, dar pe care aveați nevoie, oricum, s-o scrieți? În camera mea din magazie, i-am scris o scrisoare lui T. Ray, timp în care

am rupt vîrfurile a trei creioane, cît despre cuvinte, ei bine, arătau de parcă fuseseră aşternute pe hîrtie cu fierul înroşit.

Dragă T. Ray,

M-am săturat pînă peste cap să te-aud ţipînd la mine. Nu sînt surdă. Sînt doar proastă – altfel nu-ţi dădeam telefon.

Dacă te-ar tortura marţienii şi singurul lucru care ar putea să te salveze ar fi să le spui care e culoarea mea preferată, ai muri pe loc. Unde mi-au fost minţile? Nu trebuia decît să-mi aduc aminte de felicitarea de Ziua Tatălui pe care am făcut-o pentru tine cînd aveam nouă ani şi cînd încă mai speram să fiu iubită. Îţi aduci aminte de ea? Sigur că nu. Eu îmi aduc, pentru că aproape că mi-am dat sufletul muncind la ea. Nu ţi-am spus niciodată că am stat trează jumătate din noapte, cu dicţionarul în braţe, căutînd cuvinte care să înceapă cu literele din TĂTICULE. Ideea mi-a venit, nu că te-ar interesa, de la doamna Poole, care ne punea să facem asta cu literele din cuvîntul „rai". R – Rugăciune, A – Altruism, I – Individualism. Asta e ordinea corectă în viaţă, spunea ea, şi dacă o respecţi, atunci ai să ajungi în rai. Ei bine, am încercat, m-am aşezat pe mine însămi în coada listei, dar, pînă la urmă, nu cred că aşa am să ajung în rai. Aşa că exerciţiul nu m-a ajutat cu nimic, doar că mi-a dat ideea pentru felicitare. M-am gîndit să-ţi dau o mînă de ajutor şi să-ţi spun ce înseamnă să fii tată. Am încercat să-ţi spun, uite, încearcă asta, mi-ar plăcea atît de mult. Am scris acolo cuvinte ca „tandru" şi „iubitor".

Mă aşteptam s-o aşezi pe noptiera ta, dar a doua zi am găsit-o pe masa telefonului, cu un sîmbure şi nişte coji de piersică pe ea. Întotdeauna am vrut să-ţi spun că eşti un Ticălos.

T – Ticălos

A – Afurisit

T – Tîmpit

A – Abominabil

Ce-ţi scriu eu aici n-are nimic de-a face cu filozofia de viaţă a doamnei Poole, dar, spunîndu-ţi toate astea în faţă, mă simt ca în rai.

Cu dragoste, Lily.

P.S.: N-am crezut nici o clipă că mama m-ar fi părăsit.

Am citit scrisoarea de la cap la coadă, apoi am făcut-o bucăți. Mă simțeam ușurată că scosesem toate astea din mine, dar mințisem atunci cînd scrisesem că mă simțeam ca în rai. Aproape că îmi doream să mai scriu încă o scrisoare în care să-i spun că-mi pare rău.

În noaptea aceea, cînd toată lumea din casa cea roz dormea buștean, m-am strecurat înăuntru, pentru că aveam nevoie la baie. Nu-mi făceam griji că n-aveam să văd nimic înăuntru, pentru că August lăsa o grămadă de lumini aprinse pentru noapte, din bucătărie pînă la baie.

Eram desculță și aveam tălpile pline de rouă. Așezată pe toaletă, încercînd să fac pipi fără zgomot, priveam petalele de hortensii care mi se lipiseră de degetele de la picioare. Deasupra capului meu, auzeam sforăitul lui Rosaleen trecînd prin tavan. „Întotdeauna e o adevărată ușurare să-ți golești vezica. E mai bine decît sexul", așa zicea Rosaleen. Oricît de bine ar fi fost însă, speram din toată inima că Rosaleen se înșela.

M-am îndreptat către bucătărie, dar ceva mă făcu să mă întorc; nu știam ce anume. Am luat-o în direcția opusă, către salon. Intrînd, am auzit un oftat atît de adînc și de satisfăcut, încît, în primul moment, nu mi-am dat seama că ieșise din plămînii mei.

Lumînarea din paharul roșu de lîngă statuia Mariei ardea încă, arătînd ca o inimioară roșie într-o văgăună întunecată, trimițind, în valuri, lumină lumii întregi. August o ținea aprinsă zi și noapte. Îmi amintea de flacăra veșnică pe care o puseseră pe mormîntul lui John F. Kennedy și care nu avea să se stingă niciodată, orice s-ar fi întîmplat.

Maica Lanțurilor arăta cu totul altfel noaptea, fața ei părea mai bătrînă și mai întunecată, pumnul ei era mai mare decît îmi aminteam eu. M-am întrebat prin cîte locuri călătorise pe apele lumii, cîte lucruri triste îi fuseseră șoptite la ureche, cîte îndurase.

Cîteodată, după ce ne terminam rugăciunile cu mătănii, nu mai reuşeam să-mi amintesc cum să-mi fac semnul crucii corect şi mă încurcam ca orice baptist demn de numele ăsta. Ori de cîte ori mi se întîmpla asta, îmi aşezam mîna pe inimă, aşa cum făceam la şcoală, în timpul Jurămîntului de Credinţă. Mi se părea că era acelaşi lucru, şi exact asta am făcut şi acum – mîna mi se aşeză pe inimă şi rămase acolo.

I-am spus: „Ajută-mă, te rog, ajută-mă. Ajută-mă să aflu ce am de făcut. Iartă-mă. Mamei îi e bine acolo, sus, cu Dumnezeu? Să nu-i laşi să ne găsească. Şi, dacă ne găsesc, să nu-i laşi să mă ducă înapoi. Dacă ne găsesc, să nu-i laşi să o omoare pe Rosaleen. Fă-o pe June să mă iubească. Fă-l pe T. Ray să mă iubească. Ajută-mă să nu mai mint. Fă lumea asta mai bună. Ia răutatea din inimile oamenilor".

M-am apropiat de ea; acum puteam vedea inima roşie pe pieptul ei. Le auzeam în minte pe albinele care răcoreau stupul cu aripile. Ne-am văzut pe mine şi pe August, cu urechile lipite de stup. Mi-am amintit vocea ei din ziua în care îmi spusese pentru prima dată povestea Maicii Lanţurilor. „Trimite-le salvarea, trimite-le alinarea, trimite-le libertatea."

Am întins mîna şi am trecut cu degetul peste inima Madonei Negre. Am rămas acolo, cu petalele lipite pe degetele de la picioare, şi mi-am apăsat mîna pe inima ei.

„Trăiesc într-un stup întunecat şi tu eşti maica mea, i-am spus. Tu eşti mama celor mulţi."

Întreaga structură a societății albinelor se bazează pe comunicare, pe abilitatea înnăscută de a trimite și de a primi mesaje, de a coda și decoda informații.

Albina

Capitolul nouă

Ziua de 28 iulie a fost una demnă de ținut minte. Cînd îmi amintesc de ea, îmi vine în minte imaginea unor oameni care o iau în jos pe cascada Niagara, vîrîți în niște butoaie. Încă de cînd am auzit de obiceiul àsta, am încercat să mi-i închipui, ghemuiți în butoaiele alea, plutind liniștiți ca niște rățușste de plastic într-o cadă de baie și apa începînd dintr-odată să curgă mai repede, și butoiul răsucindu-se și smucindu-se încoace și-ncolo în vreme ce din depărtare începe să se audă ceva ca un muget. Puteam să bag mîna-n foc că stăteau acolo, în butoaiele lor, spunîndu-și: „Mama naibii, unde dracu' mi-au fost mințile?"

La opt dimineața, temperatura era de 34 de grade și era clar că avea ambiția de a atinge 39 de grade pînă la prînz. Cînd am deschis ochii, August tocmai mă apucase de umăr și mă zgîlțîia de zor, spunînd că urma să avem parte de o zi de cuptor și că trebuia să mă scol și să merg cu ea să udăm albinele.

M-am urcat în camionetă fără să mă mai pieptăn, cu May care-mi vîra în mînă, pe fereastră, o felie de pîine prăjită cu unt și un pahar cu suc de portocale și cu Rosaleen care punea pe bancheta din spate termosuri cu apă, amîndouă alergînd, practic,

pe lîngă maşină, în vreme ce August apăsa pe acceleraţie şi ieşea pe şosea. Mă simţeam ca într-o ambulanţă a Crucii Roşii, pornită să salveze de la pieire regatul albinelor.

August avea deja pregătite, în spatele camionetei, damigenele cu apă cu zahăr.

– Cînd temperatura trece de 38 de grade, îmi spuse ea, florile se usucă şi albinele nu mai au ce să mănînce. Nu fac decît să stea în stup şi să-şi facă vînt cu aripile. Cîteodată, se prăjesc de vii.

Mă simţeam de parcă asta urma să ni se întîmple şi nouă. Dacă atingeai mînerul uşii, aveai toate şansele să te alegi cu o arsură de gradul trei. Sudoarea mi se scurgea printre sîni şi-mi îmbibase deja lenjeria. August deschise radioul ca să asculte prognoza meteo, dar n-am aflat decît că Ranger 7 aselenizase într-un loc pe nume Marea de Nori, că poliţia se apucase să caute cadavrele celor trei lucrători de la asistenţa socială din Mississippi şi că în golful Tonkin se întîmplase ceva îngrozitor. La sfîrşit, dădură o ştire despre ceva ce se întîmpla mai aproape de casă – negrii din Tiburon, Florence şi Orangeburg urmau să meargă pînă la Columbia, să-i ceară guvernatorului să aplice Legea Drepturilor Civile.

August opri radioul. Era mai mult decît de-ajuns. Nu poţi să duci în spate problemele lumii întregi.

– Am udat deja stupii de pe lîngă casă, zise ea. Zach o să aibă grijă de stupii din estul departamentului, aşa că nouă ne rămîne partea de vest.

Ne-am petrecut toată dimineaţa salvînd albine. Trecînd prin luminişuri din străfundul pădurii, prin locuri pe unde abia dacă existau drumuri, dădeam peste cîte două duzini de stupi, care arătau ca nişte oraşe pierdute, ascunse printre copaci. Ridicam capacele stupilor şi umpleam nişte jgheaburi mici cu apă cu zahăr. Mai devreme, ne umplusem buzunarele cu zahăr uscat şi împrăştiam cîte puţin prin stupi, ca desert.

Am reuşit să mă las înţepată în încheietura mîinii în vreme ce puneam capacul unui stup la loc. August îmi scoase acul din piele.

– Da' eu le trimiteam iubire, am spus, simţindu-mă trădată.

– Căldura scoate albinele din minți, zise August. Nu mai contează ce le trimiți tu.

Scoase din buzunar o sticluță cu ulei de măsline și polen și-mi unse înțepătura – era un leac descoperit de ea. Nădăjduisem să nu am vreodată nevoie de el.

– Poți să te consideri inițiată, zise ea. Nu ești prisăcar adevărat pînă ce n-ai fost înțepat.

„Prisăcar adevărat." Am simțit cum cuvintele ei mă umpleau pe dinăuntru și, chiar în acel moment, o grămadă de stăncuțe se ridicară în aer, ca într-o explozie, dintr-un luminiș nu departe de noi și umplură văzduhul. „Oare nu se mai termină odată cu minunile astea", mi-am spus. Tocmai adăugasem albinăritul la lista de meserii pe care le aveam în minte pentru mai tîrziu – scriitoare, profesoară de engleză *și* prisăcar.

– Crezi că am să pot și eu să cresc albine într-o bună zi? am întrebat-o.

– Păi mi-ai spus mai deunăzi că iubești albinele și mierea, nu? răspunse August. Dacă e adevărat, atunci ai să fii un prisăcar bun. Și, de fapt, să știi că nu trebuie neapărat să faci totul bine, Lily; dacă-ți place ce faci, asta e de-ajuns.

Durerea îmi cuprinsese tot antebrațul, și m-am mirat de cît de multă durere poate provoca o ființă atît de mică. Dar sînt mîndră să spun că nu m-am plîns deloc. Cînd te înțeapă o albină, înțepat rămîi, oricît de mult te-ai smiorcăi, așa că m-am concentrat asupra muncii de salvare.

După ce-am udat toți stupii din Tiburon și-am presărat prin ei suficient zahăr cît să îmbolnăvim de diabet jumătate de oraș, ne-am întors acasă, moarte de căldură, înfometate și aproape înecîndu-ne în propria sudoare.

Cînd am intrat în curte, le-am văzut pe May și pe Rosaleen pe verandă, bînd ceai îndulcit. May ne înștiință că prînzul nostru se afla în frigider – sendvișuri cu cotlete de porc și salată de crudități cu maioneză. În vreme ce mîncam, am ascultat-o pe

June, care era sus, în camera ei, şi cînta la violoncel de parcă murise cineva.

Am înghiţit şi ultima firimitură fără să scoatem vreun cuvînt, apoi ne-am îndepărtat scaunele de masă. Tocmai cînd ne întrebam care-ar fi cea mai bună cale de a ne recăpăta poziţia bipedă, am auzit nişte chicote şi rîsete de soiul celor care se aud de obicei pe la şcoli, în pauze. Ne-am tîrît pînă pe verandă, ca să le vedem pe May şi pe Rosaleen alergînd desculţe, dar cu rochiile pe ele, printre stropii care ţîşneau din conductele de irigaţii. O luaseră razna.

Sutienul lui Rosaleen era ud fleaşcă şi i se lipise cu totul de piele, iar May lua apă în poala rochiei şi i-o arunca în faţă. Razele soarelui se loveau de codiţele ei ude, parcă aprinzîndu-le.

– Mare ţi-e grădina, Doamne! făcu August.

Cînd ne apropiarăm de ele, Rosaleen puse mîna pe un furtun şi-l îndreptă către noi.

– Ia făceţi-vă-ncoa', să vedeţi ce-o să păţiţi, zise ea şi *pleosc*, am încasat pe dată un val de apă rece, drept în piept.

Rosaleen întoarse furtunul către May şi-i umplu din nou poala rochiei.

– Ia făceţi-vă-ncoa', să vedeţi ce-o să păţiţi, zise şi May, ca un ecou, şi se repezi la noi, golindu-şi poala rochiei pe spatele nostru.

Pot să vă spun că nici una din noi n-a protestat prea tare. În cele din urmă, am rămas pe loc şi le-am lăsat pe negresele alea nebune să ne facă ciuciulete.

Ne-am transformat toate patru în paparude şi ne-am apucat să dansăm în jurul furtunului, aşa cum trebuie să fi dansat şi indienii în jurul rugurilor lor. Nişte veveriţe şi nişte sticleţi s-au apropiat cît de mult au îndrăznit şi s-au apucat să bea din băltoace; aproape că puteam vedea firele de iarbă ridicîndu-se şi prinzînd din nou culoare.

Chiar atunci, ușa verandei se izbi de perete și apăru June; se vedea că era cu capsa pusă. Trebuie că mă îmbătasem criță cu apă, aer și dans, căci am pus mîna pe furtun și i-am strigat:

– Ia fă-te-ncoa', să vezi ce-ai să pățești.

Și am pus furtunul pe ea.

Începu să zbiere:

– Fir-ar al dracului!

Vedeam bine că o luasem pe o cale periculoasă, dar nu mă puteam opri. Mă simțeam ca o secție întreagă de pompieri, cu June pe post de incendiu.

June îmi smulse furtunul din mîini și îndreptă jetul spre mine. Apa îmi intră pe nas și-mi arse fundul gîtului. M-am apucat și eu să trag de furtun, așa încît îl țineam amîndouă și-l smuceam în toate direcțiile, în vreme ce apa ne izbea piepturile și bărbiile. Am căzut în genunchi, luptîndu-ne pentru supremația asupra furtunului, cu gheizerul care țîșnea dintre noi, cu June care se holba la mine cu ochii ei strălucitori și atît de apropiați de ai mei încît îi deslușeam clar picăturile de apă de pe gene. Am auzit-o pe May începînd să mormăie *Oh! Susanna* și am început să rîd ca să-i dau de știre că totul era în regulă, dar n-am dat drumul furtunului. N-aveam de gînd s-o las pe June Boatwright să cîștige.

– Lumea zice că dacă pui furtunu' pă doi cîini care se-ncaieră, se potolesc, da' mi se pare mie că nu merge-ntotdeauna, făcu Rosaleen.

August începu să rîdă, și atunci am văzut că privirea lui June începea să se îmblînzească și că abia se abținea să nu izbucnească în rîs, dar era ca atunci cînd bagi mîna în apă ca să oprești valurile – în secunda în care ochii i se îmblînziră, se alese praful de toată hotărîrea ei. Aproape că o vedeam trăgîndu-și o palmă peste frunte și spunîndu-și: „La naiba, mă bat pe un furtun de grădină cu o fată de paisprezece ani. E ridicol".

Dădu drumul furtunului și se întinse pe spate în iarbă, scuturîndu-se de rîs. M-am trîntit lîngă ea și-am început și eu să

rîd. Nu ne mai puteam opri. Nu ştiu exact de ce rîdeam în momentul ăla – eram însă bucuroasă că o făceam amîndouă.

– Doamne, ce-am ameţit, mă simt de parcă mi-ar fi scos cineva dopul şi m-ar fi golit de puteri, făcu June cînd ne ridicarăm de jos.

Rosaleen, May şi August se întorseseră la preocupările lor de paparude. M-am uitat la locul unde stătusem întinsă pe iarbă lîngă June, la firele culcate la pămînt, arătînd ca nişte mici depresiuni. Am păşit peste ele cu cea mai mare grijă şi, văzînd cît de atentă eram să nu le calc, June făcu la fel; apoi, spre marea mea mirare, mă luă în braţe. Da, June Boatwright mă luă în braţe, în vreme ce hainele noastre scoteau sunete dulcege şi umede, frecîndu-ni-se de corp.

Cînd temperatura ajunge la 40 de grade în Carolina de Sud, tot ce-ţi mai rămîne de făcut e să te duci să te culci. Asta e lege. Poate că unii oameni nu văd în asta decît un simplu obicei, însă, atunci cînd te întinzi în pat pentru că e prea cald ca să faci altceva, îţi poţi lăsa gîndurile să zboare şi să dea peste lucruri noi, să caute adevăratul sens al vieţii sau pur şi simplu să lase lucrurile de care avem nevoie să ne apară de la sine în minte. Cînd eram în clasa a şasea, eram colegă cu un băiat care avea o plăcuţă de oţel în craniu şi se plîngea întotdeauna că nu-i vin în minte răspunsurile la întrebările din teste. Iar profesorul spunea întotdeauna: „Ia mai lasă-mă cu prostiile astea".

Şi totuşi, într-un fel, băiatul avea dreptate. Orice om de pe lumea asta are o plăcuţă de oţel în cap, dar, dacă te întinzi pe pat din cînd în cînd şi te linişteşti, plăcuţa se deschide ca uşa unui lift în faţa tuturor gîndurilor secrete care aşteaptă răbdătoare acolo, la intrare, şi care pot în sfîrşit să apese butonul care le aduce la suprafaţă. Problemele adevărate încep atunci cînd uşiţa aia rămîne închisă prea mult timp. Dar, mă rog, asta-i doar părerea mea.

August, May, June și Rosaleen erau, după toate probabilitățile, în casa cea roz, în camerele lor, cu ventilatoarele pornite și storurile trase. Cît despre mine, stăteam în patul meu din magazie, sprijinită în cot, și-mi spuneam că aveam voie să mă gîndesc la absolut orice aveam chef, în afară de mama. Firește că mama era singura care voia să se urce în lift în momentul ăla.

Simțeam cum lucrurile începeau să se desfășoare în toate părțile, ca niște sfori. Ca niște ațe care atîrnau din marginile zdrențuite ale lumii mele cu cai verzi pe pereți. Dacă trăgeam de capătul greșit, aveam toate șansele să mă trezesc înfundată în belele pînă la coate. De cînd îl sunasem pe T. Ray, îmi stătea tot timpul pe limbă să-i spun lui Rosaleen despre conversația noastră. Să-i spun: „În caz că te întrebi dacă nu cumva plecarea mea l-a făcut pe T. Ray să-și pună întrebări sau să-și schimbe felul de a gîndi, nu-ți mai pierde timpul". Dar nu mă puteam hotărî să recunosc în fața ei că-mi păsa de el îndeajuns de mult încît să-l caut.

Oare ce era în capul meu, de stăteam acolo de parcă n-aveam nimic de ascuns? Întinsă pe pat, moartă de oboseală, priveam pătratul strălucitor al ferestrei. Ia atît de multă energie să ții la distanță anumite gînduri. „Lasă-mă să intru, spunea mama. Lasă-mă să intru în afurisitul ăsta de lift."

Ei bine, așa să fie. Mi-am tras rucsacul de sub pat și am scos din el fotografia mamei. Mă întrebam cum trebuie să fi fost să mă aflu în pîntecul ei, o bucățică de carne înotînd în întunericul din ea, cu toată liniștea care ne lega una de cealaltă.

Dorul de mama era încă acolo, în mine, dar nu atît de puternic, de sălbatic ca mai înainte. Mi-am pus mănușile ei și am observat că, dintr-odată, începuseră să mi se potrivească perfect. Peste doi ani, cînd aș fi împlinit șaisprezece ani, mi-ar fi rămas mici, ca niște mănuși din copilărie. Aș fi fost ca Alice în Țara Minunilor după ce-a mîncat prăjitura fermecată și-a crescut de două ori mai mare. Palmele mele ar fi sfîșiat țesătura mănușilor și nu le-aș mai fi purtat niciodată.

Mi-am scos mănuşile din mîinile asudate şi am simţit cum mă cuprindea un val de amărăciune, vechiul meu sentiment de vinovăţie, cel cu dinţi de ferăstrău, colierul de minciuni pe care nu mă puteam împiedica să nu-l port la gît, frica de a fi alungată din casa cea roz.

– Nu, am gîfîit.

Silabei îi trebui mult timp ca să-şi croiască drum prin gîtul meu. O şoaptă înspăimîntată. Nu, n-am să mă gîndesc la asta. N-am să simt asta. N-am să las asta să strice totul. *Nu.*

Am hotărît că fusese o idee tîmpită să mă întind în pat din pricina căldurii. M-am ridicat şi m-am îndreptat către casa cea roz, cu gînd să caut ceva rece de băut. Dacă aveam să ajung în rai în ciuda a tot ceea ce făcusem, speram să pot să am o întrevedere între patru ochi cu Dumnezeu. Voiam să-i spun: „OK, ştiu că ai avut cele mai bune intenţii atunci cînd ai făcut lumea şi toate alea, dar cum ai putut s-o laşi să se îndepărteze de tine în halul ăsta? De ce nu te-ai ţinut de primul plan, ăla cu paradisul?" Vieţile oamenilor sînt un talmeş-balmeş total.

Cînd am intrat în bucătărie, am dat peste May, care stătea aşezată pe podea, cu picioarele întinse şi cu o cutie de biscuiţi de făină integrală în poală. Era o imagine firească – eu şi cu May eram singurele incapabile să stăm liniştite în pat, măcar cinci minute.

– Am văzut un gîndac, făcu ea, întinzîndu-se după nişte fursecuri cu cremă pe care nu le văzusem.

Luă unul şi desprinse cîteva firimituri din el. Nebuna de May.

Am deschis frigiderul şi am rămas acolo, zgîindu-mă în el de parcă aş fi aşteptat ca o sticlă cu suc de struguri să-mi sară în mînă şi să-mi spună: „Haide, bea-mă". Nu reuşeam să înţeleg ce făcea May. Cîteodată, lucrurile importante se lasă înţelese îngrozitor de încet. Ca atunci cînd îţi luxezi glezna şi nu simţi durerea decît după ce-ai mai mers o grămadă.

Aproape că golisem o sticlă de suc, cînd mi-am dat voie să-mi cobor privirea către mica autostradă de firimituri de biscuiţi graham şi fursecuri pe care May o construia pe podea şi

care începea sub chiuvetă și se îndrepta către ușă, cu firimiturile ei galbene și urmele de cremă albă.

– Gîndacii o să se ia după firimituri și-o să ajungă la ușă, zise May. Funcționează de fiecare dată.

Nu știu cîtă vreme m-am holbat la linia care se întindea pe podea, la fața lui May, întoarsă către mine, așteptînd să spun ceva, în vreme ce eu nu reușeam să găsesc ceva de spus. Zumzăitul pașnic al frigiderului umpluse camera. Am avut un sentiment ciudat, vîscos, dens. O amintire. Am rămas acolo, așteptînd, lăsînd-o să iasă la iveală... „Mă-ta o lua razna pe cîmpii cînd venea vorba de gîndaci, zisese T. Ray. Lăsa prin casă firimituri de biscuiți și de fursecuri ca să-i ademenească afară."

M-am uitat din nou la May. „Nu cumva mama a învățat șmecheria cu firimiturile de la May? m-am întrebat. Să fie, oare, posibil?"

Încă de cînd pusesem piciorul în casa cea roz, o parte din mine avusese convingerea că mama trecuse pe-aici. Nu era o convingere atît de puternică încît să mă facă să visez cu ochii deschiși, rătăcind printr-un labirint de gînduri optimiste. Dar, acum, că aveam în față o posibilă dovadă, întreaga poveste părea trasă de păr, nebunească. „Nu se poate", mi-am spus.

M-am dus la masă și m-am așezat pe un scaun. Umbrele după-amiezii tîrzii începuseră să-și facă loc în încăpere. Aveau o nuanță de culoarea piersicilor, apăreau și dispăreau, iar bucătăria era complet cufundată în tăcere. May trecuse din nou la treabă. Părea să fi uitat că eram și eu pe acolo.

Poate că mama învățase asta dintr-o carte sau poate de la mama ei. De unde știam eu că metoda asta ciudată de ademenit gîndacii nu se folosea și prin casele altora? M-am ridicat și m-am dus lîngă May. Simțeam cum îmi tremură genunchii. Mi-am așezat mîna pe umărul ei. „OK, mi-am spus, acum îi dau drumul."

– May, ai cunoscut vreodată o femeie pe nume Deborah? Deborah Fontanel? O femeie albă din Virginia? Se poate să o fi cunoscut cu mult timp în urmă.

În May nu exista nici o urmă de viclenie şi puteai fi sigur că nu-şi calcula niciodată răspunsurile. Nu-şi ridică privirea spre mine; îmi răspunse numai:

– A, da, Deborah Fontanel. Stătea acolo, în magazie. O dulceaţă de femeie.

Asta era. Asta era.

Pentru o clipă, m-a apucat ameţeala. A trebuit să mă întind şi să mă sprijin de bufet. Pe podea şirul de firimituri părea a fi prins viaţă.

Aveam un milion de întrebări de pus, dar May începu să fredoneze *Oh! Susanna*. Puse pe podea cutia cu biscuiţi şi se ridică încet, trăgîndu-şi nasul. Ceva legat de Deborah Fontanel o întristase.

– Cred c-am să mă duc niţel pînă la zid, zise ea.

Şi mă lăsă aşa, în bucătărie, încinsă şi fără răsuflare, cu lumea prăbuşită într-o rînă, sub mine.

Întorcîndu-mă la magazie, m-am concentrat pe picioarele mele care atingeau pămîntul de pe potecă crăpat de uscăciune, rădăcinile de copaci ieşite la iveală, iarba proaspăt udată, pe felul în care simţeam pămîntul sub mine, solid, viu, bătrîn, mereu acolo, de fiecare dată cînd puneam piciorul jos. Acolo, acolo şi acolo, mereu acolo. Aşa cum ar trebui să fie o mamă.

„A, da, Deborah Fontanel. Stătea acolo, în magazie. O dulceaţă de femeie."

În magazie, m-am aşezat pe pat, cu genunchii strînşi la piept, cu braţele în jurul lor şi capul aşezat pe ei ca pe un raft. Acum priveam cu totul altfel podeaua şi pereţii. Mama fusese în încăperea asta. Mama, cea adevărată. Nu un personaj inventat de mine, ci o femeie în carne şi oase.

Ultimul lucru la care mă aşteptam era să adorm, dar, cînd cineva primeşte o asemenea lovitură, corpul nu-şi mai doreşte decît să doarmă şi să viseze.

M-am trezit cam după o oră, în locul acela catifelat în care încă nu-ți amintești ce-ai visat. Apoi totul îmi veni înapoi în minte, inundînd-o.

Desenez cu miere un soi de potecă în spirală, într-o încăpere care pare a fi magazia, și în secunda următoare devine camera mea din Sylvan. Încep de lîngă o ușă pe care n-am mai văzut-o niciodată și ajung pînă la piciorul patului. Apoi mă așez pe saltea și aștept. Ușa se deschide. Intră mama. Pășește urmînd poteca de miere, cotind și răsucindu-se prin cameră, pînă ce ajunge la patul meu. Zîmbește și e tare drăguță, dar apoi îmi dau seama că nu e om ca toți oamenii. Are picioare de gîndac, care îi ies printre haine, dintre coaste, din piept, cîte trei pe fiecare parte.

Nu puteam să-mi închipui cine naiba stătea în capul meu, inventînd chestiile astea. Soarele era la asfințit, iar aerul rozaliu era îndeajuns de răcoros cît să mă acopăr cu ceva. Mi-am tras cearșaful în jurul picioarelor. Îmi venea să vomit, parcă aveam fluturi în stomac.

Dacă v-aș spune acum că nu mi-am pus niciodată întrebări despre acel vis, că nu am închis niciodată ochii ca să mi-o imaginez cu picioare de gîndac, că nu m-am întrebat de ce mi-a apărut în felul ăla, arătîndu-mi tot ce avea mai rău în ea, ar însemna că m-am întors la vechiul meu obicei de a minți cu nerușinare. Nimeni nu iubește gîndacii, dar nu poți să-i omori. E inutil, riști să faci asta la nesfîrșit. Trebuie să scapi de ei altcumva.

În următoarele cîteva zile am fost un pachet de nervi. Săream pînă în tavan și dacă scăpa cineva o monedă pe jos. La cină, mă jucam cu mîncarea în farfurie și rămîneam cu privirea pierdută în gol de parcă eram în transă. Cîteodată, imaginea mamei cu picioare de gîndac îmi apărea brusc în minte și trebuia să înghit imediat o lingură de miere, pentru stomac. Eram atît de agitată încît nu reușeam să stau la televizor, la *American Bandstand*[1],

[1] Talkshow din anii 1950–1960, a cărui gazdă era Dick Clark. (n.tr.)

nici măcar cinci minute, eu, care întotdeauna mă lipeam de ecran de îndată ce apărea Dick Clark.

Mă învîrteam prin casă ca un leu în cuşcă, oprindu-mă ici şi colo ca să mi-o închipui pe mama stînd în camera unde mă aflam în momentul respectiv. Aşezată la pian, cu rochia acoperind tot scaunul. Îngenunchind lîngă Fecioara neagră. Uitîndu-se la colecţia de reţete pe care May le decupa din reviste şi le lipea pe frigider cu bandă adezivă. Mă holbam cu gura căscată la vedeniile astea, dar apoi îmi ridicam privirea şi le vedeam pe August, pe June sau pe Rosaleen, uitîndu-se la mine. Plescăiau din limbă şi-mi puneau mîna pe frunte, ca să vadă dacă nu cumva am febră.

Mă întrebau:

– Ce-i cu tine? Ce ţi s-a întîmplat?

Iar eu scuturam din cap.

– Nimic, mînteam. N-am nimic.

În realitate, mă simţeam de parcă întreaga mea viaţă se căţărase pe trambulina cea mai înaltă, gata să plonjeze în ape necunoscute. În ape *periculoase*. Nu-mi doream decît să mai amîn puţin saltul, să simt prezenţa mamei în casă, să mă prefac că nu-mi era frică să aud povestea venirii ei în casa aceea, că nu mă înspăimînta ideea că mama ar fi putut să mă surprindă aşa cum făcuse în vis, apărînd în faţa mea urîtă şi cu şase picioare.

Voiam să mă duc la August şi s-o întreb de ce fusese mama aici, dar îmi era prea frică. Voiam să aflu, şi totuşi nu voiam să ştiu. Mă simţeam de parcă pluteam într-un văzduh al incertitudinii.

În vinerea care a urmat, după-amiaza tîrziu, după ce terminasem de curăţat ultimele lădiţe cu rame de lemn şi le pusesem bine pentru iarnă, Zach ieşi să arunce o privire sub capota „căruţei cu miere". Motorul încă avea probleme şi se încingea foarte tare, deşi Neil lucrase deja la el.

M-am întors în camera mea şi m-am aşezat pe pat. Pe fereastră intrau valuri de căldură. Îmi trecu prin cap să mă ridic

și să dau drumul la ventilator, dar am rămas pe loc, privind cerul azuriu-alburiu printre storuri, cu un sentiment de tristețe și de furie punînd stăpînire pe mine. Auzeam radioul camionetei, Sam CoOKe cînta *Another Saturday Night*, apoi May o strigă pe Rosaleen din celălalt capăt al curții; spunea ceva despre cearșafuri și frînghia de rufe. Și dintr-odată mă lovi gîndul că viața nu făcea decît să-și urmeze cursul obișnuit, în vreme ce eu eram suspendată, prinsă în prăpastia înfricoșătoare care despărțea cele două opțiuni – a-mi trăi viața și a nu o trăi. Nu puteam să opresc timpul în loc la nesfîrșit, de parcă vara asta nu urma să se mai termine vreodată. Am simțit lacrimile adunîndu-se. Trebuia să scot pe undeva cămașa. Și orice-ar fi fost să se-ntîmple... ei bine, n-avea decît să se întîmple.

M-am dus la chiuvetă și m-am spălat pe față.

Trăgînd adînc aer în piept, mi-am vîrît în buzunar icoana Fecioarei negre și fotografia mamei și am luat-o către casa cea roz, în căutarea lui August.

Mă gîndeam că aveam s-o găsesc așezată pe patul ei sau afară, pe vreun scaun, dacă nu erau prea mulți țînțari. Mi-o închipuiam deja spunîndu-mi: „Ce ai pe suflet, Lily? O să stăm acum, în sfîrșit, de vorbă". Iar eu aveam să scot icoana și să-i spun totul, de la cap la coadă, și apoi ea avea să-mi spună povestea mamei.

Bine ar fi fost ca lucrurile să se fi petrecut așa cum îmi închipuisem eu și nu așa cum au fost în realitate.

Zach m-a strigat de lîngă camion, chiar cînd mă îndreptam către casă.

– Vii cu mine în oraș? Trebuie să iau un furtun de radiator înainte să se închidă magazinul.

– Mă duc să stau de vorbă cu August, i-am răspuns.

Trînti capota și-și șterse mîinile de fața și de turul pantalonilor.

– August e cu Zăhărel în salon. Zăhărel a apărut plîngînd cît o ţinea gura, zicea că Otis a dat toate economiile lor de-o viaţă pe o barcă de pescuit la mîna a doua, sau cam aşa ceva.

– Da' trebuie să-i spun ceva important, foarte important!

– Ba ai să stai la coadă, n-ai ce face, zise el. Hai să mergem, o să fim înapoi pînă să plece Zăhărel.

M-am codit puţin, apoi am capitulat.

– Bine, hai.

Magazinul de piese auto se afla la doi paşi de cinema. Chiar în momentul în care Zach parca maşina, i-am văzut – cinci-şase albi care stăteau lîngă casa de bilete. Se învîrteau încoace şi-ncolo, aruncînd priviri neliniştite în ambele sensuri ale trotuarului, de parcă aşteptau pe cineva; toţi erau ca scoşi din cutie, aveau pînă şi ace de cravată, ca nişte contabili sau ca angajaţii de la bancă. Unul ţinea în mînă ceva ce semăna a mîner de lopată.

Zach opri motorul şi se uită la ei prin parbriz. Un cîine, un beagle bătrîn cu blana mai mult albă, ieşi din magazinul de piese auto şi începu să adulmece imediat ceva de pe trotuar. Zach bătea din degete pe volan şi lăsă să-i scape un oftat. Dintr-odată mi-am amintit că era vineri şi îl aşteptau pe Jack Palance şi pe prietena lui, negresa.

N-am scos nici un cuvînt preţ de un minut; sunetele din camionetă păreau mai puternice, în liniştea aceea. Scîrţîitul unui arc de sub banchetă. Degetele lui Zach pe volan. Răsuflarea mea precipitată.

Apoi, unul dintre ei zbieră, făcîndu-mă să sar în sus şi să mă lovesc cu genunchiul de torpedou. Omul se uita undeva, peste drum, şi striga:

– Ce te tot holbezi acolo?

Eu şi Zach ne-am întors şi ne-am uitat prin geamul din spate al camionetei. Pe trotuarul celălalt erau trei adolescenţi negri, care beau cola din sticlă şi le aruncau din cînd în cînd cîte o privire albilor de peste drum de ei.

– Hai să ne întoarcem altă dată, am spus.

– N-o să se întîmple nimic, mi-a răspuns Zach. Așteaptă aici.

„Ba da, o să se întîmple", mi-am spus.

În momentul în care ieșea din camionetă, i-am auzit pe băieți strigîndu-i numele. Traversară strada și se apropiară de noi. Uitîndu-se la mine prin fereastră, îi dădură lui Zach cîteva brînciuri amicale. Unul din ei își flutura mîinile prin aer de parcă mîncase ardei iute mexican.

– Cine-i în mașină? îl întrebă el pe Zach.

M-am uitat la ei, încercînd să zîmbesc, dar nu-mi stătea gîndul decît la albii pe care îi vedeam urmărindu-ne.

Și băieții îi văzuseră, iar unul dintre ei – mai tîrziu am aflat că îl chema Jackson – spuse tare:

– Tre' să fii bătut în cap să crezi că vine Jack Palance în Tiburon, și începură cu toții să rîdă, chiar și Zach.

Cel cu coada de lopată se apropie de camioneta noastră, uitîndu-se la băieți cu aceeași expresie, jumătate zîmbet, jumătate strîmbătură, pe care o văzusem de mii de ori pe figura lui T. Ray, genul de expresie care arată că posesorul ei se simte puternic. L-am auzit strigînd:

– Ce ziseși, băiete?

Pe toată strada se lăsă liniștea. Cîinele își vîrî coada între picioare și se strecură sub o mașină parcată prin preajmă. L-am văzut pe Jackson mușcîndu-și buza, am văzut că avea mușchii maxilarului încordați. L-am văzut ridicînd sticla de cola deasupra capului. Și aruncînd-o.

În momentul în care sticla zbură din mîna lui, am închis ochii. Cînd i-am deschis din nou, trotuarul era plin de cioburi. Omul scăpase coada de lopată și-și dusese mîna la nas. Îi curgea sînge printre degete.

Se întoarse către ceilalți.

– Cioropina aia mi-a spart nasul, zise el, mai degrabă surprins decît furios.

Se uită în jurul lui, fără să dea semne că ştia exact ce se întîmplase, apoi intră într-un magazin din apropiere, lăsînd în urmă o dîră de sînge.

Zach şi ceilalţi rămaseră lîngă portiera camionetei, strînşi laolaltă, de parcă aveau tălpile lipite de asfalt, în vreme ce restul albilor se strîngeau în semicerc în jurul lor.

– Care-ai aruncat sticla aia? întrebă unul dintre ei.

Nici unul dintre băieţi nu scoase vreun sunet.

– Grămadă de fricoşi, zise altul.

Ridicase de jos coada de lopată şi o flutura prin aer în direcţia băieţilor de fiecare dată cînd vreunul făcea o mişcare.

– Ziceţi cine-a aruncat-o şi ceilalţi trei puteţi pleca, spuse el.

Nimic.

Oamenii începuseră să iasă din magazine, adunîndu-se în grupuleţe. Eu eram cu ochii în ceafa lui Zach. Mă simţeam de parcă aş fi stat pe un soi de prici îngust, deasupra unei prăpăstii, aplecîndu-mă înainte cît de mult puteam, ca să văd ce avea să facă Zach. Ştiam că lucrul cel mai rău de pe lume era să fii un trădător, dar nu-mi doream decît să-l văd arătînd cu degetul şi spunînd: „Ăla de-acolo. El a făcut-o". Dacă ar fi făcut asta, ar fi putut să se urce înapoi în camionetă şi să plece de-acolo, împreună cu mine.

Întoarse capul şi se uită la mine cu coada ochiului. Apoi ridică puţin din umeri şi mi-am dat seama că era terminat. N-avea să deschidă gura. Încerca doar să-mi spună: „Îmi pare rău, dar e vorba de prietenii mei".

Alesese să rămînă acolo şi să fie unul dintre ei.

L-am văzut pe poliţist urcîndu-i în maşina lui pe Zach şi pe ceilalţi trei. Cînd porni motorul, puse în funcţiune şi sirena, şi girofarul, ceea ce părea absolut inutil în momentul acela, dar presupun că nu dorea să-şi dezamăgească publicul de pe trotuar.

Stăteam nemişcată în camionetă de parcă îngheţasem, iar lumea întreagă îngheţase şi ea laolaltă cu mine. Mulţimea se împrăştie şi toate maşinile din centrul oraşului dispărură, una cîte una.

Se închideau magazinele. Mă uitam prin parbriz de parcă vedeam în el mira care apărea pe ecranul televizorului la miezul nopții.

După ce șocul trecu, am încercat să mă gîndesc la o modalitate de a mă întoarce acasă. Dacă Zach nu ar fi luat cheile cu el, aș fi încercat să conduc chiar eu, deși nu știam care era pedala de accelerație și care frîna. Nu mai era deschis nici un magazin unde să pot cere voie să dau un telefon și cînd am zărit un telefon public în josul străzii, am realizat că n-aveam nici un bănuț în buzunar. M-am dat jos din mașină și am luat-o pe jos.

Cînd am ajuns la casa cea roz, jumătate de oră mai tîrziu, i-am văzut pe August, June, Rosaleen, Neil și Clayton Forrest, așezați în umbrele lungi de după tufele de hortensii. Murmurul vocilor lor plutea în lumina palidă a înserării. I-am auzit rostind numele lui Zach. Și l-am auzit pe domnul Forrest pomenind ceva de închisoare. Am presupus că Zach profitase de dreptul de a da un telefon ca să-l sune, iar el venise aici, ca să le anunțe pe surori.

Neil era așezat lîngă June, de unde am tras concluzia că nu luaseră prea în serios toate zbieretele alea de „să nu te mai prind pe-aici" și „cățea egoistă". M-am apropiat de ei, fără să observe careva. Cineva dăduse foc unei grămezi de iarbă undeva, în josul străzii. Tot cerul mirosea a iarbă arsă, și pe deasupra capului îmi treceau fulgi de scrum aduși de vînt.

Cînd am ajuns în spatele lor, am spus:

– August?

Mă trase către ea.

– Slavă Domnului că ai ajuns. Eram gata să plec după tine.

Le-am povestit ce se întîmplase în timp ce ne îndreptam către casa cea roz. August mă ținea strîns de talie, de parcă se temea să nu leșin iar, deși eram mai lucidă ca niciodată. Albastrul umbrelor din jurul casei, formele lor care, în întuneric, păreau a fi siluete de animale neprietenoase – cîte un crocodil, cîte un urs grizzly –, mirosul de Alka Selzer care plutea în jurul capului lui Clayton Forrest, meșa lui albă, ghiulelele de neliniște legate de gleznele noastre. Abia dacă mai puteam umbla.

Ne-am așezat cu toții în jurul mesei din bucătărie, cu excepția lui Rosaleen, care turna ceaiul în pahare și așeza pe masă un platou cu sendvișuri cu brînză, de parcă am fi fost în stare să înghițim ceva. Părul îi era strîns în codițe perfect împletite, lucru de care presupun că se ocupase May, după cină.

– Bun, și dacă îi plătim cauțiunea? întrebă August.

Clayton își drese glasul.

– Judecătorul Monroe e plecat din oraș, în vacanță; așa stînd lucrurile, se pare că nimeni nu iese din închisoare pînă miercurea viitoare.

Neil se ridică și se duse la fereastră. Avea părul tuns drept la spate. Am încercat să mă concentrez asupra frizurii lui, ca să nu clachez. Miercurea viitoare, asta însemna cinci zile. „Cinci zile."

– Dar e bine? întrebă June. N-a fost rănit, nu?

– Nu m-au lăsat să stau cu el decît un minut, răspunse Clayton. Dar părea să fie în regulă.

Afară, întunericul se așternea deasupra noastră. Eram pe de-a-ntregul conștientă de asta și de felul în care Clayton spusese că „părea să fie în regulă", de parcă toată lumea înțelesese, la fel ca mine, că nu era deloc în regulă, ci doar se prefăcea.

August închise ochii, masîndu-și fruntea cu degetele. Am întrezărit pelicula strălucitoare care i se așternuse pe ochi – un început de lacrimi. Uitîndu-mă din nou la ochii ei, am pătruns cu privirea pînă la focul care ardea în ei. Era o flacără ca de vatră, o flacără pe care te puteai baza, lîngă care te puteai așeza ca să te încălzești puțin, la care puteai să pregătești ceva de mîncare ca să-ți umpli golul din suflet. Părea că plutim cu toții la voia întîmplării și că tot ce aveam pe lume era focul umed din ochii lui August. Dar era de ajuns.

Rosaleen îmi aruncă o privire și am ghicit imediat la ce se gîndea. „Doar pen' că m-ai scos pe mine de la răcoare să nu-ți treacă acu' cine știe ce năzbîtii prin cap." Atunci am înțeles cum deveneau unii infractori de carieră. Prima dată e cel mai greu.

După aceea, începi să te gîndești: „Ce mai înseamnă o dată în plus? Încă vreo cîțiva ani la mititica. Mare brînză".

– Și mata ce-ai de gînd să faci? zise ea, uitîndu-se în jos la Clayton.

Sînii îi erau așezați pe stomac ca pe un raft și-și înfipsese mîinile în șolduri. Arăta de parcă avea chef să ne vadă pe toți îndesîndu-ne niște tutun de mestecat în gură și mărșăluind pînă la închisoarea din Tiburon, ca să scuipăm pe pantofii oamenilor.

Era limpede ca lumina zilei că și Rosaleen ardea pe dinăuntru. Nu cu soiul ăla de flacără blîndă, de cămin, ca a lui August, ci cu genul ăla de foc ce-ți transformă casa în scrum, dacă asta e singura cale de a curăța mizeria dinăuntru. Rosaleen îmi amintea de statuia Fecioarei negre din salon, și mi-am spus că, dacă August era inima roșie de pe pieptul ei, atunci Rosaleen era, cu siguranță, pumnul ridicat.

– Am să fac tot ce pot ca să-l scot din închisoare, zise Clayton, dar mi-e teamă că va trebui să rămînă acolo ceva vreme.

Mi-am vîrît mîna în buzunar și am pipăit icoana Fecioarei negre, amintindu-mi de toate lucrurile pe care avusesem de gînd să i le spun lui August. Dar cum aș fi putut să aduc vorba despre asta acum, după tot ce i se întîmplase lui Zach? Discuția pe care plănuiam să o am cu ea mai avea de așteptat, așa că nu-mi rămînea decît să plutesc în continuare în acea stare de nesiguranță, ca mai înainte.

– Nu cred că May trebuie să afle despre asta, zise June. Ar dărîma-o. Doar știi cît ține la băiatul ăla.

Ne-am întors cu toții privirea către August.

– Ai dreptate, răspunse ea. Ar fi prea mult pentru May.

– Unde e? am întrebat.

– La ea în pat, doarme, răspunse Rosaleen. Era moartă de oboseală.

Mi-am amintit că o văzusem în după-amiaza aceea, la zid, împingînd o roabă plină cu bolovani. Lungindu-și zidul. De parcă simțise că avea să aibă nevoie de asta.

Închisoarea din Tiburon nu avea perdele la ferestre, ca aceea din Sylvan. Era construită din plăci de beton gri, cu ferestre de metal, şi era slab luminată. Mi-am spus că era o prostie să intru acolo. La urma urmei, fugeam de braţul legii şi, cu toate acestea, iată-mă intrînd nonşalantă într-o închisoare doldora de poliţişti a căror treabă era să mă recunoască şi să mă înhaţe. Dar August mă întrebase dacă voiam să merg cu ea să-l vizităm pe Zach. Cum aş fi putut să refuz?

Poliţistul dinăuntru era tuns periuţă şi era foarte înalt, mai înalt chiar decît Neil, iar Neil era cît Wilt Chamberlain[1]. Nu părea încîntat de vizită.

– Eşti maică-sa? o întrebă pe August.

M-am uitat la ecusonul cu numele lui: Eddie Hazelwurst.

– Sînt naşa lui, răspunse August, îndreptîndu-şi spatele de parcă îi măsura cineva înălţimea.

– Ea e o prietenă de familie.

Ochii lui mă măsurară de sus pînă jos. Singura întrebare pe care părea să şi-o pună era cum de o fată albă putea să fie o „prietenă de familie". Ridică un dosar maro de pe birou şi se apucă să se joace cu agrafa, încercînd să hotărască rapid ce să facă acum cu noi.

– Bine, aveţi cinci minute, spuse el, în cele din urmă.

Deschise o uşă în spatele căreia se afla un coridor care ducea la patru celule; în fiecare din ele se afla cîte un băiat negru. Mirosul de trupuri asudate şi pisoare nespălate de mult aproape că mă făcu să cad pe spate. Îmi venea să mă ţin cu degetele de nas, dar ştiam că asta ar fi fost o insultă de neiertat. Nu era vina lor că miroseau.

Erau aşezaţi pe nişte priciuri care ieşeau din perete şi ne urmăreau cu privirea. Unul dintre ei se juca acum cu un nasture pe care îl arunca în perete, făcîndu-l să ricoşeze. Se opri cînd trecurăm pe lîngă el.

Domnul Hazelwurst ne conduse la ultima celulă.

---

[1] Jucător american de baschet din anii 1950–1960 (n.tr.)

– Zach Taylor, ai musafiri, zise el, apoi se uită la ceas.

Cînd Zach se apropie de noi, m-am întrebat dacă i se puseseră cătușe, dacă i se luaseră amprentele, dacă îi făcuseră fotografii din față și din profil, dacă-l îmbrînciseră. Îmi doream atît de mult să-mi trec mîna printre gratii și să-l ating, să-mi trec degetele peste pielea lui, pentru că mi se părea că numai așa puteam să mă conving că totul era real.

Cînd deveni evident că domnul Hazelwurst n-avea de gînd să plece, August începu să vorbească. Vorbi despre unul dintre stupii pe care-i ținea la ferma Haney și care roise.

– Îl știi, zise ea, ăla care-avea probleme cu păianjenii.

Începu să povestească în amănunt cum căutase peste tot, pînă se lăsase întunericul, prin pădurea de dincolo de cîmpurile cu pepeni, și cum găsise, în cele din urmă, albinele într-un tufiș de magnolii, tot roiul care atîrna acolo ca un balon negru, prins între ramuri.

– Le-am luat cu o pîlnie și le-am pus într-o lădiță, apoi le-am dus înapoi la stup, adăugă ea.

Cred că încerca să-i spună lui Zach că n-avea să aibă odihnă pînă ce n-avea să-l scoată de-acolo și să-l aducă înapoi acasă. Zach o asculta cu ochii în lacrimi. Părea ușurat că discuția se oprise la roiurile de albine.

Și eu mă gîndisem la ce aveam să-i spun, dar în clipa aceea nu-mi mai aminteam nimic. N-am făcut decît să stau acolo, în vreme ce August îi punea întrebări – cum se simțea, dacă avea nevoie de ceva.

L-am privit, plină de tandrețe și de tristețe, întrebîndu-mă ce ne lega, de fapt. Zach îmi aruncă, la un moment dat, o privire. Vena de la tîmplă i se umflase. Am văzut-o tremurînd, cu sîngele pulsînd în ea. Voiam să spun ceva care să-l ajute, să-i spun că ne asemănam mai mult decît își închipuia el, dar părea ridicol să spun asta. Voiam să mă întind și să ating vena, cu sîngele care galopa prin ea. Dar n-am făcut nici asta.

– Ai scris ceva în caiet? mă întrebă el cu o voce şi cu o privire care deveniseră brusc disperate.

Am dat din cap, privindu-l în ochi. În celula vecină, celălalt băiat, Jackson, scoase un sunet, un soi de mieunat, care făcu scena să pară prostească şi ieftină. Zach îi aruncă o privire furioasă.

– Gata, au trecut cele cinci minute, zise poliţistul.

August îşi aşeză mîna pe spatele meu, împingîndu-mă uşor către ieşire. Zach părea că vrea să mă întrebe ceva. Deschise gura, apoi o închise la loc.

– Am să pun toate astea pe hîrtie, doar pentru tine, am spus. Am să scriu o poveste.

Nu ştiu dacă asta era ce voia el să audă, dar e ceva ce vrem toţi – să vadă cineva necazurile prin care trecem şi să le aştearnă pe o foaie de hîrtie, ca pe un lucru care contează cu adevărat.

Ne pierise orice chef de a zîmbi, chiar şi în faţa lui May. Cînd era prin preajmă, nu vorbeam despre Zach, dar nici nu ne purtam de parcă viaţa era roz. June se consola cu violoncelul ei, aşa cum făcea de fiecare dată cînd apăreau nori la orizont. Şi, într-o dimineaţă, venind spre magazie, August se opri brusc, cu ochii la urmele cauciucurilor maşinii lui Zach. Aşa cum stătea acolo, am crezut că avea să înceapă să plîngă.

Orice făceam îmi părea greu şi apăsător – ştersul vaselor, îngenuncheatul la rugăciunea de seară, chiar şi culcatul, seara.

În a doua seară de august, după ce spălasem vasele şi spusesem *Ave Maria*, August spuse:

– Gata cu smiorcăitul, în seara asta ne uităm la Ed Sullivan[1]. Şi chiar asta făceam cînd a sunat telefonul. Pînă în ziua de azi, August şi June se întreabă cum ar fi arătat vieţile noastre dacă la telefon ar fi răspuns oricine altcineva în afară de May.

Îmi amintesc că August s-a ridicat să răspundă, dar May era cel mai aproape de uşă.

---

[1] Gazda unei emisiuni de varietăţi (n.tr.)

– Răspund eu, a spus. Și nimănui nu i-a trecut nimic prin cap. Aveam ochii lipiți de televizor, unde Ed Sullivan tocmai anunța că urma un număr de circ, cu maimuțe care mergeau pe sîrmă, pe niște scutere mici.

Cînd May se întoarse în cameră, cîteva minute mai tîrziu, arăta de parcă văzuse o stafie.

– Era mama lui Zach, zise ea. De ce nu mi-ați spus că l-au băgat la închisoare?

Arăta incredibil de normală, stînd acolo, în pragul ușii. În primul moment, nici una dintre noi nu s-a mișcat. Ne uitam la ea de parcă ne-am fi așteptat să ne cadă acoperișul în cap. Dar May nu făcea decît să stea acolo, mai calmă ca niciodată.

Mi-am spus că poate se întîmplase vreun miracol și că se vindecase cumva.

– Te simți bine? întrebă August, ridicîndu-se încet în picioare.

May nu răspunse.

– May? făcu June.

I-am zîmbit lui Rosaleen, dînd din cap, de parcă i-aș fi spus: „Nu-i așa că nu-ți vine să crezi cît de bine suportă chestia asta?"

August închise însă televizorul și o privi îndelung pe May, încruntîndu-se.

May avea capul înclinat într-o parte și-și fixase privirea pe o pictură cu o căsuță de păsări, care atîrna pe perete. Dintr-odată, mi-am dat seama că, de fapt, nu vedea pictura. Avea ochii goi.

August se apropie de ea.

– Răspunde-mi. Te simți bine?

În tăcerea care urmă, am auzit respirația lui May îngreunîndu-se, devenind sacadată. Făcu vreo cîțiva pași înapoi, pînă ce dădu de perete. Apoi se lăsă să cadă pe podea, fără să scoată vreun sunet.

Nu știu cînd mi-am dat seama că May se retrăsese într-un loc unde nimic n-o mai putea ajunge. Nici chiar August și June nu și-au dat seama de asta imediat. O chemau pe nume de parcă surzise pur și simplu.

Rosaleen se aplecă deasupra ei şi-i vorbi tare, încercînd să ajungă la ea.

– Zach n-o să păţească nimica. Nu tre' să-ţi faci inimă rea din pricina asta. Domnu' Forrest o să-l scoată miercuri din puşcărie.

May avea privirea pierdută în gol, de parcă Rosaleen nici n-ar fi existat.

– Ce se întîmplă cu ea? întrebă June. I-am simţit panica din voce.

– N-am mai văzut-o niciodată în starea asta.

May era şi nu era acolo. Mîinile îi zăceau inerte în poală, cu palmele îndreptate în sus. Nu suspina, ascunzîndu-şi faţa în poala rochiei. Nu se legăna înainte şi înapoi. Nu se trăgea de codiţe. Era atît de liniştită, atît de diferită de cum o ştiam.

Mi-am ridicat privirea în tavan. Pur şi simplu nu puteam să mă mai uit la ea.

August se duse în bucătărie şi reveni cu o cîrpă de şters vasele, plină cu cuburi de gheaţă. Îi luă capul în mîini şi şi-l sprijini de umăr, apoi îi ridică faţa şi-i trecu gheaţa peste frunte şi peste tîmple, apoi peste gît. Făcu asta vreme de cîteva minute, apoi lăsă cîrpa din mînă şi o lovi uşor peste obraji.

May clipi de cîteva ori, apoi se uită la August. Ne privi pe toate, pe rînd, cum eram strînse în jurul ei, de parcă s-ar fi întors dintr-o lungă călătorie.

– Te simţi mai bine? o întrebă August.

May dădu din cap.

– Da, o să-mi treacă.

Cuvintele sunau ciudat, mecanic.

– E bine că poţi să vorbeşti, zise June. Hai să facem o baie, vrei?

August şi June o ajutară să se ridice.

– Mă duc la zid, zise May.

June clătină din cap.

– Începe să se întunece.

– Numai cîteva minute, şopti May.

Intră în bucătărie, cu noi după ea. Deschise un sertar al bufetului, scoase o lanternă, un carneţel şi un capăt de creion şi ieşi afară, pe verandă. Mi-am imaginat-o scriind un bileţel – „Zach în închisoare" – şi îndesîndu-l în zid, între două pietre.

Simţeam că toată lumea ar fi trebuit să mulţumească personal tuturor pietrelor acelora, pentru toată tristeţea pe care o primiseră în ele. Ar fi trebuit să le sărutăm una cîte una şi să spunem: „Ne pare rău, dar May avea nevoie de ceva puternic, de ceva care să dureze şi v-a ales pe voi. Dumnezeu să binecuvînteze inimile voastre de piatră".

– Merg cu tine, zise August.

May îi răspunse peste umăr.

– Nu August, te rog, mă duc singură.

Am urmărit-o coborînd pe treptele verandei şi dispărînd printre copaci. În viaţă, dai peste lucruri pe care nu le poţi uita, oricît de mult ai încerca, iar ăsta e unul dintre ele. May, luînd-o printre copaci, cu cerculeţul ăla de lumină tremurînd undeva, în faţa ei, înainte de a fi înghiţită de întuneric.

Viața unei albine e scurtă. Primăvara și vara – perioada în care munca e cea mai obositoare – o albină lucrătoare nu trăiește, de obicei, mai mult de patru-cinci săptămîni... Întîlnind tot soiul de pericole în timpul zborurilor în care adună polenul, multe lucrătoare mor chiar înainte de a împlini această vîrstă.

Albinele dansatoare

Capitolul zece

M-am dus în bucătărie împreună cu August, June și Rosaleen, în timp ce noaptea se lăsa încet în jurul casei. May era deja plecată de cinci minute, cînd August se ridică și începu să se plimbe încoace și-ncolo prin încăpere. Se duse pe verandă, apoi se întoarse și rămase cu privirea îndreptată în direcția zidului.

După douăzeci de minute, spuse:

– Gata, ajunge. Hai să mergem după ea.

Luă lanterna din camion și se îndreptă către zid, în vreme ce eu, June și Rosaleen ne chinuiam să ținem pasul cu ea. O pasăre de noapte cînta undeva, pe o ramură, cînta cu foc, de-ai fi zis că-și dă sufletul, de parcă fusese pusă acolo ca să cînte pentru luna de pe cer.

– M-a-a-a-a-y, strigă August.

Se apucară să strige și June, și Rosaleen, apoi și eu. Am mers mai departe strigînd-o, dar n-am primit nici un răspuns. Se auzea doar pasărea de noapte, cîntînd serenade lunii.

După ce-am mers de la un capăt la altul al zidului plîngerii, ne-am întors și l-am luat de la capăt, de parcă prima oară greșisem drumul. Mergeam mai încet, ne uitam cu mai multă atenție, strigam mai tare. De data asta, urma să dăm peste May, îngenuncheată acolo, cu bateriile lanternei terminate. Și ne-am fi spus: „Doamne ferește, da' cum de-am trecut pe lîngă ea prima dată?"

N-a fost să fie așa, astfel că am intrat în pădurea din spatele zidului, strigînd-o din ce în ce mai tare, pînă ce am început să răgușim; nici una n-a spus însă: „Ceva nu e în regulă".

În ciuda nopții, căldura era mai înăbușitoare ca niciodată și simțeam în nări mirosul umed al trupurilor noastre, în vreme ce cutreieram prin pădure cu lanterna noastră micuță. În cele din urmă, August spuse:

– June, întoarce-te acasă și cheamă poliția. Spune-le că avem nevoie de ajutorul lor ca s-o găsim pe May. După ce închizi telefonul, îngenunchează în fața Fecioarei și roag-o să vegheze asupra lui May, apoi întoarce-te aici. Noi o s-o luăm către rîu.

June o luă la goană către casă. Încă o mai auzeam tropăind printre tufișuri, atunci cînd am pornit-o către rîu. August mergea din ce în ce mai repede. Rosaleen se lupta din răsputeri să țină pasul, gîfîind în căutarea unei guri de aer.

Cînd am ajuns la rîu, ne-am oprit cîteva clipe. Am stat în Tiburon suficient de mult încît să văd luna plină scăzînd, dispărînd, apoi reapărînd și rotunjindu-se din nou. Plutea deasupra rîului, intrînd și ieșind dintre nori. Uitîndu-mă la un copac de pe celălalt mal al rîului, cu rădăcinile ieșite din pămînt, am simțit un gust metalic și uscat care mi se ridica din fundul gîtului și-mi aluneca peste limbă.

Am căutat mîna lui August, dar o luase deja din loc, de-a lungul rîului, strigînd-o pe May.

– M-a-a-a-a-a-a-a-y!

Eu și Rosaleen am urmat-o, strîngîndu-ne una în cealaltă atît de tare, încît creaturile nopții probabil că ne vedeau ca pe un singur animal enorm, cu șase picioare. Am fost surprinsă atunci

cînd rugăciunea noastră de fiecare seară, cea cu mătăniile, începu de una singură să-mi răsune în minte. „Slavă ţie, Marie, cea plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvîntată eşti tu între femei şi binecuvîntat e Isus, rodul pîntecului tău. Sfîntă Fecioară, Maica Domnului, roagă-te pentru noi, păcătoşii, acum şi-n ceasul morţii noastre. Amin."

Abia cînd am auzit-o pe August spunînd: „Aşa, Lily, ar trebui să ne rugăm împreună", mi-am dat seama că spuneam asta cu voce tare. Nu ştiu dacă mă rugam într-adevăr sau pur şi simplu repetam cuvintele ca să-mi alung teama. August începu să murmure împreună cu mine, apoi ni se alătură şi Rosaleen. Mergeam de-a lungul rîului, cu vorbele rugăciunii curgînd în urma noastră ca nişte panglici în noapte.

June se întoarse cu altă lanternă, pe care o decoperise pe undeva prin casă. Ghemotocul de lumină tremura printre copaci.

– Aici! strigă August, îndreptîndu-şi lanterna către ea.

Am aşteptat să ne ajungă din urmă.

– Poliţia e pe drum, anunţă ea.

„Vine poliţia." M-am uitat la Rosaleen, la buzele ei strînse. Poliţiştii nu mă recunoscuseră în ziua în care fusesem la închisoare; speram să n-aibă mai mult noroc cu Rosaleen.

June începu s-o strige pe May şi o luă prin întuneric de-a lungul rîului, cu Rosaleen în urma ei. August însă se mişca acum mai încet, cu grijă. Am rămas în spatele ei, rugîndu-mă în sinea mea, din ce în ce mai repede.

Deodată, August se opri în loc. M-am oprit şi eu. Şi n-am mai auzit pasărea de noapte cîntînd. Aveam ochii aţintiţi asupra lui August. Era întinsă ca o coardă, cu simţurile încordate la maximum, uitîndu-se în jos, la ceva ce eu nu vedeam.

– June, strigă ea, cu o voce ciudată, ca o şoaptă, dar June şi Rosaleen se îndepărtaseră şi n-o auzeau. N-am auzit-o decît eu.

Aerul era încărcat şi vîscos, prea vîscos ca să mai pot respira. M-am apropiat de August, atingîndu-i braţul cu cotul; aveam

nevoie s-o simt lîngă mine. Atunci am văzut lanterna lui May, stinsă, aruncată pe pămîntul umed.

Acum mi se pare ciudat că am rămas așa vreme de un minut și mai bine, așteptînd ca August să spună ceva, dar ea nu spunea nimic, stătea acolo, pur și simplu, umplîndu-se la nesfîrșit cu acea ultimă clipă. Începu să sufle vîntul, fluierînd printre ramuri, lovindu-ne în față ca explozia unui cuptor, ca un vînt al iadului. August se uită la mine, apoi își îndreptă lanterna către apă.

Fasciculul mătură suprafața apei, parcă stropind-o cu aur, înainte de a se opri brusc. May era întinsă pe fundul apei. Ochii îi erau deschiși, fără să clipească, iar curentul rîului îi făcea rochia să fluture.

August lăsă să-i scape un sunet, ca un geamăt ușor.

M-am agățat de brațul ei, dar se eliberă, aruncă lanterna și se avîntă în apă.

M-am aruncat și eu după ea. Apa se încolăcea în jurul picioarelor mele, făcîndu-mă să alunec pe nămolul de pe fund. În cădere, m-am întins după fusta lui August, fără s-o prind. M-am ridicat în picioare, pufnind.

Cînd am ajuns lîngă ea, August privea chipul surorii ei mai mici.

– June! strigă ea. June!

May era întinsă în apa adîncă de două picioare, cu un bolovan pe piept. Îi strivea trupul, pironindu-l de fundul rîului. Uitîndu-mă la ea, mi-am spus: „Acum o să se ridice. August o să dea piatra la o parte, iar May o să se ridice ca să poată respira, iar după aia ne întoarcem acasă și ne uscăm". Îmi venea să mă aplec și s-o zgîlțîi, s-o apuc de umăr și s-o scutur puțin. Nu se putea să se fi înecat în rîul ăla. Era imposibil.

Doar mîinile ei ajungeau la suprafață. Pluteau, cu palmele în sus, ca niște cupe mici, sparte, cu apa care trecea printre degete. Chiar și acum, asta e imaginea care mă face să mă trezesc din somn în toiul nopții, nu ochii ei deschiși, nici bolovanul așezat pe pieptul ei ca o piatră de mormînt. Doar mîinile ei.

June veni în goană, împroşcînd apa în toate părţile. Cînd ajunse la May, rămase alături de August, gîfîind, cu braţele atîrnîndu-i pe lîngă corp.

– Oh, May, şopti ea, întorcîndu-şi privirea, strîngînd pleoapele.

Aruncînd o privire către rîu, am văzut-o pe Rosaleen, în apă pînă la glezne, tremurînd din toate încheieturile.

August îngenunche în apă şi dădu bolovanul la o parte. Apoi o ridică pe May, apucînd-o de umeri. Trupul ei scoase un sunet înspăimîntător, de parcă ar fi tras aer în piept, atunci cînd ajunse la suprafaţă. Avea capul dat pe spate şi am văzut că avea gura întredeschisă, iar dinţii îi erau murdari de noroi. În păr i se agăţaseră plante de pe fundul apei. Atunci mi-am întors privirea. Şi am ştiut. *May era moartă.*

Şi August o ştia foarte bine, dar îşi aşeză urechea pe pieptul ei, ascultînd. După cîteva clipe, se ridică totuşi şi strînse la piept capul surorii sale, de parcă ar fi vrut acum ca şi ea să-i asculte inima.

– S-a dus, spuse August.

Am început să tremur. Îmi auzeam dinţii clănţănind, lovindu-se unul de celălalt. August şi June o ridicară pe May şi o duseră, cu greu, pe mal. Era îmbibată de apă. Am apucat-o de glezne, ca să nu las picioarele să se legene. Curentul îi luase cu el pantofii.

Cînd au întins-o pe mal, apa îi năvăli afară, pe gură şi pe nas. „Aşa a ajuns şi Maica Lanţurilor în Charleston, îmi trecu prin minte. Uită-te la degetele ei, la mîinile ei. Atît de fine, atît de frumoase."

Mi-am imaginat-o ridicînd bolovanul de pe mal, intrînd cu el în rîu, apoi întinzîndu-se pe spate, în apă, aşezîndu-şi-l pe piept, strîngîndu-l în braţe, ca pe un copil, şi aşteptînd ca apa să-i umple plămînii. M-am întrebat dacă se zbătuse, dacă zvîcnise către suprafaţă măcar în ultima clipă sau dacă se dusese fără să lupte, îmbrăţişînd piatra, lăsînd-o să-i soarbă

toată durerea. Oare ce creaturi înotaseră pe lîngă ea în tot acest timp?

June și August, ude fleașcă, stăteau în picioare, de o parte și de alta a trupului ei, în vreme ce țînțarii bîzîiau în jurul nostru, iar rîul își vedea mai departe de treabă, curgînd și răsucindu-se în drumul lui prin întuneric. Eram sigură că și ele își imaginaseră ultimele momente ale lui May, dar nu vedeam groază pe fața lor, ci doar durere și resemnare. Asta așteptaseră jumătate de viață, fără măcar s-o știe.

August încercă să-i închidă ochii, dar rămîneau pe jumătate deschiși.

– La fel ca April, zise June.

– Ține lumina lanternei pe ea, îi spuse August.

Vorbea calm, liniștit. Abia am putut-o auzi, atît de tare îmi bătea inima.

La lumina firavă a lanternei, August îi scoase din păr toate frunzulițele, vîrîndu-le în buzunar, una cîte una.

Apoi, August și June îi curățară pielea și hainele de toate urmele de nămol, iar Rosaleen, biata Rosaleen, care își pierduse, mi-am dat seama atunci, noua cea mai bună prietenă, rămăsese în picioare, fără să scoată nici un sunet, dar cu bărbia tremurîndu-i atît de tare, încît îmi venea să o apuc și s-o țin pe loc.

Apoi un sunet pe care n-am să-l uit niciodată ieși de pe buzele lui May, un oftat lung, ca un bolborosit, și atunci ne-am uitat una la alta, uluite, cu speranța încolțind în noi preț de o clipă, de parcă minunea minunilor era pe cale să se întîmple, dar nu era decît o gură de aer pe care-o înghițise înainte de a muri și care îi ieșea acum din piept. Trecu pe lîngă mine, mirosind a rîu, a lemn vechi care începea să mucegăiască.

Mi-am coborît privirea către chipul ei și am simțit cum mă cuprindea un val de greață. Poticnindu-mă printre copaci, m-am aplecat și am vomitat.

Apoi, în vreme ce mă ștergeam la gură cu poala cămășii, am auzit un sunet în întuneric, un țipăt atît de sfîșietor, încît mi-am

simțit inima oprindu-se în loc. Uitîndu-mă înapoi, am văzut-o pe August, luminată de lanterna lui June, țipînd încă. Cînd sunetul se stinse, își lăsă capul să cadă pe pieptul lui May.

M-am întins după ramura unui pin pitic și am apucat-o strîns, de parcă tot ce aveam era pe cale să-mi scape din mîini.

– Carevasăzică ești orfană? făcu polițistul.

Era Eddie Hazelwurst, cel înalt și tuns periuță, care ne însoțise, pe mine și pe August, cînd îl vizitasem pe Zach în închisoare.

Eu și Rosaleen eram așezate în balansoarele din salon, iar el stătea în picioare, în fața noastră, cu un carnețel în mînă, sorbindu-ne fiecare cuvîntel. Celălalt polițist era afară, cercetînd pădurea dimprejurul zidului plîngerii – Dumnezeu știe ce credea că avea să găsească acolo.

Mă leganam atît de atare în balansoar, încît eram gata să zbor din el. Rosaleen stătea însă nemișcată, cu chipul ca de gheață.

Cînd ne întorsesem în casă după ce-o găsisem pe May, August dăduse peste cei doi polițiști, iar apoi ne trimisese sus, pe mine și pe Rosaleen.

– Duceți-vă să vă ștergeți și să vă schimbați, îmi spusese.

Îmi scosesem pantofii și mă ștersesem cu un prosop, lîngă fereastră. Văzusem ambulanța venind și pe infirmieri aducînd-o pe May din pădure, pe o targă, apoi îi auzisem pe cei doi polițiști punîndu-le tot soiul de întrebări lui August și lui June. Vocile lor ajungeam pînă sus, la noi. „Da, era deprimată în ultima perioadă. De fapt, era deseori deprimată. Avea niște probleme psihice. Era incapabilă să facă diferența între suferința altora și a ei. Nu, n-am găsit nici un bilet. Autopsie? Bine, înțelegem."

Domnul Hazelwurst voia să stea de vorbă cu toți cei din casă, așa încît coborîsem și noi în salon. I-am spus exact ce se întîmplase din momentul în care May răspunsese la telefon pînă cînd o găsisem în rîu. Apoi începu să-mi pună întrebări personale. Nu eram eu fata care venise la închisoare săptămîna

trecută, la unul din băieții de culoare? De ce locuiam acolo? Cine era Rosaleen?

I-am spus povestea oficială, cu mama care murise cînd eram mică și cu tata care dăduse ortul popii în vara aceea, după ce avusese un accident de tractor. Cît despre Rosaleen, i-am spus că era doica mea.

– Așa s-ar spune, că sînt orfană, i-am spus. Dar avem pe cineva în Virginia. Pe patul de moarte, tata mi-a spus să merg să stau la mătușa Bernie. Mătușa ne așteaptă pe amîndouă. O să ne trimită în curînd bani de autobuz sau o să vină să ne ia chiar ea. Îmi spune tot timpul: „Lily, abia aștept să ajungeți". Și eu îi spun că o să ajungem chiar înainte să înceapă școala. O să trec în clasa a zecea, parcă nici nu-mi vine să cred.

Își îngusta ochii de parcă îi era greu să mă urmărească. Încălcam toate regulile de care depinde succesul unei minciuni. „Nu vorbi așa mult", mi-am spus, dar nu mă mai puteam opri.

– Sînt așa de fericită că o să merg să stau cu mătușa. E tare drăguță cu mine. Nici nu v-ar veni să credeți dacă ați afla cîte cadouri mi-a trimis. Mai ales bijuterii și ursulești de pluș. Parcă nu se mai terminau ursuleții.

Nu puteam decît să mulțumesc cerului că June și August nu erau acolo să mă audă. Plecaseră împreună cu ambulanța, în camionetă, ca să se asigure că trupul lui May urma să ajugă cu bine la destinație. Mă simțeam deja destul de prost cu Rosaleen acolo, lîngă mine. Mi-era teamă că avea să strice totul și să spună ceva de genul: „Ba am venit încoace după ce m-a scos Lily din pușcărie". Dar se retrăsese cu totul în sinea ei, parcă amuțise.

– Și care ziceai că-i numele tău de familie? mă întrebă el.

– Williams, am spus. I-o spusesem deja de două ori și începeam să mă minunez cît de ușor puteai să ajungi polițist în Tiburon. Se părea că la fel de ușor ca în Sylvan.

Își îndreptă spatele, părînd încă și mai înalt.

– Ce nu înțeleg eu e motivul pentru care ai rămas aici în loc să te duci la mătușa ta din Virginia.

Iată traducerea: „Nu-nțeleg deloc ce face o fată albă ca tine într-o casă de negri". Am tras adînc aer în piept.

– Păi, să vedeți, mătușa Bernie tocmai a trecut printr-o operație. O problemă femeiască. Așa că Rosaleen mi-a spus: „Hai mai bine să stăm la prietena mea, August Boatwright, din Tiburon, pînă se pune tușă-ta Bernie pe picioare". Și eu mi-am spus că n-avea rost să mergem acolo înainte să iasă mătușa din spital.

Scria totul, fiecare cuvînt. *De ce oare?* Aveam poftă să țip la el: „Nu e vorba de mine, și de Rosaleen, și de operația lu' mătușa Bernie. E vorba despre May. A murit, ori poate că n-ai observat!"

Ar fi trebuit să fiu în camera mea, plîngînd cu sughițuri, dar, iată-mă aici, purtînd discuția cea mai stupidă din viața mea.

– Și nu puteai să stai la niște albi din Spartanburg?

Traducere: „Orice e mai bine decît să stai într-o casă de negri".

– Nu, domnule, nu prea. Nu aveam prea mulți prieteni. Nu știu de ce, da' nu prea mă-mpăcam cu nimeni pe-acolo. Cred că era din cauză că aveam note prea bune la școală. O doamnă mi-a zis că puteam să stau cu ea pînă ieșea mătușa Bernie din spital, dar după aia a făcut zona zoster și-a căzut toată treaba.

„Doamne Dumnezeule, să mă oprească totuși cineva."

Îi aruncă o privire lui Rosaleen.

– Cum ai cunoscut-o pe August?

Mi-am ținut răsuflarea, m-am oprit chiar din legănat.

– E vara de-a-ntîia a lu' bărbată-miu, răspunse Rosaleen. Ne-am ținut de cumetre după ce m-a lăsat porcu' și s-a dus. Din toate neamurile lui, numa' August știe ce jigodie era.

Îmi aruncă o privire, parcă spunîndu-mi: „Vezi și io mă pricep să scornesc minciuni cît ai zice pește".

Polițistul își închise carnețelul și-mi făcu semn cu degetul să-l urmez pe coridor. Odată ieșiți din salon, îmi spuse:

– Ascultă-mă pe mine și sun-o pe mătușă-ta, spune-i să vină să te ia chiar dacă nu s-a făcut bine. Asta-i casă de negri. Înțelegi ce spun eu aici?

Mi-am încreţit fruntea.

– Nu, domnule, nu prea.

– Eu zic că nu e tocmai firesc, că n-ar trebui să te... ei bine, să te înjoseşti în halul ăsta.

– Oh.

– O să mă-ntorc în curînd şi sper să nu te mai găsesc aici. OK?

Îmi zîmbi şi-mi puse o mînă uriaşă pe cap, de parcă aveam o înţelegere secretă cu el.

– OK.

Am închis uşa după el. Orice-ar fi fost lucrul care mă împiedicase pînă atunci să mă fac bucăţi pe dinăuntru, dispăru în clipa aceea. M-am întors în salon, suspinînd. Rosaleen mă luă în braţe, şi am văzut că şi ea avea lacrimi pe obraji.

Am urcat la etaj, în camera pe care o împărţise cu May. Rosaleen dădu la o parte cuvertura de pe patul ei.

– Haide, treci în pat, îmi spuse.

– Şi tu, unde-o să dormi?

– Uite, chiar aici, răspunse ea, trăgînd de cuvertura de pe patul lui May, pe care o croşetase chiar ea.

Apoi se urcă în pat şi-şi îngropă faţa în pernă. Ştiam că voia să simtă mirosul lui May.

Aţi crede că am visat-o pe May, dar, cînd am adormit, l-am găsit pe Zach. Nici măcar nu vă pot spune ce s-a întîmplat în visul ăla. M-am trezit, gîfîind puţin, şi am ştiut pe dată că pe el îl visasem. Părea atît de real, atît de aproape de mine, părea că pot să mă ridic în capul oaselor şi să-i ating pieptul cu degetele. Apoi mi-am amintit unde era de fapt şi o greutate enormă se lăsă peste mine, strivindu-mă. Mi-am imaginat patul lui, cu pantofii sub el, mi l-am închipuit treaz, cu ochii în tavan, ascultînd respiraţia celorlalţi.

Un fîşîit care venea din capătul celălalt al camerei mă făcu să tresar şi am avut unul dintre momentele acelea ciudate cînd nu mai ştii unde te afli. Doar pe jumătate trează, am crezut pentru o clipă că eram în patul meu din magazie, dar mi-am dat

seama că o auzisem pe Rosaleen întorcîndu-se pe partea cealaltă. Şi atunci mi-am adus aminte de May. Mi-a venit în cap imaginea ei, întinsă pe fundul rîului.

A trebuit să mă ridic, să mă strecor pînă la baie şi să mă stropesc cu apă pe faţă. Am rămas puţin acolo, în lumina slabă a nopţii, iar ochii mi-au căzut pe piciorul cu gheare al căzii, cel pe care May îl încălţase cu o şosetă roşie. Am zîmbit atunci – nu m-am putut abţine. Era o parte a lui May pe care nu voiam s-o uit niciodată.

Am închis ochii, şi atunci mi-au venit în minte cele mai frumoase amintiri cu ea. I-am văzut codiţele ca nişte tirbuşoane, strălucind, ude, în lumina soarelui, i-am văzut degetele înşirînd firimituri pe podea, dîndu-şi atîta osteneală de dragul unui gîndac. Şi pălăria pe care o purta în ziua în care dansase conga cu Fiicele Mariei. Cred că imaginea cea mai puternică pe care am avut-o în momentul acela a fost expresia de iubire şi de nelinişte care i se aşternea atît de des pe chip.

Ca s-o consume, în cele din urmă.

După autopsie, după ce poliţia declarase oficial că May se sinucisese, după ce o aranjaseră şi-o făcuseră cît de frumoasă se putea la casa de pompe funebre, May s-a întors la casa cea roz. Miercuri dimineaţa, pe 5 august, la prima oră, un dric negru a tras în faţa casei şi patru bărbaţi în costume negre au scos din el coşiugul lui May şi l-au adus în salon. Cînd am întrebat-o pe August cum se făcea că May tocmai intra pe uşa din faţă, în coşciugul ei, mi-a răspuns:

– O să stăm cu ea pînă la înmormîntare.

Nu mă aşteptam la asta; în Sylvan, toată lumea îşi îngropa morţii imediat ce ieşeau din casa de pompe funebre.

– O să stăm puţin cu ea, ca să ne putem lua rămas-bun, adăugă August. Asta se cheamă priveghi. Cîteodată, oamenilor le e greu să accepte că cineva drag a murit şi atunci nu-şi pot lua rămas-bun. Priveghiul ne ajută să facem asta.

Cu siguranță că accepți asta mai ușor așa – un cadavru în salon e un argument foarte convingător. Mă simțeam ciudat cu un mort în casă, dar dacă asta ne ajuta să ne luăm rămas-bun, atunci fie. Înțelegeam că era necesar.

– O ajută și pe May, zise August.

– O ajută pe May?

– Știi că avem cu toții un suflet, Lily, și că, atunci cînd murim, sufletul se întoarce la Dumnezeu, dar nimeni nu știe cît timp îi ia să ajungă. Poate că durează o fracțiune de secundă sau poate că durează o săptămînă, chiar două. Dar asta nu contează. Dacă stăm cu May, e ca și cînd i-am spune: „E în regulă, May, știm că asta e casa ta, dar acum te poți duce în pace. Totul o să fie bine".

August i-a pus pe bărbații în negru să așeze sicriul, care se afla pe o masă cu roți, în fața statuii Fecioarei negre, înainte de a-l deschide. După ce-au plecat, August și Rosaleen s-au dus lîngă sicriu și au rămas acolo, privind-o, dar eu am rămas în spate. M-am fîțîit pe-acolo, privindu-mă în toate oglinzile peste care dădeam, pînă ce June a coborît cu violoncelul și a început să cînte. A cîntat *Oh! Susanna* ceea ce ne-a făcut să zîmbim. Nimic nu te ajută să te relaxezi la un priveghi mai bine ca o glumiță din asta. M-am apropiat și eu de sicriu, așezîndu-mă între August și Rosaleen.

May arăta exact așa cum o știam, doar că pielea îi era bine întinsă pe oasele feței. Lumina lămpii, care se răspîndea în sicriu, îmi dădea impresia că fața îi strălucea. O îmbrăcaseră cu o rochie de un albastru-aprins, pe care n-o mai văzusem niciodată, cu nasturi de perle și guler *en coeur*, iar pe cap avea pălăria ei albastră. Arăta de parcă ar fi putut să deschidă ochii și să ne zîmbească în orice moment.

Acolo stătea femeia care o învățase pe mama să scape de gîndaci fără să le facă vreun rău. Numărasem pe degete zilele care trecuseră din momentul în care May îmi spusese că mama fusese acolo. Șase. Părea că trecuseră șase luni. Abia mă puteam

abţine să nu-i spun lui August tot ce ştiam. Aş fi putut să-i spun totul lui Rosaleen, dar nu m-ar fi ajutat cu nimic – cu August voiam să vorbesc. Era singura care îmi putea da nişte răspunsuri.

Stînd acolo, lîngă sicriu, uitîndu-mă la August, am avut un impuls irezistibil de a-i spune totul pe loc. Aş fi putut pur şi simplu să las cuvintele să ţîşnească din mine. „Nu sînt Lily Williams. Sînt Lily Owens, fiica femeii care a locuit aici acum multă vreme. May mi-a spus." Întîmplă-se ce s-o întîmpla. Cînd m-am uitat la ea însă, am văzut că îşi ştergea lacrimile de pe obraji, scotocind în buzunar după o batistă, şi mi-am dat seama că ar fi fost o dovadă de egoism să-i aşez şi povara mea în spate într-un moment în care era deja copleşită de durere.

June cînta cu ochii închişi, de parcă numai de ea participa la călătoria lui May către rai. Nu mai ascultasem niciodată asemenea melodii, care ne făceau să credem că moartea nu era decît o trecere.

În cele din urmă, August şi Rosaleen s-au aşezat, dar, odată ajunsă lîngă sicriu, am realizat că nu mă mai puteam mişca de-acolo. May avea braţele încrucişate pe piept, ca nişte aripi strînse – o comparaţie care nu-mi părea a fi un compliment. Am întins mîna şi am strîns-o pe-a ei. Era rece şi inertă ca o bucată de ceară, dar nu-mi păsa. „Sper că ai să fii mai fericită în rai, i-am spus. Sper ca acolo să n-ai nevoie de nici un zid. Şi dacă o vezi pe Fecioara Maria, spune-i că ştim că Isus e şeful aici şi că o să facem tot ce putem ca să-i păstrăm memoria vie." Nu ştiu de ce, dar simţeam că spiritul lui May plutea într-un colţ al tavanului şi auzea fiecare cuvînt pe care i-l spuneam, deşi nu vorbeam tare.

„Şi aş mai vrea s-o cauţi pe mama, am continuat. Spune-i că m-ai văzut şi că măcar pentru moment am scăpat de T. Ray. Să-i spui aşa: «Lui Lily i-ar face bine un semn prin care să-i spui c-o iubeşti. Nu trebuie să fie ceva important, numai trimite ceva, te rog»."

Am oftat, ținînd-o încă de mînă, simțindu-i degetele, mult mai mari decît ale mele. „Așadar, aici ne luăm rămas-bun", i-am spus. Un tremur mă străbătu din cap pînă-n picioare și am simțit că genele îmi ardeau. Pe obraji au început să-mi curgă lacrimi care i-au pătat rochia.

Înainte de a pleca însă, am aranjat-o puțin. I-am împreunat mîinile sub bărbie, făcînd-o să arate de parcă s-ar fi gîndit serios la viitor.

Pe la zece dimineața, cînd June încă mai cînta pentru May, iar Rosaleen trebăluia prin bucătărie, m-am așezat pe treptele verandei din spatele casei, cu caietul pe genunchi, încercînd să aștern totul pe hîrtie. În realitate însă, o așteptam pe August. Se dusese la zidul plîngerii. Mi-am imaginat-o acolo, înfigîndu-și durerea între pietre.

Cînd am văzut-o întorcîndu-se, mă oprisem deja din scris și mîzgăleam marginile paginilor. Se opri în mijlocul curții și privi către șosea, punîndu-și mîna streașină la ochi, ca să se apere de soare.

– Ia te uită cine-i aici! strigă ea, luînd-o la fugă.

N-o mai văzusem niciodată alergînd și nu-mi venea să cred cît de repede traversa curtea în salturi, întinzîndu-și sub fustă picioarele lungi.

– E Zach! strigă ea la mine, și atunci am aruncat cît colo caietul și-am luat-o la goană după ea.

Am auzit-o pe Rosaleen, în spatele meu, strigîndu-i din bucătărie lui June că venise Zach, am auzit muzica lui June oprindu-se în mijlocul unei note. Cînd am ajuns, Zach cobora din mașina lui Clayton. August îl luă imediat în brațe. Clayton se uita în pămînt și zîmbea.

Cînd August îl lăsă pe Zach să respire, am văzut că arăta mult mai slab ca înainte. Stătea acolo, în fața mea, privindu-mă. Nu-mi dădeam seama ce însemna expresia de pe fața lui. M-am apropiat de el, dorindu-mi să fi știut ce trebuia să spun. O șuviță

de păr îmi acoperea faţa, desprinsă de o pală de vînt, iar el întinse mîna şi o dădu la o parte. Apoi mă strînse la piept şi mă ţinu aşa cîteva clipe.

– E totul în regulă? zise June, repezindu-se la el şi luîndu-i faţa în mîini.

– Am crezut c-o să murim de grijă.

– Acum da, totul e în regulă, răspunse Zach.

Dar, fără să-mi dau seama de ce, bucuria părea că i se micşorase.

– Vînzătoarea de bilete de la cinema – ei bine, se pare că ea a văzut totul. I-a luat ceva timp, dar în cele din urmă le-a spus poliţiştilor care dintre ei a aruncat sticla. Aşa că au renunţat la acuzaţia împotriva lui Zach, zise Clayton.

– Of, slavă Domnului, făcu August şi toată lumea păru să răsufle uşurată în acelaşi timp.

– Voiam doar să trecem să vă vedem şi să vă spunem cît de rău ne pare pentru May, zise Clayton.

O sărută pe August, apoi pe June. Cînd se întoarse către mine, îşi aşeză mîinile pe umerii mei – nu un sărut, dar ceva pe-aproape.

– Ce bine că te revăd, Lily, zise el, apoi se uită la Rosaleen, care rămăsese în spate, lîngă maşină.

– Şi pe tine, Rosaleen.

August luă mîna lui Rosaleen şi o trase către ea, fără să-i dea drumul, aşa cum făcea cîteodată cu May, şi atunci mi-am dat seama că o iubea pe Rosaleen. Că ar fi vrut să-i schimbe numele în July şi s-o accepte ca pe o soră.

– Nu mi-a venit să cred cînd mi-a spus domnul Forrest despre May, zise Zach.

Pe cînd ne întorceam cu toţii către casa cea roz, ca domnul Forrest şi Zach să-şi poată lua rămas-bun de la May, mi-am spus: „Of, de ce nu mi-am aranjat părul... De ce nu mi l-am strîns într-o pieptănătură din aia la modă, în formă de roi de albine..."

Ne-am adunat cu toții în jurul lui May. Clayton își plecă ușor capul, dar Zach îi privea chipul.

Am rămas acolo o bună bucată de vreme. Rosaleen mormăia ceva, cred că se simțea nelalocul ei, dar în cele din urmă se opri.

M-am uitat la Zach și am văzut lacrimile care îi inundau obrajii.

– Îmi pare rău, zise el. A fost vina mea. Dacă l-aș fi pîrît pe cel care a aruncat sticla, nu m-ar fi arestat și nimic din toate astea nu s-ar fi întîmplat.

Sperasem să nu afle că May se aruncase în rîu din pricină că el fusese dus la închisoare. Dar se pare că fusese o speranță deșartă.

– Cine ți-a spus? l-am întrebat.

Dădu din mînă de parcă n-ar fi avut nici o importanță.

– Mama a auzit de la Otis. Nu voia să-mi spună, dar știa că tot aș fi aflat, mai devreme sau mai tîrziu.

Își șterse ochii.

– Of, dacă aș fi...

August întinse mîna și-l atinse pe braț.

– Să zicem că nimic din toate astea nu s-ar fi întîmplat dacă i-aș fi spus lui May de la început că ai fost arestat. Sau dacă n-aș fi lăsat-o să meargă la zid în noaptea aceea. Sau dacă n-aș fi așteptat-o atît de mult și m-aș fi dus după ea mai devreme..., spuse ea.

Apoi se uită la May.

– Ea a făcut-o, cu mîna ei, Zach.

Mie tot mi-era teamă că sentimentul de vinovăție avea să găsească vreo cale să se lipească de ei. Așa merg lucrurile cu vinovăția.

– Am nevoie de-o mînă de ajutor ca să-mbrac stupii în negru, îi spuse August lui Zach, cînd el și Clayton se pregăteau să plece.

– Așa cum am făcut cînd a murit Esther, îți aduci aminte? Esther a fost o Fiică a Mariei, a murit anul trecut, adăugă ea, întorcîndu-și privirea către mine.

– Sigur, pot rămîne să te ajut, zise Zach.

– Vrei să vii, Lily? mă întrebă August.

– Da, doamnă.

Să îmbrăcăm stupii în negru – nu înţelegeam prea bine despre ce era vorba, dar n-aş fi ratat ocazia nici pentru cincizeci de dolari.

După ce Clayton îşi luă rămas-bun de la noi, ne-am pus căştile cu plasă şi am luat-o către stupi, ducînd cu noi pătrate imense de crep negru. August ne-a arătat cum să acoperim stupii cu bucăţile de material, aşezîndu-le cîte o cărămidă deasupra, ca să nu le ia vîntul, şi asigurîndu-ne că intrarea albinelor rămîne liberă.

Am urmărit-o pe August, care rămînea cîteva clipe în faţa fiecărui stup, cu degetele împreunate sub bărbie. „Oare de ce-om fi făcînd asta?" m-am întrebat, dar părea a fi un fel de ritual sacru pe care nu era cazul să-l întrerup.

După ce am acoperit toţi stupii, am rămas cîteva clipe sub pini şi ne-am uitat la ei, la oraşelul acela cu clădiri negre. Un oraşel în doliu. Chiar şi bîzîitul albinelor părea lugubru sub vălurile acelea negre, era un sunet jos şi prelungit, aşa cum trebuie că sună sirenele de ceaţă noaptea, pe mare.

August îşi scoase casca şi se îndreptă către scaunele de pe pajiştea din spatele casei, urmată de mine şi de Zach. Ne-am aşezat cu spatele la soare şi cu faţa către zidul plîngerii.

– Cu mult timp în urmă, prisăcarii îşi acopereau stupii cînd murea cineva din familie, spuse August.

– Cum aşa? am întrebat-o.

– Se zice că asta le împiedică pe albine să plece. Vezi tu, ultimul lucru pe care şi-l doreau atunci cînd murea cineva era să roiască vreun stup de albine. Dacă albinele rămîneau prin preajmă, era semn că acela care murise urma să trăiască din nou.

Am făcut ochii mari.

– Pe bune?

– Spune-i despre Aristeus, zise Zach.

– Ah, da, Aristeus. Oricine se ocupă de albine ar trebui să știe povestea asta.

August îmi zîmbi într-un fel anume, care promitea că aveam să ascult lecția a doua din manualul apicultorului. Lecția întîi fusese înțepătura.

– Aristeus a fost primul om care s-a apucat de creșterea albinelor. Într-o zi, toate albinele i-au murit, ca pedeapsă de la zei pentru o faptă rea de-a lui Aristeus. Zeii i-au spus să sacrifice un taur, ca dovadă că se căia, și apoi să se întoarcă la stîrv după nouă zile și să se uite înăuntru. Ei bine, Aristeus a făcut exact ce i s-a spus, și cînd s-a întors, a văzut un roi de albine care tocmai zbura din trupul taurului mort. Erau chiar albinele lui, renăscute. Le-a dus înapoi acasă, la stupii lor, și după aceea oamenii au început să creadă că albinele au putere asupra morții. Regii din Grecia își construiau mormintele în formă de stupi din pricina asta.

Zach își spijinise coatele pe genunchi și privea iarba, încă verde și proaspătă după dansul nostru de paparude.

– Cînd zboară o albină, un suflet se ridică, zise el.

I-am aruncat o privire mirată.

– E o zicală veche, zise August. Înseamnă că sufletul unui om are să renască într-o viață viitoare dacă sînt albine prin preajmă.

– E din Biblie? am întrebat.

August rise.

– Nu, dar odinioară, cînd creștinii se ascundeau de romani în catacombe, aveau obiceiul să sculpteze imagini de albine în pereți. Ca să-și amintească unii altora că după moarte urma învierea.

Mi-am vîrît mîinile sub coapse și m-am îndreptat în scaun, încercînd să-mi imaginez catacombele sau ce or mai fi fost și alea.

– Și crezi că bucățile de pînză neagră o s-o ajute pe May să ajungă în cer? am întrebat.

– Dumnezeule, nu, făcu August. Am îmbrăcat stupii în negru pentru noi. Fac asta ca să ne aducem cu toții aminte că după viață urmează moartea, iar după moarte urmează viața.

M-am sprijinit de speteaza scaunului, cu ochii la cer, pierzîndu-mă în imensitatea lui, gîndindu-mă la felul în care se întindea deasupra lumii, întocmai ca acoperişul unui stup. Îmi doream mai mult decît orice ca May să fie îngropată într-un mormînt în formă de stup de albine. Ca şi eu, la rîndul meu, să mă pot odihni într-unul şi apoi să renasc.

Cînd apărură, Fiicele Mariei erau încărcate cu mîncare. Ultima oară cînd le văzusem, Queenie şi fiica ei, Violet, aveau pălăriile cele mai mici din grup, iar de data asta veniseră fără ele. Cred că din pricină că lui Queenie nu-i plăcea deloc să-şi acopere părul alb, de care era tare mîndră, iar Violet, care avea pe puţin patruzeci de ani, nu se putea hotărî să poarte pălărie dacă nu purta şi mama ei una. Dacă bătrîna Queenie s-ar fi dus la bucătărie şi şi-ar fi băgat capul în cuptor, Violet ar fi făcut la fel.

Lunelle, Mabelee, Cressie şi Zăhărel purtau toate pălării negre, dar nu atît de impresionante ca data trecută, cu excepţia lui Lunelle, care purta o pălărie cu văl şi pană roşie. Şi-au scos pălăriile şi le-au înşirat pe pian imediat ce-au intrat, ceea ce m-a făcut să mă întreb de ce şi le mai luaseră cu ele.

S-au apucat să taie şunca felii, să pună pui fripţi pe platouri, să presare boia dulce pe ouăle umplute. Mai aveam fasole verde, napi, macaroane cu brînză şi tot soiul de chestii care se mănîncă pe la înmormîntări. Am mîncat în picioare, în bucătărie, pe farfurii de carton, spunîndu-ne una alteia cît de mult i-ar fi plăcut lui May toate astea.

Cînd ne-am îndopat atît de mult încît nu mai aveam nevoie decît de un pui de somn, ne-am dus în salon şi-am stat cu May. Fiicele au trecut din mînă-n mînă un bol plin cu ceva ce ele numeau mană. Era un amestec sărat de seminţe de floarea soarelui, susan, dovleac şi rodie, stropit cu miere şi băgat după aceea la cuptor. Înghiţeau pumni întregi, spunînd că nici nu le-ar fi trecut prin cap să privegheze un mort fără să mănînce seminţe. Seminţele îi împiedicau pe cei vii să cadă pradă disperării, aşa ziceau.

– Doamne, ce bine arată, nu-i așa că arată minunat? făcu Mabelee.

Queenie pufni dispreţuitor.

– Dacă tot arată așa bine, hai s-o punem în vitrină la casa de pompe funebre.

– Oh, Queenie! strigă Mabelee.

Cressie ne văzu pe mine şi pe Rosaleen aşezate mai la o parte, în întuneric, şi ne explică:

– Casa de pompe funebre din oraş are o vitrină mare. Înainte era bancă, iar vitrina aia era o fereastră la stradă pe unde puteai să-ţi rezolvi treburile cu banca fără să te dai jos din maşină.

– Şi acu' pun coşciugul deschis chiar în fereastra aia pe unde treceam cu maşina ca să ne încasăm cecurile, zise Queenie. Şi omu' poate să treacă pe-acolo şi să deschidă fereastra la maşină şi să-şi ia rămas-bun. Şi au şi-un caiet pe care ţi-l trimit afară prin sertaru' ăla de bancă, să te iscăleşti dacă vrei.

– Voi ne luaţi peste picior, făcu Rosaleen.

– O, ba deloc, zise Queenie. Vorbim serios.

Se poate să fi vorbit serios, dar n-ai fi zis. Se stricau de rîs, împingîndu-se una în cealaltă, lîngă coşciugul unde zăcea May.

– M-am dus acolo cu maşina odată, ca să-o văd pe doamna Lamar după ce şi-a dat duhu', pen' că pe vremea aia lucram la ea, zise Lunelle. Şi femeia, care stătea la fereastră lîngă sicriu şi care fusese funcţionară la bancă, cînd am plecat, mi-a zis: „Vă dorim o zi plăcută în continuare".

M-am întors către August, căreia îi dăduseră lacrimile de atîta rîs.

– N-ai să le laşi s-o pună şi pe May acolo, nu? am întrebat-o.

– Drăguţă, nu-ţi bate tu capu' cu asta, făcu Zăhărel. Fereastra aia e la casa de pompe funebre a albilor. Numa' ei au atîţia bani încît să-şi facă bazaconii din astea.

Începură din nou să rîdă ca nişte isterice, şi n-am mai putut nici eu să mă abţin, pe de-o parte pentru că eram uşurată să aflu că n-aveam să fac nici o plimbăricâ pînă la casa de pompe

funebre ca s-o văd pe May expusă în vitrină, iar pe de altă parte, pentru că era imposibil să nu rîzi uitîndu-te la Fiicele Mariei, care se distrau de minune.

Dar am să vă spun un secret, ceva ce n-a observat nimeni, nici măcar August, lucrul care m-a bucurat cel mai mult în după-amiaza aceea. E vorba de cum a spus Zăhărel ce-a spus, de parcă făceam cu adevărat parte din grupul lor. Nimeni din cameră nu s-a trezit spunînd: „Zăhărel, pentru numele lui Dumnezeu, vorbeşti aşa despre albi cu o fată albă de faţă." Nici măcar nu le-a trecut prin cap că eram diferită.

Pînă atunci fusesem de părere că ideea era ca albii şi negrii să se înţeleagă bine, dar după aceea am hotărît că era mult mai bine ca nimeni să nu mai aibă culoare. Mi-am amintit de poliţistul ăla, Eddie Hazelwurst, care-mi spusese că mă înjoseam trăind laolaltă cu nişte negrese, şi să fiu afurisită dacă-mi pot da seama cum s-a ajuns aici, cum au ajuns negresele să fie aruncate undeva, la coada societăţii. Nu trebuia decît să te uiţi la ele ca să-ţi dai seama ce femei extraordinare erau, aş fi jurat că le curgea sînge regal prin vene. Eddie Hazelwurst. Ce dobitoc!

Mi-am simţit inima încălzindu-se la gîndul că eram acolo, cu ele, şi mi-am spus că, de-ar fi fost să mor, m-aş fi oferit bucuroasă să stau în fereastra casei de pompe funebre şi să le dau Fiicelor Mariei prilejul de a se distra pe cinste.

În a doua dimineaţă a priveghiului, înainte să apară Fiicele Mariei, chiar înainte să coboare June, August a găsit un bilet de la May, prins în rădăcinile unui stejar-viu[1], la nici douăzeci de metri de locul unde murise. Pădurea îl acoperise cu frunze tinere, din cele care răsar peste noapte.

Rosaleen făcea plăcintă cu cremă de banane în memoria lui May, iar eu stăteam la masă, luptîndu-mă cu nişte cereale şi încercînd să găsesc un program acceptabil la radioul cu tranzistori,

[1] În original *live oak* (Quercus Virginian) – specie de stejar care trăieşte în sud-estul Statelor Unite. (n.tr.)

cînd August năvăli în bucătărie ținînd bilețelul cu amîndouă mîinile, de parcă literele ar fi căzut de pe el dacă nu era atentă.

– June, coboară-ncoace, am găsit un bilet de la May! strigă ea în sus, pe scări.

Apoi îl puse pe masă și-și împreună mîinile deasupra lui. Am oprit radioul de plastic și m-am uitat și eu la hîrtia mototolită, de pe care cuvintele începeau să se șteargă din pricina apei.

Am auzit niște picioare desculțe lipăind pe scări, apoi June dădu buzna în cameră.

– Doamne, August, ce scrie-acolo?

– E așa de... May, zise August, apoi ridică biletul de pe masă și ni-l citi.

> Dragă August și June,
>
> Îmi pare rău că vă părăsesc așa. Nu vreau să vă întristați, dar gîndiți-vă cît de fericită o să fiu cu April, Mami, Tati și Mama-Mare. Închipuiți-vă că sîntem împreună, undeva, acolo sus, și-o să vă simțiți mai bine. Sînt sătulă să duc lumea întreagă în spate. Așa că acum am s-o așez jos. Pentru mine, e timpul să mor, pentru voi, e timpul să trăiți. Nu ratați ocazia.
>
> Cu dragoste, May.

August puse biletul jos și se întoarse către June. Își desfăcu brațele, și June se lipi de ea. Au rămas așa, strîns îmbrățișate, soră mai mică și soră mai mare, sîn la sîn, cu bărbiile lipite fiecare de gîtul celeilalte.

Au stat așa îndeajuns de mult timp încît eu și Rosaleen să începem să ne întrebăm dacă nu cumva era cazul să le lăsăm singure, dar în cele din urmă s-au lăsat una pe cealaltă să respire și ne-am așezat toate patru învăluite de aroma cremei de banane.

– Crezi că într-adevăr venise timpul ca ea să moară? întrebă June.

– Nu știu, zise August. Poate că da. Dar cu siguranță că a avut dreptate atunci cînd a spus că e timpul ca noi să trăim. E ultima ei dorință, June, așa că trebuie să i-o îndeplinim. Înțelegi?

– Ce vrei să spui? întrebă June.

August se apropie de fereastră, sub privirile noastre, își așeză mîinile pe pervaz și-și ridică privirea către cer. Era de un albastru adînc și strălucitor ca taftaua. August arăta de parcă ar fi încercat să ia o decizie importantă.

June își trase un scaun și se așeză.

– August, *ce vrei să spui?*

Cînd August se întoarse către noi, am văzut că avea o expresie hotărîtă pe față.

– Am ceva să-ți spun, June.

Făcu cîțiva pași și se opri în fața surorii sale.

– Prea mult timp ți-ai trăit viața doar pe jumătate. May spunea că, atunci cînd e timpul să mori, trebuie pur și simplu să mori, iar atunci cînd e timpul să trăiești, trebuie să pui mîna și să trăiești. Nu să trăiești oricum, ci să trăiești cu toată ființa ta, fără să-ți fie frică.

– Nu înțeleg ce vrei să spui, zise June.

– Mărită-te cu Neil, asta vreau să spun.

– Ce?

– De cînd a fugit de la altar Melvin Edwards, cu ani în urmă, ți-a fost frică de dragoste și n-ai mai vrut să-ți asumi nici un risc. Cum zicea May, e timpul să te apuci să trăiești. Nu rata ocazia.

June rămase cu gura căscată, în formă de cerc, fără să mai scoată vreun sunet.

Deodată, aerul se umplu de miros de arsură. Rosaleen deschise repede cuptorul și scoase plăcinta, a cărei coajă se făcuse deja scrum.

– O s-o mîncăm așa, zise August. Puțină arsură n-a omorît niciodată pe nimeni.

Priveghiul a ținut patru zile și patru nopți. August a purtat tot timpul cu ea biletul lui May, în buzunar sau îndesat în spatele curelei, dacă purta o rochie fără buzunare. O priveam cu mai multă atenție pe June, care părea mult mai tăcută de cînd August îi trîntise în față adevărul despre ea și Neil. Nu arăta supărată. Mai degrabă gînditoare. O găseam cîteodată așezată lîngă coșciug, cu

fruntea sprijinită de el, și se vedea că făcea mai mult decît să-și ia rămas-bun de la May. Încerca să-și găsească propriile răspunsuri.

Într-o după-amiază, ne-am dus la stupi, eu, August și Zach și am luat pînzele negre de pe ei. August spunea că nu le puteam lăsa acolo prea mult timp, pentru că albinele știau precis cum trebuia să arate stupul lor și o astfel de schimbare putea să le dezorienteze. Exista pericolul ca ele să nu mai găsească drumul către casă, spunea ea. „Mie-mi spui", am mormăit în sinea mea.

Fiicele Mariei își făceau apariția în fiecare zi, chiar înainte de prînz și stăteau în salon, cu May, toată după-amiaza, depănînd amintiri despre ea. Am și plîns și chiar destul de zdravăn, dar se vedea că ne era deja mai ușor să ne despărțim de ea. Nu puteam decît să sper că și ei îi era la fel de ușor.

Neil a stat cu noi aproape la fel de mult ca Fiicele Mariei și părea absolut descumpănit de felul în care se uita June la el. Abia dacă se mai atingea de violoncel, pentru că asta ar fi însemnat să-i dea drumul la mînă. Ca să fiu cinstită, noi, celelalte, ne-am petrecut la fel de mult timp cu ochii după ei doi, pe cît ne petreceam avînd grijă ca May să se despartă cu bine de lumea asta.

În după-amiaza în care cei de la casa de pompe funebre au venit să o ducă pe May la cimitir, pe la ferestre bîzîiau o grămadă de albine. Cînd au pus coșciugul în dric, bîzîitul s-a întețit, amestecîndu-se cu culorile după-amiezii tîrzii. Galben-auriu. Roșu. Dîre de cafeniu.

Cînd am ajuns la mormînt, le puteam încă auzi, deși ne aflam la kilometri întregi depărtare de ele, în cimitirul dărăpănat și plin de buruieni al negrilor. Sunetul venea adus de vînt, în vreme ce noi ne strîngeam una în cealaltă și urmăream sicriul coborînd în groapă. August trecu din mînă în mînă o pungă de hîrtie plină cu mană și fiecare dintre noi a luat un pumn de semințe și le-a răspîndit pe mormînt; în urechile mele nu mai răsuna decît bîzîitul albinelor.

În noaptea aceea, în patul meu din magazie, în momentul în care am închis ochii, bîzîitul albinelor mi-a trecut prin tot corpul. Prin lumea întreagă. Era sunetul cel mai vechi de pe pămînt. Sunetul sufletelor care se înalță.

Albinele lucrătoare fac zece milioane de transporturi pentru a aduna suficient nectar încît să producă jumătate de kilogram de miere.

Albinele lumii

Capitolul unsprezece

După înmormîntarea lui May, August a încetat să mai producă şi să vîndă miere şi nici măcar nu şi-a mai vizitat stupii. Rosaleen gătea şi le ducea masa în camerele lor, ei şi lui June. Abia dacă o mai vedeam pe August, cu excepţia dimineţilor în care traversa curtea, îndreptîndu-se către pădure. Îmi făcea semn cu mîna, iar dacă alergam după ea şi o întrebam încotro mergea şi dacă puteam să vin şi eu, zîmbea şi-mi spunea: „Nu azi", pentru că încă o jelea pe May. Cîteodată, rămînea în pădure pînă după prînz.

Mă luptam cu impulsul de a-i spune: „Dar trebuie să vorbim". Viaţa era atît de ciudată. Petrecusem deja o lună întreagă învîrtindu-mă pe-acolo şi neavînd curajul de a îi spune lui August despre mama, atunci cînd avusesem o grămadă de ocazii de a o face, şi acum, cînd chiar aveam nevoie să-i vorbesc despre asta, nu puteam. Nu poţi să dai buzna peste cineva care jeleşte pe cineva drag şi să-l întrerupi cu problemele tale.

O mai ajutam pe Rosaleen la bucătărie, dar în general eram liberă să mă întind pe undeva şi să scriu în caietul de la Zach. Am scris atîtea lucruri venite din inimă, încît l-am umplut pe tot

Am fost surprinsă să-mi dau seama cît de mult îmi lipsea viața noastră obișnuită, rutina de fiecare zi, turnatul cerii în formele de lumînări sau reparatul unui stup spart; rugăciunea pe care mi-o spuneam în fiecare seară, în fața Sfintei Fecioare, îngenunchind între June și August.

Mă plimbam prin pădure după-amiaza, cînd eram sigură că n-aveam să dau peste August pe-acolo. Îmi alegeam cîte un copac și-mi spuneam: „Dacă se așază vreo pasăre pe copacul ăsta pînă termin de numărat pînă la zece, e semn că mama vrea să-mi spună că mă iubește". Cînd ajungeam la șapte, începeam să număr foarte încet, parcă trăgînd de fiecare cifră. Cîteodată, ajungeam pînă la cincizeci și nu apărea nici o pasăre.

Noaptea, cînd toată lumea dormea, mă uitam pe harta Carolinei de Sud, pe care o luasem cu mine, încercînd să hotărăsc în ce direcție s-o apuc împreună cu Rosaleen. Dintotdeauna îmi dorisem să văd casele din Charlestown, despre care auzisem că sînt colorate în toate culorile curcubeului și mai auzisem că acolo treceau pe stradă trăsuri cu două roți, trase de cai adevărați, dar, oricît de mult mi-ar fi plăcut să văd toate astea, mi se rupea inima doar la gîndul de a pleca de-acolo. Și chiar dacă ar fi apărut, ca prin farmec, un alt camion cu pepeni care să ne ducă acolo, eu și Rosaleen ar fi trebuit să ne găsim de lucru pe undeva, să închiriem un loc de stat și să sperăm că nimeni n-avea să ne pună prea multe întrebări.

Cîteodată, nici măcar n-aveam chef să mă ridic dimineața din pat. Am început să nu-mi mai port în ordine chiloțeii cu zilele săptămînii brodate pe spate. Putea foarte bine să fie luni, iar eu să port o pereche de chiloți pe care scria: „JOI". Pur și simplu nu-mi mai păsa.

Singurele dăți cînd o vedeam pe June era atunci cînd venea Neil în vizită, adică în fiecare zi. Apărea purtînd niște cercei enormi, rotunzi, și plecau amîndoi în mașina lui, făcînd plimbări lungi, care, spunea ea, îi făceau mult bine. Vîntul îi limpezea

gîndurile, iar locurile prin care treceau o făceau să-şi dea seama că viaţa era încă acolo, la fel ca întotdeauna, aşteptînd să fie trăită. Neil se aşeza la volan, iar ea se lipea de el, astfel încît ai fi zis că încercau să conducă amîndoi. Îmi era teamă pentru ei.

Zach a apărut de cîteva ori, doar ca să ne vadă, şi m-a găsit de fiecare dată pe pajiştea din faţa casei, stînd turceşte într-un scaun şi recitindu-mi scrierile. Cîteodată, cînd îl vedeam, stomacul mi-o lua razna şi începea să ţopăie în toate părţile.

– Îmi eşti o treime prieten, o treime frate, o treime coleg de apicultură şi o treime iubit, i-am spus.

Mi-a explicat că pusesem în ecuaţie o treime mai mult decît era cazul, ceea ce, bineînţeles, ştiam; eram eu catastrofală la matematică, dar nu chiar *atît* de catastrofală. Ne-am privit în ochi o vreme, timp în care eu încercam să decid ce treime să elimin.

– Şi dacă eram negresă..., am început eu.

Mi-a pus un deget pe buze; avea pielea sărată.

– Nu ne putem schimba pielea, mi-a spus. Lumea e cea care trebuie schimbată; aşa trebuie să gîndim.

Nu vorbea decît de facultatea de drept, şi de cît de tare avea să fie, şi de nemernicii pe care avea să-i bage la apă. Nu spunea „nemernicii de albi", şi-i eram recunoscătoare, dar cred că asta avea în minte.

În el apăruse un loc anume, care nu fusese acolo mai înainte. Era un loc încins, încărcat, plin cu furie. Cînd eram împreună, parcă mă aflam lîngă un cazan în fierbere, lîngă un cerc de flăcări albastre care ardeau în adîncul ochilor lui negri.

Toate conversaţiile noastre ajungeau inevitabil la revoltele negrilor din New Jersey, la poliţişti care îi snopeau în bătaie cu bastoanele pe băieţii negri care aruncau cu pietre, la cocktailuri Molotov, la demonstraţii, la cauze drepte, la Malcolm X şi Grupul Solidarităţii Afro-Americane, care avea grijă ca membrii Ku Klux Klan să aibă parte de acelaşi tratament pe care ei îl rezervau negrilor.

Voiam să-i spun: „Zach, îți aduci aminte de prînzul ăla pregătit de May, pe care l-am mîncat așezați sub pini? Îți aduci aminte cînd ai cîntat *Blueberry Hill?* Îți aduci aminte?"

După o săptămînă de jelit, cînd începuse să-mi fie teamă că fiecare dintre noi avea să se închidă pentru totdeauna în lumea sa și să plîngă de una singură, fără să mai mîncăm vreodată împreună sau să muncim cot la cot în magazie, am dat peste Rosaleen în bucătărie, punînd masa pentru patru persoane, în farfuriile de porțelan cu flori roz și înfloriturî pe margini, din care nu mîncam decît duminica. Eram pe punctul de a exploda de fericire, pentru că viața părea, în sfîrșit, să-și fi reluat cursul normal.

Rosaleen așeză o lumînare de ceară pe masă, și cred că atunci am luat pentru prima oară cina la lumina lumînărilor. Iată și meniul: pui înăbușit, orez cu sos de carne, fasole galbenă, salată de roșii, biscuiți și „flacăra lumînării".

Abia începusem să mîncăm, cînd Rosaleen o întrebă pe June:

– Carevasăzică, ai de gînd să te măriți cu Neil sau nu?

Eu și August ne-am oprit brusc din mestecat și ne-am ridicat nasurile din farfurie.

– Asta-i treaba mea, răspunse June. Dacă te roade curiozitatea, n-ai decît să-ncerci să afli.

– Păi, și cum vrei să aflu dacă nu-mi spui, făcu Rosaleen.

Cînd am terminat de mîncat, August a scos din frigider patru sticle de cola rece ca gheața, pe care le-a pus pe masă împreună cu patru pungi de alune sărate. Apoi desfăcu sticlele.

– Ce naiba mai e și asta? făcu June.

– E desertul nostru preferat, al meu și al lui Lily, îi spuse August, aruncîndu-mi un zîmbet. Ne place să punem alunele în sticlă, dar, dacă vrei, poți să ți le mănînci pe-ale tale separat.

– Cred c-am să le mănînc separat, într-adevăr, zise June, dîndu-și ochii peste cap.

– Aveam de gînd să pun la rece niște vin cu lămîie și zahăr, da' dac-a spus August că bem cola cu alune..., zise Rosaleen,

pronunțînd cuvintele „cola" și „alune" cu aceeași silă cu care-ar fi spus „muci la cuptor".

August izbucni în rîs.

– Nu știu ce-i bun, nu-i așa, Lily?

– Așa e, doamnă, i-am răspuns, agitînd sticla în care pusesem deja alunele și privindu-le plutind în lichidul brun de pe care spuma începuse să dispară.

Am băut și-am rontăit, bucurîndu-mă din plin de gustul sărat care se amesteca acum cu cel dulce, uitîndu-mă pe fereastră, la păsările care se îndreptau către cuiburile lor și la lumina lunii care abia începuse să se reverse deasupra Carolinei de Sud, deasupra locului ăstuia în care mă ascunsesem, în compania unor femei cărora le străluceau chipurile în lumina luminării.

După ce ne-am golit sticlele, am mers în salon și ne-am spus rugăciunea împreună, în fața Fecioarei, pentru prima dată de cînd murise May.

Am îngenuncheat pe covoraș lîngă June, în vreme ce Rosaleen, ca de obicei, punea stăpînire pe balansoar. August stătea încă în picioare lîngă statuie, împăturind biletul lui May, de parcă ar fi făcut un avion de hîrtie. Apoi îl introduse într-o crăpătură de pe gîtul statuii și o mîngîie pe Fecioară pe umăr, lăsînd să-i scape un oftat îndelung ce readuse la viață încăperea de unde aerul părea să fi dispărut. Și apoi spuse:

– Ei bine, asta a fost.

De cînd murise May, dormisem cu Rosaleen în camera ei de la etaj, dar, în acea seară, pe cînd urcam scările, i-am spus, dintr-odată:

– Știi ceva? Cred c-am să mă mut înapoi în magazie.

Îmi dădeam seama că mă obișnuisem să am o cameră numai pentru mine.

Rosaleen își puse mîinile în șolduri.

– Doamne 'mnezeule din ceruri, și cînd te gîndești ce gură ai făcut cînd m-am mutat io cu biata May. Și-acuma vrei să pleci și să mă lași singură, ai?

De fapt, nu-i păsa nici cît negru sub unghie că nu mai voiam să dorm cu ea. Pur și simplu nu putea să lase să-i scape o ocazie de a mă face cu ou și cu oțet.

– Hai sus, spuse ea în cele din urmă, o să-ți dau o mînă de-ajutor să-ți duci catrafusele în magazie.

– Cînd, *acum?*

– Nu lăsa pe mîine ce po' să faci astă-seară, îmi răspunse ea.

Cred că și ea se obișnuise să aibă o cameră numai a ei.

După ce a plecat Rosaleen, am dat roată magaziei cu privirea – era atît de liniște. Nu mă puteam gîndi decît la faptul că, a doua zi, adevărul urma să iasă la iveală și totul avea să se schimbe.

Am scos din rucsac fotografia mamei și icoana Fecioarei negre, gata să i le arăt lui August. Le-am vîrît sub pernă, dar, cînd am stins lumina, patul meu tare și îngust fu acoperit de o pojghiță de frică. Iar frica se apucă să-mi înșire toate nenorocirile care mi se puteau întîmpla în caz că lucrurile nu mergeau așa cum speram eu. Frica mă trimise direct la închisoarea de fete din Everglades, Florida. De ce Everglades și nu altundeva, nu știu, doar că întotdeauna fusesem convinsă că închisoarea de acolo era cea mai rea de pe pămînt. Cu toți aligatorii și șerpii ăia, ca să nu mai spun nimic de căldura față de care cea de aici nu era nimic – și asta în condițiile în care, în Carolina de Sud, se auzise de oameni care își prăjeau nu numai ouăle, ci și șunca și cîrnații direct pe trotuar. Nu-mi puteam imagina cum era să respiri în Florida. M-aș fi sufocat acolo și n-aș mai fi văzut-o niciodată pe August.

Am tremurat de frică toată noaptea. Aș fi dat orice să mă aflu în camera lui May, ascultînd sforăitul lui Rosaleen.

În dimineața următoare, m-am trezit tîrziu din pricină că dormisem iepurește, și apoi devenisem leneșă de cînd nu mai lucram cu August. Mirosul de prăjituri abia scoase din cuptor

ajunse din casa cea roz pînă lîngă patul meu, se apucă să-mi gîdile nările şi, în cele din urmă, mă trezi.

Cînd am ajuns în bucătărie, le-am găsit pe August, June şi Rosaleen pline de făină din cap pînă-n picioare, pregătind nişte prăjiturele cam cît chiflele de mari. Cîntau în acelaşi timp, cîntau ca The Supremes, ca The Marvelettes, ca The Crystals[1] şi dădeau din fund pe *Da Doo Ron Ron*[2].

– Da' ce faceţi aici? am întrebat din uşă, rînjind.

S-au oprit din cîntat şi s-au apucat să chicotească, dîndu-şi coate.

– Ca să vezi cine-a făcut ochi, zise Rosaleen.

June purta nişte pantaloni strîmţi, violeţi, cu nasturi de forma margaretelor în părţi; nu mai văzusem niciodată pantaloni ca ăia.

– Facem prăjituri pentru Ziua Mariei. Cred că e momentul să te faci încoace şi să pui mîna să ne-ajuţi, zise ea. Nu ţi-a spus August că e Ziua Mariei?

I-am aruncat o privire lui August.

– Nu, doamnă, nu mi-a spus.

August, care purta unul dintre şorţurile lui May, cel cu volănaşe pe umeri, îşi şterse mîinile de frunte şi zise:

– Am uitat să-ţi spun. Sărbătorim Ziua Mariei în august, de cincisprezece ani. Hai să-ţi iei micul dejun şi după aceea poţi să ne dai o mînă de ajutor. Avem atîtea de făcut, că nu ştiu dacă o să apucăm vreodată să terminăm.

Mi-am umplut un castron cu lapte şi fulgi de orez, încercînd să ignor conversaţia compusă din trosnituri şi crănţănituri pe care micul meu dejun o purta cu sine, ca să pot gîndi. Cum să mai porţi cu August o discuţie din alea care-ţi schimbă total viaţa în condiţiile astea?

– Acum o mie de ani, femeile făceau exact acelaşi lucru, zise August. Făceau prăjituri pentru Fecioara Maria de ziua ei.

June se uită lung la figura mea nedumerită.

---

[1] Formaţii pop din anii 1960 (n.tr.).

[2] Hit pop din aceeaşi perioadă (n.tr.)

– Azi e Adormirea Maicii Domnului. Cincisprezece august. Să nu-mi spui că nu știai asta.

A, da. Adormirea Maicii Domnului. De parcă fratele Gerald ar fi vorbit numai despre asta la biserică. Evident că nu știam despre ce e vorba.

– Fecioara Maria nu prea avea voie la noi în biserică... poate doar de Crăciun...

August zîmbi și înfipse o lingură de lemn în vasul cu miere, care trona pe bufet, lîngă prăjitorul de pîine. În vreme ce ungea cu miere niște prăjituri abia scoase din cuptor, mi-a explicat în amănunt că toată chestia cu Adormirea nu însemna altceva decît că Fecioara Maria fusese ridicată la cer în carne și oase. Carevasăzică, Fecioara a murit și s-a trezit cînd îngerii o ridicau la cer, printre nori pufoși și așa mai departe.

– May e cea care a botezat ziua asta Ziua Mariei, zise June.

– Dar nu e vorba numai despre Adormire, interveni August, vîrînd încă o serie de prăjituri în cuptor, cu un soi de lopată. E o zi în care ne gîndim mai mult la Maica Lanțurilor. Retrăim povestea ei. Și în plus mulțumim pentru recolta de miere. O să apară în curînd și Fiicele Mariei. Sînt zilele noastre preferate din tot anul.

– Da' cîte zile o să țină?

– Începem în seara asta și terminăm mîine după-amiază, răspunse August. Și grăbește-te cu fulgii ăia de orez, pentru că ai de făcut ghirlande și funde, de atîrnat beculețele de pom de Crăciun și de pus sfeșnicele la locul lor, de spălat roaba și de scos lanțurile.

„Ohohoo, stai așa, mi-am spus. Trebuie să spăl roaba? Să atîrn felinarele de Crăciun? Să scot lanțurile? *Lanțurile?*"

În clipa în care mi-am pus castronul în chiuvetă, s-a auzit un ciocănit la ușa din spate.

– Dacă asta nu-i cea mai bine mirositoare casă din Tiburon, atunci înseamnă că sînt un maimuțoi, fiu și frate de maimuțe, făcu Neil, intrînd în bucătărie.

– Eh, s-ar zice că o să te scutim de soiul ăsta de neamuri, zise June.

Îi oferi o prăjitură cu miere, dar Neil scutură din cap, semn că avea ceva pe inimă. Neil era incapabil să refuze ceva de mîncare. N-o făcea niciodată. Dar acum stătea în mijlocul bucătăriei, bîţîindu-se de pe un picior pe celălalt.

– Da' de ce-ai venit? îl întrebă June.

Neil îşi drese glasul, trăgîndu-se de favoriţi.

– Am... am venit ca să stăm niţel de vorbă.

Suna atît de ţeapăn, venind din partea lui, încît June îşi îngustă ochii şi-l măsură din priviri vreme de cîteva clipe.

– Ai păţit ceva?

– Nu, n-am păţit nimic.

Îşi vîrî mîinile în buzunare. Apoi le scoase.

– Vreau doar să stăm de vorbă.

June aşteptă cîteva momente.

– Ei bine, sînt numai urechi, zise ea.

– Mă gîndeam să facem o plimbare cu maşina.

June îşi roti ochii prin bucătărie.

– În caz că n-ai observat, sînt ocupată pînă peste cap, Neil.

– Văd asta, dar...

– Uite ce e, spune-mi odată despre ce e vorba, zise June, începînd să se enerveze. Ce-i aşa de important?

I-am aruncat o privire lui August, care îşi ţuguiase buzele într-o parte, încercînd să pară cît mai ocupată. Rosaleen, pe de altă parte, se oprise din orice aducea a muncă şi nu mai făcea decît să se zgîiască la ei. De la June la Neil şi înapoi la June.

– La naiba, făcu el, am venit să te cer, pentru a o suta oară, de nevastă.

Am scăpat lingura în chiuvetă. August lăsă din mînă lingura cu care tocmai ungea prăjiturile cu miere. Gura lui June se deschise, apoi se închise la loc, fără să lase să iasă vreun sunet. Toată lumea parcă îngheţase.

„Haide, e timpul să trăieşti. Nu rata ocazia."

Casa scîrțîia, ca orice casă veche. Neil aruncă o privire către ușă. Mi-am simțit cămașa umezindu-se la subsuori. Mă cuprinse aceeași senzație pe care-o aveam în clasa a cincea, cînd profesoara scria cîte-un cuvînt inexistent pe tablă, ceva de genul „fetlane", iar noi aveam două minute să descîlcim literele alea și să ne dăm seama că era vorba de un elefant, înainte ca ea să sune din clopoțel. Asudam toată, încercînd să găsesc răspunsul înainte să se termine timpul. Aveam acum aceeași senzație, mă temeam ca nu cumva Neil să iasă pe ușă înainte ca June să-și descîlcească sentimentele și să găsească răspunsul corect.

– Nu sta și căsca gura, June, fato. Zi ceva, spuse Rosaleen.

June se uita lung la Neil; se vedea pe fața ei că ducea o luptă în momentul acela. O luptă în care trebuia să se declare învinsă. Să se lase nu în voia lui Neil, ci a vieții. În cele din urmă, scoase un oftat lung.

– Bine, spuse. Să ne căsătorim, atunci.

Rosaleen își plesni palma de coapsă și trase un chiuit, iar pe fața lui August apăru zîmbetul cel mai larg de care era capabilă. Iar eu mă uitam de la un chip la altul, încercînd să înțeleg ce se întîmplase.

Neil se apropie de ea și o sărută pe gură. Dură atît de mult, încît am fost convinsă că n-aveau de gînd să mai respire vreodată.

Cînd s-au oprit să răsufle, Neil spuse:

– În secunda asta mergem la bijutier și alegem un inel înainte să te răzgîndești.

June se uită peste umăr la August.

– Nu prea-mi vine să le las singure cu toate astea pe cap, zise ea, dar se vedea de la o poștă că perspectiva n-o deranja deloc, ba dimpotrivă.

– Haide, du-te, zise August.

După ce au plecat, ne-am așezat la masă și am mîncat prăjituri cu miere cît erau încă fierbinți, vorbind despre ce se întîmplase. Aveam o grămadă de treburi de făcut, dar cîteodată

trebuie să stai şi să întorci un lucru pe toate părţile înainte să te apuci de altceva.

– Ai văzut ce mutră a făcut Neil? Şi ce mai sărut, mamă, mamă... Dar în general n-am făcut decît să ne uităm una la cealaltă şi să repetăm: „Se *mărită* June!"

Pregătirile pentru Ziua Mariei însemnau muncă şi iar muncă. Întîi şi-ntîi, August m-a pus să fac panglici. Am tăiat fîşii de hîrtie creponată, groasă, albă-albastră, pînă am făcut bătături pe degetele mari de la amîndouă mîinile. Le-am răsucit ca să arate frumos şi am tîrît scara pînă în curte şi le-am agăţat de copaci.

Apoi am cules toate gladiolele şi am făcut o ghirlandă de flori de şase picioare, legînd florile de o sfoară, lucru pe care eram convinsă că n-aveam să-l fac în veci ca lumea. Cînd am întrebat-o pe August ce să fac cu ghirlanda, mi-a spus:

– Înfăşoar-o în jurul roabei.

Evident. Oare cum de nu m-am gîndit eu la asta?

Apoi am cotrobăit prin dulapul din hol după beculeţele de pom, pe care August m-a pus să le agăţ prin tufişurile de lîngă veranda din spate, ca să nu mai vorbesc de toate prelungitoarele pe care-a trebuit să le întind prin casă şi prin curte.

Cînd m-am apucat de lucru, Zach îşi scotea cămaşa şi începea să tundă iarba din faţa casei. Am aşezat măsuţele lîngă copacii unde agăţasem panglicile de hîrtie, ca să ne gîdile pe faţă în timp ce mîncăm. Am încercat să nu mă uit la el, la pielea lui bine întinsă pe muşchi şi strălucind de sudoare, la lănţişorul de care atîrna tăbliţa militară de identificare, la pantalonii scurţi lăsaţi pe şolduri, lăsînd să se vadă smocul de păr care începea sub buric.

Curăţă curtea de o grămadă de buruieni, fără să-l fi rugat cineva. Cînd înfigea săpăliga în pămînt, lăsa să-i scape icnete furioase, în vreme ce eu stăteam pe scări şi scoteam ceara din două duzini de sfeşnice. Am pus în ele lumînări noi şi le-am răspîndit peste tot, prin iarbă, pe sub copaci şi mai ales în gropiţele pe unde crescuseră buruieni.

Pe veranda din spate, August amesteca de zor într-un vas mare, plin cu înghețată. La picioarele ei erau niște lanțuri. M-am uitat lung la ele.

– Pentru ce-s astea?

– Ai să vezi, îmi răspunse ea.

La șase seara, mă săturasem deja de Ziua Mariei, care nici măcar nu începuse ca lumea. Terminasem tot ce aveam de făcut și mă îndreptam spre magazie, ca să-mi schimb hainele, cînd apărură June și Neil, în mașină.

June se fîțîia cu mîna întinsă, ca să-i vedem inelul. L-am studiat bine de tot și trebuie să spun că Neil n-ar fi putut face o alegere mai bună. Nu era prea mare, de fapt nu era mare deloc, dar era așa de frumos... Diamantul era prins într-o montură de argint în formă de cochilie.

– E cel mai frumos inel pe care l-am văzut vreodată, am declarat.

Stătea cu mîna întinsă, întorcînd-o pe o parte și pe cealaltă, lăsînd diamantul să prindă cîte o rază de soare.

– Cred că și lui May i-ar fi plăcut, zise ea.

Primul grup de Fiice apăru chiar atunci într-o mașină, iar June țopăi către ele, cu mîna întinsă.

Ajunsă în magazie, m-am uitat sub pernă, ca să mă asigur că fotografia mamei și icoana Fecioarei negre erau încă acolo unde le lăsasem. Petrecere sau nu, în seara aceea *trebuia neapărat* să aflu adevărul de la August. La gîndul ăsta, am fost străbătută de un tremur nervos. M-am așezat pe pat și am simțit o greutate adunîndu-se în mine, apăsîndu-mi pieptul.

Îndreptîndu-mă către casa cea roz, în haine curate – și tot în pantaloni scurți și bluză, cu părul pieptănat cum trebuie, m-am oprit să privesc o clipă toată adunarea. August, June, Rosaleen, Zach, Neil, Otis și toate Fiicele Mariei stăteau în picioare pe pajiștea proaspăt tunsă, în jurul măsuțelor; de departe, li se auzea doar rîsul. Grămezi de mîncare. Panglici albe-albastre fluturînd

în bătaia vîntului. Beculeţele colorate agăţate prin jurul verandei şi toate luminările, deja aprinse, deşi soarele mai era încă pe cer, coborînd încet. Fiecare moleculă de aer radia lumină roşie.

Atunci mi-am spus: „Iubesc locul ăsta din toată inima".

Fiicele s-au apucat să mă laude – ce bine miroseam şi cît de frumos îmi era părul atunci cînd era pieptănat. Iar Lunelle m-a întrebat dacă nu voiam să-mi facă o pălărie.

– Serios? O pălărie? Pentru mine?

Habar n-aveam unde aş fi putut să port o pălărie făcută de Lunelle, dar voiam una în orice caz. Cel puţin ar fi putut să mă îngroape cu ea pe cap într-o bună zi.

– Una albastră, zise August care trăgea cu urechea şi-mi făcu cu ochiul.

Mai întîi am mîncat. Ştiam deja că, pentru Fiicele Mariei, mîncarea era prioritatea numărul unu. Cînd am terminat, lumina roşie începuse să pălească, iar noaptea cobora în jurul nostru, răcorind totul, colorînd seara în roşu-închis, apoi în negru-albăstrui. Rosaleen aduse platoul cu prăjituri cu miere şi îl aşeză pe una din mese.

August ne făcu semn să ne strîngem în cerc în jurul mesei. Programul de Ziua Mariei era pe cale să înceapă de-adevăratelea.

– Acestea sînt prăjiturile Mariei. Prăjituri cu miere pentru Regina Îngerilor, zise August.

Luă una şi, rupînd o bucăţică, o ridică în faţa lui Mabelee, care se afla chiar lîngă ea.

– Trupul Maicii Sfinte, anunţă August, iar Mabelee închise ochii şi deschise gura. August îi puse pe limbă bucăţica de prăjitură.

După ce înghiţi, Mabelee făcu exact ceea ce făcuse şi August – rupse o bucăţică de prăjitură şi i-o dădu celui care stătea lîngă ea şi care se întîmplă să fie Neil. Mabelee, care n-ar fi măsurat cinci picioare nici pe tocuri cît casa, părea să aibă nevoie de o scară ca să ajungă la gura lui Neil. Neil se cocoşă şi deschise o gură cît o şură.

– Trupul Maicii Sfinte, zise Mabelee și aruncă bucățica înăuntru.

Ceea ce știam eu despre Biserica Catolică era egal cu zero, însă eram sigură că papa ar fi făcut pe loc apoplexie dacă ar fi văzut chestia asta. Nu și fratele Gerald, însă. Nu și-ar fi pierdut timpul cu apoplexia, ci ar fi început imediat să pregătească slujba de exorcizare.

Cît despre mine, eu nu mai văzusem niciodată oameni în toată firea dîndu-și să mănînce unii altora și am urmărit întregul ritual avînd sentimentul că urma să izbucnesc în plîns dintr-un moment în altul. Nu știu ce mă apucase, dar, cine știe de ce, cercul ăla în care fiecare îi oferea o îmbucătură celui de lîngă el mă făcea să simt că trăiesc într-o lume mai bună.

Întîmplarea făcu să nu fie alta decît June cea care mi-a oferit bucățica de prăjitură. Închizînd ochii, deschizînd gura și așteptînd să primesc trupul Maicii Sfinte, am auzit-o pe June șoptindu-mi la ureche:

– Îmi pare rău că am fost rea cu tine cînd ai ajuns aici.

Apoi dulceața prăjiturii cu miere mi se răspîndi pe limbă.

Îmi doream ca lîngă mine să fi stat Zach, iar eu să-i pot așeza prăjitura pe limbă. I-aș fi spus: „Sper ca asta să te facă să privești lumea cu ochi mai blînzi. Sper să-ți aducă puțină tandrețe în inimă". Nu m-am ales însă decît cu Cressie, care a înghițit firimitura cu ochii închiși.

După ce toată lumea și-a primit bucățica de prăjitură, Zach și Neil s-au dus în salon și s-au întors cu Maica Lanțurilor. Otis se ținea după ei, cu grămada de lanțuri în brațe. August se aplecă spre mine.

– O să readucem la viață povestea Maicii Lanțurilor. O s-o ducem în magazie și o s-o lăsăm acolo, înlănțuită, toată noaptea.

„Carevasăzică, Fecioara o să-și petreacă noaptea în magazie. Cu mine", mi-am spus.

În vreme ce August traversa curtea trăgînd roaba după ea, Zach şi Neil sprijineau statuia. Dacă-mi permiteţi un comentariu, ghirlanda de flori înfăşurată pe roabă făcea toţi banii.

June îşi luase şi violoncelul, iar Fiicele Mariei mergeau în şir indian în urma roabei, cu lumînări aprinse în mîini. Cîntau: „Marie, stea a mării, Marie, lună strălucitoare, Marie, fagure de miere".

Eu şi Rosaleen încheiam procesiunea, încercînd să le ţinem isonul, dar fără prea mult succes, pentru că nu ştiam versurile. Apăram flacăra cu o mînă, ca să nu se stingă.

La uşa magaziei, Neil şi Zach ridicară statuia şi-o duseră înăuntru. Zăhărel îşi înfipse cotul în coastele lui Otis, iar el se duse după ei şi-i ajută s-o aşeze între extractor şi decantor.

– Bine, zise August. Am ajuns la ultima parte a slujbei noastre. Aşezaţi-vă în semicerc, în faţa Fecioarei.

June începu să cînte la violoncel o melodie lugubră, iar August spuse din nou povestea Maicii Lanţurilor, de la cap la coadă. Cînd August ajunse la partea în care sclavii îi atingeau inima, iar ea le dădea curaj şi le şoptea la ureche cum să scape, June începu să cînte mai tare.

– Maica Lanţurilor a devenit atît de puternică, spunea August, încît stăpînul a fost nevoit să o înlănţuie şi s-o închidă în grajd. Şi a fost aruncată acolo, în lanţuri.

– Binecuvîntat fie numele ei, murmură Violet.

Neil şi Otis luară lanţurile şi începură să lege statuia. La cum învîrtea Otis lanţurile pe-acolo, la lumina lumînărilor, am fost sigură că avea să omoare pe cineva.

August continuă:

– Dar, de fiecare dată cînd stăpînul o închidea pe Fecioară în grajd, ea rupea lanţurile şi se întorcea la ai ei.

August se opri. Trecu pe lîngă fiecare dintre noi şi ne privi fără grabă, pe rînd.

Apoi ridică vocea.

– Cei legaţi se vor dezlega. Cei căzuţi se vor ridica. Acesta e legămîntul pe care l-a făcut cu noi Fecioara.

– Amin, zise Otis.

June începu din nou să cînte, de data asta o melodie ceva mai veselă, slavă Domnului. Am privit-o pe Fecioară, înfășurată din cap pînă-n picioare în lanțuri ruginite. Afară, un fulger zvîcni în văzduhul încins de căldură.

Păreau să se fi cufundat cu toții în meditație sau în ce s-or fi cufundat. Toată lumea închisese ochii, în afară de Zach. Zach se uita la mine.

Am aruncat o privire către biata Fecioară încătușată. Nu suportam s-o văd așa. „Nu e decît o punere în scenă, spusese August, care să ne ajute să ne amintim. Trebuie să ne amintim." Dar toată chestia asta mă întrista teribil. Uram aducerile-aminte.

Am făcut stînga-mprejur și am ieșit din magazie, în zumzetul cald al nopții.

Zach m-a prins din urmă cînd treceam pe lîngă straturile de roșii. M-a luat de mînă și am mers amîndoi mai departe, am trecut peste zidul lui May și ne-am afundat în pădure, fără să scoatem vreun cuvînt. Cicadele parcă înnebuniseră, făcînd aerul să vibreze cu cîntecele lor ciudate. De două ori am trecut prin cîte o pînză de păianjen, simțind pe față firele subțiri, transparente, și asta mi-a plăcut. Un văl țesut din noapte.

Voiam să ajungem la rîu. Voiam să-i simt sălbăticia. Voiam să mă dezbrac și să las valurile să-mi lingă pielea. Să sug o piatră de rîu, așa cum făcusem în noaptea în care eu și Rosaleen dormisem lîngă pîrîu. Nici măcar moartea lui May nu distrusese vraja pe care rîul o țesuse în jurul meu. Eram sigură că rîul făcuse tot ce îi stătuse în puteri ca s-o ajute să părăsească în pace viața asta. Poți să mori într-un rîu, dar poți să și renaști în el, ca în mormintele-stupi de care-mi povestise August.

Lumina lunii ajungea pînă la noi, pe sub copaci. Ne-am îndreptat către apă.

Apa e atît de strălucitoare în întuneric. Am rămas pe mal și-am urmărit petele mișcătoare de lumină, lăsînd sunetul apei să ne

învăluie. Ne țineam încă de mînă, și i-am simțit degetele strîngîndu-le pe ale mele.

– Pe lîngă locul unde stăteam înainte era un lac, am spus. Din cînd în cînd, mă duceam acolo și mă scăldam. Într-o zi, băieții de la ferma vecină pescuiau. Înșiraseră pe o sfoară toți peștișorii pe care-i prinseseră. M-au trîntit la pămînt pe mal și mi-au agățat-o la gît, strîngînd-o, ca să nu mi-o pot trage peste cap. Am țipat: „Lăsați-mă în pace, lăsați-mă să mă ridic", dar ei rîdeau și-mi spuneau: „Ce e, nu-ți place noul tău colier de pești?"

– Nenorociții, zise Zach.

– Cîțiva peștișori muriseră deja, dar cei mai mulți se zbăteau, privindu-mă, arătînd speriați. Mi-am dat seama că ar fi putut să respire dacă intram în apă și începeam să înot. Am intrat pînă la genunchi, dar apoi m-am întors. Mi-era frică să merg mai departe. Cred că asta a fost cel mai rău. Aș fi putut să-i ajut, dar n-am făcut-o.

– N-ai fi putut să rămîi în apă la nesfîrșit, zise Zach.

– Dar aș fi putut să rămîn mult timp. N-am făcut decît să-i implor să deznoade sfoara. I-am *implorat*. Mi-au spus să tac din gură, mi-au spus că treaba mea era să le duc peștii, așa că am stat acolo pînă ce mi-au murit cu toții pe piept. I-am tot visat cam un an de zile după aceea. Cîteodată, în vis, eram și eu legată de sfoară, alături de ei.

– Știu cum te-ai simțit, spuse el.

L-am privit în ochi, cît de adînc am putut.

– Cînd ai fost arestat...

Nu-mi găseam cuvintele.

– Ce-i cu asta? mă întrebă el.

– Te-a schimbat, nu-i așa?

Își coborî privirea către apă.

– Cîteodată, Lily, sînt atît de furios încît îmi vine să omor pe cineva.

– Și băieții ăia care mi-au afirmat peștii de gît erau furioși. Furioși pe lumea întreagă, și asta i-a făcut să fie așa de răi. Trebuie să-mi promiți că n-ai să ajungi ca ei, Zach.

– Nu vreau să ajung ca ei, zise el.

– Nici eu.

Și-a apropiat fața de a mea și m-a sărutat. La început, a fost ca o aripă de fluture trecîndu-mi peste buze, apoi gura i se deschise deasupra buzelor mele. Am cedat. M-a sărutat blînd, dar în același timp cu nesaț, și mi-a plăcut gustul lui, mirosul pielii lui, felul în care buzele i se deschideau și închideau. Pluteam pe un rîu de lumină. Înconjurată de pești. Împodobită cu pești. Dar, în ciuda acelei dureri minunate care-mi pusese stăpînire pe trup, în ciuda vieții care mi se zbătea sub piele și a iubirii năvalnice care-și intra în drepturi, simțeam, încă, peștii, murind pe inima mea.

După aceea, m-a privit, cu chipul arzîndu-i.

– N-o să vă vină să credeți cînd o să vedeți ce bine am să învăț anul ăsta. Celula aia de închisoare o să mă facă să iau note mai mari ca niciodată. Și cînd o să se termine anul, nimic n-o să mă mai oprească să plec de-aici și să merg la colegiu.

– Știu că asta ai să faci, i-am spus. Ai să reușești.

Și nu erau doar vorbe goale. Mă pricep la cîntărit oamenii și puteam să bag mîna-n foc că avea să devină avocat. Apăreau multe schimbări la orizont, chiar și în Carolina de Sud – aproape că le puteai adulmeca în aer –, iar Zach era unul dintre cei care aveau să le aducă. Avea să fie unul din tamburii-major ai libertății de care vorbea Martin Luther King. Așa îl vedeam acum – ca pe un tambur-major.

Mă privi din nou și, mutîndu-și greutatea de pe un picior pe celălalt, îmi spuse:

– Vreau să știi că...

Se opri și-și îndreptă privirea spre vîrful copacilor.

M-am apropiat de el cu un pas.

– Ce vrei să știu?

– Că... că țin la tine. Mă gîndesc la tine tot timpul.

Am fost gata să-i spun că erau multe lucruri pe care nu le ştia despre mine, că poate n-ar mai fi ţinut atît de mult la mine dacă le-ar fi ştiut, dar, în loc de asta, am zîmbit şi i-am spus:

– Şi eu ţin la tine.

– Acum nu putem fi împreună, Lily, dar, într-o zi, cînd am să plec de-aici şi-am să fiu cineva, am să te găsesc, şi atunci o să fim împreună.

– Promiţi?

– Promit.

Îşi scoase lănţişorul cu plăcuţa militară de identificare şi mi-l atîrnă la gît.

– Ca să nu uiţi, OK?

Plăcuţa dreptunghiulară de argint îmi coborî între sîni, şi am simţit-o clătinîndu-se acolo, rece şi solidă. Zachary Lincoln Taylor, numele lui culcat pe inima mea.

Croindu-şi drum, cu hotărîre, în sus.

Dacă matca ar fi mai inteligentă, probabil că ar cădea pradă unor nevroze teribile. În realitate însă, e timidă şi cam nervoasă, probabil pentru că nu părăseşte niciodată stupul, ci îşi petrece tot timpul în întuneric, într-o noapte veşnică, lucrînd fără încetare... Rolul ei e, mai degrabă, nu unul de regină, ci de mamă a stupului, un titlu care îi e acordat adesea. Şi totuşi, aici găsim şi o urmă de batjocură, avînd în vedere lipsa ei de instincte materne şi incapacitatea de a avea grijă de progenituri.

Regina trebuie să moară: Şi alte daraveri de-ale albinelor şi oamenilor

Capitolul doisprezece

Aşteptam pe August în camera ei. Aşteptarea era un lucru la care mă pricepeam de minune. Aşteptasem ca fetele de la şcoală să mă invite undeva. Aşteptasem ca T. Ray să se schimbe. Aşteptam încă să apară poliţia şi să ne ducă la închisoarea din Everglades. Aşteptam ca mama să îmi trimită un semn că mă iubeşte.

Eu şi Zach rămaserăm afară pînă ce Fiicele Mariei terminaseră cu ceremonia din magazie. Apoi le ajutaserăm să facă ordine în curte, eu strînsesem vasele, iar Zach dusese măsuţele înapoi, la locul lor. Queenie zîmbise şi ne întrebase:

– Cum se face că voi doi aţi plecat pînă să terminăm?

– Se lungise prea mult, zisese Zach.

– Aha, carevasăzică asta era, ne tachinase ea, în vreme ce Cressie chicotea.

După ce plecase Zach, mă strecurasem în magazie şi luasem de sub pernă fotografia mamei şi icoana Fecioarei negre. Strîngîndu-le în mînă, trecusem pe lîngă Fiicele care tocmai terminau de spălat vasele în bucătărie. Strigaseră după mine:

– Unde te duci, Lily?

Nu-mi plăcea să fiu nepoliticoasă, dar m-am trezit că nu ştiu ce să le răspund, pur şi simplu eram incapabilă să fac conversaţie în acel moment. Voiam să aflu povestea mamei. Nu-mi păsa de nimic altceva.

M-am îndreptat direct către camera lui August; mirosea a ceară de albine. Am aprins o lampă şi m-am aşezat pe cufărul de cedru de la capul patului ei, unde mi-am încrucişat şi descrucişat braţele de vreo zece ori. Mîinile îmi erau reci şi umede şi parcă aveau o viaţă a lor. Nu voiau decît să se agite şi să-şi trosnească degetele. Mi le-am vîrît sub coapse.

Singura dată cînd mai fusesem în camera lui August fusese atunci cînd leşinasem în timpul întîlnirii Fiicelor Mariei şi mă trezisem în patul ei. Probabil că atunci fusesem prea ameţită ca să văd ceva, pentru că aveam impresia că intru acolo pentru prima dată. Ţi-ai fi putut petrece ore întregi fîţîindu-te prin camera ei, iar dacă ai fi stat să te uiţi la toate lucrurile pe care le avea acolo, ai fi avut de muncă, nu glumă.

În primul şi-n primul rînd, totul era albastru. Aşternuturile, cuverturile, covoraşul, perna scaunului, lămpile. Dar să nu vă închipuiţi că era ceva monoton. Erau o grămadă de nuanţe de albastru. Albastru cum e cerul, albastru ca un lac, bleumarin, verde-albăstrui – toate nuanţele. Aveam senzaţia că tocmai mă scufundasem în ocean.

Pe toaletă, acolo unde nişte oameni mai puţin interesanţi ar fi pus o fotografie sau o casetă cu bijuterii, August aşezase un acvariu întors cu fundul în sus, sub care se afla un fagure uriaş de miere. Mierea se scursese afară din el şi formase nişte mici bălţi pe tava pe care era aşezat acvariul.

Pe noptiere erau niște sfeșnice cu lumînări. Mă întrebam dacă erau chiar cele pe care le făcusem eu. Mă trecea un fior de încîntare la gîndul că o ajutasem și eu pe August să-și lumineze camera atunci cînd era întuneric.

M-am dus să mă uit la cărțile aranjate ordonat pe un raft. *Ghidul apicultorului avansat*, *Știința apiculturii*, *Polenizarea*, *Vremea legendelor* a lui Bulfinch, *Miturile Greciei*, *Producerea mierii*, *Legende cu albine din întreaga lume*, *Fecioara Maria de-a lungul secolelor*. Am scos-o pe ultima din raft și am deschis-o în poală, frunzărind-o în căutarea imaginilor. Cîteodată, Fecioara era brunetă cu ochii căprui, altă dată era blondă cu ochi albaștri, dar întotdeauna era superbă. Arăta ca o candidată la titlul de Miss America. Ca o Miss Mississippi. Nu mă puteam abține să nu-mi doresc s-o văd în costum de baie și pantofi cu toc – înainte să fie însărcinată, firește.

Șocul cel mai mare însă mi l-au produs picturile în care îngerul Gabriel îi oferea un *crin* Fecioarei. În fiecare din ele, cînd apărea ca să-i spună că avea să-l nască pe copilul cel mai important din lume, deși nu era încă măritată, îi aducea un crin mare, alb. Ca și cînd asta ar fi fost premiul de consolare pentru bîrfele de care avea să aibă parte. Am închis cartea și-am pus-o înapoi pe raft.

Prin fereastra deschisă intră o pală de vînt. M-am apropiat de fereastră și m-am uitat la linia întunecată a copacilor de la marginea pădurii, la semiluna care arăta ca o monedă de aur vîrîtă pe jumătate într-o fantă, gata să cadă din cer cu un clinchet. Prin plasa de țînțari se auzeau voci. Voci de femei. Se înălțau ca niște triluri, apoi se stingeau. Fiicele se pregăteau să plece. Iar eu îmi răsuceam între degete cîte o șuviță de păr și mă învîrteam în cerc pe covor, așa cum fac cîinii înainte să se așeze.

Mi-am amintit de filmele cu închisori și de scenele în care se pregăteau să electrocuteze vreun condamnat – pe nedrept, firește –, cu camera trecînd de la bietul om, asudînd în celula lui,

la limbile ceasului de pe perete, care se grăbesc către ora douăsprezece.

M-am așezat din nou pe cufărul de cedru.

Am auzit pași pe parchetul de pe coridor – pași siguri, domoli. Pași care șopteau: „Vine August". Mi-am îndreptat spatele, iar inima a început să-mi bată atît de tare, încît o auzeam în urechi. Cînd intră în cameră, îmi spuse:

– Mă gîndeam eu că o să te găsesc aici.

A trebuit să mă lupt cu impulsul de a țîșni afară, pe lîngă ea, de a sări pe fereastră. „Nu trebuie neapărat să faci asta", mi-am spus, dar nevoia de a ști mă copleși pe dată. Trebuia să aflu.

– Îți aduci aminte cînd..., am început.

Abia dacă mă auzeam vorbind. Mi-am dres glasul.

– Îți aduci aminte cînd mi-ai spus că ar trebui să stăm de vorbă?

Închise ușa. Un sunet atît de definitiv. „Nu mai e cale de întoarcere", asta îmi spunea sunetul ăla. „Acum e-acum", mi-am spus.

– Da, îmi aduc aminte foarte bine.

Am așezat fotografia mamei pe cufăr.

August se apropie de mine și ridică fotografia.

– Semeni cu ea ca două picături de apă.

Mă privi cu ochii ei mari și scînteietori, cu focul de aramă care ardea în ei. Îmi doream să pot privi lumea prin ei măcar o dată.

– E mama, i-am spus.

– Știu, draga mea. Mama ta era Deborah Fontanel Owens.

Am clipit, cu ochii la ea. Se apropie de mine, iar lentilele ochelarilor începură să strălucească în lumina lămpii, așa că nu-i mai puteam vedea ochii. Mi-am schimbat poziția, ca să-i văd mai bine.

Trase scaunul din fața toaletei lîngă cufărul de cedru și se așeză, cu fața la mine.

– Îmi pare tare bine că putem în sfîrșit să discutăm despre asta.

Îi simțeam genunchiul, abia atingîndu-mă. Un minut întreg trecu fără să scoatem vreun cuvînt. Ținea în mînă fotografia, și mi-am dat seama că aștepta ca eu să deschid discuția.

– Ai știut tot timpul că era mama, am spus, fără să mă pot hotărî dacă să mă simt trădată, să mă înfurii sau pur și simplu să fiu surprinsă.

Își așeză mîna pe a mea și-și trecu degetul mare peste pielea mea.

– În ziua în care ai apărut, m-am uitat la tine și am văzut-o pe Deborah, cînd era de vîrsta ta. Știam că avusese o fată, dar mi-am spus că era imposibil; era prea mult să cred că fiica lui Deborah tocmai apăruse la mine în salon. Apoi mi-ai spus că te chema Lily, și în secunda aceea am știut cine erai.

Poate că ar fi trebuit să mă aștept la asta. Am simțit lacrimi adunîndu-mi-se în fundul gîtului, fără măcar să-mi dau seama de ce.

– Dar... dar nu mi-ai spus niciodată nimic. De ce nu mi-ai spus?

– Pentru că nu erai pregătită să afli povestea mamei tale. Nu voiam să te văd fugind din nou. Voiam să-ți las timp să te aduni, să găsești puțină stabilitate, să te liniștești. E destul timp pentru toate, Lily. Trebuie să știi cînd să îmboldești pe cineva și cînd să-l lași în pace, cînd să lași lucrurile să-și urmeze cursul lor. Asta am încercat să fac.

În capul meu se lăsă liniștea. Cum aș fi putut să fiu furioasă pe ea? Și eu făcusem același lucru. Ținusem sub tăcere ceea ce știam, iar motivele mele nu erau nici pe departe atît de nobile ca ale ei.

– May mi-a spus, am rostit eu.

– Ce ți-a spus May?

– Am văzut-o presărînd firimituri de fursecuri pe podea, pentru gîndaci. Tata mi-a spus odată că și mama obișnuia să facă același lucru. Și atunci m-am gîndit că poate învățase de la May. Așa că am întrebat-o: „Ai cunoscut vreo femeie pe nume Deborah Fontanel?", iar ea mi-a spus că da, că Deborah a locuit în magazie.

August clătină din cap.

– Dumnezeule, sînt atîtea lucruri de spus. Îți amintești că ți-am spus că am lucrat ca menajeră în Richmond înainte de a găsi un post de profesoară? Ei bine, asta a fost în casa mamei tale.

„Casa mamei." Îmi părea ciudat să mă gîndesc la ea ca la o persoană cu un acoperiș deasupra capului. O persoană care stă întinsă pe pat, care mănîncă la masă, care face baie în cadă.

– Ai cunoscut-o de cînd era mică?

– Aveam grijă de ea, zise August. Îi călcam rochiile și-i puneam gustarea de prînz într-o pungă de hîrtie atunci cînd pleca la școală. Îi plăcea la nebunie untul de arahide. Numai asta voia. Unt de arahide de luni pînă vineri.

Am tras aer în piept și mi-am dat seama că îmi ținusem răsuflarea pînă atunci.

– Și, în afară de asta, ce-i mai plăcea?

– Îi plăceau păpușile. Organiza petreceri pentru ele, în curte, iar eu făceam niște sendvișuri micuțe pentru platourile lor. Se opri, lăsînd amintirile să vină. Nu-i plăceau, în schimb, temele. Trebuia să mă țin tot timpul după ea din cauza asta. S-o fugăresc peste tot, punînd-o să spună cuvinte pe litere. Odată, s-a cățărat într-un copac și s-a ascuns acolo, ca să nu mai trebuiască să învețe pe dinafară o poezie de Robert Frost. Am găsit-o și m-am cățărat după ea cu cartea în mînă și n-am lăsat-o să coboare pînă ce nu mi-a spus-o pe de rost.

Închizînd ochii, mi-am închipuit-o pe mama, ghemuită pe o creangă lîngă August, repetînd fiecare vers din *Stopping by woods on a snowy evening*, pe care fusesem și eu nevoită s-o învăț pentru ora de engleză. Mi-am plecat capul, cu ochii închiși.

– Lily, înainte de a mai vorbi despre mama ta, trebuie să-mi spui cum ai ajuns aici. Bine?

Am deschis ochii și am încuviințat din cap.

– Mi-ai spus că tatăl tău a murit.

M-am uitat la mîna ei, încă așezată peste a mea, speriată la gîndul că ar fi putut să o ia de-acolo.

– Asta am născocit-o eu, am spus. De fapt, n-a murit. „Dar ar merita asta din plin."

– Terrence Ray, zise ea.

– Îl cunoști și pe tata?

– Nu, nu l-am întîlnit niciodată, dar Deborah mi-a povestit despre el.

– Eu îi spun T. Ray.

– Nu-i spui „tăticule"?

– Nu e tocmai genul de tătic.

– Ce vrei să spui?

– Ţipă tot timpul.

– La tine?

– La toată lumea. Dar nu numai de asta am plecat.

– Atunci de ce, Lily?

– T. Ray... Mi-a spus că mama...

Lacrimile începură să-mi curgă pe obraji, iar vocea îmi deveni ascuţită şi de nerecunoscut.

– Mi-a spus că mama m-a părăsit, că ne-a părăsit pe amîndoi şi a fugit.

Un zid de sticlă mi se sparse în piept, un zid despre care nici măcar nu ştiam că exista.

August se apropie de mine şi-şi deschise braţele, aşa cum le deschisese în faţa lui June în ziua în care găsise biletul lui May. M-am lipit de pieptul ei, iar ea m-a strîns în braţe. Era nespus de frumos, să mă ţină August în braţe.

Mă lipisem de ea atît de tare, încît îi simţeam inima zvîcnind pe pieptul meu. Mă mîngîia pe spate. Nu mi-a spus: „Haide, haide, nu mai plînge, o să fie bine pînă la urmă", adică exact ce spun oamenii în general atunci cînd vor să taci din gură. Mi-a spus:

– Doare, ştiu că doare. Dă totul afară. E tot ce trebuie să faci.

Aşa că am făcut-o. Cu gura lipită de rochia ei, părea că scoteam la suprafaţă toată durerea pe care o îndurasem şi o aruncam către pieptul ei, fără ca ea să clipească măcar.

O udasem cu lacrimile mele. În jurul gulerului, rochia de bumbac i se lipise de piele. Îi vedeam pielea întunecată strălucind prin bumbacul ud. Era ca un burete, absorbind ceea ce eu nu mai puteam ţine în mine.

Îi simțeam mîinile calde pe spate și, de fiecare dată cînd mă opream ca să-mi trag nasul și să trag aer în piept, îi auzeam răsuflarea. Domoală și regulată. Aerul care intra și ieșea. Pe măsură ce m-am liniștit, am început să mă las legănată de respirația ei.

În cele din urmă m-am tras înapoi și m-am uitat la ea, uluită de forța cu care răbufnisem. Și-a trecut degetul peste nasul meu și mi-a zîmbit trist.

– Îmi pare rău, am spus.

– Să nu-ți pară, zise ea.

Se ridică și scoase o batistă albă din sertarul de sus al dulapului. Era împăturită, iar pe ea erau brodate cu fir de argint inițialele „A.B." Îmi șterse fața, cu blîndețe.

– Vreau să știi că nu l-am crezut pe T. Ray cînd mi-a spus asta, i-am spus. Știu că nu m-ar fi părăsit niciodată așa. Nu voiam decît să aflu cine era, de fapt, mama și să-i demonstrez că s-a înșelat.

Își ridică mîna și se ciupi de frunte, chiar între lentilele ochelarilor.

– Și de asta ai plecat?

Am încuviințat din cap.

– Și pe lîngă asta, eu și Rosaleen am dat de niște necazuri în oraș și mi-am dat seama că, dacă n-am fi plecat, T. Ray m-ar fi omorît, și mă săturasem să mă tot omoare.

– Ce fel de necazuri?

Îmi doream să nu fi trebuit să continui. Am rămas cu ochii în podea.

– E vorba de felul în care Rosaleen a căpătat vînătăile alea și tăietura de pe frunte?

– Nu voia decît să se treacă pe lista de alegători, ca să poată vota.

August se încruntă, de parcă ar fi încercat să înțeleagă.

– Bine, bine, dar începe cu începutul, OK? Spune-mi tot ce s-a întîmplat, și fără să te grăbești.

I-am povestit totul în amănunt, pe cît de bine am putut, atentă să nu scap nimic: i-am spus despre Rosaleen care își exersa

iscălitura, despre cei trei care se apucaseră să-și bată joc de ea, i-am povestit cum le turnase salivă amestecată cu tutun pe pantofi.

– Și atunci a venit un polițist și ne-a dus la închisoare, am continuat, cu cuvintele răsunîndu-mi în urechi într-un mod ciudat.

Nu pot decît să-mi închipui cum răsunau în urechile lui August.

– Închisoare? făcu ea.

Am avut impresia că i se înmuiaseră oasele.

– V-au dus la *închisoare?* Și de ce v-au acuzat?

– Polițistul a spus că Rosaleen i-a atacat pe oamenii ăia, dar eu eram acolo și văzusem că ea nu făcea decît să se apere. Atîta tot.

August strînse din dinți și-și îndreptă spatele.

– Cît timp ați stat acolo?

– Eu n-am rămas multă vreme. T. Ray a venit și m-a scos de-acolo, dar pe Rosaleen n-au lăsat-o să plece, iar cei trei au venit după aceea și-au luat-o la bătaie.

– Maică Precistă, făcu August.

Cuvintele ei plutiră o vreme deasupra noastră. M-am gîndit atunci la spiritul Fecioarei Maria, ascuns peste tot în jurul nostru. Cu inima ei neîmblînzită ca o cupă roșie ascunsă printre lucrurile obișnuite. Nu asta spusese August? Că era aici, peste tot, dar n-o puteam vedea pentru că era ascunsă?

– Ei, și în cele din urmă cum a scăpat de-acolo?

Cîteodată trebuie să tragi adînc aer în piept înainte de a spune anumite lucruri.

– M-am dus la spitalul unde o duseseră ca să-i pună copcile și m-am... M-am strecurat în salonul ei fără ca polițistul să mă vadă.

– Maică Precistă, repetă ea. Se ridică de pe scaun și începu să se învîrtă prin cameră.

– N-aș fi făcut asta niciodată, dar T. Ray mi-a spus că individul care o bătuse pe Rosaleen era rasistul cel mai al dracului din cîți sînt pe lume și că mai mult ca sigur avea să se întoarcă și s-o ucidă. Nu puteam s-o las acolo.

Era îngrozitor să-mi aud propriile secrete răsunînd în încăperea aceea, de parcă un camion cu gunoi apăruse și-și vărsase

încărcătura scîrboasă pe podea, ca August s-o poată studia pe îndelete. Dar nu asta mă speria în primul rînd, ci felul în care August se sprijinea de spătarul scaunului ei, cu privirea îndreptată spre fereastră, pe deasupra capului meu, privind în gol prin aerul lipicios şi gîndind Dumnezeu ştie ce.

Un fior îmi străbătu şira spinării.

– Nu vreau să fiu o persoană rea, am început, uitîndu-mă la mîinile mele, împreunate de parcă m-aş fi aflat în rugăciune. Dar se pare că nu mă pot împiedica.

Aş fi jurat că rămăsesem deja fără lacrimi, dar acum aveam din nou obrajii uzi.

– Fac tot felul de lucruri rele. Mint, mint tot timpul. Nu şi pe tine. Mă rog, te-am minţit, dar aveam motive. Şi urăsc oamenii. Nu doar pe T. Ray, ci şi pe mulţi alţii. Pe colegele de şcoală, care nu mi-au făcut nimic rău, de fapt, n-au făcut decît să mă ignore. O urăsc pe Willifred Marchant, pe poeta din Tiburon, şi nici măcar n-o cunosc. Cîteodată o urăsc pe Rosaleen pentru că mă face de ruşine. Şi cînd abia ajunsesem aici, o uram pe June.

Urmă un val de tăcere. Se ridică întocmai ca un val adevărat; în minte îmi răsuna un vuiet, în urechi – ploaia.

„Uită-te la mine. Pune-ţi din nou mîna pe a mea. Spune ceva."

Începu să-mi curgă şi nasul. Îmi trăgeam nasul, îmi ştergeam obrajii, incapabilă să închid gura, incapabilă să trec în continuare sub tăcere toate lucrurile oribile pe care le făcusem, iar atunci cînd aveam să termin... ei bine, dacă m-ar mai fi iubit încă, dacă mi-ar fi spus: „Lily, eşti aceeaşi floare aleasă pe pămîntul ăsta", atunci poate că aş fi reuşit să mă uit în oglinzile din salonul ei şi să văd apa rîului lucind în ochii mei, curgînd mai departe în ciuda a tot ceea ce murise în ea.

– Dar toate astea nu sînt nimic, am continuat. Mă ridicasem, simţind nevoia să plec, să mă duc undeva, dar nu aveam unde. Ne aflam pe o insulă. O insulă albastră care plutea într-o casă roz, o insulă unde scosesem tot din mine

sperînd să nu fiu mai apoi aruncată în mare și silită să-mi aștept acolo pedeapsa.

– Eu...

August se uita la mine, așteptînd. Nu eram sigură că puteam să-i spun și asta.

– A murit din vina mea. Eu... eu am omorît-o.

Am început să mă smiorcăi și mai tare și-am căzut în genunchi pe covor. Era pentru prima dată cînd spuneam asta în fața altcuiva, și sunetul cuvintelor mele îmi frînsese inima.

E un lucru care ni se întîmplă tuturor, poate o dată sau de două ori în viață – să auzim șoapta unui spirit întunecat, o voce care vine din miezul lumii. O gură cu săbii în loc de buze, care nu tace pînă ce nu scoate la iveală Secretul, acel secret din inima lucrurilor. Îngenuncheată pe podea, neputînd să mă opresc din tremurat, am auzit-o, tare și clar. Îmi spunea: „Nimeni nu te poate iubi, Lily Owens. Nimeni. Cine să te iubească? Cine, în toată lumea asta, ar fi capabil să te iubească pe tine?"

M-am lăsat pe călcîie, vag conștientă de faptul că murmuram: „Nimeni nu mă poate iubi". Cînd mi-am ridicat privirea, am văzut firișoarele de praf care pluteau în lumina lămpii și apoi pe August, în picioare, privindu-mă. Am crezut că avea de gînd să mă ajute să mă ridic, dar în loc de asta îngenunche lîngă mine și-mi dădu părul la o parte de pe față.

– Of, Lily, zise ea. Lily, copile.

– Am ucis-o din greșeală, am spus, privind-o drept în ochi.

– Ascultă-mă acum, zise August, lipindu-și fața de bărbia mea. E un lucru teribil pe care-l porți în spate. Dar asta nu înseamnă că nimeni nu te poate iubi. Chiar dacă ai omorît-o din greșeală, ești fata cea mai drăguță și mai demnă de iubire pe care-o cunosc. Rosaleen te iubește, May te iubea și nu-i nevoie să fii vrăjitor ca să-ți dai seama că Zach e nebun după tine. Și toate Fiicele te iubesc. Și June, deși n-ai fi zis, și ea te iubește. I-a luat mai mult timp pentru că-i purta pică mamei tale.

– Îi purta pică mamei? Dar de ce? am întrebat, dîndu-mi seama că şi June trebuie că ştiuse tot timpul cine eram.

– Of, e cam complicat, aşa cum e şi June. Nu putea să suporte gîndul că lucrasem ca menajeră în casa mamei tale. August scutură din cap. Ştiu că n-a fost corect, dar asta a făcut – şi-a vărsat nervii pe ea, apoi pe tine. Dar chiar şi June a început să te iubească, nu-i aşa?

– Cred că da, am răspuns.

– Dar înainte de toate vreau să ştii că *eu* te iubesc. Aşa cum am iubit-o pe mama ta.

August se ridică, însă eu am rămas acolo unde eram, lăsîndu-i cuvintele să mi se răspîndească în tot trupul.

– Dă-mi mîna, îmi spuse ea, întinzîndu-mi o mînă.

Ridicîndu-mă, am ameţit, ca atunci cînd te ridici prea repede în picioare.

Toată dragostea asta pe care o primeam. Nu ştiam ce să fac acum cu ea.

Voiam să-i spun: „Vă iubesc, vă iubesc pe toţi". Sentimentul acela se ridică în mine ca o pală de vînt, dar, atunci cînd îmi ajunse la buze, se trezi că nu avea nici voce, nici cuvinte. Nu avea decît o gură de aer şi mult dor.

– Cred c-avem amîndouă nevoie să ne răcorim niţel, zise ea, lipăind către bucătărie.

August umplu două pahare cu apă rece, de la frigider. Apoi am mers pe veranda din spate şi ne-am aşezat în leagăn, bînd apa răcoroasă cu înghiţituri mici şi ascultînd lanţurile leagănului scîrţîind. E uimitor cît de liniştitor poate fi sunetul ăsta. Nu ne obosisem să aprindem becul, şi asta era la fel de liniştitor – statul pe întuneric.

După cîteva minute, August spuse:

– Uite ce nu-nţeleg eu, Lily – cum de-ai ştiut unde să vii?

Am scos icoana Fecioarei negre din buzunar şi i-am întins-o.

– A fost a mamei, i-am spus. Am găsit-o în pod, era în același loc cu fotografia.

– Oh, Dumnezeule, zise ea, acoperindu-și gura cu mîna. I-am dat-o cu puțin înainte să moară.

Își așează paharul pe podea și merse la capătul celălalt a verandei. Nu știam dacă să continui să vorbesc sau nu, așa că am așteptat să spună ceva și, văzînd că nu spunea nimic, m-am dus lîngă ea. Avea buzele strînse, iar privirea îi rătăcea în noapte. Strîngea icoana în mînă, dar brațul îi atîrna moale pe lîngă trup.

Îi luă un minut s-o ridice, ca să ne putem uita amîndouă la ea.

– Pe spate scrie: „Tiburon, Carolina de Sud", am spus.

August o întoarse pe partea cealaltă.

– Trebuie că Deborah a scris asta.

Ceva care aducea a zîmbet îi apăru preț de o clipă pe chip.

– Avea obiceiul ăsta. Avea un album întreg de poze, și toate aveau scris pe spate locul unde fuseseră făcute, chiar dacă locul ăla era chiar casa ei. Îmi înapoie icoana. Am rămas cu ochii la ea, trecîndu-mi degetul peste cuvîntul „Tiburon".

– Cine-ar fi crezut? zise August.

Ne-am întors la leagăn și ne-am așezat; am început să ne legănăm încet, împingînd podeaua cu picioarele. Avea privirea îndreptată în față. Breteaua rochiei îi căzuse pînă la cot, dar nici măcar nu observase.

June spunea întotdeauna că majoritatea oamenilor mușcau mai mult decît puteau mesteca, însă August mesteca mai mult decît mușca. Lui June îi plăcea s-o tachineze pe August în legătură cu felul în care cîntărea lucrurile, cu felul în care se retrăgea brusc, în mijlocul conversației, într-o lume numai a ei, unde-și întorcea gîndurile pe față și pe dos, digerînd lucruri cu care majoritatea oamenilor s-ar fi înecat strașnic. Voiam s-o rog să mă învețe și pe mine să fac asta. Să mă învețe cum să privesc lucrurile.

Un tunet se rostogoli pe deasupra copacilor. Mi-am amintit de petrecerile mamei, de sendvișurile micuțe, pentru păpuși, și m-am umplut de tristețe. Poate pentru că mi-ar fi plăcut atît de

mult să iau şi eu parte la o astfel de petrecere. Poate pentru că toate sendvişurile erau, probabil, cu unt de arahide, mîncarea preferată a mamei, după care eu, una, nu mă prea dădeam în vînt. M-am întrebat ce poezii o obligase August să înveţe, m-am întrebat dacă şi-o mai amintea chiar şi după ce se măritase. Dacă i se întîmplase vreodată să stea în pat, pe întuneric, ascultîndu-l pe T. Ray sforăind şi recitînd-o în minte înainte să adoarmă, dorindu-şi din tot sufletul să poată fugi de acolo cu Robert Frost.

M-am uitat la August cu coada ochiului. M-am forţat să-mi amintesc momentul în care îmi mărturisisem păcatul cel mai mare. După ce mă ascultase, îmi spusese: „Te iubesc. Aşa cum am iubit-o pe mama ta".

– Bine, zise August, de parcă nu ne-am fi oprit din vorbit. Icoana asta explică faptul că ai ajuns în Tiburon, dar cum păcatele mele m-ai găsit *pe mine?*

– Asta a fost uşor, am spus. Am descoperit într-un magazin nişte borcane cu miere MADONA NEAGRĂ, iar eticheta era aceeaşi cu icoana mamei. Fecioara Neagră din Breznichar, Boemia.

– Ce corect ai pronunţat, îmi spuse August.

– Am exersat mult.

– Unde-ai văzut mierea?

– În Magazinul General Frogmore Stew, la marginea oraşului. L-am întrebat pe domnul cu papion de unde avea mierea. El mi-a spus unde să te găsesc.

– E domnul Grady. Scuturâ din cap. Aş jura că îţi era *sortit* să ne găseşti.

Că asta îmi fusese *sortit* nu mai aveam nici o îndoială. Mi-aş fi dorit totuşi să aflu cum era sortită să se termine povestea asta. M-am uitat la mîinile noastre, pe care ni le ţineam amîndouă în poală, cu palmele în sus, de parcă aşteptam să cadă ceva.

– Vrei să-ţi mai povestesc despre mama ta? mă întrebă ea.

Am dat din cap. Fiecare oscior din trupul meu plesnea de nerăbdare să mai afle cîte ceva despre mama.

– Ori de cîte ori simți nevoia să ne oprim și să luăm o pauză, să-mi spui.

– Bine, am spus.

Cine știe ce aveam să mai aud, dacă August își închipuia că aveam să am nevoie de *pauze*. Pauze ca să ce? Să țopăi de bucurie? Să-mi toarne apă în cap și să-mi dea palme ca să mă trezească din leșin? Sau era vorba de genul de pauze care te lasă să digeri mai bine veștile proaste?

Un cîine începu să latre în depărtare. August așteptă să se oprească, apoi începu:

– Am început să lucrez pentru mama lui Deborah în 1931. Deborah avea patru ani. Era o dulceață de fetiță, dar se ținea numai de pozne. Tot timpul. În primul rînd, mergea în somn. Într-o noapte a ieșit din casă și s-a urcat pe o scară pe care muncitorii care reparau acoperișul o lăsaseră sprijinită de casă. Chestiile de genul ăsta o înnebuneau pe maică-sa.

Începu să rîdă.

– Și în plus avea și o prietenă imaginară. Tu ai avut vreodată așa ceva?

Am clătinat din cap.

– Pe a ei o chema Tica Tee. Vorbea cu ea tare, la masă, de parcă ar fi fost acolo, în fața noastră, și dacă uitam să-i pun un tacîm și lui Tica Tee, pe Deborah o apucau pandaliile. Din cînd în cînd însă, așezam pe masă un tacîm în plus, iar ea mă întreba: „Ce faci acolo? Tica Tee nu e aici. S-a dus să joace în filme". Mamei tale îi plăcea tare mult de Shirley Temple.

– Tica Tee, am rostit, încercînd să simt gustul cuvintelor.

– Tica Tee aia era ceva de speriat, zise August. Făcea la perfecție orice nu-i ieșea lui Deborah. Tica Tee avea numai note mari la lucrări, primea steluțe de aur la școala de duminică, își făcea patul, își spăla singură farfuria. Unii îi spuneau lui Sarah – așa o chema pe bunică-ta – că ar fi trebuit s-o ducă pe Deborah la un doctor din Richmond care se specializase în probleme psihice de-ale copiilor. Dar i-am spus: „Nu-ți face griji, nu face

decît să-şi rezolve problemele în felul ei. Cu timpul, Tica Tee o să dispară". Şi aşa a fost.

Oare pe ce lume trăisem pînă atunci, de nu ştiusem nimic de prietenii imaginari? Acum înţelegeam la ce erau buni. Înţelegeam cum o parte pierdută a cuiva poate ieşi la iveală, ca să-i amintească acum cine ar putea fi, doar cu puţin efort.

– Nu s-ar zice că seamăn prea tare cu mama, am spus.

– Ah, ba da. Avea o vînă în ea, pe care-o ai şi tu. Cîteodată, se trezea pur şi simplu făcînd lucruri la care alte fete nici măcar n-ar fi visat.

– Ca de exemplu?

August privi peste umărul meu şi zîmbi.

– Odată a fugit de-acasă. Nici măcar nu-mi mai amintesc de ce era atît de supărată. Am căutat-o pînă noaptea tîrziu. Am găsit-o ghemuită într-un şanţ. Dormea buştean.

Cîinele începu să latre din nou, iar August tăcu. Am ascultat lătratul de parcă ar fi fost o serenadă, cu ochii închişi, încercînd să mi-o imaginez pe mama, dormind buştean ghemuită într-un şanţ.

După o vreme, am spus:

– Cît timp ai lucrat pentru... pentru bunica?

– O bună bucată de vreme. Mulţi ani. Pînă am găsit postul de profesoară despre care ţi-am spus. Am ţinut legătura şi după ce am plecat.

– Cred că au fost tare triste cînd te-ai mutat în Carolina de Sud.

– Biata Deborah se zguduia de plîns. Avea deja nouăsprezece ani, dar plîngea de parcă ar fi avut doar şase.

Leagănul nu se mai mişca şi nici una din noi nu părea să mai aibă chef de leganat.

– Şi cum a ajuns mama aici?

– Eram aici de doi ani, zise August. Intrasem deja în afacerea asta cu mierea, iar June preda la şcoală, cînd am primit un telefon de la ea. Plîngea în hohote; mi-a spus că mama ei murise. Îmi spunea fără încetare: „Nu te mai am decît pe tine".

– Şi tatăl ei? Unde era?

– Oh, domnul Fontanel a murit cînd era mică. Nu l-am cunoscut.

– Și atunci s-a mutat aici, cu tine?

– Deborah avea o prietenă din liceu, care abia se mutase în Sylvan. Ea a convins-o pe Deborah că era bine acolo. I-a spus că erau multe locuri de muncă și o grămadă de bărbați abia întorși din război. Așa că Deborah a venit. Cred însă că motivul principal am fost eu. Cred că voia să fie aproape de mine.

Lucrurile deveneau din ce în ce mai limpezi.

– Mama a venit în Sylvan, l-a întîlnit pe T. Ray și s-a măritat cu el.

– Exact, zise August.

Cînd ieșisem pe verandă, cerul strălucea de stele, iar Calea Lactee arăta ca un drum adevărat la capătul căruia ți-ai fi putut găsi mama, așteptîndu-te acolo, cu mîinile în șolduri. Dar acum, o ceață jilavă se lăsase deasupra curții, învăluindu-ne. După un moment, din ea începu să cadă o ploaie ușoară.

– N-am să-nțeleg niciodată de ce s-a măritat cu *el*, am spus.

– Nu cred că tatăl tău a fost întotdeauna așa cum e acum. Deborah mi-a povestit despre el. Spunea că era tare curajos. Și că se purta cu ea de parcă ar fi fost o prințesă.

Îmi venea să-i rîd în față.

– În cazul ăsta, eu îți spun că nu vorbim de același Terrence Ray.

– Știi, Lily, oamenii pot s-o ia la început pe un drum și, după ce viața trece peste ei, să se trezească într-un loc unde n-ar fi crezut vreodată că vor ajunge. Nu mă îndoiesc că, la început, o iubea pe mama ta. De fapt, cred că o adora. Iar Deborah a fost încîntată de asta. Ca multe femei de vîrsta ei, se lăsa lesne purtată de o poveste de dragoste. Dar, după vreo șase luni, totul a început să se schimbe. Îmi aduc aminte că, într-una dintre scrisorile ei, îmi spunea că Terrence Ray avea unghiile murdare. După aceea, mi-a scris că nu mai era așa sigură că poate trăi într-o fermă sau cam așa ceva. Cînd a cerut-o în căsătorie, l-a refuzat.

– Dar s-a măritat cu el, am spus, total nedumerită.

– După aceea s-a răzgîndit şi a acceptat.

– De ce? am întrebat. Dacă dragostea lor începuse să dispară, de ce s-a măritat cu el?

August mă mîngîie pe ceafă, netezindu-mi părul.

– M-am gîndit mult dacă să-ţi spun sau nu, dar poate că asta o să te ajute să înţelegi mai bine ce s-a întîmplat. Copila mea, Deborah s-a măritat cu el pentru că era însărcinată.

Cu o clipă înainte s-o spună, ştiam deja ce urma, şi totuşi cuvintele ei m-au lovit ca tot atîtea ciocane.

– Cu *mine?*

Aveam o voce obosită. Viaţa mamei era prea grea pentru mine.

– Da, însărcinată cu tine. Ea şi Terrence Ray s-au căsătorit în preajma Crăciunului. M-a sunat ca să-mi spună.

„Nedorită, mi-am spus. Am fost un copil nedorit."

Şi, colac peste pupăză, mama rămăsese cu T. Ray din cauza *mea*. Mă bucuram că era atît de întuneric, iar August nu-mi putea vedea faţa, atît de amărîtă eram. Ai impresia că vrei să afli ceva, şi, odată ce-ai aflat, ai da orice să-ţi ştergi lucrul ăla din minte. De acum înainte, dacă m-ar mai fi întrebat cineva ce-mi doream să fiu cînd aveam să mă fac mare, aş fi răspuns că voiam să fiu amnezică.

Ascultam foşnetul ploii. Din cînd în cînd, pe verandă cădeau picături de ploaie aduse de vînt şi-mi udau obrajii, în vreme ce număram pe degete.

– M-am născut la şapte luni după ce s-au căsătorit.

– M-a sunat imediat după ce te-ai născut. Spunea că erai aşa de frumoasă, că la soare se putea uita, dar la tine ba.

Ceva în ce-mi spusese îmi făcu ochii să mă doară de parcă mi-ar fi intrat nisip în ei. Poate că mama totuşi mă alintase. Poate că îmi vorbise şi mie aşa cum vorbesc părinţii cu copiii lor, cu cuvintele acelea care sună atît de stupid. Poate că-mi răsucise părul în formă de con de îngheţată. Poate că-mi pusese fundiţe

roz. Doar pentru că nu plănuise să mă aibă nu însemna că nu mă iubise.

August continuă să povestească, în vreme ce eu mă lăsam atrasă în povestea pe care mi-o spusesem întotdeauna, cea cu mama care mă iubea nebunește. Trăisem în ea așa cum trăiește un peștișor auriu în acvariul lui, ca și cînd asta ar fi fost singura lume posibilă. Aș fi murit dacă aș fi ieșit din ea.

Stăteam acolo, cu umerii căzuți, cu privirea în podea. Refuzam să gîndesc cuvîntul „nedorit".

– Te simți bine? mă întrebă August. Vrei să mergi la culcare și să dormi puțin? Putem să mai vorbim despre asta și mîine-dimineață.

De pe buzele mele țîșni un „nu" categoric. Am tras aer în piept.

– N-am nimic, vorbesc serios, am spus, încercînd ca vocea mea să sune cît mai normal. Mai vreau puțină apă, asta-i tot.

Îmi luă paharul gol și se duse în bucătărie; de două ori, se întoarse să mă privească. Cînd se întoarse cu apa, avea o umbrelă roșie agățată de încheietură.

– Imediat am să te conduc la magazie, zise ea.

Cînd am dus paharul la gură, mîna îmi tremura și abia dacă reușeam să înghit. Zgomotul pe care-l făceam înghițind era atît de puternic, încît acoperi preț de cîteva clipe sunetul ploii.

– Ești sigură că nu vrei să mergi la culcare acum? mă întrebă August.

– Sînt sigură. Trebuie să știu...

– Ce trebuie să știi, Lily?

– Totul, am răspuns.

Resemnată, August se așeză din nou lîngă mine, în leagăn.

– Bine, atunci, zise ea. Bine.

– Știu că s-a măritat cu el doar din cauza mea, dar crezi că a fost fericită, măcar puțin? am întrebat.

– Cred că a fost, o bucată de vreme. A încercat, asta știu cu siguranță. În primii doi ani, am primit de la ea vreo duzină de scrisori și cel puțin tot atîtea telefoane, și se vedea că făcea un

efort. Îmi scria mai ales despre tine, mi-a povestit cum ai stat prima oară aşezată, cum ai făcut primii paşi, cum te jucai de-a ala-bala portocala. Dar după aceea scrisorile ei au început să sosească din ce în ce mai rar, iar cînd soseau, se vedea că era nefericită.

Într-o zi m-a sunat. Era pe la sfîrşitul lui august sau începutul lui septembrie – îmi amintesc de asta pentru că sărbătorisem Ziua Mariei nu cu multă vreme înainte. Mi-a spus că avea de gînd să-l părăsească pe T. Ray, că trebuia să plece de-acolo. M-a întrebat dacă putea să stea cu noi cîteva luni, pînă hotăra unde avea să se ducă. I-am spus că era în regulă, bineînţeles. Cînd m-am dus să o iau din staţia de autobuz, parcă nici nu mai era ea însăşi. Slăbise şi avea cearcăne sub ochi.

Stomacul mi se strînse încet. Ştiam că ajunsesem la partea de care mă temeam cel mai mult. Am început să respir mai repede.

– Eram cu ea cînd ai luat-o din staţia de autobuz. Mă luase cu ea, nu-i aşa?

August se aplecă spre mine şi-mi şopti în păr:

– Nu, copila mea, venise singură.

Mi-am dat seama că-mi muşcasem obrazul pe dinăuntru. Îmi venea să scuip sîngele, dar l-am înghiţit.

– De ce? am întrebat. De ce nu m-a luat cu ea?

– Tot ce pot să-ţi spun, Lily, e că era deprimată, că lumea se prăbuşise în jurul ei. În ziua în care a plecat de-acasă, nu s-a întîmplat nimic neobişnuit. Pur şi simplu s-a trezit şi a hotărît că nu mai putea să stea acolo. A chemat o doamnă de la ferma vecină, ca să stea cu tine, şi apoi s-a urcat în camioneta lui Terrence Ray şi s-a dus în staţia de autobuz. Pînă să ajungă aici, am fost convinsă că urma să apăreţi amîndouă.

Leagănul gemea sub greutatea noastră, iar mirosul de ploaie caldă, de lemn ud, de iarbă putredă ne umplea nările. „Mama m-a părăsit."

– O urăsc, am spus.

Voiam să țip, dar cuvintele mi-au ieșit pe gură cu un calm nefiresc, le-am rostit cu voce joasă și aspră, ca sunetul cauciucurilor unei mașini trecînd peste pietriș.

– Stai puțin, Lily.

– Ba nu, o urăsc. Nu era deloc așa cum mi-am închipuit-o eu.

Îmi petrecusem întreaga viață imaginîndu-mi toate felurile în care mă iubise, imaginîndu-mi ce mamă perfectă fusese. Și totul nu era decît o minciună. Mama pe care o știam eu nu era decît un personaj inventat de mine.

– I-a fost ușor să mă părăsească, pentru că oricum nu m-a dorit de la început, am spus.

August întinse mîna, dar m-am ridicat și am dat la o parte plasa care mă despărțea de treptele verandei. Am lăsat-o să cadă în spatele meu, apoi m-am așezat pe trepte, ghemuită în ploaie.

Am auzit pașii lui August pe verandă, apoi am simțit aerul devenind mai solid în jur, atunci cînd ea ajunse în spatele meu, după plasă.

– N-am de gînd să încerc s-o justific, Lily, zise ea. Mama ta a făcut ce a făcut.

– Ce mai mamă, am spus.

Mă simțeam dură ca o piatră pe dinăuntru. Dură și furioasă.

– Ai de gînd să mă asculți puțin? Cînd maică-ta a ajuns aici, în Tiburon, era numai piele și os. May nu putea s-o convingă să înghită nimic. O săptămînă întreagă n-a făcut decît să plîngă. După aceea, am spus că avusese o cădere nervoasă, dar atunci, pe loc, n-am știut cum să numim asta. Am dus-o la un doctor de pe-aici și i-a dat niște ulei din ficat de cod și a întrebat-o unde era familia ei albă. A spus că poate ar fi fost cazul să stea o vreme pe Bull Street. Așa că n-am mai dus-o la el.

– Bull Street. Acolo e casa de nebuni?

Povestea devenea din ce în ce mai neplăcută.

– Păi... casa de nebuni e pentru nebuni, am spus.

– Presupun că habar n-avea ce altceva să facă pentru ea, dar nu era nebună. Era deprimată, dar nu nebună.

– Ar fi trebuit să-l lași s-o bage acolo. Mai bine putrezea la casa de nebuni.

– Lily!

O șocasem, și asta mă bucura.

Mama căutase dragostea, și în loc de asta dăduse peste T. Ray și ferma lui și apoi peste mine, iar eu nu fusesem de ajuns. Și atunci mă lăsase cu T. Ray Owens.

Cerul fu despărțit în două de linia întreruptă a unui fulger, dar nu m-am mișcat nici cît un fir de păr. Părul îmi flutura în toate părțile, ca fumul ieșind dintr-un coș, în bătaia vîntului. Îmi simțeam ochii devenind duri, plați și înguști, ca niște bănuți. Nu-mi puteam lua ochii de la un găinat de pasăre, pe care ploaia îl îndesase în crăpăturile lemnului.

– Acum mă asculți? întrebă August. Vocea îi trecu prin ochiurile plasei și fiecare cuvînt părea înfășurat în sîrmă ghimpată. Da sau nu?

– Te aud.

– Oamenii deprimați fac lucruri pe care nu le-ar face în mod normal.

– Ca de exemplu? am întrebat. Își abandonează copiii?

Nu mă puteam opri. Ploaia îmi împroșca sandalele, apa îmi intrase între degetele de la picioare.

August scoase un oftat, se întoarse la leagăn și se așeză. Se părea că o rănisem, o dezamăgisem, și asta îmi lăsă un gol în stomac. Orgoliul meu slăbi.

M-am ridicat de pe trepte și am pășit pe verandă. Cînd m-am așezat lîngă ea în leagăn, și-a pus mîna pe a mea și din palma ei mi se răspîndi pe piele un val de căldură. Mă trecu un fior.

– Vino-ncoace, îmi spuse, trăgîndu-mă către ea.

Era ca și cînd m-aș fi aflat sub aripa unei păsări, și am rămas așa o vreme, eu ghemuită lîngă ea, legănîndu-ne.

– Ce o deprimase așa de tare? am întrebat.

– Nu știu întregul adevăr, dar o parte din el e că trăia izolată, la fermă, măritată cu un bărbat cu care, de fapt, chiar nu voia să trăiască.

Ploaia se înteți; acum cădea în văluri negre-argintii. Am încercat să dau de capăt nodului de sentimente din inima mea, dar n-am reușit. Acum îmi uram mama, peste o clipă îmi părea rău pentru ea.

– Bine, a avut o cădere nervoasă gravă, dar cum a putut să mă părăsească așa? am spus.

– După ce-a stat aici trei luni și a început să se simtă mai bine, s-a apucat să ne spună cît de dor îi era de tine. În cele din urmă, s-a întors în Sylvan, să te ia de-acolo.

M-am ridicat și m-am uitat la ea, auzind vîjîitul aerului care-mi năvălea în piept.

– S-a întors după mine?

– Avea de gînd să te aducă aici, în Tiburon. Chiar a vorbit cu Clayton despre actele de divorț. Ultima oară cînd am văzut-o era într-un autobuz și-mi făcea semn cu mîna de la fereastră.

M-am sprijinit de umărul lui August, știind exact ce urmase după aceea. Am închis ochii și am revăzut totul. Acea zi de demult, a cărei amintire nu mă părăsea niciodată – geamantanul de pe covor, mama aruncînd hainele în el, fără să le împăturească mai întîi. Spunîndu-și tot timpul: „Grăbește-te".

T. Ray îmi spusese că venise să-și ia lucrurile. Dar venise și după mine. Voia să mă aducă aici, în Tiburon, la August.

Numai de-am fi reușit să ajungem. Mi-am amintit sunetul bocancilor lui T. Ray pe scări. Îmi venea să izbesc cu pumnii în ceva, să țip la mama pentru că fusese prinsă, pentru că nu strînsese mai repede tot ce avea de strîns, pentru că nu venise mai devreme.

În cele din urmă, mi-am ridicat privirea către August. Cînd am vorbit, aveam un gust amar în gură.

– Îmi aduc aminte. Îmi aduc aminte că venise după mine.

– Chiar mă întrebam dacă-ți amintești sau nu, zise ea.

– T. Ray a apărut cînd ea își punea lucrurile în geamantan. S-au apucat să țipe și să se certe. Și mama... m-am oprit, cu vocile lor răsunîndu-mi în minte.

– Spune mai departe, mă îndemnă August.

Mi-am privit mîinile. Tremurau.

– A luat un pistol din dulap, dar el i l-a smuls. Totul s-a întîmplat atît de repede, că nu-mi amintesc nimic clar. Am văzut pistolul pe podea și l-am ridicat. Nu știu de ce-am făcut asta. Voiam... voiam să-o ajut. Să i-l dau înapoi. De ce am făcut-o? De ce l-am ridicat?

August se trase către marginea leagănului și se întoarse cu fața la mine. Avea o privire hotărîtă.

– Îți amintești ce s-a întîmplat după aceea, după ce-ai ridicat pistolul de jos?

Am scuturat din cap.

– Numai zgomotul. Explozia. A fost așa de puternică...

Zalele lanțurilor se frecau unele de celelalte, scîrțîind. August se încruntă.

– Și cum ai aflat despre... despre cum a murit mama? am întrebat-o.

– Cînd a venit seara și am văzut că Deborah nu se mai întorcea... ei bine, trebuia să aflu ce se întîmplase, așa că am sunat la tine. A răspuns o femeie, spunea că e o vecină.

– O vecină ți-a spus ce se întîmplase? am întrebat.

– Mi-a spus că Deborah murise într-un accident, că fusese împușcată din greșeală. N-a vrut să-mi spună nimic mai mult de-atît.

M-am întors și mi-am afundat privirea în noapte, la ramurile de pe care picura apa, la umbrele care se mișcau pe veranda luminată doar pe jumătate.

– Nu știai că eu... că eu am făcut-o?

– Nu, n-aș fi crezut niciodată una ca asta, zise ea. Și nici acum nu sînt sigură că o cred.

Își împleti degetele, apoi își așeză mîinile în poală.

– Am încercat să aflu mai multe. Am sunat din nou, și de data asta a răspuns Terrence Ray, dar n-a vrut să-mi spună nimic. Mă întreba tot timpul cine sînt. Am sunat chiar și la secția de poliție din Sylvan, dar nici de-acolo n-am aflat mai multe, mi-au spus doar că fusese un accident. Așa că a trebuit să trăiesc fără să știu mai multe. Toți anii ăștia.

Am rămas tăcute. Ploaia aproape că se oprise, lăsîndu-ne doar liniștea și cerul lipsit de lună.

– Haide, zise August, hai la culcare.

Am pornit-o prin noapte, însoțite de țîrîitul tulbure al greierilor, de sunetul înfundat al picăturilor care cădeau pe umbrelă, de toate acele ritmuri teribile care pun stăpînire pe tine imediat ce lași garda jos. „Te-a părăsit, incantau toate. Părăsit. Părăsit."

Cunoașterea se poate transforma într-un blestem. Schimbasem o grămadă de minciuni pe o grămadă de adevăruri și nu mai știam care grămadă era mai ușor de dus în spate. Pentru care din ele trebuia mai multă putere? Era o întrebare ridicolă totuși, pentru că, odată ce-ai aflat adevărul, nu te mai poți întoarce, nu poți să iei din nou în spate sacul cu minciuni. Rămîi cu adevărul, oricît de greu sau de ușor ar fi.

În magazie, August a așteptat pînă ce m-am strecurat sub cearșafuri, apoi s-a aplecat și m-a sărutat pe frunte.

– Orice om de pe lumea asta face greșeli, Lily. Oricare dintre noi. Sîntem cu toții oameni, nimic mai mult. Mama ta a făcut o greșeală teribilă, dar a încercat s-o repare.

– Noapte bună, am spus, întorcîndu-mă pe-o parte.

– Perfecțiunea nu există, a mai adăugat August din pragul ușii. Există numai viața.

O albină lucrătoare e doar puțin mai lungă de un centimetru și cîntărește numai șaizeci de miligrame; cu toate acestea, poate zbura purtînd o încărcătură mai grea decît ea însăși.

Regina trebuie să moară: Și alte daraveri de-ale albinelor și oamenilor

Capitolul treisprezece

Zăpușeala mi se aduna în crăpăturile coatelor și în locurile moi din spatele genunchilor. Întinsă în așternut, mi-am atins pleoapele. Plînsesem atît de mult, încît erau umflate ca niște gogoși și pe jumătate închise. Dacă pleoapele mele n-ar fi fost în starea aceea, poate că nu mi-ar fi venit să cred că tot ce se întîmplase între mine și August avusese loc în realitate.

Nu mă mișcasem de cînd plecase August, nu făcusem decît să stau întinsă, cu ochii pironiți pe suprafața netedă a peretelui, la spectacolul gîngăniilor de noapte care se aventurează afară din găurile lor și încep să se tîrască primprejur atunci cînd sînt convinse că ai adormit. Cînd m-am săturat de ele, mi-am acoperit ochii cu un braț și mi-am spus: „Dormi, Lily. Te rog, culcă-te". Evident că n-am reușit.

M-am ridicat în capul oaselor, simțindu-mă de parcă aș fi cîntărit o sută de kilograme. De parcă cineva ar fi venit cu o betonieră pînă la magazie, ar fi întins toboganul pe pieptul meu și ar fi început să toarne. Era îngrozitor să mă simt ca un bloc de ciment în toiul nopții.

Pe cînd priveam zidul, m-am gîndit la Fecioara neagră. Aș fi vrut să vorbesc cu ea, să o întreb: „Unde-am să mă duc?" Dar, mai devreme, cînd intrasem împreună cu August și o văzusem, nu părea să fi fost în stare să ajute pe cineva, legată fedeleș cum era, cu lanțul ăla ruginit. Atunci cînd te rogi cuiva, e bine ca respectivul să *pară* cel puțin capabil să facă totuși ceva pentru tine.

M-am ridicat fără chef din pat și m-am dus totuși s-o văd. Am hotărît că nici măcar Fecioara Maria nu trebuia să arate puternică tot timpul. Nu voiam decît să mă înțeleagă. Voiam să ofteze cineva și să-mi spună: „Biata de tine, știu cum te simți". Dacă aș fi avut de ales, aș fi preferat să vorbesc cu cineva care să mă fi înțeles, dar care să nu fi putut să mă ajute, decît viceversa. Dar, mă rog, asta era doar o preferință a mea.

Am simțit imediat mirosul greu, de rugină, al lanțului. Îmi venea s-o dezleg, dar atunci s-ar fi ales praful de toată povestea pe care August și Fiicele încercau s-o pună în scenă.

Lumînarea roșie pîlpîia la picioarele Mariei. M-am așezat pe podea în fața ei și mi-am încrucișat picioarele. Afară, se auzea vîntul trecînd printre ramuri, cîntînd parcă, și-atunci mi-am amintit de nopțile în care același sunet mă trezea, iar eu, amorțită de somn și de dor, îmi închipuiam că era mama care-mi cînta cu nesfîrșită iubire. Odată am dat buzna în camera lui T. Ray, strigînd cît mă ținea gura că mama era la fereastră. N-a spus decît trei cuvinte: „Mama dracului, Lily".

Uram momentele în care T. Ray avea dreptate. Vîntul nu purtase niciodată nici o voce. Nici o mamă nu-mi cîntase. Nici o iubire nesfîrșită.

Lucrul cel mai insuportabil din toate era furia din mine. Apăruse acolo, pe verandă, atunci cînd povestea mamei, cea pe care o inventasem eu, se prăbușise, întocmai ca pămîntul care dispăruse de sub picioarele mele. Nu voiam să fiu furioasă. „Nu ești furioasă, n-ai nici un drept să fii furioasă. Ce i-ai făcut tu e mai rău decît ce ți-a făcut ea ție", mi-am spus. Dar nu te poți convinge de unul singur să nu te înfurii. Ori ești furios, ori nu.

Încăperea era toropită de căldură şi de linişte. Încă un minut şi n-aş mai fi putut să respir din pricina furiei care se aduna în mine. Plămînii mei se umflau doar atît cît le permitea furia – se loveau de ea şi apoi se făceau la loc mici.

M-am ridicat şi am început să mă învîrt prin întuneric. În spatele meu, pe masa de lucru, jumătate de duzină de borcane de miere MADONA NEAGRĂ aşteptau să fie duse de Zach undeva în oraş, la Clayton, poate, sau la Magazinul General Frogmore Stew, sau la magazinul Amen – Totul la 1 Dolar, sau la Coafuri Divine, locul unde se făceau frumoase doamnele de culoare.

„Cum a îndrăznit? Cum a îndrăznit să mă părăsească? Eram copilul ei."

Mi-am îndreptat privirea spre fereastră, dorindu-mi s-o sparg, s-o văd explodînd într-o mie de cioburi. Îmi venea să arunc cu ceva pînă-n cer şi să-i sparg capul lui Dumnezeu, să-l trîntesc de pe tronul lui. Am luat unul din borcanele de miere şi l-am aruncat cît de tare am putut. Borcanul trecu la cîţiva centimetri de capul Mariei şi se zdrobi de peretele din spate. Am luat încă unul şi l-am aruncat. Căzu pe podea, lîngă o grămadă de lădiţe cu rame de lemn. Am aruncat toate borcanele, pînă la ultimul, pînă ce camera se umplu de miere, răspîndită în toate părţile ca aluatul de prăjituri împrăştiat de mixer. Mă aflam într-o încăpere lipicioasă şi plină de cioburi, dar nu-mi păsa. Mama mă părăsise. Cui îi mai păsa de nişte miere pe pereţi?

Apoi am luat o găleată de tablă şi, cu un icnet, am aruncat-o atît de tare, încît am lăsat un semn în perete. Obosisem deja, dar am luat şi-o tavă cu forme de lumînări şi-am aruncat-o şi pe ea.

Apoi m-am oprit şi-am urmărit mierea care se prelingea pe perete, către podea. O dîră de sînge strălucitor cobora pe braţul meu stîng. Habar n-aveam cum ajunsese acolo. Inima îmi bătea nebuneşte. Mă simţeam de parcă mă dezbrăcasem de corpul meu şi plecasem să fac o plimbare, lăsînd o nebună stăpînă pe el.

Încăperea se învîrtea cu mine ca un carusel, iar stomacul începuse să-mi tresalte. Îmi venea să-mi apăs palmele pe pereți, ca să-i fac să se oprească. M-am întors lîngă masa unde fuseseră borcanele de miere și m-am sprijinit de ea cu amîndouă mîinile. Nu știam ce să fac. Eram copleșită de tristețe, nu pentru că făcusem ce făcusem, oricît de rău ar fi fost, ci pentru că totul părea că dispăruse – sentimentele pe care le avusesem pentru ea, lucrurile în care crezusem și toate poveștile cu ea, pe care mi le spusesem și din care trăisem de parcă ar fi fost hrana, și mîncarea, și aerul meu. Pentru că eu eram fetița pe care ea o părăsise. La asta se reducea totul.

Uitîndu-mă în jur, la mizeria pe care o făcusem, m-am întrebat dacă auzise cineva din casa cea roz borcanele lovindu-se de pereți. M-am dus la fereastră și m-am uitat în curte, încercînd să disting ceva în întuneric. Fereastra camerei lui August era întunecată. Îmi simțeam inima bătînd în piept. Mă durea, mă durea atît de rău. De parcă cineva călcase pe ea.

– De ce m-ai părăsit? am șoptit, urmărind cercul de ceață care se întindea pe geamul ferestrei, acolo unde o lovise răsuflarea mea.

Am rămas o vreme lipită de oglindă, apoi m-am dus și-am curățat de cioburi podeaua din fața Fecioarei. M-am întins pe-o parte, strîngîndu-mi genunchii la gură. Deasupra mea, Fecioara era năclăită de miere, și nu părea deloc surprinsă. Am rămas acolo, la capătul puterilor, goală pe dinăuntru; totul se scursese afară din mine, pînă și ura. Nu-mi mai rămînea nimic de făcut. Nici un loc unde să pot merge. Nu mai existau decît acel loc și acel moment, atunci și acolo, unde se afla adevărul.

Mi-am spus că nu era cazul să mă ridic de-acolo și să merg pe întuneric dacă nu voiam să-mi fac tălpile franjuri în cioburile de pe podea. Apoi am închis ochii și am început să-mi compun visul pe care voiam să-l am, în care în statuia Fecioarei se deschidea o ușiță, chiar deasupra abdomenului, iar eu mă strecuram prin ea într-o cameră secretă. Nu era doar imaginația mea,

căci în cartea lui August văzusem o pictură – o statuie a Fecioarei cu o uşă deschisă larg, iar înăuntrul ei, o grămadă de oameni, ascunşi în tărîmul tainic al mîngîierii.

Cînd m-am trezit, mîinile mari ale lui Rosaleen mă zgîlţîiau de zor; lumina puternică mi-a rănit ochii. Era aplecată deasupra mea, iar răsuflarea îi mirosea a cafea şi a jeleu de struguri.

– Lily! Ce Dumnezeu a fost aicea? ţipă ea.

Uitasem că lăsasem o dîră de sînge prin magazie. Am privit sîngele închegat, apoi am văzut un ciob de sticlă, mic cît diamantul unui ceas, prins într-o fişiuţă de piele. În jurul meu, cioburi de borcane şi băltoace de miere. Pete de sînge pe podea.

Rosaleen se holba la mine, înnebunită, aşteptînd. M-am holbat şi eu la ea, încercînd să-mi limpezesc privirea. O rază de soare trecea pe lîngă Fecioară şi cădea pe podea, chiar lîngă noi.

– Răspunde, zise Rosaleen.

Mi-am îngustat ochii, din pricina luminii. Îmi era greu să deschid gura şi să vorbesc.

– Uită-te la tine, ţi-a dat sîngele!

Capul mi se clătina, atîrnat, parcă, de gît. Am dat roată cu privirea camerei distruse. M-am ruşinat, m-am simţit ridicolă şi proastă.

– Am... am aruncat nişte borcane de miere.

– *Tu* ai făcut mizeria asta? făcu ea, de parcă nu-i venea să creadă, de parcă se aştepta să-i spun că o adunătură de vandali înfărîtaţi dăduse buzna acolo în timpul nopţii. Îşi suflă părul de pe faţă, ceea ce nu era deloc uşor, avînd în vedere cantităţile de pomadă pe care şi le turna în cap.

– Doamne 'mnezeule din ceruri, făcu ea.

M-am ridicat, aşteptînd să înceapă să ţipe la mine, dar, în loc de asta, se apucă să-mi scoată un ciob din braţ cu degetele ei groase.

– Tre' să-ţi dai cu nişte mercurocrom aicea înainte să se obrintească, zise ea.

Părea exasperată, de parcă i-ar fi venit să mă apuce de umeri și să mă zgîlțîie pînă-mi cădeau dinții.

Stăteam pe marginea căzii, iar Rosaleen îmi ungea pielea cu un tampon de vată îmbibat în ceva rece și înțepător. Apoi îmi puse un plasture pe rană și zise:

– Gata, acu' măcar n-ai să mori de infecție.

Închise dulăpiorul cu medicamente de deasupra chiuvetei, apoi închise și ușa băii. Se așeză pe toaletă, cu burdihanul atîrnîndu-i între picioare. Cînd Rosaleen se așeza pe toaletă, tot tronul dispărea sub ea. M-am așezat mai comod pe marginea căzii, bucuroasă că August și June erau încă în camerele lor.

– Bine, zise ea, acu' zi-mi ce te-a apucat de-ai aruncat toată mierea aia.

M-am uitat la șirul de scoici de pe pervaz, gîndindu-mă că acela era cu adevărat locul lor, deși ne aflam la o sută de mile de ocean. August îmi spusese că orice femeie are nevoie de o scoică în baie, ca să-i aducă aminte că adevăratul ei cămin e oceanul. Scoicile, îmi mai spusese ea, erau lucrurile preferate ale Fecioarei, după Lună.

M-am apropiat de fereastră și am luat în mînă o scoică, una albă și frumoasă, plată, cu galben pe margini.

Rosaleen stătea și se uita la mine.

– Ai de gînd să deschizi gura anu' ăsta?

– T. Ray a avut dreptate cînd mi-a spus ce mi-a spus despre mama, am spus, ascultîndu-mi cuvintele care aproape că mă făceau să vomit. M-a părăsit. Așa cum a zis el. M-a părăsit.

Pentru o clipă, furia care mă scosese din minți cu o noapte în urmă mă străbătu din nou, și am avut impulsul de a sparge scoica de cadă, dar, în loc de asta, am tras adînc aer în piept. Descoperisem că datul de pereți cu diverse obiecte nu era o activitate prea satisfăcătoare.

Rosaleen își deplasă centrul de greutate, iar colacul toaletei scîrțîi și alunecă de la locul lui. Își trecu degetele prin păr. Mi-am

mutat privirea în altă parte, la țeava de sub chiuvetă, la o pată de rugină de pe linoleum.

– Carevasăzicămaică-ta chiar a plecat, zise ea. Doamne, ce frică mi-era de-asta.

Mi-am ridicat privirea. Mi-am amintit de seara zilei în care fugisem, cînd îi povestisem lui Rosaleen, pe malul pîrîului, ce-mi spusese T. Ray. Aș fi vrut s-o aud rîzînd doar la gîndul că mama mă părăsise, dar ea ezitase.

– Știai deja, nu-i așa?

– Nu știam nimica, zise ea. Da' umblau vorbe.

– Ce vorbe?

Lăsă să-i scape un oftat; de fapt, fu ceva mai mult decît un oftat.

– După ce-a murit maică-ta, zise ea, l-am auzit pe T. Ray vorbind la telefon cu cucoana aia din vecini, doamna Watson. Îi zicea că n-avea nevoie să mai vie să vadă de tine, că vorbise deja cu o muncitoare din livadă. Vorbea de mine, așa c-am tras cu urechea.

O cioară trecu prin fața ferestrei, iar în baie răsună un „cra-cra" neliniștit; Rosaleen se opri, așteptînd ca ecoul să înceteze.

O cunoșteam pe doamna Watson de la biserică și de la taraba unde se oprise de atîtea ori ca să cumpere piersici. Era bună ca pîinea caldă, dar mă privea de parcă aveam ceva nespus de trist scris pe frunte, de parcă ar fi vrut să se apropie de mine și să șteargă cuvintele acelea.

M-am agățat de marginea căzii, în vreme ce Rosaleen continua, fără să fiu sigură că voiam s-o aud.

– L-am auzit pe taică-tu zicîndu-i lu' doamna Watson: „Janie, ai făcut mai mult decît era de datoria ta în lunile astea în care ai avut grijă de Lily. Nu știu ce ne-am fi făcut fără tine".

Rosaleen se opri, privindu-mă, clătinînd din cap.

– De-atuncea m-am tot întrebat ce-o fi vrut să spuie. Cînd mi-ai zis că el ți-a zis că maică-ta a plecat de-acasă, cre' c-atuncea mi-am dat seama.

– Nu-mi vine să cred că nu mi-ai spus nimic, am sărit eu, încrucișîndu-mi brațele pe piept.

– Și cum de-ai aflat? mă întrebă ea.

– Mi-a spus August, am răspuns.

Mi-am amintit de cît plînsesem în dormitorul ei. Strîngînd în pumni cîte un colț al rochiei ei. Monograma ei zgîriindu-mi obrazul.

– August? repetă Rosaleen.

Era lucru rar s-o vezi pe Rosaleen părînd luată pe nepregătite, dar în momentul acela chiar așa arăta.

– O cunoștea pe mama de cînd era atîtica, în Virginia, i-am explicat eu. August a fost dădaca ei.

Am așteptat cîteva clipe, ca s-o las să rumege noutatea.

– Aici a venit mama cînd a plecat de-acasă. Cînd... cînd a avut grijă de mine doamna Watson, am spus. Chiar aici, în casa asta.

Ochii lui Rosaleen se îngustară și mai mult, ceea ce păruse imposibil cu o clipă în urmă.

– Maică-ta... începu ea, apoi se opri.

Se vedea că încerca din răsputeri să pună lucrurile cap la cap. Mama, care plecase de-acasă. Doamna Watson, care avusese grijă de mine. Mama întorcîndu-se, doar ca să fie ucisă.

– Mama a rămas aici trei luni înainte să se întoarcă în Sylvan, am spus. Presupun că-n ziua aia și-a adus aminte, în sfîrșit: „A, da, am o fetiță acasă. Hmm... ce-ar fi să mă-ntorc și s-o iau și pe ea?"

Mă izbi tonul amar din vocea mea și-mi trecu prin cap gîndul că tonul acela ar fi putut rămîne acolo pentru totdeauna. De-acum, de fiecare dată cînd m-aș fi gîndit la mama, aș fi putut atît de ușor să intru într-un loc rece și neprietenos, unde răutatea punea stăpînire pe mine. Am strîns scoica în palmă și i-am simțit muchia ascuțită intrîndu-mi în piele.

Rosaleen se ridică în picioare. Am privit-o – era atît de mare, în baia aceea micuță. M-am ridicat și eu și, pentru un moment,

ne-am trezit înghesuite între cadă şi toaletă, uitîndu-ne una la cealaltă.

– Mai bine mi-ai fi spus ce ştiai despre mama, am spus. De ce n-ai făcut-o?

– Of, Lily, zise ea, iar cuvintele îi erau atît de blînde, încît ai fi crezut că le legănase cineva cu dragoste undeva, în gîtul ei, înainte de a fi rostite. Da' de ce să-ţi spun una ca asta şi să te amărăsc?

Pe drumul către magazie, Rosaleen mă urmă cu un mop pe umăr şi o spatulă în mînă. Eu duceam o găleată plină cu cîrpe şi nişte Spic and Span. Cu spatula, am rîcîit mierea din nişte locuri unde n-aş fi crezut că ar fi putut să ajungă. Mînjise pînă şi maşinăriile lui August din capătul celălalt al magaziei.

Am spălat podeaua şi pereţii, apoi ne-am apucat să curăţăm statuia Fecioarei. Am muncit pînă ce magazia a ajuns în starea în care fusese înainte, şi în tot timpul ăsta n-am scos nici un cuvînt.

Lucram cu inima grea, cu sufletul gol. Cu răsuflarea ieşind în rafale pe nări. Cu inima lui Rosaleen atît de plină de iubire pentru mine, încît răbufnea afară prin pielea ei asudată. Cu Fecioara vorbindu-mi din priviri, spunînd lucruri pe care nu le înţelegeam. Atît şi nimic altceva.

Otis şi Fiicele Mariei apărură pe la prînz, aducînd tot soiul de mîncăruri alese, de parcă nu ne-am fi îndopat ca sparţii cu o seară în urmă. Le băgară în cuptor, ca să se menţină calde, şi rămaseră în bucătărie, pălăvrăgind şi şterpelind cîte-o turtă de mălai coaptă de Rosaleen; declarară cu toţii că erau cele mai bune turte de mălai pe care le mîncaseră vreodată, ceea ce o făcu pe Rosaleen să se umfle în pene, mai-mai să plesnească.

– Ia lăsaţi turtele alea în pace, zise June. Sînt pentru prînz.

– Da' lasă oamenii să mănînce, sări Rosaleen, ceea ce mă lăsă cu gura căscată, avînd în vedere sutele de linguri încasate

peste degete doar pentru că șterpelisem cîte o firimitură din turtele ei înainte de masă.

Cînd apărură Neil și Zach, aproape că nu mai era picior de turtă, iar Rosaleen amenința să se înalțe pînă în stratosferă. Eu rămăsesem într-un colț al bucătăriei, țeapănă ca o statuie și mută ca un pește. Îmi venea să mă tîrăsc în magazie și să mă încolăcesc în pat. Voiam să tacă toți din gură și să plece acasă.

Zach se apropie de mine, dar i-am întors spatele și mi-am pironit privirea în gaura de scurgere a chiuvetei. Cu colțul ochiului, o vedeam pe August urmărindu-mă. Avea buzele strălucitoare, de parcă și le unsese cu vaselină, de unde mi-am dat seama că se înfruptase și ea din turte. Veni lîngă mine și-mi puse o mînă pe obraz. Nu credeam că aflase de isprava mea de cu noapte, dar August avea metodele ei de a scoate adevărul la iveală. Poate că încerca să-mi spună că totul era în regulă și nu trebuia să mă simt vinovată.

– Vreau să-i spui și lui Zach, am zis. Despre fuga mea de-acasă, despre mama, despre tot.

– Nu vrei să-i dezvălui totul chiar tu?

Ochii începură să mi se umple de lacrimi.

– Nu pot. Spune-i tu, te rog!

August aruncă o privire către el.

– Bine. Am să-i dezvălui totul cu primul prilej.

Apoi ne conduse afară din bucătărie, pentru ultima parte a ceremoniei de Ziua Mariei. Am luat-o prin curtea din spate; toate Fiicele aveau buzele strălucind de grăsime. June ne aștepta deja acolo, cîntînd la violoncel, așezată pe un taburet. Ne-am adunat în jurul ei, în vreme ce lumina amiezii se revărsa asupra noastră. Muzica pe care o cînta June era soiul ăla de muzică tăioasă, care trece prin tine și ajunge la încăperile secrete din inimă, eliberînd toată tristețea din ele. Ascultînd-o, mi-o închipuiam pe mama în autobuzul Trailways, plecînd din Sylvan, în vreme ce eu, cea de la patru ani, dormeam încă la mine în pătuț, fără să știu ce mă aștepta atunci cînd aveam să mă trezesc.

Muzica lui June se transforma în aer, iar aerul – în durere. Îmi mutam greutatea de pe un picior pe altul, încercînd să nu respir durere.

A fost o adevărată uşurare să-i văd pe Zach şi pe Neil ieşind din magazie cu statuia Fecioarei; autobuzul Trailways îmi dispăru din minte. O duceau sub braţ, ca pe un covor făcut sul, cu lanţurile lovindu-se de trupul ei. Crezusem că aveau să o urce din nou în roabă, sau să o care altcumva, într-un mod mai demn. Şi, de parcă n-ar fi fost destul de rău, cînd au pus-o jos, au aşezat-o drept în mijlocul unui muşuroi de furnici, ale cărui locuitoare dădură imediat buzna afară. Ne-am apucat cu toţii să ţopăim încoace şi-ncolo şi să ne scuturăm picioarele.

Peruca lui Zăhărel, pe care insista, cine ştie de ce, s-o numească „pălăria-perucă", îi căzuse pe ochi din pricina ţopăitului, aşa că a trebuit să facem o pauză şi să-i dăm timp să intre în casă şi să şi-o aranjeze din nou. Otis strigă după ea:

– Ţi-am zis să nu-ţi pui chestia aia, e prea cald pentru o perucă. Îţi alunecă pe cap de la transpiraţie.

– Ba o să port ce am eu chef, răspunse ea, peste umăr.

– O spui de parc-ar fi ceva nou, i-o întoarse el, uitîndu-se la noi ca şi cum am fi fost cu toţii de partea lui, cînd de fapt eram sută-n sută de partea lui Zăhărel. Nu pentru că ne-ar fi *plăcut* peruca ei – era lucrul cel mai urît pe care-l văzusem vreodată –, ci pur şi simplu pentru că nu ne plăcea să-l auzim pe Otis dîndu-i ordine.

Cînd ne-am liniştit cu toţii în cele din urmă, August spuse:

– Ei bine, iată-ne pe toţi aici şi iat-o şi pe Fecioară.

Am măsurat statuia de sus pînă jos, mîndră de cît de curată era.

August citi din Biblie cuvintele Mariei:

– „Căci iată că de acum încolo toate neamurile îmi vor zice fericită..."

– Binecuvîntat fie numele ei, o întrerupse Violet. Binecuvîntată fie ea.

Rămăsese cu ochii la cer, și ne-am ridicat cu toții privirea, întrebîndu-ne dacă nu cumva o zărise pe Fecioară urcînd printre nori.

– Fie binecuvîntată, zise ea, pentru a treia oară.

– Astăzi sărbătorim Adormirea Maicii Domnului, rosti August. Sărbătorim trezirea și urcarea ei la ceruri. Și ne aflăm aici ca să ne amintim de povestea Maicii Lanțurilor, să ne amintim că lanțurile n-au avut niciodată putere asupra ei. Fecioara le-a frînt de fiecare dată.

August apucă lanțul de un capăt și-l desfăcu puțin, apoi i-l trecu lui Zăhărel, care îl desfășură încă puțin din jurul statuii. Fiecare din noi făcu la fel. Îmi aduc aminte că, încolăcindu-se la picioarele ei, lanțul scotea un clinchet care părea să continue sunetul glasului lui Violet chiar de acolo de unde se oprise ea. „Binecuvîntată, binecuvîntată, binecuvîntată."

– Înalțe-se Maria, spuse August, a cărei voce se concentrase într-o șoaptă. Înalțe-se la ceruri.

Fiicele își ridicară brațele. Chiar și Otis avea brațele în aer.

– Maica Noastră n-are să mai fie vreodată legată și aruncată în temniță, continuă August. Și nici fiicele ei. Ne vom înălța, Fiice ale Mariei. Ne... vom... înălța.

June își trecea arcușul peste coarde ca și cînd ar fi vrut să le taie. Voiam și eu să-mi înalț brațele laolaltă cu ceilalți, să aud o voce înlăuntrul meu care să-mi spună „Te vei înălța", să simt că era cu putință, dar brațele îmi atîrnau moi pe lîngă corp. Mă simțeam mică și disprețuită, abandonată. De fiecare dată cînd închideam ochii, vedeam autobuzul Trailways.

Fiicele au rămas cu brațele înălțate către cer, lăsînd senzația că se înălțau alături de Fecioară. Apoi August luă un borcan cu miere MADONA NEAGRĂ din spatele scaunului lui June, iar gestul ei îi aduse pe toți înapoi pe pămînt. Deschise capacul și turnă mierea pe capul Fecioarei.

Mierea i se scurgea pe chip, pe umeri, pe cutele rochiei. O bucățică de fagure i se oprise în scobitura cotului.

I-am aruncat o privire lui Rosaleen, parcă spunîndu-i: „Minunat, am pierdut atîta timp răzuind toată mierea aia de pe ea şi uite că ăştia o pun la loc".

Am hotărît să nu mă mai las vreodată surprinsă de vreun gest al femeilor acelora, dar asta nu dură decît o secundă, căci, în clipa următoare, Fiicele se adunară în jurul statuii, ca un roi de albine slujitoare în jurul mătcii, şi începură să-i facă un masaj cu miere, pe cap, pe obraji, pe gît, pe umeri şi braţe, pe sîni, pe pîntec.

– Vino-ncoace şi dă-ne o mînă de ajutor, Lily, zise Mabelee.

Rosaleen se afla deja printre ele şi tocmai ungea cu miere coapsele Fecioarei. Am rămas pe loc, dar Cressie m-a luat de mînă şi m-a dus lîngă statuie, apăsîndu-mi palmele pe mierea încălzită de soare, chiar pe inima roşie a Fecioarei.

Mi-am amintit cum mersesem să o văd în toiul nopţii, cum îmi aşezasem palma în acelaşi loc. „Tu eşti mama mea, i-am spus. Tu eşti mama celor mulţi."

– Nu înţeleg de ce facem asta, am spus.

– De fiecare dată o îmbăiem în miere, zise Cressie. În fiecare an.

– Dar de ce?

August o ungea cu miere pe faţă.

– Bisericile îşi spală statuile cu apă sfinţită; e un mod de a le cinsti, zise ea. Mai ales statuile Fecioarei. Uneori, o spală cu vin. Noi am ales mierea.

Mîinile ei coborîră pe gîtul Fecioarei.

– Vezi tu, Lily, mierea e un conservant. Fagurii sînt sigilaţi cu miere, ca să rămînă proaspeţi şi curaţi, iar albinele să poată trece cu bine de iarnă. Cînd o ungem cu miere pe Fecioară, o ajutăm să se păstreze proaspătă încă un an, cel puţin în inimile noastre.

– Nu ştiam că mierea e un conservant, am răspuns, începînd să apreciez senzaţia; degetele îmi alunecau pe lemnul neted de parcă fuseseră unse cu ulei.

– Puțini știu asta, dar e atît de puternică încît, odinioară, oamenii ungeau trupurile morților cu miere ca să le îmbălsămeze. Mamele își îngropau în miere copilașii morți, ca să nu putrezească.

Nu mă gîndisem niciodată la modul ăsta de a folosi mierea. Parcă vedeam niște case de pompe funebre vînzînd rudelor îndoliate chiupuri mari cu miere în loc de coșciuge. Am încercat să-mi închipui un astfel de chiup stînd în vitrina casei de pompe funebre din Sylvan.

Am început să masez lemnul cu mai multă putere, aproape jenată de intimitatea gestului nostru.

La un moment dat, Mabelee se aplecă prea mult și se alese cu o grămadă de miere în păr, dar Lunelle avea dreptul la premiul întîi – avea mîinile pline de miere pînă la coate. Încerca să lingă picăturile care i se scurgeau de pe coate, dar evident că nu putea ajunge pînă acolo cu limba.

Furnicile începură să urce pe statuie în șir indian, atrase de miere, și, ca să nu rămînă în urmă, o ceată de albine cercetașe apărură ca din senin și aterizară pe capul Fecioarei. Miere să fie, că insectele nu sînt niciodată departe.

– Mai lipsesc niște urși, zise Queenie.

Am izbucnit în rîs și, descoperind un locșor care rămăsese neuns cu miere, m-am apucat să rezolv problema.

Pe pielea ei de toate nuanțele dintre cafeniu și negru, Fecioara era plină de mîini, fiecare mișcîndu-se în legea sa, dar apoi se întîmplă un lucru tare ciudat. Treptat, mîinile noastre începură să se miște la fel, în susul și în josul statuii, cu gesturi lungi, line, apoi schimbînd direcția și mergînd de la dreapta la stînga, ca un stol de păsări care schimbă direcția în același moment, și-atunci stai și te întrebi cine-a dat oare ordinul.

Toată povestea asta dură o grămadă de vreme, dar n-am stricat momentul sporovăind între noi. O ajutam pe Fecioară să rămînă proaspătă și curată și, pentru prima oară de cînd aflasem adevărata poveste a mamei, făceam ceva cu plăcere.

În cele din urmă, ne-am dat înapoi. Fecioara rămase acolo, strălucind ca aurul de la atîta miere, cu lanţurile împrăştiate pe jos, în iarbă.

Una cîte una, Fiicele îşi spălară mîinile într-o găleată cu apă. Am aşteptat pînă ce toată lumea se curăţase, ca să-mi păstrez cît mai mult timp mierea de pe mîini. Era ca şi cînd aş fi purtat o pereche de mănuşi fermecate. De parcă tot ce aveam să ating de atunci încolo ar fi rămas proaspăt.

Am lăsat-o pe Fecioară în curte şi am mers să mîncăm, apoi ne-am întors şi am spălat-o cu apă, la fel de încet pe cît o unsesem cu miere. După ce Zach şi Neil o duseră în salon, la locul ei obişnuit, toată lumea plecă. August, June şi Rosaleen începură să spele vasele, dar eu am şters-o către magazie. M-am întins pe pat, încercînd să nu mă gîndesc la nimic.

Aţi observat vreodată că gîndurile ne devin mai sofisticate cu cît încercăm mai mult să nu gîndim? În vreme ce încercam să nu gîndesc, am petrecut douăzeci de minute în compania unei întrebări fascinante: „Dacă aş putea să aleg un miracol din Biblie care să mi se întîmple chiar mie, care ar fi acela?" L-am eliminat pe cel cu pîinile şi peştii, n-aveam chef să mai văd mîncare în faţa ochilor. Apoi mi-am spus că ar fi fost interesant să pot merge pe apă, dar la ce mi-ar fi folosit asta? Adică, OK, te duci şi te plimbi niţel pe apă. Şi ce? M-am oprit la episodul cu înviatul din morţi, pentru că o mare parte din mine se simţea moartă, moartă de-a binelea.

Toate acestea s-au întîmplat înainte să-mi dau seama că gîndeam. Abia începusem din nou să încerc să *nu* gîndesc, cînd August bătu la uşă.

– Lily, pot să intru?

– Sigur, am răspuns, fără să mă obosesc să mă ridic din pat.

„S-a ales praful de ne-gînditul meu." Să încerce cineva să nu gîndească în preajma lui August.

Intră purtînd o cutie de pălării, în dungi albe și aurii. Rămase o clipă în ușă, uitîndu-se la mine, părînd neobișnuit de înaltă. Ventilatorul de pe raft se roti spre ea și-i făcu gulerul să-i fluture în jurul gîtului.

„Mi-a adus o pălărie", mi-am spus. Poate că se dusese la magazinul Amen – Totul la 1 Dolar și-mi cumpărase o pălărie de paie ca să mă înveselească. Dar nu prea avea sens. De ce m-ar fi înveselit o pălărie de paie, la urma urmei? Apoi îmi trecu prin cap că poate era pălăria pe care mi-o promisese Lunelle, dar nici asta n-avea sens. Lunelle n-ar fi avut timp s-o coasă atît de repede.

August se așeză pe fostul pat al lui Rosaleen și-și așeză cutia în poală.

– Ți-am adus niște lucruri de-ale mamei tale.

Privirea mi se opri pe cutie. În momentul în care mi-am golit plămînii după ce trăsesem adînc aer în piept, aerul ieși în rafale sacadate. „Lucruri de-ale mamei."

N-am făcut nici o mișcare. Am adulmecat aerul care intra pe fereastră și pe care ventilatorul îl răspîndea prin încăpere. Avea un miros greu, de ploaie, dar pe cer nu se vedea încă nici un nor.

– Vrei să le vezi? mă întrebă ea.

– Nu, vreau să-mi spui pur și simplu ce e înăuntru.

Lovi ușor, cu palma, capacul cutiei.

– Nu sînt sigură că-mi amintesc. Uitasem complet de cutia asta, pînă azi-dimineață. Mă gîndeam s-o deschidem împreună. Dar nu trebuie neapărat să te uiți, dacă nu vrei. Sînt doar cîteva lucruri pe care le-a lăsat aici în ziua în care a plecat la Sylvan, după tine. Pînă la urmă am donat hainele ei Armatei Salvării, dar am păstrat restul lucrurilor, puține cum erau. Stau în cutia asta de zece ani.

M-am ridicat în capul oaselor. Îmi auzeam inima bubuind. M-am întrebat dacă o putea auzi și August, din capătul celălalt al camerei. „Bum-bum. Bum-bum." În ciuda

panicii care însoţeşte de obicei sunetul ăsta, e cumva liniştitor să-ţi auzi inima bătînd.

August aşează cutia pe pat şi îi scoase capacul. M-am întins ca să văd ce era în ea, dar fără să reuşesc să văd altceva în afară de nişte hîrtie albă, care se îngălbenise pe la margini.

Scoase un pachetel din cutie şi dădu la o parte hîrtia.

– Oglinda mamei tale, zise ea, ridicînd-o.

Era ovală, cu ramă de baga, şi nu era mai mare decît palma mea.

M-am ridicat şi m-am lăsat să alunec pe podea, sprijinindu-mă cu spatele de pat. Acum eram puţin mai aproape de cutie. August arăta de parcă se aştepta să mă întind şi să-i iau oglinda din mînă. A trebuit să-mi vîr mîinile sub fund ca să n-o fac. În cele din urmă, August o ridică şi se privi în ea. Cerculeţe de lumină dansau pe peretele din spatele ei.

– Dacă te uiţi în oglinda asta, ai să vezi chipul mamei tale, zise ea.

„N-am s-o fac niciodată", mi-am spus.

Aşezînd-o pe pat, August vîrî din nou mîna în cutie şi scoase o perie de păr cu mîner de lemn, pe care mi-o întinse. Înainte de a apuca să gîndesc, am luat-o. Mă simţeam ciudat cu mînerul acela în mînă, era neted şi cu muchii rotunjite, de parcă se tocise de prea multă folosinţă. M-am întrebat dacă îşi peria părul de o sută de ori pe zi.

Cînd mă pregăteam să i-o înapoiez lui August, am văzut un fir lung, negru, ondulat, prins în perie. Am ridicat-o şi m-am uitat îndelung la fir – părul mamei, o parte din corpul ei.

– Fir-aş să fiu, făcu August.

Nu-mi puteam lua ochii de la el. Crescuse pe capul ei, iar apoi rămăsese acolo, între dinţii periei, ca un gînd pe care mama îl lăsase în urmă. Ştiam deja că, oricît de mult ai încerca, oricît de multe borcane ai arunca, oricît de mult ai crede că ai lăsat-o în urmă, mama ta nu are să dispară niciodată din colţişoarele cele mai calde ale sufletului tău. Mi-am lipit şi mai tare spatele de pat

și-am simțit lacrimile adunîndu-se. Imaginea periei și a firului de păr care fuseseră ale lui Deborah Owens înota printre lacrimile mele.

I-am înapoiat peria lui August, care lăsă să-mi cadă în mînă o bijuterie. O broșă de aur, în formă de balenă, cu un ochi minuscul, negru și un jet de apă, din cristal, care îi țîșnea din creștet.

– Purta broșa asta prinsă pe pulover în ziua în care a ajuns aici, zise August.

Am strîns-o în palmă, apoi am mers în genunchi pînă la patul lui Rosaleen și-am așezat-o lîngă oglindă și perie, aranjîndu-le de parcă aș fi lucrat la un colaj.

Așa obișnuiam să-mi așez pe pat darurile de Crăciun. De obicei, erau patru lucruri alese, la rugămintea lui T. Ray, de vînzătoarea de la magazin – pulover, șosete, pijama, pungă cu portocale. Crăciun fericit. Puteai să pariezi o avere că astea aveau să fie cadourile de fiecare dată. Le înșiram, le așezam în formă de pătrat, apoi le înșiram din nou pe diagonală sau în orice fel care mă ajuta să-mi închipui că erau o imagine a dragostei.

Cînd m-am uitat din nou la August, tocmai scotea o carte neagră din cutie.

– Eu i-am dăruit-o mamei tale, cînd era aici. E poezie engleză.

Am luat cartea, am frunzărit-o, am văzut semnele de pe marginile paginilor, nu cuvinte, ci mîzgăleli ciudate, tornade în spirală, stoluri de V-uri, perechi de ochi, oale cu capac, oale cu chip, oale dînd în foc, porcușori ca niște bălțoace, amenințînd să crească și să inunde totul. Ceea ce vedeam eu erau necazurile mamei, și îmi venea să ies și să îngrop cartea în pămînt.

Pagina patruzeci și doi. Acolo am dat peste opt versuri de William Blake, pe care ea le subliniase, unele cuvinte chiar de două ori.

Trandafir pe moarte,
Viermele ce-n noapte
Prin furtună zboară,
Patu-ţi înconjoară,
Pat de bucurie
Roşu-purpurie,
Dragostea-i cernită
Viaţa ţi-o ridică.

Am închis cartea. Voiam ca versurile să zboare din mine, dar păreau că se înţepeniseră acolo. Mama era trandafirul lui William Blake. Nu-mi doream nimic mai mult decît să-i spun cît de rău îmi părea că şi eu fusesem unul dintre viermii care zburau în noapte.

Am aşezat cartea pe pat, lîngă celelalte lucruri, apoi m-am întors către August, chiar în clipa în care scotocea din nou prin cutie, făcînd hîrtia să foşnească.

– Mai e un singur lucru, zise ea şi scoase o fotografie mică, ovală, prinsă într-o ramă tocită de argint.

Cînd mi-o dădu, îmi reţinu mîna preţ de o clipă. Fotografia era a unei femei din profil, aplecată deasupra unei fetiţe aşezate într-un scaun înalt, cu cîteva firimituri de mîncare pentru bebeluşi rămase în colţul gurii. Părul cîrlionţat al femeii se răsfira în toate părţile şi era atît de frumos, încît aş fi băgat mîna-n foc că abia şi-l periase de o sută de ori. În mînă avea o linguriţă pentru bebeluşi. Lumina îi făcea chipul să strălucească. Fetiţa purta o babeţică drăguţă cu un ursuleţ pe ea. Şi un moţ în creştetul capului, legat cu fundă. Avea o mînuţă ridicată către femeie.

Eu şi mama.

Nu-mi mai păsa de nimic, de nimic în afară de felul în care chipul ei era înclinat către al meu, de felul în care nasurile noastre se atingeau, de zîmbetul ei larg, superb, ca un foc de artificii. Mă hrănise cu linguriţa. Îşi frecase nasul de al meu şi-şi răspîndise lumina asupra mea.

Prin fereastra deschisă venea mireasma de iasomie de Carolina, adevăratul miros al Carolinei de Sud. M-am dus la fereastră, mi-am așezat coatele pe pervaz și am tras aer în piept cît de adînc am putut. În spate, am auzit-o pe August mișcîndu-se, picioarele patului scîrțîind, apoi liniștea.

M-am uitat din nou la fotografie, apoi am închis ochii. Mi-am spus că May trebuie că ajunsese deja în rai și-i explicase mamei că aveam nevoie de un semn de la ea. Un semn care să-mi arate că fusesem iubită.

Un stup fără matcă e o comunitate tristă și demnă de milă; cîteodată se aude un bocet dinăuntru, ca un strigăt de jale... Dacă nu intervine cineva, întreaga colonie va muri. Dar, dacă totuși cineva aduce o nouă matcă, în stup are loc pe dată o schimbare din cele mai extraordinare.

Regina trebuie să moară: Și alte daraveri de-ale albinelor și oamenilor

Capitolul paisprezece

După ce eu și August am terminat cu lucrurile din cutia de pălării, m-am retras în mine însămi și-am rămas acolo o vreme. August și Zach se ocupau mai departe de albine și de miere, în timp ce eu îmi petreceam majoritatea timpului pe malul rîului, singură. Voiam să fiu singură.

Luna lui august se transformase într-o tigaie unde zilele nu făceau decît să stea și să sfîrîie. Rupeam frunze de brusture și-mi făceam vînt cu ele, stăteam cu picioarele desculțe în apa răcoroasă, simțeam cîte o pală de vînt care se ridica de pe suprafața apei și trecea peste mine, și totuși totul în jurul meu era toropit, amețit de căldură, totul, în afară de inima mea. Îmi atîrna în piept ca o sculptură de gheață. Nimic n-o putea atinge.

Majoritatea oamenilor preferă să moară mai degrabă decît să ierte. Este *atît* de greu să ierți. Dacă Dumnezeu ne-ar spune pe șleau, fiecăruia: „Îți dau de ales, iartă sau mori", mulți s-ar apuca să-și comande coșciug.

Am înfășurat din nou lucrurile mamei în hîrtia uzată, le-am vîrît la loc în cutia de pălării și am pus capacul. Întinsă pe burtă pe podea, împingînd cutia sub pat, am găsit o grămăjoară de oase de șoarece. Le-am luat și le-am spălat în chiuvetă. Le purtam în buzunar tot timpul, fără să am nici cea mai mică idee de ce făceam asta.

Cînd mă trezeam dimineața, primul lucru care-mi venea în minte era cutia de pălării. Era ca și cînd mama în carne și oase s-ar fi ascuns sub patul meu. Într-o noapte, a trebuit să mă ridic din pat și să o duc în capătul celălalt al încăperii. Apoi mi-am scos fața de pernă și am vîrît cutia înăuntru, legînd-o strîns cu o panglică de păr. Toate astea doar ca să pot dormi.

Cînd mergeam la toaletă în casa cea roz, îmi spuneam: „Și mama a stat aici, pe toaleta asta", ca apoi să mă urăsc pentru că gîndisem asta. Cui îi păsa unde făcuse mama pipi? Ei nu-i păsase prea mult de locul unde făceam *eu* pipi atunci cînd mă abandonase și mă lăsase în grija doamnei Watson și a lui T. Ray.

Mă încurajam singură. „Nu te mai gîndi la ea. Ce-a fost a fost." În clipa următoare, jur pe tot ce am mai sfînt, mi-o închipuiam acolo, în casă, sau la zidul plîngerii, înghesuindu-și poverile sufletești printre bolovani. Aș fi pariat pe douăzeci de dolari că pe undeva prin crăpăturile dintre pietrele alea se afla și numele lui T. Ray. Poate și numele meu. Mi-aș fi dorit ca mama să fi fost îndeajuns de înțeleaptă sau îndeajuns de iubitoare, încît să-și dea seama că ducem cu toții în spate poveri care ne strivesc sub greutatea lor, dar că asta nu e un motiv să-ți abandonezi copilul.

Într-un fel ciudat, trebuie că-mi iubeam cu adevărat mica colecție de necazuri și de dureri. Ele îmi dădeau un soi de afecțiune care-mi plăcea mult, îmi dădeau senzația că eram o ființă deosebită. Eram fata abandonată de mama ei. Eram fata care trebuise să stea în genunchi pe pietricele. Dumnezeule, cît de deosebită eram!

Eram în toiul anotimpului ţînţarilor, aşa că, stînd pe malul rîului, mă ocupam mai ales cu datul din mîini. Aşezată în umbrele violete, scoteam oasele de şoarece şi mă jucam cu ele. Rămîneam cu privirea aţintită pe un lucru oarecare pînă aveam impresia că mă contopeam cu el. Cîteodată, uitam de prînz, iar Rosaleen venea să mă caute cu cîte un sendviş cu roşii în mînă. După ce pleca, îl aruncam în rîu.

Cîteodată, nu mă puteam abţine şi mă întindeam pe pămînt, prefăcîndu-mă că mă aflu într-unul dintre mormintele acelea în formă de stup. Aveam acelaşi sentiment ca atunci cînd murise May, dar de o sută de ori mai puternic.

– S-ar zice că ai nevoie să plîngi o vreme. Plîngi, atunci, îmi spusese August. Dar acum, că începusem să plîng, nu mă mai puteam opri.

Ştiam că August le spusese totul lui Zach şi lui June, pentru că mergeau pe vîrful picioarelor atunci cînd eram prin preajmă, de parcă aş fi fost nebună cu acte. Poate chiar eram. Poate că locul *meu*, şi nu al mamei, era pe Bull Street. Cel puţin nimeni nu se apuca să mă încurajeze, sau să pună întrebări, sau să-mi spună: „Da' mai ieşi odată din starea asta, ce naiba!"

Mă întrebam cît avea să mai dureze pînă cînd avea să facă August ceva în privinţa mea, după tot ce-i mărturisisem – faptul că fugisem de-acasă şi că o ajutasem pe Rosaleen să scape din închisoare. Rosaleen, urmărită de poliţie. Acum, August îmi lăsa puţin timp, să merg pe malul rîului şi să fac ce aveam de făcut, aşa cum îşi dăduse ei înşăşi timp după moartea lui May. Dar asta nu avea să dureze la nesfîrşit.

Lumea asta e în aşa fel făcută, încît îşi vede mai departe de treburile ei, oricît de mult ar suferi cineva. June stabili data nunţii – pe 10 octombrie, într-o sîmbătă. Fratele lui Neil, un reverend al Bisericii Episcopale Metodiste Africane, urma să-i căsătorească în curtea din spate, sub copaci. June ne expusese planul într-o seară, la cină. Avea să meargă spre altar pe o cărare de petale de

trandafir, îmbrăcată într-un taior alb din mătase artificială, cu brandenburguri, pe care Mabelee urma să-l croiască special pentru acea ocazie. Nu știam ce-s alea brandenburguri. June îmi desenă unul, dar după aceea am continuat să nu știu ce-s alea brandenburguri. Îi comandase lui Lunelle o pălărie de nuntă, ceea ce implica, după mine, un curaj nebun. Nu puteai ști cu ce-avea să se trezească pe cap.

Rosaleen se oferi să coacă tortul de nuntă, iar Violet și Queenie – să-l decoreze „stil curcubeu". Din nou, nu am putut decît să admir curajul lui June.

Într-o după-amiază, m-am dus în bucătărie, aproape moartă de sete, vrînd să umplu o carafă cu apă și s-o iau cu mine la rîu, dar am dat peste June și August, în mijlocul camerei, strîns îmbrățișate.

Am rămas în pragul ușii, uitîndu-mă la ele, deși era un moment foarte intim. June se agățase de August, iar mîinile îi tremurau.

– Lui May i-ar fi plăcut la nebunie nunta asta, zise ea. Cred că mi-a spus de o sută de ori să nu mai fiu așa de încăpățînată. Of, Doamne, August, de ce n-am făcut-o mai devreme, cît era încă în viață?

August se întoarse încet și mă văzu stînd în prag. O ținea în brațe pe June, care începuse să plîngă, dar mă privea pe mine.

– Regretele nu ajută la nimic, știi asta foarte bine, zise ea.

În ziua următoare, chiar mi s-a făcut foame. M-am dus în bucătărie la prînz și am găsit-o pe Rosaleen cu niște codițe proaspăt împletite pe cap și purtînd o rochie nouă. Tocmai își vîra niște șervețele în sîn, să le aibă la nevoie.

– De unde-ai luat rochia aia? am întrebat-o.

Se învîrti pe loc, ca un manechin, și cînd mă văzu zîmbind, se mai învîrti o dată. Era o rochie ca un cort – metri peste metri de material căzîndu-i în valuri de pe umeri, fără talie și fără

pliuri. Materialul avea flori uriaşe imprimate pe un fond roşu-aprins. Se vedea de la o poştă că îi plăcea rochia la nebunie.

– August m-a dus ieri în oraş şi-am cumpărat-o, zise ea. Dintr-odată, m-am simţit copleşită de toate lucrurile care se întîmplaseră fără mine.

– E drăguţă, am minţit, observînd abia acum că nu era nici urmă de prînz prin bucătărie.

Îşi netezi poala rochiei, uitîndu-se la ceasul de pe cuptor, şi se întinse după o poşetă veche de vinilin, pe care o moştenise de la May.

– Pleci undeva? am întrebat-o.

– Sigur că da, zise August, intrînd în cameră şi zîmbindu-i lui Rosaleen.

– O să termin ce-am început, zise Rosaleen, ridicînd bărbia. Mă duc să mă trec pă listă ca să po' să votez.

Braţele îmi căzură moi pe lîngă corp, iar gura mi se deschise larg.

– Păi şi... păi nu eşti... ştii tu?

Rosaleen se uită chiorîş la mine.

– *Ce* să fiu?

– Eşti urmărită de poliţie, am spus. Dacă-ţi recunosc numele? Dacă te prind?

I-am aruncat o privire lui August.

– O, nu cred că asta o să fie o problemă, zise August, luînd cheile de la camionetă din cuiul de lîngă uşă. Mergem la secţia de votare de la liceul negrilor.

– Dar...

– Da' nu mă duc decît să-mi iau cartea d-alegător, ce Dumnezeu, zise Rosaleen.

– Aşa ai zis şi data trecută, i-am replicat.

Nu mă mai bagă în seamă. Îşi trase pe braţ poşeta lui May. Era crăpată pe o parte.

– Vrei să vii, Lily? mă întrebă August.

Voiam și nu voiam. M-am uitat la picioarele mele, desculțe și bronzate.

– Nu, o să stau aici și-o să fac ceva de mîncare.

August își ridică sprîncenele.

– Mă bucur să văd că, în sfîrșit, ți-e foame.

Ieșiră pe ușa din spate. Le-am urmat pînă la camionetă. Cînd Rosaleen se urca în mașină, i-am spus:

– Să nu scuipi pe pantofii nimănui, bine?

Izbucni într-un hohot de rîs care-i făcea tot trupul să tremure. Arăta de parcă florile de pe rochia ei se legănau în bătaia vîntului.

M-am întors înăuntru, mi-am fiert doi crenvurști și i-am mîncat fără pîine. După aceea, m-am îndreptat din nou spre pădure, unde am cules niște albăstrele sălbatice care creșteau prin luminișuri, apoi m-am plictisit și le-am aruncat.

M-am așezat pe pămînt, așteptînd să mă cufund din nou în posomorala mea și să mă gîndesc la mama, dar în minte nu-mi venea decît Rosaleen. Mi-am imaginat-o stînd la coadă, la secția de votare. Aproape că o puteam vedea exersîndu-și semnătura. Scriindu-și numele corect. Marele moment al vieții ei. M-am trezit dorindu-mi să fi mers cu ele. Îmi doream asta mai mult decît orice. Voiam să-i spun: „Rosaleen, știi ceva? Sînt mîndră de tine".

Ce naiba făceam acolo, în pădure?

M-am ridicat și m-am întors acasă. Trecînd prin hol, pe lîngă telefon, am avut impulsul de a-l suna pe Zach. De a mă întoarce printre ceilalți. I-am format numărul.

Cînd mi-a răspuns, am spus:

– Ia zi, ce mai faci?

– Cu cine vorbesc? întrebă el.

– Foarte amuzant, n-am ce zice, i-am spus.

– Îmi pare rău pentru... tot, zise el. August mi-a spus ce s-a întîmplat.

Pentru o clipă, între noi se lăsă o perdea de tăcere, apoi mă întrebă:

– O să trebuiască să te-ntorci?

– Să mă-ntorc, adică să mă duc să stau cu tata?

Ezită.

– Îhî.

În momentul în care încuviinţă, am avut sentimentul că exact asta avea să se întîmple. Simţeam asta în tot corpul. Mi-am înfăşurat pe un deget firul telefonului şi-am rămas cu privirea îndreptată spre uşa din faţă. Cîteva momente, n-am fost în stare să-mi iau ochii de la ea, imaginîndu-mi că ieşeam pe acolo ca să nu mă mai întorc niciodată.

– Am să vin să te văd, zise el.

Îmi venea să izbucnesc în plîns. Zach bătînd la uşa lui T. Ray Owens. Imposibil.

– Te-am întrebat ce mai faci, nu-ţi aduci aminte?

Nu-mi închipuiam că ar fi făcut ceva nou, dar trebuia să schimb subiectul.

– Păi, în primul rînd, de anul ăsta mă duc la liceul albilor.

Am rămas fără grai. Am strîns receptorul în mînă.

– Eşti sigur că vrei să faci asta? l-am întrebat.

Ştiam cum erau liceele albilor.

– Cineva trebuie s-o facă, zise el. Aşa că, de ce nu eu?

S-ar fi zis că eram amîndoi condamnaţi la nefericire.

Rosaleen se întoarse acasă în calitate de alegător american cu acte în regulă. Ne-am aşezat toate trei, aşteptînd cina, în vreme ce ea le suna personal pe fiecare dintre Fiicele Mariei.

– Tre' să vă spun că mi-am luat cartea d-alegător, spuse ca de fiecare dată, apoi făcu o pauză şi adăugă: Cu preşedintele Johnson şi cu domnu' Hubert Humphrey, da' cu cine-oi vrea să votez? Cu Pisswater[1] ăla? Izbucnea în rîs de fiecare

[1] Este vorba despre Barry Goldwater, candidat republican la preşedinţia SUA. (n.tr.)

dată, de parcă ar fi fost gluma cea mai bună din lume. Apoi spunea: Goldwater, Pisswater. Te-ai prins?

Chestia asta a continuat și după cină. Cînd credeam că-i ieșise din cap, se apuca să declare, ca din senin: „Cu domnu' Johnson votez".

Cînd s-a potolit și ne-a spus noapte bună, am urmărit-o urcînd scările, în rochia ei albă-roșie de alegător, și mi-am dorit din nou să fi fost acolo, cu ea.

„Regretele nu ajută la nimic, îi spusese August lui June. Știi asta foarte bine."

Am urcat scările în fugă și-am prins-o pe Rosaleen cu un picior în aer, căutînd treapta următoare.

– Te iubesc, i-am suflat în ureche, fără măcar să fi știut dinainte ce aveam să-i spun.

În noaptea aceea, pe cînd cicadele, brotacii și toate creaturile cu veleități muzicale se puseseră strașnic pe treabă, dădeam ocol magaziei, cuprinsă, parcă, de mîncărici. Era zece seara și mă simțeam în stare să mă apuc să frec podele și să spăl ferestre.

M-am dus la rafturi și m-am apucat să aranjez borcanele goale, apoi am măturat podeaua, chiar și sub mașinăriile lui August, unde nu mai măturase nimeni de cincizeci de ani, sau cel puțin așa părea. Încă nu obosisem, așa că m-am dus în casă, în vîrful picioarelor, ca să nu trezesc pe nimeni, și mi-am luat cearșafuri curate, cu care le-am schimbat pe cele vechi. Am adus și niște cîrpe de praf și un flacon de Comset, pentru cazul în care aș fi avut nevoie de ele.

Cum m-am întors în magazie, m-a apucat nebunia curățatului. Pe la miezul nopții, magazia era curată lună.

M-am apucat chiar să-mi fac ordine în lucruri și-am aruncat cîteva dintre ele. Creioane vechi, vreo două povestiri pe care le scrisesem și care erau mult prea proaste ca să fie citite, niște pantaloni rupți, un pieptăn cu majoritatea dinților lipsă.

Apoi am adunat oscioarele de şoarece pe care le păstram în buzunare, dîndu-mi seama că nu mai aveam nevoie să le car după mine. Ştiam însă că nu puteam nici să le-arunc, aşa că le-am legat într-un pachetel cu o panglică roşie şi le-am pus pe raft, lîngă ventilator. M-am uitat la ele cîteva clipe, întrebîndu-mă cum de putea cineva să se ataşeze de nişte *oase de şoarece*. Am hotărît că, uneori, aveai nevoie să ai grijă de ceva, de orice, şi că asta era tot.

Începeam să mă simt obosită, dar am scos şi lucrurile mamei din cutia lor – oglinda cu ramă de baga, peria de păr, cartea de poezii, broşa ei în formă de balenă şi fotografia cu noi două – şi le-am aşezat pe raft, lîngă oscioarele de şoarece. Trebuie să spun că acum camera mea arăta cu totul altfel.

În vreme ce aţipeam, m-am gîndit la ea. Mi-am spus că nimeni nu e perfect. Că nu trebuie decît să închizi ochii, să dai aerul afară din plămîni şi să laşi labirintul care este inima omului să fie exact ceea ce este.

În dimineaţa următoare, am apărut în bucătărie cu broşa prinsă de bluza mea preferată, cea albastră. Puseseră un disc cu Nat King Cole. *Unforgettable, that's what you are.* Cred că dăduseră volumul la maximum ca să acopere zgomotul pe care-l făcea maşina de spălat Lady Kinmore, pe verandă. Era o invenţie minunată, dar făcea un zgomot ca de betonieră. August stătea cu coatele sprijinite de masă, terminîndu-şi cafeaua şi citind o carte cumpărată de curînd de la librarul ambulant.

Cînd îşi ridică ochii din carte, mă privi fix, apoi văzu broşa. Pe buze îi flutură un zîmbet, apoi începu din nou să citească.

Mi-am turnat lapte peste fulgii de orez cu stafide. După ce am terminat de mîncat, August mi-a spus:

– Hai să mergem pînă la stupi. Vreau să-ţi arăt ceva.

Ne-am pus hainele de apicultor – eu, cel puţin. August nu-şi punea niciodată decît casca cu plasă.

Pe drum, August făcu un pas mai mare, ca să nu strivească o furnică. Asta mi-a amintit de May.

– May a învățat-o pe mama să salveze gîndacii, nu-i așa? am întrebat-o.

– Păi cine altcineva? zise ea, zîmbind. Asta a fost cînd maică-ta era cam de vîrsta ta. May a prins-o omorînd un gîndac cu pliciul de muște. Și atunci i-a spus: „Deborah Fontanel, fiecare creatură de pe pămîntul ăsta e un lucru extraordinar. Vrei tu neapărat să fii cea care ucide una dintre ele?" Apoi i-a arătat șmecheria cu dîra de firimituri.

Mi-am trecut degetele peste broșa de pe umărul meu, imaginîndu-mi întreaga scenă. Apoi am aruncat o privire în jurul meu și am văzut că lumea era acolo. Era o zi atît de frumoasă, încît nu ți-ai fi imaginat că totuși ceva ar fi putut s-o strice.

August spunea că, dacă n-ai văzut cum arată stupii în zorii zilei, ai pierdut a opta minune a lumii. Imaginați-vă niște cutii albe, așezate în mijlocul unui pîlc de pini. Razele soarelui trec printre ramuri, făcînd să strălucească picăturile de rouă care încep să se usuce pe capace. Primprejurul stupilor zboară cîteva sute de albine care se încălzesc sau își fac baia – e lucru știut că albinele sînt atît de curate, încît nu murdăresc interiorul stupilor. De la distanță, arată ca o pictură din cele pe care le vezi la muzeu, dar la muzeu n-ai să auzi și sunetul. Cam de la douăzeci de metri distanță începi să auzi bîzîitul acela care pare că vine de pe altă planetă. La zece metri de ele, pielea începe să-ți vibreze. Părul ți se ridică pe ceafă. Creierul tău țipă: „Nu merge mai departe!", dar inima te trimite chiar în mijlocul zumzăitului aceluia, care sfîrșește prin a te înghiți. Și atunci rămîi acolo și-ți spui: „Mă aflu în centrul universului, unde cîntecul face viața să răsară".

August deschise capacul unui stup.

– Stupul ăsta n-are regină, zise ea.

Învățasem suficient de multe despre albinărit ca să știu că un stup fără regină echivala cu o condamnare la moarte pentru

albinele din el. Nu mai munceau, nu făceau decît să zboare încoace şi-ncolo, complet demoralizate.

– Ce s-a întîmplat? am întrebat-o.

– Am descoperit asta ieri. Albinele stăteau aici, la intrare, arătînd tare posomorîte. Dacă vezi albine care stau şi se vaită, poţi să fii sigură că matca lor a murit. Aşa că am căutat printre faguri, ca să fiu sigură că se dusese într-adevăr. Nu ştiu de ce a murit. Poate că pur şi simplu i-a sunat ceasul.

– Şi acum ce-ai să faci?

– Am sunat la Centrul pentru Apicultură al departamentului şi m-au pus în legătură cu cineva din Goose Creek, care a spus că o să treacă azi pe-aici, cu o regină nouă. Trebuie s-o instalăm înainte ca una dintre lucrătoare să se apuce să facă ouă. Dacă lucrătoarele încep să facă ouă, am încurcat-o.

– Nu ştiam că şi lucrătoarele pot face ouă, am spus.

– De fapt, nu pot decît să facă ouă nefertilizate, din care ies bondari. Umplu fagurii cu ele şi, cum lucrătoarele mor la un moment dat de bătrîneţe, n-au să mai fie înlocuite de altele ca ele. Pe cînd punea capacul la loc, mi-a spus: Am vrut doar să vezi cum arată o colonie fără regină.

Îşi ridică plasa de pe faţă, apoi o ridică şi pe a mea. Mă privi îndelung, în vreme ce eu îi studiam luminiţele aurii din ochi.

– Îţi mai aminteşti de povestea pe care ţi-am spus-o, cea cu Beatrix, călugăriţa? zise ea. Cea care fugise de la mănăstire? Îţi aminteşti că Fecioara Maria i-a ţinut locul?

– Da, îmi aduc aminte, am spus. Mi-am imaginat că ştiai că fugisem de-acasă, aşa cum fugise şi Beatrix. Încercai să-mi spui că Maria îmi ţinea locul, avînd grijă ca totul să meargă bine acasă pînă ce aveam să mă întorc eu.

– Oh, dar nu asta încercam să-ţi spun, zise ea. Nu tu erai fugara de care vorbeam eu. Încercam doar să-ţi arunc o idee în minte.

– Ce idee?

– Că Fecioara ar fi putut să-ţi fie mamă *în locul lui Deborah*.

Iarba era acoperită, ici și colo, de pete de lumină, formînd modele. Le-am privit cîteva clipe, ezitînd să vorbesc.

– I-am spus Fecioarei într-o noapte, în salon, că ea e mama mea. Mi-am așezat mîna pe inima ei așa cum faceți tu și Fiicele Mariei la întîlnirile voastre. Știu că am mai încercat odată și-am leșinat, dar de data asta m-am ținut pe picioare și, după aceea, o vreme m-am simțit mai puternică. Apoi m-am pierdut din nou. Cred că am nevoie să merg iarăși la ea și să-i ating inima.

– Ascultă-mă, Lily, am să-ți spun ceva ce vreau să-ți amintești întotdeauna, bine? zise August.

Avea o figură serioasă. Concentrată. Nu clipea deloc.

– Bine, am spus, simțind un curent electric coborîndu-mi pe șira spinării.

– Fecioara nu e vreo ființă supranaturală care ne urmărește de undeva, ca un soi de zînă-nașă. Nu e statuia din salon. E ceva dinăuntrul tău. Înțelegi ce-ți spun eu aici?

– Fecioara e înăuntrul meu, am repetat fără să fiu sigură că înțelesesem într-adevăr.

– Trebuie să-ți găsești mama în tine însăți. Cu toții trebuie să facem asta. Chiar dacă avem deja o mamă, tot trebuie să găsim în noi partea asta de care-ți vorbesc.

Întinse o mînă către mine.

– Dă-mi mîna.

Mi-am așezat mîna stîngă într-a ei. A luat-o și mi-a așezat-o pe piept, chiar deasupra inimii care-mi bătea nebunește.

– Nu trebuie să-ți așezi mîna pe inima Mariei ca să găsești putere și alinare, ca să găsești calea spre mîntuire și toate celelalte lucruri de care avem nevoie în viață, spuse ea. Poți să o așezi aici, pe inima ta. *Pe inima ta.*

August se apropie cu un pas. Încă îmi mai ținea mîna apăsată pe inima mea.

– Ori de cîte ori tatăl tău s-a purtat urît cu tine, Fecioara era vocea din tine care spunea: „Nu, n-am să accept asta. Sînt Lily

Melissa Owens şi n-am să accept asta". Indiferent că o puteai auzi sau nu, ea era acolo, spunînd asta.

Mi-am aşezat cealaltă mînă peste a ei, iar ea făcu la fel; acum aveam pe piept, una peste alta, alb peste negru, patru mîini.

– Cînd nu mai eşti sigură de tine, spuse ea, cînd începi să te laşi copleşită de îndoială şi de o viaţă fără sens, ea este cea care vorbeşte în tine şi-ţi spune: „Ridică-te, ieşi de-aici şi trăieşte ca fata extraordinară care eşti". Ea e puterea din tine, înţelegi?

Mîinile ei rămaseră acolo, dar îşi slăbiră apăsarea.

– Şi oricare-ar fi lucrul care îţi lărgeşte fără încetare inima, acela este tot Fecioara, care nu înseamnă numai putere, ci şi dragoste. Şi dacă stai să te gîndeşti, Lily, îţi dai seama că ăsta e singurul scop îndeajuns de măreţ pentru o viaţă de om. Nu numai să iubeşti, ci să şi stăruieşti în iubire.

Se opri. Albinele continuau să facă aerul din jurul nostru să vibreze. August îşi luă mîinile de pe pieptul meu, dar ale mele rămaseră acolo.

– Maria, cea despre care-ţi vorbesc eu nu face decît să stea în inima ta şi să-ţi spună: „Lily, tu ai să fii casa mea pentru totdeauna. Să nu-ţi fie frică. Sînt de-ajuns. Sîntem de ajuns".

Am închis ochii şi, în răcoarea dimineţii, acolo, printre albine, am simţit clar, pentru o clipă, despre ce vorbea.

Cînd am deschis ochii, August nu mai era acolo. M-am uitat în urmă, către casă, şi am văzut-o trecînd prin curte, cu rochia ei albă strălucind în lumina soarelui.

La ora două fix, cineva a bătut la uşă. Stăteam în salon, scriind în noul caiet pe care Zach mi-l lăsase la uşă, aşternînd pe hîrtie tot ce mi se întîmplase de la Ziua Mariei încoace. Cuvintele îmi veneau atît de repede, încît nu puteam ţine pasul cu ele şi numai la asta mă gîndeam. N-am dat atenţie bătăii în uşă. După aceea, mi-am dat seama că nu suna ca un ciocănit obişnuit. Mai degrabă ca nişte lovituri de pumn.

Am continuat să scriu, așteptînd să răspundă August. Eram sigură că la ușă era omul din Goose Creek, cel cu matca.

Bătaia se auzi din nou. June ieșise cu Neil. Rosaleen era în magazie, spălînd noul transport de borcane, ceea ce în mod normal ar fi fost treaba mea, dar se oferise ea să facă asta, văzînd cît de multă nevoie aveam să scriu întreaga poveste. Nu știam unde era August. Probabil că se dusese în magazie, s-o ajute pe Rosaleen.

Acum, cînd îmi amintesc, mă întreb cum de nu mi-am dat seama cine era.

Cînd bătaia în ușă se auzi pentru a treia oară, m-am ridicat și am deschis ușa.

T. Ray se uita la mine, proaspăt bărbierit, într-o cămașă albă cu mîneci scurte și cu părul de pe piept ieșindu-i prin deschizătura gulerului. Zîmbea. Nu era un zîmbet din cele plăcute și iubitoare, mă grăbesc să adaug, ci rînjetul larg al unui om care umblase toată ziua după iepuri și abia către seară își găsise prada într-o vizuină cu o singură ieșire.

– Ca să vezi. Ia te uită cine-i aici, făcu el.

Prin minte îmi trecu gîndul îngrozitor că avea să mă apuce, să mă tîrască la mașină și să mă ducă înapoi la ferma de piersici, unde nimeni nu mi-ar mai fi știut de nume. Am făcut un pas înapoi și, cu o politețe forțată, care păru să-l descumpănească și care mă surprinse și pe mine, am spus:

– Intră, te rog.

Ce altceva era să fac? M-am întors pe călcîie și m-am forțat să intru, calmă, în salon.

Bocancii lui tropăiră în urma mea.

– Bine, la dracu', zise el, adresîndu-se cefei mele. Dacă vrei să ne prefacem că am venit în vizită de curtoazie, bine, ne prefacem, dar asta nu e o vizită de curtoazie, auzi tu? Jumătate de vară am umblat după tine și-am să te duc acasă în liniște sau am să te iau pe sus, țipînd și dînd din picioare, dacă trebuie. Mie mi-e indiferent.

I-am făcut semn să se aşeze pe un balansoar.

– Ia loc, dacă vrei.

Mă străduiam să arăt indiferentă, dar în realitate eram gata să cad pradă unui atac de panică. „Unde era August?" Răsuflarea mi se transformase în nişte pufăituri scurte, ca ale unui cîine care gîfîie.

Se trînti în balansoar şi începu să se legene, cu rînjetul ăla care-mi spunea tare şi răspicat „te-am prins", aşternut pe faţă.

– Carevasăzică aici ai fost tot timpul. Ai stat cu nişte negrese, Isuse Hristoase.

Fără să-mi dau seama, mă retrăsesem cu spatele pînă la statuia Fecioarei negre. Am rămas pe loc, incapabilă să mă mişc, în vreme ce el o studia.

– Ce dracu' mai e şi aia?

– O statuie a Fecioarei Maria, i-am răspuns cu o voce nervoasă, care venea din fundul gîtului. Ştii tu, mama lui Isus.

Căutam cu disperare în minte o cale de scăpare.

– Bine, da' arată de parc-ar fi luat-o de la groapa de gunoi, zise el.

– Cum m-ai găsit?

Ridicîndu-se puţin în balansoarul de răchită, se scotoci prin buzunar pînă îşi găsi briceagul, cel cu care îşi curăţa unghiile.

– Chiar tu m-ai adus încoace, zise el, umflîndu-se în pene, vizibil încîntat că avea ocazia de a-mi da vestea.

– Ba nu te-am adus eu.

Deschise briceagul, îi înfipse vîrful în braţul balansoarului şi se apucă să-l scobească, fără grabă.

– O, ba da, tu m-ai adus aici. Ieri a venit factura de telefon şi ia ghici ce-am găsit pe ea? Un apel cu taxă inversă din biroul unui avocat din Tiburon. Domnul Clayton Forrest. Mare greşeală, Lily, să mă suni cu taxă inversă.

– Te-ai dus la domnul Clayton, şi el ţi-a spus unde sînt?

– Nu, dar era pe-acolo o babă, secretara lui, care a fost mai mult decît încîntată să-mi spună tot ce trebuia să știu. Ea mi-a zis că ești aici.

„Tîmpita aia de Lacy."

– Unde-i Rosaleen? întrebă el.

– A plecat de mult de-aici, am mințit.

N-avea decît să mă ducă pe *mine* cu forța înapoi în Sylvan, dar nu era cazul să afle unde era Rosaleen. Puteam măcar s-o scutesc de chestia asta.

N-o mai pomeni însă pe Rosaleen. Părea încîntat să sculpteze brațul balansoarului, ca un puști de unsprezece ani care-și scrijelește inițialele pe scoarța unui copac. Cred că îi părea bine că n-avea să dea nas în nas cu ea. Eu mă întrebam cum aveam să supraviețuiesc în Sylvan fără Rosaleen.

Brusc, se opri din legănat, și rînjetul ăla grețos îi dispăru de pe buze. Se uita la umărul meu, cu niște ochi atît de înguști, încît păreau închiși. Uitîndu-mă la umărul meu ca să văd ce-i atrăsese atenția, mi-am dat seama că era vorba de broșa în formă de balenă.

Se ridică în picioare și se apropie de mine, apoi se opri, intenționat, la trei-patru pași distanță, de parcă de broșă ar fi fost legat vreun blestem voodoo sau ceva de genul ăsta.

– De unde ai asta? mă întrebă.

Fără să vreau, am ridicat mîna și-am atins jetul de cristal.

– August mi-a dat-o. Femeia care stă aici.

– Nu minți.

– Nu mint. Ea mi-a dat-o. Mi-a spus că a fost a...

Îmi era teamă să pronunț cuvîntul. Nu știa nimic despre relația mamei cu August.

Buza de sus i se albise de tot, așa cum se întîmpla de fiecare dată cînd era furios.

– I-am dat broșa aia maică-tii cînd a împlinit douăzeci și doi de ani, zise el. Spune-mi imediat cum de-a pus August asta mîna pe ea.

– Tu i-ai dat-o mamei? *Tu?*

– Răspunde-mi, la dracu'!

– Aici a venit mama cînd a fugit de noi. August mi-a spus că o purta în ziua în care a ajuns aici.

Se întoarse la balansoar şi se aşează încet, arătînd zguduit.

– Să fiu al dracului, zise el, atît de încet încît abia l-am putut auzi.

– August a fost doica ei cînd era mică şi stătea în Virginia, am încercat eu să-i explic.

Avea privirea pierdută în gol. Pe fereastră, îi vedeam camioneta strălucind în soare, pe deasupra gardului care dispăruse aproape complet sub florile de iasomie. Camioneta era murdară de noroi, ai fi zis că mă căutase prin mlaştini.

– Ar fi trebuit să-mi dau seama.

Clătina din cap, vorbind de parcă nici n-aş fi fost acolo.

– Am căutat peste tot, şi ea era aici, Isuse, era chiar aici.

Gîndul ăsta păru să-l sperie. Scutură din cap şi se uită în jur, spunînd, parcă: „Sînt sigur că ea a stat pe scaunul ăsta. Sînt sigur că a mers pe covorul ăsta". Bărbia îi tremura uşor şi, pentru prima oară, mă lovi gîndul că o iubise într-adevăr, că plecarea ei îi frînsese inima.

Înainte de a veni aici, viaţa mea nu fusese decît un mare gol pe care ar fi trebuit să-l umple mama, iar golul ăsta mă schimbase, mă lăsase întotdeauna pradă unei nevoi dureroase, dar nu mă gîndisem nici măcar o dată la ceea ce pierduse el şi la felul în care pierderea îl schimbase.

Mi-am amintit de cuvintele lui August: „Ştii, Lily, oamenii pot s-o ia la început pe un drum şi, după ce viaţa trece peste ei, să se trezească într-un loc unde n-ar fi crezut vreodată că vor ajunge. Nu mă îndoiesc că, la început, o iubea pe mama ta. De fapt, cred că o adora".

Nu crezusem că T. Ray adorase vreodată pe cineva, în afară de Snout, iubirea canină a vieţii lui, dar acum, văzîndu-l, am

știut că o iubise pe Deborah Fontanel și că, atunci cînd ea îl părăsise, fusese cuprins pentru totdeauna de amărăciune.

Înfipse briceagul în lemn și se ridică în picioare. M-am uitat la mînerul care vibra în aer și apoi l-am urmărit cu privirea pe T. Ray care dădea ocol camerei atingînd totul – pianul, cuierul, revista *Look* de pe măsuța demontabilă.

– Ești singură acasă? mă întrebă el.

Simțeam sfîrșitul apropiindu-se. Sfîrșitul vieții mele de aici.

Veni spre mine și mă atinse pe braț. Cînd m-am smucit, m-a lovit peste față. Mă plesnise de multe ori înainte – lovituri scurte, tăioase, peste obraz, genul de lovituri care te fac să tragi repede aer în piept, dar asta fusese altceva, nu o simplă palmă. De data asta mă lovise cu toată puterea. I-am auzit icnetul în momentul în care palma lui mi-a atins fața, i-am văzut ochii căscîndu-se o clipă. Și am simțit mirosul de fermă de pe mîna lui, mirosul de piersici.

Lovitura mă aruncă peste statuia Fecioarei. Se prăbuși pe podea o secundă înaintea mea. La început n-am simțit durerea, dar, ridicîndu-mă în capul oaselor, adunîndu-mi picioarele sub mine, mă săgetă de la ureche pînă la bărbie. Mă făcu să cad din nou pe podea. Mi-am ridicat privirea către el cu mîinile strînse la piept, întrebîndu-mă dacă avea să mă apuce de picioare și să mă tîrască pînă la camionetă.

– Cum îndrăznești să pleci de lîngă mine? Îți trebuie o lecție, asta-ți trebuie, țipă el.

Mi-am umplut plămînii cu aer, am încercat să mă calmez. Fecioara neagră era prăbușită lîngă mine, pe covor, răspîndind un miros pătrunzător de miere. Mi-am amintit cum o unsesem, cum trecusem cu degetele peste fiecare crăpătură pînă fusese plină de miere peste tot și mulțumită. Am rămas acolo, prea speriată ca să mă mișc, simțind prezența cuțitului înfipt în brațul balansoarului. Mă lovi cu piciorul, își înfipse bocancul în pulpa mea, de parcă aș fi fost o cutie de conserve din

mijlocul străzii şi mi-ar fi tras un şut doar pentru că mă nimerisem în faţa lui.

Rămase nemişcat, în picioare, lîngă mine.

– Deborah, l-am auzit mormăind. N-ai să mă părăseşti din nou.

Avea o privire înnebunită, speriată. Mă întrebam dacă auzisem bine.

Mi-am dat seama că îmi apăsam încă pieptul cu mîinile. Am apăsat mai tare, adînc, în carne.

– Scoală-te de-acolo! zbieră el. Mergem acasă.

Mă apucă de braţ şi mă trase în picioare dintr-o singură mişcare. Imediat ce-am simţit podeaua sub picioare, m-am smucit şi-am luat-o la goană către uşă. Alergă după mine şi mă prinse de păr. Întorcîndu-mă cu faţa la el, am văzut că avea briceagul în mînă. Mi-l flutură în faţă.

– Te întorci acasă cu mine, răcni el. N-ar fi trebuit să mă părăseşti niciodată.

Îmi trecu prin minte că, poate, nu mai vorbea de mult cu mine, ci cu Deborah. De parcă mintea i se întorsese cu zece ani în urmă.

– T. Ray, am spus. Sînt eu, Lily.

Nu mă auzi. Mă înşfăcase de păr şi nu părea că avea de gînd să-mi dea drumul.

– Deborah, spuse el. Căţea nenorocită.

Părea nebun de durere, părea că abia acum dădea frîu liber suferinţei pe care o ţinuse sub lacăt în tot timpul ăsta şi care acum, în sfîrşit liberă, îl copleşise. M-am întrebat cît de departe ar fi putut merge ca s-o ducă pe Deborah înapoi acasă. Din cîte vedeam, ar fi fost în stare s-o şi omoare.

„Eu sînt casa ta, pentru totdeauna. Eu sînt de-ajuns. Sîntem de-ajuns."

L-am privit în ochi. Se umplură de o ceaţă ciudată.

– Tăticule, i-am spus. Am ţipat: *Tăticule!*

Păru luat prin surprindere, apoi rămase holbîndu-se la mine, gîfîind. Îmi dădu drumul la păr și lăsă briceagul să cadă pe covor.

M-am împleticit cîțiva pași înapoi, apoi mi-am recăpătat echilibrul. Mi-am auzit gîfîitul care răsuna în toată încăperea. Nu voiam să mă vadă uitîndu-mă la cuțit, dar nu mă puteam împiedica să n-o fac. Am aruncat o privire către locul unde căzuse. Cînd m-am uitat din nou la el, se holba încă la mine.

Pentru o clipă, nici unul din noi nu făcu vreo mișcare. Nu citeam nimic pe chipul lui. Tremuram din toate încheieturile, dar am simțit că trebuia să continui să vorbesc.

– Îmi... îmi pare rău că am plecat așa, am spus, dîndu-mă încet înapoi.

Pielea de deasupra ochilor îi atîrna peste pleoape. Își mută privirea de la mine și și-o îndreptă spre fereastră, de parcă s-ar fi uitat la drumul pe care ea venise aici.

Am auzit o scîndură din podea scîrțîind afară, pe coridor. Întorcîndu-mă, le-am văzut pe August și pe Rosaleen în pragul ușii. Le-am făcut, discret, semn cu mîna să plece. Cred că aveam nevoie să trec singură prin asta, să stau cu el pînă ce avea să-și vină în fire. Părea atît de inofensiv acum.

O clipă, am crezut că nu luaseră în seamă semnul meu și că aveau să intre oricum, dar apoi August o luă pe Rosaleen de braț și dispărură în liniște.

Cînd T. Ray se întoarse, își opri o clipă privirea asupra mea, iar în privirea lui nu era decît durere, un ocean de durere. Se uită la broșa de pe bluza mea.

– Semeni cu ea, zise el și, spunînd asta – o știam – spusese totul.

M-am aplecat, am ridicat briceagul, l-am închis și i l-am întins.

– E totul în regulă acum, am spus.

Dar nu era așa. Văzusem camera întunecată pe care o ținuse ascunsă în el, pe care, dacă ar fi putut, ar fi încuiat-o la loc în momentul acela și în care nu s-ar mai fi întors niciodată. Părea

că fusese copleşit brusc de ruşine. Îşi muşcă buzele, încercînd să-şi oblojească orgoliul, să-şi adune din nou furia, să se întoarcă la bubuiturile cu care apăruse aici. Îşi tot băga şi-şi scotea mîinile din buzunare.

– Mergem acasă, zise el.

Nu i-am răspuns, ci m-am îndeptat către statuia Fecioarei şi am ridicat-o în picioare. Le simţeam pe August şi pe Rosaleen pe coridor, aproape că le auzeam respiraţia. Mi-am atins obrazul. Se umflase în locul unde mă lovise.

– Rămîn aici, am spus. Nu plec nicăieri.

Cuvintele rămaseră în aer, dure şi strălucitoare. Ca nişte perle pe care le şlefuisem, timp de săptămîni, în mine.

– Ce-ai zis?

– Am spus că nu plec nicăieri.

– Crezi c-am să plec şi-am să te las aici? Nici măcar nu-i cunosc pe nenorociţii ăştia care stau aici.

Părea că se lupta să găsească nişte cuvinte îndeajuns de puternice. Furia îi dispăruse atunci cînd scăpase cuţitul din mînă.

– Îi cunosc *eu*, am spus. August Boatwright e o femeie de treabă.

– Şi ce te face să crezi că te vor aici?

– Casa lui Lily va fi aici cîtă vreme va dori ea, rosti August, intrînd pe uşă, cu Rosaleen alături de ea.

M-am dus lîngă ele. Afară, am auzit maşina lui Queenie intrînd în curte. Făcea un zgomot inconfundabil. Se părea că August le chemase pe Fiice.

– Lily mi-a spus c-ai plecat de-aici, îi spuse T. Ray lui Rosaleen.

– Păi taman ce m-am întors, aşa s-ar zice, ai? făcu ea.

– Nu-mi pasă nici cît negru sub unghie unde eşti şi unde-ai s-ajungi, îi spuse el. Dar Lily vine cu mine.

Chiar în momentul în care a spus-o, mi-am dat seama că nu mă voia, nu voia să mă vadă înapoi la fermă, nu voia să-i

amintesc de *ea*. Poate că o parte din el – partea cea bună, în caz că avea așa ceva – își dădea seama că-mi era mai bine aici.

Nu era vorba decît de mîndrie. Mîndrie și nimic mai mult. Cum ar fi putut să mai dea înapoi?

Ușa din față se deschise și Queenie, Violet, Lunelle și Mabelee dădură buzna înăuntru, arătînd întărîtate și părînd că-și puseseră toate hainele pe dos. Queenie se holbă la obrazul meu.

– A pățit cineva ceva? întrebă ea, abia trăgîndu-și răsuflarea.

– Nu, e totul în regulă, zise August. El e domnul Owens, tatăl lui Lily. A venit să ne vadă.

– La Cressie și la Zăhărel n-a răspuns nimeni, zise Queenie.

Se aliniară toate patru în spatele nostru, strîngîndu-și poșetele în mîini, de parcă ar fi vrut să zvînte pe cineva în bătaie cu ele.

M-am întrebat cum ne vedea el. O ceată de muieri – Mabelee, înaltă de un metru și jumătate, Lunelle, cu părul care-i stătea pe cap în poziție de drepți, implorînd să fie strîns în cozi, Violet murmurînd „Maică Precistă" și Queenie, bătrîna și bățoasa Queenie, cu mîinile în șolduri și buza de jos scoasă în afară, spunînd cu fiecare părticică a corpului ei: „Numai să-ncerci s-o iei pe fata asta de-aici".

T. Ray trase aer pe nări și-și ridică ochii în tavan. Hotărîrea îi slăbea văzînd cu ochii. Aproape că puteai s-o vezi făcîndu-se bucățele în jurul lui.

Asta vedea și August. Făcu un pas înainte. Cîteodată, uitam cît de înaltă era.

– Domnule Owens, i-ați face lui Lily și nouă, tuturor, o mare favoare dacă ați lăsa-o să stea aici. A devenit ucenica mea, a început să învețe albinăritul și ne ajută foarte mult cu munca ei. O iubim pe Lily și o să avem grijă de ea, vă promit. O s-o înscriem la școala de-aici și-o să avem grijă să n-o ia razna.

O auzisem pe August spunîndu-mi, nu o dată: „Dacă vrei ceva de la cineva, întotdeauna oferă-i o cale de a-ți da ce vrei".

T. Ray avea nevoie de o cale de a ma lăsa acolo fără să-şi piardă demnitatea, iar August i-o oferea.

Inima îmi bătea cu putere. L-am urmărit, atentă. Mi-a aruncat o privire, apoi şi-a lăsat braţul să cadă.

– Să vă fie de bine, atunci, zise el şi se îndreptă către uşă.

A trebuit să-i deschidem o portiţă în zidul nostru de femei ca să-l lăsăm să treacă.

Uşa din faţă se lovi de zid cînd o deschise şi ieşi pe ea. Ne-am uitat cu toatele una la cealaltă, fără să spunem nimic. Părea că trăsesem în plămîni tot aerul din cameră şi-l ţineam acolo, aşteptînd să fim sigure că-l puteam lăsa să iasă.

L-am auzit ambalînd camioneta şi, înainte ca raţiunea să mă poată opri, am luat-o la fuga după el, în curte.

Rosaleen mă striga, dar n-aveam timp de explicaţii.

Camioneta ieşea cu spatele afară din curte, ridicînd nori de praf. Am început să-mi flutur braţele prin aer.

– Opreşte, opreşte!

Frîna, privindu-mă prin parbriz. În spatele meu, August, Rosaleen şi Fiicele ieşeau în grabă pe verandă. M-am apropiat de uşa camionetei, în vreme ce el îşi scotea capul pe fereastră.

– Trebuie să te întreb ceva, am spus.

– Ce?

– În ziua cînd a murit mama, ai spus că arma s-a descărcat cînd am ridicat-o eu.

Îl priveam drept în ochi.

– Trebuie să ştiu, i-am spus. Eu am făcut-o?

Culorile din curte se schimbau odată cu trecerea norilor de la galben la verde-deschis. Îşi trecu o mînă peste faţă, îşi coborî privirea în poală, apoi se uită din nou la mine.

Cînd îmi vorbi, asprimea îi dispăruse din voce.

– Ţi-aş putea spune că eu am făcut-o. Asta vrei să auzi. Ţi-aş putea spune că a făcut-o chiar ea, dar aş minţi în ambele cazuri. Tu ai făcut-o, Lily. N-ai vrut s-o faci, dar ai făcut-o.

Îmi arunca o ultimă privire, apoi ieși încet din curte, lăsîndu-mă învăluită de mirosul de ulei de motor. Albinele erau peste tot, zburînd deasupra hortensiilor, liliacului și iasomiilor de la marginea pădurii, peste flori de lămîiță care înfloreau peste gard. Poate că-mi spusese adevărul, dar cu T. Ray nu puteai ști niciodată cu siguranță.

Se îndepărta încet și nu mîncînd pămîntul, așa cum mă așteptasem. L-am urmărit cu privirea pînă ce a dispărut, apoi m-am întors către August, Rosaleen și Fiicele Mariei, care rămăsesera pe verandă. A fost momentul pe care mi-l amintesc cel mai limpede – eu, pe marginea șoselei, uitîndu-mă la ele. Îmi amintesc cum stăteau acolo, așteptînd. Toate femeile acelea, toată dragostea aceea, așteptînd.

Am aruncat încă o privire de-a lungul șoselei. Îmi aduc aminte cum mi-am spus că poate mă iubise în felul lui meschin. Doar renunțase la mine, nu?

Încă îmi mai spun, uneori, că, atunci cînd a plecat, n-a spus „Să vă fie de bine", că, de fapt, spunea: „Oh, Lily, are să-ți fie mai bine aici, în casa asta plină de negrese. N-ai fi înflorit niciodată alături de mine așa cum ai s-o faci alături de ele".

Știu că e absurd, dar cred că imaginația e un lucru bun. Cîteodată, îmi imaginez că am să primesc de la el un pachet de Crăciun, nu vechea formulă – șosete-pijama-pulover –, ci ceva într-adevăr inspirat, cum ar fi o brățară de aur de paisprezece carate, iar lîngă ea, un bilet pe care să scrie: „Cu dragoste, T. Ray". El, folosind cuvîntul „dragoste", fără ca pămîntul să se oprească în loc, cu lumea văzîndu-și în continuare de treburile ei, la fel și rîul, albinele, totul. Oamenii n-ar trebui să disprețuiască atît de mult lucrurile absurde. Uitați-vă la mine, de pildă. M-am aruncat cu capul înainte în toate lucrurile absurde care mi-au ieșit în cale și iată-mă aici, într-o casă roz. În fiecare dimineață, cînd mă trezesc, mă minunez de asta.

Toamna, Carolina de Sud își schimbă culoarea și devine rubinie, cu nuanțe sălbatice, portocalii. Le privesc acum prin

fereastra noii mele camere de la etaj, cea pe care June a părăsit-o cînd s-a măritat, luna trecută. Nici măcar n-am visat vreodată să am o astfel de cameră. August mi-a cumpărat un pat nou şi o toaletă, ambele albe, model French Provincial, din catalogul Sears and Roebuck. Violet şi Queenie mi-au dăruit un covor înflorat care stătea şi se umplea de praf într-o cameră unde nu intra nimeni, iar Mabelee mi-a croit nişte draperii albe cu picăţele albastre şi cu ciucuri cusuţi de tiv. Cressie a croşetat patru caracatiţe cu cîte opt tentacule, de diverse culori, care să stea pe pat. Eu m-aş fi mulţumit cu una singură, dar e singurul lucru pe care Cressie ştie să-l facă, aşa că-l face tot timpul.

Lunelle mi-a făcut o pălărie mai formidabilă decît toate pălăriile pe care le făcuse înainte, inclusiv pălăria de nuntă a lui June. Îmi aminteşte puţin de tichia papei. E înaltă. O ia în sus şi nu se opreşte prea curînd. E totuşi ceva mai rotundă decît cea a papei. Mă aşteptam la o pălărie albastră, dar nu, e aurie-maronie. Cred că Lunelle a vrut s-o facă să semene cu un stup de modă veche. N-o port decît la întîlnirile Fiicelor Mariei, pentru că în orice alt loc ar provoca blocaje de trafic pe cîţiva kilometri buni.

Clayton vine săptămînal să ne dea raportul despre cum arată situaţia mea şi a lui Rosaleen în Sylvan. Spune că nu poţi să baţi pe cineva aflat în închisoare şi să scapi nepedepsit. Chiar şi aşa, zice el, au să renunţe la toate acuzaţiile împotriva mea şi a lui Rosaleen înainte de Ziua Recunoştinţei.

Cîteodată, Clayton vine împreună cu fiica lui, Becca. E cu un an mai mică decît mine. Mi-o imaginez întotdeauna aşa cum e în fotografia din biroul lui, ţinîndu-l de mînă şi sărind peste un val. Păstrez lucrurile mamei aşezate pe un raft aparte din camera mea şi o las pe Becca să se uite la ele, dar fără să pună mîna. Într-o zi, am s-o las să le atingă – se pare că asta e genul de lucruri pe care le face o prietenă. Sentimentul că sînt un soi de lucruri sfinte începe să dispară. N-are să treacă multă vreme şi-am

să-i întind Beccăi peria de păr a mamei, spunîndu-i: „Uite, nu vrei să-ți perii părul cu asta? Nu vrei să porți broșa asta în formă de balenă?"

Eu și Becca ne uităm după Zach la cantina liceului și stăm lîngă el ori de cîte ori avem ocazia. Avem reputația de „amicele cioroilor", așa ni se spune, iar cînd imbecilii fac ghemotoace de hîrtie și aruncă cu ele în Zach cînd trece pe coridor, ceea ce pare a fi distracția lor favorită în timpul pauzelor, eu și Becca avem tot atîtea șanse ca și el să încasăm cîte una în cap. Zach spune că ar trebui să trecem pe cealaltă parte a coridorului cînd îl vedem. Dar noi spunem: „Ghemotoace de hîrtie – mare brînză".

În fotografia de la capul patului meu, mama îmi zîmbește tot timpul. Cred că am iertat-o și m-am iertat și pe mine, deși cîteodată, noaptea, visele mele se întorc la tristețea aceea, și atunci trebuie să mă trezesc și să ne iert din nou.

Stau așezată în noua mea cameră și scriu totul. Inima mea nu se oprește niciodată din vorbit. Acum, eu am grijă de zidul plîngerii. Îl hrănesc cu rugăciuni și pietre proaspete. N-aș fi surprinsă dacă zidul lui May ar trăi mai mult decît noi toți. La sfîrșitul timpului, cînd toate clădirile pămîntului se vor fi transformat în ruine, el va fi acolo.

În fiecare zi merg s-o văd pe Fecioara neagră, care mă privește cu ochii ei plini de înțelepciune, mai bătrînă decît cei mai bătrîni și urîtă într-un fel frumos. Îmi pare că crăpăturile de pe corpul ei sînt puțin mai adînci de fiecare dată cînd o văd, că pielea ei de lemn îmbătrînește în fața mea. Nu mă satur niciodată să mă uit la brațul ei ridicat, la pumnul ei, ca un bec gata să explodeze. E un mușchi al dragostei, această Fecioară.

O simt atunci cînd mă aștept mai puțin, simt cum ridicarea ei la cer se petrece în mine. Se înalță deodată și cînd se-ntîmplă asta, nu se ridică spre cer, ci se afundă în mine, din ce în ce mai adînc. August spune că umple golurile pe care viața le-a lăsat în noi.

Aceasta e toamna minunilor, şi totuşi, în fiecare zi, în fiecare zi a vieţii mele, mă întorc la după-amiaza aceea pîrjolită în care T. Ray a plecat. Revin la clipa în care am rămas în curte, înconjurată de pietricele şi de bulgări de pămînt, şi mi-am întors privirea către verandă. Iar ele erau acolo. Toate mamele mele. Am mai multe mame decît oricare opt fete de pe stradă. Ele sînt lunile care strălucesc deasupra mea.

În colecţia RAO Contemporan
va apărea:

JEAN-DANIEL BALTASSAT

Tainele doñei Isabel

În toamna anului 1428, pictorului Jan Van Eyck i se încredinţează de către stăpînul său, ducele Philippe de Bourgogne, o misiune foarte ciudată: aceea de a merge în Portugalia pentru a picta potretul infantei Isabel şi a afla dacă aceasta mai este virgină. El este în acelaşi timp şi mesagerul unei scrisori adresate tatălui infantei, prin care ducele o cerea pe fiica acestuia în căsătorie. La treizeci de ani este oare posibil să fie şi frumoasă, şi virgină? se întreabă artistul. Desăvîrşit în arta sa, dar şi servitor supus, Van Eyck se supune totuşi capriciilor ducelui.

Maestră în arta disimulării, Isabel refuză inchiziţia umilitoare a ducelui şi foloseşte în favoarea ei talentului pictorului. Potretul dezvăluit lumii va arăta singurul adevăr pe care infanta va dori să-l facă cunoscut...

Clubul cărții RAO

RAO CLASIC

- ❑ H. BEECHER-STOWE
  Coliba unchiului Tom
- ❑ VICTOR HUGO
  Notre-Dame de Paris
- ❑ HERMAN MELVILLE
  Moby Dick
- ❑ SEI SHŌNAGON
  Însemnări de căpătîi
- ❑ HENRYK SIENKIEWICZ
  Prin foc și sabie (2 vol.)
- ❑ LAURENCE STERNE
  O călătorie sentimentală/ Jurnalul pentru Eliza
- ❑ WILLIAM THACKERAY
  Bîlciul deșertăciunilor (2 vol.)
- ❑ L.N. TOLSTOI
  Sonata Kreutzer și alte povestiri

OPERE XX

- ❑ ALBERT CAMUS
  Fața și reversul/ Nunta/ Mitul lui Sisif/ Omul revoltat/ Vara
- ❑ A. DE SAINT-EXUPÉRY
  Citadela
- ❑ HERMANN HESSE
  Gertrud/ Rosshalde/ Ultima vară a lui Klingsor
- ❑ FRANZ KAFKA
  Scrieri postume și fragmente (II)
- ❑ ANDRÉ MALRAUX
  Antimemorii I: Oglinda limburilor; Capul de obsidian / Omul precar și literatura
- ❑ HENRY DE MONTHERLANT
  Fetele; Îndurare pentru femei; Demonul binelui
- ❑ ERNESTO SÁBATO
  Înainte de tăcere
- ❑ MARIO VARGAS LLOSA
  Războiul sfîrșitului lumii; Conversație la Catedrala
- ❑ VIRGINIA WOOLF
  Doamna Dalloway; Jurnalul unei scriitoare; Camera lui Jacob

rao contemporan

- ❑ FEDERICO ANDAHAZI
  Anatomistul; Secretul culorii pure
- ❑ JULIAN BARNES
  O istorie a lumii în 10 capitole și jumătate; Privind în soare
- ❑ E.L. DOCTOROW
  Labirintul apelor
- ❑ CARLOS MARÍA DOMÍNGUEZ
  Casa de hîrtie
- ❑ MARGARET DRABBLE
  Drumul strălucitor
- ❑ MARGUERITE DURAS
  Amanta englezã
- ❑ KAZUO ISHIGURO
  Nemîngîiații
- ❑ JULIA KRISTEVA
  Samuraii; Moarte la Bizanț
- ❑ JAVIER MARÍAS
  Inimă atît de albă
- ❑ ROSA MONTERO
  Ziua inocenților; Stăpîn iubit
- ❑ KENZABURŌ ŌE
  O experiență personală
- ❑ MANUEL VÁZQUEZ MONTALBÁN
  Pianistul
- ❑ ANTONIO SKÁRMETA
  Poștașul lui Neruda
- ❑ PHILIPPE SOLLERS
  Steaua amanților
- ❑ JOSÉ CARLOS SOMOZA
  Peștera ideilor
- ❑ ROSE TREMAIN
  Restaurația
- ❑ ENRIQUE VILA-MATAS
  Bartleby & Co; Parisul nu are sfîrșit
- ❑ BANANA YOSHIMOTO
  N·P

SUCCESE INTERNAȚIONALE

- ❑ JEFFREY ARCHER
  Nici un ban în plus, nici un ban în minus; O duzină de tertipuri
- ❑ DAVID BALDACCI
  Putere absolută; Ultima secundă
- ❑ CLIVE BARKER
  Cabal – Seminția nopții
- ❑ STEPHEN BOOTH
  Sălașul morții
- ❑ MIREILLE CALMEL
  Camera blestemată; Răzbunarea lui Isabeau (seria Jocul Lupoaicelor)
- ❑ JOHN CASE
  Întîiul călăreț al Apocalipsei; Sindromul
- ❑ AGATHA CHRISTIE
  Crăciunul lui Poirot; O crimă anunțată; Întîlnire cu moartea
- ❑ TOM CLANCY
  Rainbow Six (2 vol.); *Ordine prezidențiale* (2 vol.), *Vînătoarea lui* Octombrie Roșu; *Furtuna roșie*
- ❑ TOM CLANCY, STEVE PIECZENIK
  Centrul de comandă V: Echilibru de forțe
- ❑ JOHN LE CARRÉ
  Omul nostru din Panama; Experiment secret

- ROBIN COOK
  Tratament fatal; Răpirea; Intenții periculoase
- ANTOINE B. DANIEL
  Prințesa Soarelui; Aurul din Cuzco; Machu-Picchu, Cetatea Secretă (seria Inca)
- NELSON DeMILLE
  Plum Island
- WILLIAM DIEHL
  Domnie în iad; Eureka
- DANIEL EASTERMAN
  Al nouălea Buddha
- BEN ELTON
  Popcorn; Crimă în direct
- JOSEPH FINDER
  Puteri excepționale
- IAN FLEMING
  Doar pentru ochii tăi; Operațiunea Thunderball; În Serviciul Secret al Maiestății Sale; Spionul care m-a iubit; Trăiești numai de două ori; Bărbatul cu pistolul de aur; Caracatița și alte povestiri (seria James Bond)
- COLIN FORBES
  Furia sîngelui; Fără cruțare
- FREDERICK FORSYTH
  Fantoma din Manhattan; Dosarul Odessa
- JOHN GRISHAM
  Firma; Cazul Pelican; Campionul din Arkansas; Clientul; Camera morții; Omul care aduce ploaia; Testamentul; Partenerul
- THOMAS GIFFORD
  Puterea destinului; Assassini
- CHUCK HOGAN
  Încercuirea
- CHRISTIAN JACQ
  Femeia înțeleaptă; Paneb cel Zelos; Locașul Adevărului (seria Piatra luminii); *Arborele Vieții, Uneltirile Răului; Calea de Foc* (seria Misterele lui Osiris)
- P.D. JAMES
  Moarte în Sfîntul Ordin; Gustul morții
- TIM LAHAYE, JERRY B. JENKINS
  Supraviețuitorii; Armata pătimirilor; Nicolae; Pecetluirea sfinților; Apollyon (seria Supraviețuitorii)
- JOHN KATZENBACH
  Ziua răfuielii; Omul din umbră; Războiul lui Hart; Analistul
- BERNARD KNIGHT
  Dincolo de liman; Potirul otrăvit
- DEAN KOONTZ
  Unicul supraviețuitor
- WILLIAM KOTZWINKLE
  E.T., extraterestrul
- MICHAEL LAWSON
  Cercul interior
- JOHN LESCROART
  Justiție exemplară; Vinovăția
- DAPHNÉ DU MAURIER
  Rebecca; Hanul Jamaica
- PETER MAYLE
  Viață de cîine; Un an în Provence; Din nou în Provence
- TONY PARSONS
  Copil și bărbat; Bărbat și soție
- JAMES PATTERSON
  1-ul pe lista morții; A 2-a șansă
- ANNE RICE
  Vampirul Armand; Vampirul Lestat; Vampirul Vittorio; Regina damnaților; Ora vrăjitoarelor
- ROBERT ROSENBERG
  Camera de montaj
- JOHN SAUL
  Umbră; Creatura; Mîna dreaptă a diavolului; Prezența
- WILBUR SMITH
  Magul; Ultimul papirus; Festinul leilor; Sunetul tunetului
- NICHOLAS SPARKS
  Nopți în Rodanthe; Jurnalul unei iubiri; Nunta
- PAUL SUSSMAN
  Armata lui Cambyses
- MICHAEL TEITELBAUM
  Aventurile Omului-Păianjen; Bărbații în negru II
- J.R.R. TOLKIEN
  Hobbitul
- SCOTT TUROW
  Erori judiciare

PROZĂ ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ

- RĂZVAN IOAN BOANCHIȘ
  Portocaliu
- ANA CALINA GARAȘ
  Masca norocului
- ȘTEFAN MITROI
  Viața inversă a lui Cocostel Ouatu
- NICOLAE ROTARU
  Îngerii de oțel; Trilogia de lut
- DINU SĂRARU
  Ciocoii noi cu bodyguard
- ALEX MIHAI STOENESCU
  Misiunea dominicană

ADEVĂRUL DESPRE...

- *Adevărul despre copii*
- *Adevărul despre mămici*
- *Adevărul despre stres*
- *Adevărul despre tătici*

CADOURI DE RÎS

- ❑ *La bine și la rău*
- ❑ *Bătrînețe, haine grele*

seria GARFIELD, Jim Davis

NON-FICȚIUNE

- ❑ ROBERT ATKINS
  Noua dietă revoluționară Atkins
- ❑ CARLOS CASTANEDA
  Călătorie la Ixtlan; Învățăturile lui don Juan; Cealaltă realitate; Povestiri despre putere
- ❑ CATHERINE DeVRYE
  Ceai fierbinte cu lămîie și miere
- ❑ LEILA
  Măritată cu forța
- ❑ SUAD
  Arsă de vie
- ❑ ERNEST VOLKMAN
  Spionaj

RAO PENTRU TINERI

- ❑ ANN BRASHARES
  Pantalonii Călători; A doua vară a Pantalonilor Călători
- ❑ BLUE BALLIETT
  Pe urmele lui Vermeer
- ❑ EOIN COLFER
  Artemis Fowl; Incidentul din Arctica; Codul infinitului
- ❑ JAMES FENIMORE COOPER
  Ultimul mohican
- ❑ NANCY FARMER
  Casa Scorpionului
- ❑ ANTHONY HOROWITZ
  Stormbreaker; Academia Point Blanc (seria Alex Rider, Superspionul adolescent)
- ❑ KATHERINE ROBERTS
  Prădarea Marii Piramide; Întîmplări din Babilon; În căutarea Templului Amazoanelor

RAO PENTRU COPII

- ❑ J.M. BARRIE
  Peter Pan; Peter Pan în Grădina Kensington
- ❑ MICHAEL BOND
  Un urs pe nume Paddington; Mai multe despre Paddington; Paddington în străinătate; Paddington sare în ajutor
- ❑ ZIZOU CORDER
  Băiatul-Leu
- ❑ ROALD DAHL
  Matilda; Vrăjitoarele; Uriașul Cel Prietenos; Charlie și Fabrica de Ciocolată
- ❑ ANNA DALE
  Șoptindu-le vrăjitoarelor
- ❑ LAURA HUNT
  Noile aventuri ale lui Stuart Little
- ❑ ERICH KÄSTNER
  35 Mai
- ❑ C.S. LEWIS
  Nepotul magicianului; Șifonierul, leul și vrăjitoarea; Călătorie pe mare cu Zori-de-Zi; *Calul și băiatul; Prințul Caspian; Jilțul de argint; Ultima bătălie* (seria Narnia)
- ❑ ASTRID LINDGREN
  Pippi Șosețica; Pippi Șosețica se îmbarcă; Pippi Șosețica în Mările Sudului
- ❑ MADONNA
  Trandafirii Englezești; Merele Domnului Peabody
- ❑ MARÍA ELBA SOTILLO PANTIN
  Maeba
- ❑ A.A. MILNE
  Ursulețul Winnie-Puh; Cartierul Winnie-Puh
- ❑ LOUIS PERGAUD
  Războiul bumbilor
- ❑ LYNNE REID BANKS
  Indianul din dulap; Indianul se întoarce; Secretul indianului; Misterul dulapului
- ❑ ANTOINE DE SAINT-ÉXUPERY
  Micul prinț
- ❑ R.L. STEVENSON
  Răpit de tîlhari
- ❑ R.L. STINE: Seria Goosebumps
  Bun venit în Casa Morților!; Nu coborîți în pivniță; Sînge de monstru; Zîmbește și mori; Blestemul mumiei; Să devenim invizibili!; Fetița care a strigat: „Monstrul!"; Bun venit în tabăra de coșmar!; Noaptea păpușii; Fantoma din vecini
- ❑ P.L. TRAVERS
  Mary Poppins; Mary Poppins se întoarce; Mary Poppins deschide ușa
- ❑ KAYE UMANSKY
  Pongwiffy; Pongwiffy și răzbunarea Trolilor
- ❑ POVEȘTI CU „LIPICI"
  Cei trei purcelușI; Cenușăreasa; Bambi; Albă-ca-Zăpada; Motanul încălțat; Frumoasa-din-Pădurea-Adormită; Jack și vrejul de fasole; Bucle-Aurii; Pinocchio; Mica Sirenă; Scufița-Roșie

- ENGLEZA CU „LIPICI"
  Animale mari și mici; A venit vacanța!; Hai la masă!; În jurul casei
- CĂRȚI ILUSTRATE
  Ursulețul Paddington; Paddington la carnaval
- LUMEA BASMELOR (2 volume)
- BASMELE COPILĂRIEI
  Aladdin și lampa fermecată; Cenușăreasa; Cartea Junglei; Petrică și lupul; Tom Degețel; Frumoasa-din-Pădurea-Adormită; Iepurele și broasca țestoasă
- LOGICO RONDO – ÎNVĂȚĂM JUCÎNDU-NE

BIBLIOTECA RAO

- CHARLES DICKENS
  David Copperfield (2 vol.)
- DIDEROT
  Nepotul lui Rameau
- ILF ȘI PETROV
  Vițelul de aur
- STENDHAL
  Roșu și negru; Mănăstirea din Parma
- L.N. TOLSTOI
  Cazacii și alte povestiri
- JORGE LUIS BORGES/ERNESTO SÁBATO
  Dialoguri Borges-Sábato, consemnate de Orlando Barone
- ALBERT CAMUS
  Carnete; Teatru; Primul om
- WILLIAM FAULKNER
  Cătunul; Orașul; Casa cu coloane
- ANDRÉ GIDE
  Fructele pământului; Falsificatorii de bani/Porumbelul
- WITOLD GOMBROWICZ
  Ferdydurke; Trans-atlantic
- HERMANN HESSE
  Cele mai frumoase povestiri; Jocul cu mărgele de sticlă; Knulp/Demian; Lupul de stepă
- FRANZ KAFKA
  Castelul; Corespondență (2 vol.)
- ANDRÉ MALRAUX
  Condiția umană; Cuceritorii/Calea regală
- THOMAS MANN
  Povestiri; Mărturisirile escrocului Felix Krull; Lotte la Weimar; Doctor Faustus; Alteță regală
- GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ
  Aventura lui Miguel Littín, clandestin în Chile; A trăi pentru a-ți povesti viața; Povestea tîrfelor mele triste; Ochi de cîine albastru
- MARIO VARGAS LLOSA
  Conversație la Catedrala
- MARCEL PROUST
  Eseuri
- ERNESTO SÁBATO
  Eseuri (vol. 1)
- ANTOINE DE SAINT-ÉXUPERY
  Curierul de Sud/Zbor de noapte/Pămînt al oamenilor/Pilot de război
- JEAN-PAUL SARTRE
  Teatru; Cuvintele/Greața; Zidul
- JOHN STEINBECK
  Șoareci și oameni; Fructele mîniei; Pășunile Raiului
- M. BAIGENT, R. LEIGH & H. LINCOLN
  Sîngele sfînt și Sfîntul Graal; Moștenirea mesianică
- DAVID BALDACCI
  Jocul orelor
- DAN BROWN
  Îngeri și demoni; Codul lui da Vinci; Codul lui da Vinci (ediție ilustrată); Fortăreața digitală; Conspirația
- CHARLES BUKOWSKI
  Povești despre nebunia obișnuită
- RICHARD CLARKE
  Poarta scorpionului
- ROBIN COOK
  Șocul
- CLIVE CUSSLER
  Aurul incașilor, Walhalla
- NELSON DeMILLE
  Căderea nopții
- JOSEPH FINDER
  Puteri excepționale; Paranoia
- COLIN FORBES
  Conspirația; Rinocerul; Valul ucigaș
- DAVID GIBBINS
  Atlantida
- JOHN GRISHAM
  Campionul din Arkansas; Un altfel de Crăciun; Ultimul jurat; Maestrul; Mediatorul
- JACK HIGGINS
  Atac la președinte
- DEAN KOONTZ
  În puterea nopții; Trăiește noaptea
- ELIZABETH KOSTOVA
  Colecționarul de istorie
- JOHN LE CARRÉ
  Prietenie absolută

- L. PICKNETT & C. PRINCE
  Misterul Templierilor; Conspirația Stargate; Giulgiul de la Torino
- MARIO PUZO
  Omerta
- JOHN SAUL
  Casa de la răscruce; Clubul Manhattan; Vocile
- CHRISTOPHER PAOLINI
  Eragon; Eragon II: Cartea primului născut
- J.R.R. TOLKIEN
  Roverandom; Povești neterminate
- MOONY WITCHER
  Fetița Celei de a Șasea Luni; Nina și misterul Notei a Opta; Nina și blestemul Șarpelui cu Pene
- MADELEINE ALBRIGHT
  Doamna Secretar de Stat
- VARTAN ARACHELIAN
  Noaptea bastarzilor
- GYLES BRANDRETH
  Philip și Elisabeta
- EUGEN OVIDIU CHIROVICI
  Misterele istoriei
- BILL CLINTON
  Viața mea
- VIRGIL MĂGUREANU
  Declinul sau apoteoza puterii?
- ILIE NĂSTASE
  Mr Năstase
- IOAN PAUL AL II-LEA
  Memorie și identitate
- REGINA NOOR
  Calea spre credință
- FARAH PAHLAVI
  Memorii
- DINU SĂRARU
  Trilogia țărănească
- DINU SĂRARU/V.A. STĂNCULESCU
  Generalul Revoluției cu piciorul în ghips
- ALEX MIHAI STOENESCU
  Istoria loviturilor de stat în România (vol.4); *Patimile Sfîntului Tommaso d'Aquino; Interviuri despre revoluție*
- MARIUS TUCĂ
  Astenii de buzunar; Pamflete cu români
- OSWALD WIRTH
  Francmasoneria pe înțelesul adepților săi

NOUTĂȚI

- EOIN COLFER
  Supranaturaliștii
- MARGUERITE DURAS
  Hiroshima dragostea mea
- ROBERT FINN
  Inițiatul
- ANTHONY HOROWITZ
  Insula rechinilor
- SUE MONK KIDD
  Viața secretă a albinelor
- JUAN RULFO
  Pedro Paramo
- STATON ROBIN
  Napoleon & Betsy
- R.L. STINE
  Plaja bîntuită; Răzbunarea piticilor de grădină (seria Goosebumps)
- J.R.R. TOLKIEN
  Roverandom

Clubul cărții RAO

CLUBUL CĂRȚII RAO are un nou regulament de funcționare, mai modern, mai eficient și mai adaptat nevoilor dumneavoastră, pus la dispoziția membrilor odată cu fișa de înscriere. Pentru detalii vă puteți informa din broșurile noastre sau scriindu-ne pe adresa:

C.P. 2-124, București;
e-mail: *club@raobooks.com*

sau accesînd site-urile:
www.raobooks.com; www.rao.ro

Undeva într-un orășel
din Carolina de Sud, prin anii 1960,
începe povestea lui Lily Owens, o fată
în vîrstă de 14 ani, a cărei existență a fost
puternic marcată de amintirea morții,
în circumstanțe obscure, a mamei sale.
După ce neînfricata ei „mamă adoptivă",
negresa Rosaleen, îndrăznește să insulte
pe unii dintre cei mai înverșunați rasiști din oraș,
Lily se hotărăște să lase totul în urmă, alegînd
libertatea. Împreună cu doica, evadează în Tiburon,
Carolina de Sud – un oraș care adăpostește
secretul trecutului mamei sale.
Sub oblăduirea unui excentric trio de surori negrese
apicultoare, Lily va fi inițiată în practica aproape
mistică a apiculturii, a iubirii și a toleranței.

Povestea unei tinere fără mamă, care descoperă ce înseamnă cu adevărat o familie, dar și a locurilor bizare, uimitoare unde poate fi întîlnită dragostea.
THE WASHINGTON POST

Un roman de debut fascinant... Lily reprezintă un personaj autentic, o luptătoare, iar stilul narațiunii este captivant.
USA TODAY

ISBN (10) 973-576-886-0
ISBN (13) 978-973-576-886-7

9 789735 768867

rao international publishing company

www.rao.ro
www.raobooks.com